

NÁVRH
STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU
ČESKÉ REPUBLIKY
ZA ROK 2004

C.

Zpráva o výsledcích hospodaření
státního rozpočtu

O b s a h

	Strana
I. SOUHRNNÉ HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU	1
1. Cíle rozpočtové politiky v roce 2004, rozpočtové priority	1
2. Rozhodující změny rozpočtu v průběhu roku	4
3. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	5
II. PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU	10
1. Celkové příjmy státního rozpočtu	10
2. Daňové příjmy	12
2.1. Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	16
2.2. Daně ze zboží a služeb v tuzemsku	22
2.3. Poplatky z vybraných činností	28
2.4. Daně a cla za zboží a služby ze zahraničí	29
2.5. Daně z majetkových a kapitálových převodů	30
3. Daňové nedoplatky	32
4. Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	40
5. Nedaňové a ostatní příjmy	46
5.1. Nedaňové příjmy	47
5.2. Kapitálové příjmy	54
5.3. Přijaté dotace	54
III. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	56
1. Hlavní tendence ve vývoji výdajů státního rozpočtu	56
2. Běžné výdaje státního rozpočtu	60
2.1. Neinvestiční transfery obyvatelstvu a politika zaměstnanosti	60
2.2. Neinvestiční dotace a půjčené prostředky podnikatelským subjektům	74
2.3. Výdaje na veřejnou spotřebu	86
2.3.1. Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	86

2.3.2. Neinvestiční nákupy a související výdaje	87
2.3.3. Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	91
2.3.4. Neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím	94
2.3.5. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	99
2.3.6. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	102
2.4. Další běžné výdaje státního rozpočtu	105
2.5. Výdaje kapitoly Státní dluh	113
3. Čerpání mzdových prostředků v rozpočtové sféře	115
4. Kapitálové výdaje státního rozpočtu	128
4.1. Čerpání výdajů podle druhového třídění	128
4.2. Výdaje na financování programů reprodukce majetku	136
5. Mandatorní výdaje	140
6. Výdaje státního rozpočtu na podporu výzkumu a vývoje	143
7. Výdaje na státní správu	146
8. Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění	150
IV. ZHODNOCENÍ VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ VYNALOŽENÝCH K ODSTRAŇOVÁNÍ POVODŇOVÝCH ŠKOD, K ÚHRADĚ RESTITUČNÍCH VÝDAJŮ A K ŘEŠENÍ DŮSLEDKŮ KOSOVSKE KRIZE	160
V. ROZDÍL MEZI PŘÍJMY Z POJISTNÉHO NA DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A VÝDAJI SPOJENÝMI S VÝBĚREM POJISTNÉHO NA DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A S VÝPLATOU DÁVEK DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ	172
VI. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU NA FINANCOVÁNÍ SPOLEČNÝCH PROGRAMŮ EVROPSKÉ UNIE A ČESKÉ REPUBLIKY	175
VII. HODNOCENÍ PRŮBĚHU REFORMY VEŘEJNÉ ÚZEMNÍ SPRÁVY	190

PŘÍLOHY

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2004
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2004
- C) Opatření Ministerstva financí v oblasti cenové regulace v roce 2004

I. SOUHRNNÉ HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Cíle rozpočtové politiky v roce 2004, rozpočtové priority

Státní rozpočet na rok 2004 vycházel z **programového prohlášení tehdejší vlády** za předsednictví Vladimíra Špidly ze srpna roku 2002, v němž vláda formulovala základní cíle a celkovou orientaci vládní politiky ve všech oblastech hospodářského, sociálního a kulturního života společnosti v období do roku 2006.

Na úseku hospodářské politiky je trvale **věnována mimořádná pozornost oblasti veřejných financí**. Jejich postupné ozdravení a konsolidace jsou považovány za nezbytnou podmínku pro zajištění udržitelného hospodářského růstu i po vstupu do Evropské unie. Pokud jde o výši deficitu veřejných rozpočtů, vytýčila si vláda záměr, aby jejich saldo v závěru období, tedy v roce 2006, nepřekročilo hodnotu v rozmezí 4,9 – 5,4 % hrubého domácího produktu a mělo tendenci k poklesu v dalších letech.

Vedle nezbytného tlaku na reformu veřejných financí si vláda svým usnesením č. 662 ze dne 7. července 2003 vytýčila pro rok 2004 jako další rozpočtovou prioritu **plnohodnotné začlenění České republiky do Evropské unie**. Tento fakt se v rozpočtu odrazil především tím, že jsou v něm obsaženy **finanční vztahy k rozpočtu Evropské unie**, a to jednak očekávané **příjmy** z rozpočtu EU v celkové výši **12,7 mld Kč** (z toho 10,1 mld Kč představují tzv. kompenzační platby přijímané na základě Dohody o přistoupení k EU), na straně **výdajů** pak odvody peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu EU v celkové výši **16,9 mld Kč**.

K financování společných programů ČR a EU vyčlenila vláda v rozpočtech jednotlivých kapitol celkem **2,2 mld Kč**, z toho téměř 1,3 mld Kč se týká financování předvstupní spolupráce a necelá 1,0 mld Kč představuje účast prostředků státního rozpočtu na financování společných programů po vstupu do EU. Součástí rozpočtových výdajů jsou i **výdaje související s projekty financovanými z úvěrů** přijatých podle příslušných zákonů **od Evropské investiční banky**. Celkový objem přesahující **9,9 mld Kč** zahrnuje především projekt odstraňování povodňových škod z roku 2002, projekt dálničního obchvatu Plzně a souvisejících silničních přívadčů, projekt českých dálnic B a některé další.

Prioritou se pro rok 2004 stala rovněž **vzdělanostní ekonomika**, tedy důraz na podporu vzdělání, výzkumu a vývoje, vyjádřený růstem výdajů do těchto oblastí. Celkově se výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj **zvýšily o 5,3 %**, což představuje růst o 740 mil. Kč.

Kromě toho byla i v rozpočtu na rok 2004 věnována značná pozornost **odstraňování následků škod způsobených povodněmi** v srpnu 2002. Vláda v rozpočtu na tyto účely **vyčlenila částku téměř 1,0 mld Kč** (z toho 100 mil. Kč bylo určeno na řešení následků povodní z předchozích let) a dalších 720 mil. Kč bylo určeno na obnovu koryt vodních toků a vodohospodářských děl a na protipovodňová opatření. Další prostředky představovaly **úvěry poskytnuté Evropskou investiční bankou**, když v rámci projektů financovaných z těchto zdrojů připadlo na projekt odstraňování povodňových škod **3,6 mld Kč**.

Státní rozpočet České republiky na rok 2004 byl schválen **zákonem č. 457 ze dne 3. prosince 2003**. Jeho **příjmy** byly stanoveny částkou **754,08 mld Kč**, **výdaje** částkou **869,05 mld Kč** a **schodek** částkou **114,97 mld Kč**.

Současně bylo rozhodnuto, že schodek bude vypořádán těmito financujícími položkami:

- a) **vydáním státních dluhopisů** dle zvl. právního předpisu do výše **103,64 mld Kč**,
- b) **změnou stavů na účtech** státních finančních aktiv do výše **1,42 mld Kč**,
- c) **přijatými dlouhodobými úvěry** do výše **9,91 mld Kč**.

Vycházejí z predikce makroekonomických indikátorů pro rok 2004, které tvoří jedno z podstatných východisek pro odhady rozpočtových čísel jak na straně příjmů, tak na straně výdajů, **počítal návrh rozpočtu s meziročním přírůstkem hrubého domácího produktu o 2,8 %**, **s prognózou meziroční míry inflace 2,6 %** a **průměrné míry nezaměstnanosti 10,3 %**.

Ve schváleném rozpočtu byl v porovnání s předchozím rokem patrný především růst jeho celkových příjmů, a to o 70,0 mld Kč, tj. o 10,2 %. Růst se týkal jak příjmů z daní a poplatků, které měly vzrůst o 36,6 mld Kč (o 9,5 %), a pojistného na sociální zabezpečení (o 16,8 mld Kč, tj. o 6,1 %), tak i nedaňových a ostatních příjmů, které byly v rozpočtu vyšší o 16,6 mld Kč (o 71,7 %).

Celkové výdaje proti schválenému rozpočtu na rok 2003 vzrostly o 73,7 mld Kč (o 9,3 %). Nárůst byl – stejně jako v předchozích letech – ovlivněn zejména dalším růstem mandatorních výdajů, jejichž objem proti předchozímu roku vzrostl celkem o 9,7 %, z toho objem výdajů sociálních a ostatních zákonem předurčených plateb státu o 3,9 %. Z celkového zvýšení těchto výdajů o téměř 41,0 mld Kč se největší část – 7,4 mld Kč – týká realizace některých státem převzatých záruk a nově byl do okruhu mandatorních výdajů zařazen odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU ve výši 16,9 mld Kč. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu činil ve schváleném rozpočtu 53,1 % (v předchozím roce to bylo 52,9 %).

Uvedená dynamika příjmů a výdajů tak byla příčinou dalšího mimořádně vysokého schodku rozpočtového hospodaření státu. Zákonem schválený deficit rozpočtu 114,97 mld Kč se proti rozpočtu na rok 2003 prohloubil o 3,7 mld Kč (o 3,3 %) a představoval 4,6 % v té době predikované výše HDP (stejně jako v roce 2003).

2. Rozhodující změny rozpočtu v průběhu roku

V průběhu roku byly zvýšeny celkové výdaje státního rozpočtu o některé výdaje vyplývající z dříve schválených zákonů. Šlo o výdaje na řešení důsledků kosovské krize ve výši 49 mil Kč, výdaje na víceúčelové haly související s pořádáním mistrovství světa v ledním hokeji 2004 v objemu 63 mil. Kč, dále o výdaje na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny veřejné správy (zvýšení v kapitole Ministerstvo vnitra o 239 mil. Kč) a o výdaje na sociální dávky a na realizaci redislokačních opatření v rámci realizace výstavby profesionální Armády České republiky a ozbrojených sil České republiky (zvýšení v kapitole Ministerstvo obrany o 350 mil. Kč). Tyto výdaje byly prostřednictvím kapitoly OSFA v průběhu hodnoceného období převedeny do ostatních rozpočtových kapitol.

Celkové zvýšení výdajů tak představovalo **701 mil. Kč** a bylo provedeno na základě zmocnění daných ministru financí přímo v zákoně o státním rozpočtu na rok 2004 nebo v předchozích zákonech přijatých v souvislosti s rozhodnutími o zahrnutí uvedených výdajů do státního rozpočtu; **vesměs se jednalo o převod prostředků nevyčerpaných v roce 2003.**

Ve všech zákonech bylo stanoveno, že **o výši převedených prostředků se zvyšují celkové rozpočtované výdaje** státního rozpočtu, resp. že **o takto vynaložené prostředky lze překročit celkové výdaje** státního rozpočtu v rozpočtovém roce, ve kterém budou použity.

Kromě toho došlo k **přesunu některých dalších výdajů**, zahrnutých ve schváleném rozpočtu v kapitole Všeobecná pokladní správa, do ostatních kapitol; rozsah těchto přesunů činil **37,3 mil. Kč** a **neznamenal dopad** na celkové výdaje ani na výši schodku státního rozpočtu.

Rozpočtované výdaje státního rozpočtu tak byly **v rozpočtu po změnách zvýšeny na 869,75 mld Kč**; při nezměněném objemu příjmů se původní **schodek**, schválený Parlamentem, **prohloubil o 701 mil. Kč na úroveň 115,67 mld Kč**, což představuje **zvýšení o 0,6 %**.

Pokud jde o financování rozpočtového schodku, zvýšila se o stejnou částku (na 2,12 mld Kč) položka „Změna stavu na účtech státních finančních aktiv“.

3. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Jak již bylo uvedeno, byly příjmy zahrnuté ve schváleném rozpočtu ve srovnání s rozpočtem na rok 2003 vyšší o 70,0 mld Kč, tj. o 10,2 %, výdaje byly vyšší o 73,7 mld Kč, tj. o 9,3 %; rozpočtovaný schodek se prohloubil o 3,7 mld Kč. **Ve vztahu ke skutečně dosaženým výsledkům za rok 2003** byly rozpočtované **příjmy vyšší o 54,4 mld Kč, tj. o 7,8 %, výdaje byly vyšší o 60,3 mld Kč, tj. o 7,5 % a schodek byl vyšší o 5,9 mld Kč.**

Rozpočet počítal **na příjmové straně s příjmy z daní a poplatků ve výši 422,1 mld Kč** (v tom inkaso nepřímých daní, tj. daně z přidané hodnoty a spotřebních daní, bylo v souhrnu rozpočtováno ve výši 217,6 mld Kč, inkaso daní z příjmů ve výši 179,8 mld Kč a ostatní daňové příjmy v souhrnu v objemu 24,7 mld Kč). **Pojistné na sociální zabezpečení** bylo v rozpočtu zahrnuto **ve výši 292,3 mld Kč** a objem **nedaňových a ostatních příjmů činil 39,7 mld Kč.**

V rámci výdajů počítal rozpočet s objemem **mandatorních výdajů** v souhrnné výši **461,7 mld Kč**, tj. o téměř 41,0 mld Kč vyšším než v rozpočtu 2003. Prostředky na **platy zaměstnanců** organizačních složek státu vč. pojistného byly rozpočtovány v objemu **80,7 mld Kč**, **dotace podnikatelským subjektům** v částce **65,2 mld Kč**, **transfery územním rozpočtům** ve výši **107,9 mld Kč** (v tom 14,9 mld Kč představovaly dávky sociální péče mandatorního charakteru), **transfery příspěvkovým organizacím** v objemu **35,8 mld Kč**. **Kapitálové výdaje** byly v rozpočtu zahrnuty ve výši **65,8 mld Kč** (vč. kapitálových transferů územním rozpočtům 16,0 mld Kč), **další výdajové tituly** činily v souhrnu cca **67,0 mld Kč.**

Po promítnutí úprav provedených v průběhu roku dosáhl **objem výdajů v rozpočtu po změnách celkem 869,8 mld Kč, objem příjmů se nezměnil**, takže rozpočtem předpokládaný **schodek vzrostl na 115,7 mld Kč.**

Stejně jako v předchozích letech, byla i v roce 2004 struktura rozpočtu, zejména jeho výdajové strany, ovlivněna postupem **reformy územní veřejné správy**. Původní předpoklad posílení příjmové základny krajů na základě nového rozpočtového určení daní se v důsledku nepřijetí novely zákona Poslaneckou sněmovnou nenaplnil a potřebné prostředky tak byly krajům **i nadále převáděny ze státního rozpočtu.**

Vzhledem k tomu představovaly i v tomto roce významnou část rozpočtových výdajů **transfery územním rozpočtům** (běžné i kapitálové), které byly stanoveny částkou **123,9 mld Kč (téměř o 10,0 mld Kč vyšší než v předchozím roce)** a rozpočtovými opatřeními byly v průběhu roku dále **zvýšeny o 4,5 mld Kč, tj. na 128,4 mld Kč**.

Ve vztahu k takto upraveným hodnotám je v dalších částech materiálu prováděno hodnocení rozpočtových výsledků za rok 2004.

Ve skutečnosti byly rozhodující druhy příjmů a výdajů státního rozpočtu ve srovnání s ukazateli státního rozpočtu stanovenými zákonem a s úpravami provedenými v průběhu roku plněny takto:

Tabulka č. 1

Státní rozpočet	v mld Kč							
	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004			Skutečnost 2004	Plnění v % (5:3)	Rozdíl (5-3)	Index 2004/2003 (5:1)
	1	schválený	po změnách	rozdíl (3-2)	5	6	7	8
Příjmy celkem	699,67	754,08	754,08	0,00	769,21	102,0%	15,13	109,9
v tom:								
- příjmy z daní a poplatků	395,96	422,08	422,08	0,00	424,69	100,6%	2,61	107,3
- daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH, SD)	198,42	217,60	217,60	0,00	223,18	102,6%	5,58	112,5
- daně z příjmů (DPPO, DPFO)	172,90	179,80	179,80	0,00	180,71	100,5%	0,91	104,5
- ostatní daně a poplatky	24,64	24,68	24,68	0,00	20,81	84,3%	-3,87	84,5
- pojistné na soc.zabezp.a přisp.na státní politiku zaměstnanosti	272,37	292,32	292,32	0,00	293,30	100,3%	0,98	107,7
- pojistné na důchodové pojištění	209,58	242,27	242,27	0,00	243,23	100,4%	0,96	116,1
- nedaňové a ostatní příjmy	31,34	39,68	39,68	0,00	51,21	129,1%	11,53	163,4
- převody z vlastních fondů	2,75				4,45	x	4,45	161,8
Výdaje celkem	808,72	869,05	869,75	0,70	862,89	99,2%	-6,86	106,7
v tom:								
- běžné výdaje	751,78	803,23	802,13	-1,10	796,18	99,3%	-5,95	105,9
z toho:								
- platy, ost. platby za provedenou práci a povinné pojistné	78,79	80,69	82,24	1,55	80,43	97,8%	-1,81	102,1
- nákupy a související výdaje	97,43	99,92	102,14	2,22	95,38	93,4%	-6,76	97,9
- sociální dávky	305,03	313,11	314,27	1,16	313,26	99,7%	-1,01	102,7
- důchody (bez správ. výdajů)	225,83	232,12	230,91	-1,21	230,90	100,0%	-0,01	102,2
- dotace podnikatelským subjektům	52,04	65,16	52,52	-12,64	49,19	93,7%	-3,33	94,5
- transfery příspěvkovým apod.organ.	33,87	35,85	36,70	0,85	36,15	98,5%	-0,55	106,7
- transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	39,68	41,08	49,78	8,70	46,72	93,9%	-3,06	117,7
- transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	111,20	107,88	111,51	3,63	111,01	99,6%	-0,50	99,8
v tom: - obce	28,56	28,00	28,04	0,04	27,64	98,6%	-0,40	96,8
- kraje	82,64	79,88	83,45	3,57	83,36	99,9%	-0,09	100,9
- převody vlastním fondům	2,89	1,16	1,19	0,03	17,61	1479,8%	16,42	609,3
- kapitálové výdaje	56,94	65,82	67,62	1,80	66,71	98,7%	-0,91	117,2
z toho:								
- transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	14,31	16,02	16,91	0,89	16,24	96,0%	-0,67	113,5
- převody vlatním fondům	3,49	0,00	0,00	0,00	12,60	x	12,60	361,0
Z celkových výdajů :								
mandatorní výdaje celkem	426,59	461,73	462,50	0,77	453,39	98,0%	-9,11	106,3
Saldo příjmů a výdajů celkem	-109,05	-114,97	-115,67	-0,70	-93,68	81,0%	21,99	85,9
Saldo příjmů z pojistného SZ a výdajů na soc. dávky	-32,66	-20,79	-21,95	-1,16	-19,96	90,9%	1,99	61,1
- saldo důchodů (bez dobrovolného pojistného a bez správních výdajů)	-16,25	10,15	11,36	1,21	12,33	108,5%	0,97	x

Skutečné **příjmy státního rozpočtu** dosáhly výše **769,2 mld Kč** a byly tak **o 15,1 mld Kč, tj. o 2,0 % vyšší než zákonem schválený rozpočet. Proti roku 2003 celkové příjmy státního rozpočtu vzrostly o 69,5 mld Kč, tj. o 9,9 %, takže rozpočtem uvažovaného růstu bylo dosaženo.**

Příjmy z daní a poplatků byly proti předpokladům rozpočtu **vyšší v souhrnu o 2,6 mld Kč**, když vysoké plnění (na 105,2 %) vykazala **především daň z přidané hodnoty**, která **převýšila** rozpočtované hodnoty téměř **o 7,0 mld Kč**; **na daních z příjmů získal státní rozpočet více o 0,9 mld Kč** (překročení se týká daně z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob odpovídá rozpočtu).

Další významná příjmová položka - **spotřební daně** – byla proti rozpočtu naopak **o 1,4 mld Kč nižší** a zaostaly rovněž ostatní daňové příjmy, zejména v důsledku **nesplnění rozpočtu majetkových daní** (celkem o 3,9 mld Kč).

Proti skutečnosti dosažené za rok 2003 bylo celkové inkaso daňových příjmů **vyšší o 28,7 mld Kč, tj. o 7,3 %**, což je zhruba na úrovni předchozího roku, kdy meziroční růst činil 26,4 mld Kč, tj. 7,2 %. Růst byl zaznamenán **u všech rozhodujících druhů daní**, z nichž nejvíce vzrostla DPH (o 14,7 mld Kč) a spotřební daně (o 10,0 mld Kč). Vzhledem k novým podmínkám proclívání zboží **po vstupu do EU klesl výnos příjmů ze cla** proti předchozímu roku o 5,3 mld Kč.

Na **pojistném na sociální zabezpečení** a příspěvku na politiku zaměstnanosti, rozpočtovaném ve výši 292,3 mld Kč, bylo ve skutečnosti **vybráno 293,3 mld Kč**, tj. zhruba **o 1,0 mld Kč více** než předpokládal rozpočet a proti roku 2003 tyto příjmy vzrostly o 20,9 mld Kč, tj. o 7,7 % (v roce 2003 nebyl rozpočet naplněn o 3,2 mld Kč, tj. o 1,1 % při meziročním růstu o 13,9 mld Kč, tj. o 5,4 %).

Nedaňové a ostatní příjmy státního rozpočtu **dosáhly výše 51,2 mld Kč** a proti rozpočtu byly **vyšší o 11,5 mld Kč**, tj. o více než 29 %. Toto **vysoké plnění souvisí** jednak **se zapojením prostředků z vlastních fondů do příjmů** jednotlivých kapitol, který nebyl původně rozpočtován a který ve skutečnosti **dosáhl 4,5 mld Kč**, jednak s některými dalšími výrazně v nižších objemech rozpočtovanými příjmy (zejména příjmy z úroků, kde proti rozpočtu 1,7 mld Kč byly skutečné příjmy vyšší o 2,3 mld Kč, dotace ze zahraničí byly vyšší o 1,4 mld Kč, apod.). Tyto příjmy byly **o 19,9 mld Kč vyšší než v roce 2003**, přičemž více než polovinu této částky (10,5 mld Kč) představuje **komenzační platba z rozpočtu Evropské unie** a 5,0 mld Kč plnění ze státní záruky související s kauzou IPB. Z vlastních fondů čerpaly kapitoly o 1,7 mld Kč více než v roce 2003.

Celkové výdaje byly čerpány ve výši **862,9 mld Kč** a **proti rozpočtu**, zahrnujícímu výše uvedené úpravy v průběhu roku, **byly nižší o 6,9 mld Kč, tj. o 0,8 %** (proti schválenému rozpočtu byly nižší o 6,2 mld Kč, tj. o 0,7 %). Na úsporách ve vztahu k upravenému rozpočtu se podílejí jak výdaje běžné, tak výdaje kapitálové a úspory jsou rozloženy mezi jednotlivé výdajové položky. **Proti předchozímu roku výdaje vzrostly o 54,2 mld Kč, tj. o 6,7 %**, což je menší meziroční růst než v roce 2003 (kdy činil 58,0 mld Kč, tj. 7,7 %).

Největší objem rozpočtových prostředků (36,3 % všech výdajů) byl vynaložen v sociální oblasti; výdaje na sociální dávky dosáhly celkové výše 313,3 mld Kč, tj. 99,7 % upraveného rozpočtu a proti předchozímu roku vzrostly o 8,2 mld Kč, tj. o 2,7 %. Z toho největší část **230,9 mld Kč**, tvořily **výdaje na důchody**, které byly čerpány v rozpočtované výši a meziročně vzrostly o 2,2 %. Čerpání ostatních sociálních dávek zůstalo mírně pod úrovní upraveného rozpočtu.

Kromě toho se ve zvýšení běžných výdajů proti předchozímu roku (celkem o 44,4 mld Kč) odrazil především **odvod vlastních zdrojů do rozpočtu EU**, provedený **ve výši 16,1 mld Kč**. **Vyšší transfery státním fondům (o 6,5 mld Kč)** souvisejí zejména s nově poskytnutou dotací Státnímu fondu dopravní infrastruktury (2,8 mld Kč) a je zde zahrnut rovněž přesun prostředků na financování Společné zemědělské politiky z kapitoly Ministerstvo zemědělství do Státního zemědělského intervenčního fondu, který je příjemcem většiny těchto prostředků.

Skutečná výše výdajů byla výrazně ovlivněna uskutečněnými **převody nedočerpaných prostředků do rezervního fondu**, vyplývajícími z novelizovaného znění § 47 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (novelizován zákonem č. 482/2004 Sb.). Novela umožnila organizačním složkám státu prakticky bez omezení převod úspor výdajů, tj. rozdílu mezi rozpočtem výdajů a skutečnými výdaji, do rezervních fondů. Výše převedených prostředků v hodnoceném roce tak dosáhla **celkem** (v neinvestiční i investiční části rozpočtu) **29,0 mld Kč**; v předchozích třech letech, kdy byl převod úspor ve výdajích limitován, byly tyto převody výrazně nižší, tj. 3,5 mld Kč, 3,3 mld Kč a 5,2 mld Kč.

Čerpání celkových kapitálových výdajů ve výši 66,7 mld Kč zaostalo za upraveným rozpočtem o 0,9 mld Kč, avšak **ve srovnání s minulým rokem bylo o 9,8 mld Kč vyšší** (vliv především výše zmíněných převodů do vlastních fondů).

Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu se **snížil** z 52,75 % vykázaných za rok 2003 na 52,52 % v roce 2004. **Podíl celkových rozpočtových výdajů na hrubém domácím produktu** v běžných cenách dosáhl 31,4 %, zatímco v předchozím roce to bylo 31,7 %.

Celkově skončilo hospodaření státního rozpočtu v roce 2004 schodkem 93,7 mld Kč. Jeho **podíl na HDP** představuje 3,4 % a je o 0,9 procentního bodu nižší než v roce 2003.

Výsledný schodek je o 15,4 mld Kč (o 14,1 %) nižší než v roce 2003 a o 22,0 mld Kč (o 19,0 %) nižší než schodek, s nímž počítal upravený rozpočet; na jeho snížení se podílí vyšší inkaso rozpočtových příjmů ve výši 15,1 mld Kč a nižší čerpání výdajů v rozsahu 6,9 mld Kč. **Proti výši předpokládané zákonem č. 457/2003 Sb. je schodek nižší o 21,3 mld Kč.**

Na základě oprávnění k vydání státních dluhopisů podle zvláštního právního předpisu, uvedeného v § 1 odst. 1/a) zákona č. 457/2003 Sb., byl **zákonem č. 313/2004 Sb.** ze dne 29. dubna 2004 stanoven rozsah státního dluhopisového programu **na úhradu části rozpočtovaného schodku státního rozpočtu České republiky** na rok 2004 v maximální výši **103,6 mld Kč.** Pro krytí výsledného schodku rozpočtového hospodaření za rok 2004 však **bude z uvedeného objemu využito pouze cca 87,1 mld Kč, což je o 16,5 mld Kč méně než stanovil zákon.**

Podrobnější vyhodnocení jednotlivých příjmů a výdajů státního rozpočtu v roce 2004 je provedeno v dalších částech zprávy.

II. PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Celkové příjmy státního rozpočtu

Celkový objem příjmů stanovený zákonem č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu na rok 2004, činil **754,1 mld Kč**. **Proti skutečnosti roku 2003** byly celkové rozpočtované **příjmy vyšší o 54,4 mld Kč**, tj. o 7,8 %. Z toho **daňové příjmy** byly vyšší o **26,1 mld Kč**, tj. o 6,6 %, **příjmy z pojistného na sociální zabezpečení o 20,0 mld Kč**, tj. o 7,3 % a **ostatní příjmy o 8,3 mld Kč**, tj. o 26,6 %. Z ostatních příjmů byl objem nedaňových příjmů vyšší o 1,9 mld Kč, kapitálových příjmů o 0,6 mld Kč a přijatých dotací o 5,8 mld Kč.

Poprvé zahrnoval státní rozpočet **také finanční vztahy k rozpočtu Evropské unie**. Aby nedošlo ke zhoršení čisté pozice přistupujících států k EU k jejímu rozpočtu ve srovnání s rokem 2003, byly na základě Dohody o přistoupení k EU stanoveny novým členským zemím kompenzační platby z rozpočtu EU. Pro Českou republiku to znamenalo zvýšený příjem pro státní rozpočet o dotaci ve výši 10,1 mld Kč.

Z hlediska metodického i obsahového byla příjmová strana státního rozpočtu ovlivněna přijatými **novelami daňových zákonů**, které schválil Parlament v rámci Koncepce reformy veřejných financí a v souvislosti se vstupem ČR do EU. Šlo především o

- změnu **zákona o dani z přidané hodnoty** a dalších zákonů - o správě daní a poplatků (č. 368/1992 Sb., č.235/2004 Sb.) a celního zákona (č.322/2003 Sb.),
- nový **zákon o spotřebních daních** (č.353/2003 Sb.),
- změnu **zákona o daních z příjmů** (č.438/2003 Sb.) a
- změnu **zákona o majetkových daních** (420/2003 Sb.)

V průběhu roku byly provedeny úpravy schváleného státního rozpočtu, které na straně příjmů znamenaly pouze nepatrné změny a týkaly se nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací. Ve svém souhrnu však celkovou výši příjmů státního rozpočtu neovlivnily.

Dynamika příjmů se (ve srovnání se stejným ukazatelem dosaženým v minulém roce) **výrazně zrychlila** (o 10,7 procentního bodu), zejména v důsledku přijatých dotací, které nově zahrnují příjmy (dotace) z rozpočtu EU související se vstupem ČR do Unie.

Skutečně dosažené příjmy, jejich plnění a meziroční srovnání ukazuje následující tabulka:

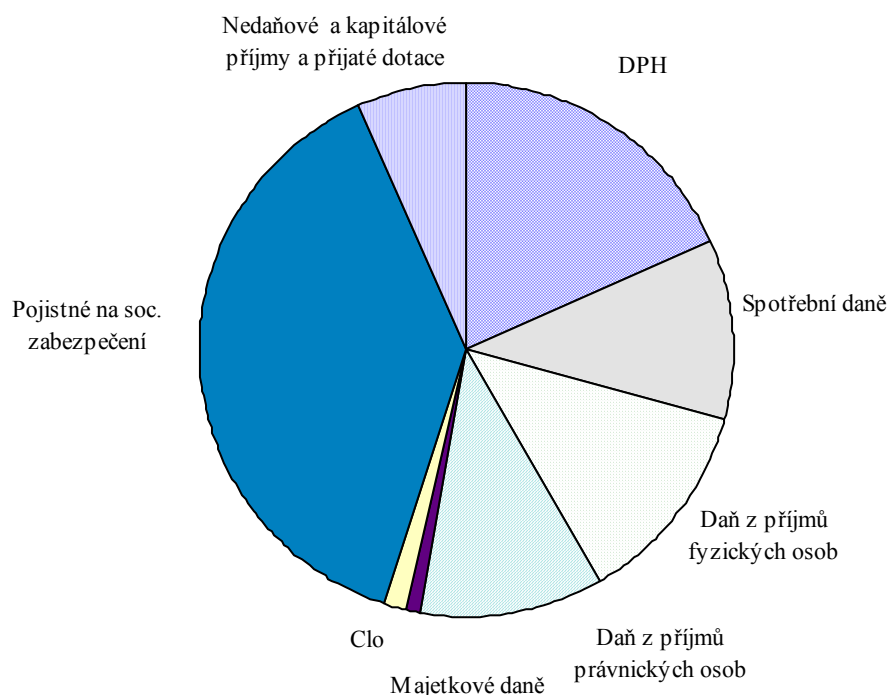
Tabulka č. 2

Ukazatel	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění (4:3)	rozdil (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Daňové příjmy (daně, poplatky, pojistné)	668,32	714,40	714,40	718,00	100,5	3,6	107,4
Příjmy z daní a poplatků	395,96	422,08	422,08	424,69	100,6	2,6	107,3
Daň z příjmů fyzických osob (DPFO)	88,63	95,20	95,20	95,21	100,0	0,0	107,4
v tom: DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků	70,81	76,50	76,50	76,78	100,4	0,3	108,4
DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	12,35	14,20	14,20	13,41	94,4	-0,8	108,6
DPFO z kapitálových výnosů	5,47	4,50	4,50	5,02	111,6	0,5	91,8
Daň z příjmů právnických osob (DPPO)	84,27	84,60	84,60	85,50	101,1	0,9	101,5
Obecné vnitř. daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH)	125,66	133,40	133,40	140,38	105,2	7,0	111,7
Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (SD)	72,76	84,20	84,20	82,79	98,3	-1,4	113,8
Poplatky za znečišťování životního prostředí	1,16	1,28	1,28	1,33	103,9	0,1	114,7
Správní poplatky	3,51	4,30	4,30	3,44	80,0	-0,9	84,9
Daně z mezinár. obchodu a transakcí (clo)	10,25	4,40	4,40	4,90	111,4	0,5	47,8
Daně z majetkových a kapitál. převodů	8,77	14,30	14,30	10,38	72,6	-3,9	118,4
Ostatní daňové příjmy	0,95	0,40	0,40	0,76	190,0	0,4	80,0
Pojistné na soc.zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdrav.pojistění	272,37	292,32	292,32	293,30	100,3	1,0	107,7
z toho: Pojistné na důchodové pojištění	209,59	242,27	242,27	243,23	100,4	1,0	116,1
Nedaňové příjmy celkem	23,32	25,20	25,19	31,47	124,9	6,3	134,9
<i>Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků</i>	<i>12,99</i>	<i>9,60</i>	<i>9,53</i>	<i>15,06</i>	<i>158,0</i>	<i>5,5</i>	<i>115,9</i>
z toho: Soudní poplatky	0,98	0,60	0,60	0,93	155,0	0,3	94,9
<i>Přijaté sankční platby a vratky transferů</i>	<i>3,26</i>	<i>2,03</i>	<i>2,06</i>	<i>4,61</i>	<i>223,8</i>	<i>2,6</i>	<i>141,4</i>
<i>Příjmy z prodeje nekap.majetku a ost nedaň. příjmy</i>	<i>3,58</i>	<i>2,63</i>	<i>2,70</i>	<i>3,40</i>	<i>125,9</i>	<i>0,7</i>	<i>95,0</i>
z toho: Dobrovolné pojistné	0,75	0,31	0,31	0,83	267,7	0,5	100,0
<i>Přijaté splátky půjčených prostředků</i>	<i>3,49</i>	<i>10,93</i>	<i>10,89</i>	<i>8,40</i>	<i>77,1</i>	<i>-2,5</i>	<i>240,7</i>
z toho: Splátky půjček od podnikatel.subjektů	0,79	2,30	2,26	0,97	42,9	-1,3	122,8
Splátky půjček ze zahraničí (z vládních úvěrů)	2,35	3,65	3,65	2,05	56,2	-1,6	87,2
Splátky za úhradu dluhů nebo dodávek	0,00	4,70	4,70	4,99	106,2	0,3	x
Kapitálové příjmy celkem	0,51	1,19	1,20	0,95	79,2	-0,3	186,3
Přijaté dotace	7,51	13,29	13,29	18,79	141,4	5,5	250,2
z toho: Neinvestiční přijaté dotace ze zahraničí	0,08	11,90	12,50	13,29	106,3	0,8	16612,5
PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	699,67	754,08	754,08	769,21	102,0	15,1	109,9

Celkové skutečně dosažené příjmy státního rozpočtu za rok 2004 ve výši 769,2 mld Kč, byly nad úrovní rozpočtu o 15,1 mld Kč, tj. o 2,0 %, což je stejné procento plnění jako v roce 2003. Zatímco v roce 2003 celkové příjmy meziročně poklesly o 5,3 mld Kč, tj. o 0,8 % vlivem absence mimořádných příjmů, v roce 2004 se naopak zvýšily o 69,5 mld Kč, tj. o 9,9 %. Z toho nejvyšší dynamika byla u přijatých dotací – růst o 150,2 %, vysoký nárůst byl i u pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdravotní pojištění - o 7,7 %. Váhově významné příjmy z daní a poplatků meziročně vzrostly o 28,7 mld Kč, tj. o 7,3 %.

Struktura celkových příjmů dosažených za rok 2004 je zřejmá z následujícího grafu:

Graf č. 1

2. Daňové příjmy

Celkové daňové příjmy dosáhly výše 424,7 mld Kč a byly nad úrovní rozpočtu o 2,6 mld Kč, tj. o 0,6 %, zejména v důsledku příznivého vývoje inkasa daně z přidané hodnoty. Ta svým objemem 140,4 mld Kč převýšila rozpočet téměř o 7,0 mld Kč, tj. o 5,2 % a při meziročním růstu o 11,7 % nejen plně kompenzovala výpadky u spotřebních daní (-1,4 mld Kč), majetkových daní (-3,9 mld Kč) a správních poplatků (-0,9 mld Kč), ale přispěla i k překročení rozpočtu daňových příjmů jako celku.

V porovnání s rokem 2003 bylo inkaso celkových daňových příjmů o 28,7 mld Kč, tj. o 7,3 % vyšší, při téměř stejné dynamice jako v roce 2003, tj. 107,3 %. Na tomto růstu se podílely hlavně DPH (14,7 mld Kč), spotřební daně (10,0 mld Kč) a daně z příjmů jak fyzických tak i právnických osob (7,8 mld Kč).

Z dlouhodobějšího pohledu dochází u daňových příjmů k výrazným strukturálním změnám. Trvale klesá podíl nepřímých daní, tj. DPH a spotřebních daní na celkových daňových příjmech (z 64,3 % v roce 2000 na 52,5 % v roce 2004) a naopak roste podíl daní z příjmů (z 25,8 % v roce 2000 na 42,5 % v roce 2004) a majetkových daní (z 1,8 % v roce 2000 na 2,4 % v roce 2004). Současně dochází k poklesu podílu cla (z 4,0 % na 1,2 %).

Rozpočet celostátních daňových příjmů (bez DPPO za obce a kraje) počítal s meziročním růstem o 31,4 mld Kč, tj. 5,9 % (měřeno ke skutečnosti r. 2003). Skutečné inkaso dosáhlo ke konci roku 2004 výše 568,4 mld Kč, což je o 7,0 mld Kč, tj. o 1,2 % nad úroveň rozpočtu a o 38,4 mld Kč (o 7,2 %) více než v roce 2003. Z tohoto meziročního nárůstu připadá 16,9 mld Kč na DPH, 11,7 mld Kč na spotřební daně, 9,4 mld Kč na daně z příjmů fyzických osob a 3,1 mld Kč na daně z příjmů právnických osob. Pod loňskou úroveň zůstaly příjmy ze cla (-5,3 mld Kč) a silniční daň (-0,2 mld Kč).

Ze skutečného celostátního výnosu daní připadlo na státní rozpočet 74,7 % (424,7 mld Kč), na rozpočty územně samosprávných celků 21,6 % (122,5 mld Kč) a Státnímu fondu dopravní infrastruktury 3,7 % (21,2 mld Kč). Ke změně došlo u příjmů ze cla, kdy po vstupu ČR do EU je pro státní rozpočet určen 25 % podíl z předepsaného cla.

Podíl daňových příjmů územních rozpočtů na celkových daňových příjmech postupně roste (z 19,4 % v roce 2000 na 21,6 % v roce 2004), což svědčí o realizaci záměru finanční politiky státu zvyšovat vlastní příjmovou základnu územních rozpočtů.

Tabulka č. 3

Meziroční srovnání celostátních daňových příjmů

	Celkem r. 2003			Celkem r. 2004			meziroční přírůstek skutečností		meziroční index skutečností	
	Rozpočet schválený	skutečnost	% plnění	Rozpočet schválený	skutečnost	% plnění	2003-2002	2004-2003	2003-2002	2004-2003
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Daňové příjmy	522,33	535,92	102,6	567,68	574,64	101,2	36,41	38,72	107,3	107,2
- DPH	158,80	164,85	103,8	174,80	181,78	104,0	9,64	16,93	106,2	110,3
- spotřební daň	78,20	84,18	107,6	97,00	95,84	98,8	4,69	11,66	105,9	113,9
- clo	9,60	10,25	106,8	4,40	4,90	111,4	0,48	-5,35	104,9	47,8
- daně z příjmů PO	113,90	116,35	102,2	117,10	119,79	102,3	10,23	3,44	109,6	103,0
z toho: daně z příjmů PO za obce	6,70	5,92	88,4	6,30	5,99	95,1	0,58	0,07	110,9	101,2
daně z příjmů PO za kraje	x	x	x	x	0,23	x	x	0,23	x	x
- daně z příjmů FO	127,20	123,95	97,4	133,70	133,32	99,7	8,76	9,37	107,6	107,6
v tom: závislá činnost	97,40	94,65	97,2	102,20	102,84	100,6	8,07	8,19	109,3	108,7
z příznání	23,90	22,13	92,6	25,60	23,71	92,6	0,22	1,58	101,0	107,1
vybíraná srážkou	5,90	7,17	121,5	5,90	6,76	114,6	0,47	-0,41	107,0	94,3
- silniční daň	5,80	5,74	99,0	5,90	5,51	93,4	0,23	-0,23	104,2	96,0
- daň z nemovitosti	4,50	4,84	107,6	4,70	4,92	104,7	0,26	0,08	105,7	101,7
- majetkové daně	8,90	8,77	98,5	14,30	10,38	72,6	0,91	1,61	111,6	118,4
- dálniční poplatek	1,70	2,06	121,2	1,80	2,68	148,9	0,16	0,62	108,4	130,1
- ostatní daně a poplatky	13,73	14,93	108,7	13,98	15,51	110,9	1,06	0,58	107,6	103,9

Pozn.: údaje jsou v mediotice jednotlivých let

Inkaso daňových příjmů částečně ovlivňuje i výše **poskytovaných úlev na daních**. Obecný legislativní rámec pro poskytování daňových úlev je vymezen v § 55a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Podle tohoto právního předpisu je Ministerstvo financí oprávněno prominout daň pouze z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů. Příslušenství daně lze prominout též z důvodu odstranění tvrdosti.

Pro řízení ve věci povolování úlev platí interní předpisy Ministerstva financí. O částkách do 1 mil. Kč rozhoduje příslušný ředitel odboru. Požadavky na úlevy přesahující částku 1 mil. Kč posuzuje a vyjadřuje se k nim zvláštní komise zřízená k tomuto účelu. O požadavcích v rozmezí:

- a) nad 1 mil. Kč - do 4 mil. Kč rozhoduje ústřední ředitel sekce,
- b) nad 4 mil. Kč - do 7 mil. Kč rozhoduje náměstek ministra,
- c) nad 7 mil. Kč rozhoduje ministr financí.

Přehled o požadavcích a **poskytnutých úlevách na DPPO za rok 2004** podává následující tabulka (v mil. Kč):

Tabulka č. 4

	v mil. Kč								
	daň			příslušenství daně			celkem		
	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%
Daň z příjmů právnických osob	12,3	0,0	0,0	191,1	87,4	45,7	203,4	87,4	43,0

V roce 2004 Ministerstvo financí neprominulo žádnou daň z příjmů právnických osob. Poskytnuté úlevy se téměř výhradně týkaly **příslušenství daně**. Nejvyšší prominutá částka činila 20,9 mil. Kč. Jednalo se o případ významného podnikatelského subjektu, který se dlouhodobě podstatným způsobem podílí na celorepublikovém inkasu DPPO a své daňové povinnosti plní řádně a včas. Předmětné příslušenství daně tvořilo penále k dodatečně vyměřené dani, kdy správce daně při daňové kontrole neakceptoval starší metodický materiál MF, o který se poplatník daně opíral při posuzování daňové uznatelnosti nákladů.

V dalším případě částečného prominutí příslušenství daně ve výši 16,4 mil. Kč byl zohledněn charakter souvisejícího kontrolního zjištění (prodej dokončené investice byl zahrnut do nesprávného účetního období). Poplatníkovi byla ponechána k úhradě částka ve výši 140 % diskontní úrokové sazby ČNB platné první den kalendářního čtvrtletí za každý den prodlení.

Penále v částce 6,7 mil. Kč bylo prominuto z celkové požadované částky ve výši 9,4 mil. Kč poplatníkovi, který stejně jako v prvním případě dlouhodobě odváděl nadprůměrně vysoké DPPO do veřejných rozpočtů a jehož chyby při nesprávném stanovení daňového základu vznikly v důsledku použití nevhodné účetní metodiky.

Podobně jako u daní z příjmů právnických osob byly poskytnuty **úlevy na daní z příjmů fyzických osob** a jejím příslušenství. Jejich výše a struktura je uvedena v následujícím přehledu:

Tabulka č. 5

	v mil. Kč								
	daň			příslušenství daně			celkem		
	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%
Daň z příjmů fyzických osob celkem	279,8	1,8	0,6	400,1	120,8	30,2	677,0	113,4	16,8
- ze závislé činnosti	5,4	1,3	24,1	63,6	21,6	34,0	69,0	22,9	33,2
- z příznámí	274,4	0,5	0,2	336,5	99,2	29,5	608,0	90,5	14,9

Prominuty byly daně z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů a u příslušenství se jednalo zejména o prominutí penále z důvodu tvrdosti zákona.

Dále byly poskytnuty úlevy na **dani z přidané hodnoty**. Daň byla prominuta v důsledku nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů, kdy se jednalo o uplatnění nesprávné sazby. Příslušenství daně bylo promíjeno zejména z důvodu odstranění tvrdosti zákona.

Tabulka č. 6

	v mil. Kč								
	daň			příslušenství daně			celkem		
	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%
Daň celkem	150,3	113,0	75,2	568,7	283,8	49,9	719,0	396,8	55,2
- Daň z obratu	0,4	0,0	0,0	9,1	3,6	0,0	9,5	3,6	37,9
- DPH	149,9	113,0	75,4	559,6	280,2	50,1	709,5	393,2	55,4

U **spotřebních daní** bylo z požadovaného objemu 8,7 mil. Kč prominuto 0,8 mil. Kč a to z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů.

Požadavkům na prominutí příslušenství daně v celkové výši 6,9 mil. Kč bylo vyhověno z 48,4 %, když bylo prominuto 3,3 mil. Kč, čímž byla odstraněna tvrdost zákona, popřípadě nesrovnalosti vyplývající z uplatňování daňových zákonů.

Prominutá daň a příslušenství daně dědické, daně darovací a daně z převodu nemovitostí v roce 2004:

Tabulka č. 7

	Prominutá daň	Prominuté příslušenství daně	Celkem prominuto
Majetkové daně celkem	32,9	41,9	74,8
Daň dědická	0,0	0,3	0,3
Daň darovací	3,5	3,9	7,4
Daň z převodu nemovitostí	29,4	37,7	67,1

mil. Kč

Celkově bylo v roce 2004 na majetkových daních prominuto 74,8 mil. Kč. U **daně dědické** bylo prominuto pouze příslušenství daně ve výši 0,3 mil. Kč. Na **dani darovací** bylo prominuto celkem 7,4 mil. Kč, přičemž důvodem bylo zejména odstraňování tvrdostí zákona v souvislosti s řešením důsledků povodní v roce 2002 ve smyslu § 25 odst. 4 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, a dále i nárokové prominutí daně z důvodu vrácení daru pro vady nebo odstoupení od darovací smlouvy ve smyslu § 25 odst. 3 téhož zákona.

Na **dani z převodu nemovitostí** bylo prominuto celkem 67,1 mil. Kč, a to zejména z důvodu odstoupení od kupní smlouvy ve smyslu § 25 odst. 3 zákona č. 357/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V těchto případech vznikl poplatníkovi nárok na prominutí daně při splnění podmínek stanovených v posledně uvedeném ustanovení zákona č. 357/1992 Sb. Dalším důvodem prominutí daně bylo i odstraňování tvrdosti zákona v souvislosti s řešením důsledků povodní v roce 2002.

2.1. Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů

2.1.1. Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob (dále jen „DPFO“) je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění.

Celostátní inkaso daně z příjmů fyzických osob dosáhlo 133,3 mld Kč což je o 0,4 mld Kč (o 0,3 %) méně než uvažoval rozpočet, ale o 9,4 mld Kč (o 7,6 %) více než v roce 2003. Z této částky bylo převedeno do rozpočtu obcí 34,4 mld Kč a do příjmů krajů 3,7 mld Kč. **Rozhodující část daně z příjmů fyzických osob (cca 77 %) tvoří daň z příjmů ze závislé činnosti.** Její celostátní výnos za rok 2004 ve výši **102,8 mld Kč** naplnil rozpočtovaný předpoklad na **100,6 %**, při meziročním zvýšení o 8,2 mld Kč, t.j. o 8,7 %. **Daňové příjmy srážené podle zvláštní sazby činily 6,8 mld Kč**, při nejvyšším plnění (114,6 %) ze všech tří druhů DPFO. Proti předchozímu roku byl však výběr této daně nižší o 0,4 mld Kč. Naopak nejnižší plnění rozpočtu bylo vykázáno u inkasa daně placené poplatníky **na základě podaných daňových příznání.** To svým objemem **23,7 mld Kč** naplnilo rozpočet pouze na **92,6 %**, při meziročním růstu o 1,6 mld Kč, t.j. o 7,1 %.

Rozpočet DPFO a jeho skutečné plnění za rok 2004 ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 8

Ukazatel	skutečnost 2003			rozpočet 2004			skutečnost 2004			% plnění 2004			index 2004/2003		
	celkem	v tom		celkem	v tom		celkem	v tom		celkem	v tom		celkem	v tom	
		státní rozpočet	územní rozpočty		státní rozpočet	územní rozpočty		státní rozpočet	územní rozpočty		státní rozpočet	územní rozpočty			
Daň z příjmu fyzických osob celkem	123,96	88,63	35,33	133,70	95,20	38,50	133,32	95,21	38,11	99,7	100,0	99,0	107,6	107,4	107,9
v tom:															
zvláštní sazba	7,17	5,47	1,70	5,90	4,50	1,40	6,76	5,02	1,74	114,6	111,6	124,3	94,3	91,8	102,4
podnikatelská činnost	22,13	12,35	9,78	25,60	14,20	11,40	23,71	13,41	10,30	92,6	94,4	90,4	107,1	108,6	105,3
závislá činnost	94,66	70,81	23,85	102,20	76,50	25,70	102,85	76,78	26,07	100,6	100,4	101,4	108,7	108,4	109,3

Podle platného znění zákona č. 243/2000 Sb. náleží státnímu rozpočtu 76,31 % výnosu DPFO srážené podle zvláštní sazby, 74,81 % výnosu DPFO ze závislé činnosti a 55,78 % DPFO placené poplatníky podávajícími daňová příznání.

Inkaso státního rozpočtu ze všech tří složek daně z příjmů fyzických osob dosáhlo 95,2 mld Kč a bylo na úrovni rozpočtu (100,0 %), při meziročním růstu o 6,6 mld Kč, t.j. o 7,4 % (schválený rozpočet počítal s celoročním růstem o 6,6 mld Kč, t.j. o 7,4 % proti skutečnosti 2003).

a) Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Objem daňových příjmů ze závislé činnosti, náležící státnímu rozpočtu dosáhl výše 76,8 mld Kč při naplnění rozpočtu na 100,4 %. Meziročně pak tyto příjmy vzrostly o 6,0 mld Kč, t.j. o 8,4 %, což je důsledek růstu mezd, přičemž

stupnice klouzávě progresivní daňové sazby i nezdanitelné části základu daně s výjimkou nezdanitelné části na dítě, zůstaly beze změn. V nárůstu inkasa se promítl i růst minimální mzdy.

b) Daň z příjmů fyzických osob vybíraná zvláštní sazbou

Na dani srážené podle zvláštní sazby inkasoval státní rozpočet 5,0 mld Kč, t.j. o 0,5 mld Kč (o 11,6 %) více než bylo rozpočtováno. Ve srovnání s minulým rokem došlo naopak k poklesu inkasa o 0,5 mld Kč, tj. o 8,2 %. Od roku 2000 kdy příjem státního rozpočtu z této daně dosáhl 8,9 mld Kč, s výjimkou roku 2003 (meziroční nárůst o 0,4 mld Kč, vlivem růstu výplat dividend a podílů na zisku obchodních společností), tento objem meziročně neustále klesá. U ostatních příjmů podléhajících srážkové dani nebyly zaznamenány významné změny.

c) Daň z příjmů fyzických osob z příznání

Na dani z příjmů placené na základě daňového příznání inkasoval státní rozpočet 13,4 mld Kč, což představuje pouze 94,4 % rozpočtu a meziroční růst o 8,6 %. Rozpočtovaná částka nebyla naplněna o 0,8 mld Kč. Proti roku 2003 je inkaso vyšší o 1,1 mld Kč, t.j. o 8,6 %.

Na výnos této daně nemá vliv žádný dominantní faktor, ale společně na něj působí jak pozitivní, tak negativní faktory.

Z pozitiv je to:

- zvýšená daňová povinnost v příznáních ze rok 2003 a v důsledku toho i zvýšená zálohová povinnost v průběhu roku 2004,
- pokračující zvýšená hospodářská aktivita daňových subjektů,
- snižování počtu subjektů uplatňujících ztrátu z minulých let

Negativní faktory pak byly:

- zvyšování počtu poplatníků podávajících daňová příznání, avšak nikoliv v důsledku podnikání, ale povinnosti podat toto příznání z důvodu odpočtu úroků z hypotečních úvěrů (výběr daně z příznání se tak snižuje na úkor výběru daně ze závislé činnosti),
- převod podnikatelských aktivit na obchodní společnosti v důsledku snižující se sazby daně z příjmů PO,
- výrazný růst odpočtů v důsledku penzijního připojištění a životního pojištění, úroků z úvěru ze stavebního spoření a hypotečních úvěrů.

2.1.2. Daň z příjmů právnických osob

Obdobně jako daň z příjmů fyzických osob je i daň z příjmů právnických osob (dále jen „DPPO“) upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění. Podle rozpočtové skladby položka daně z příjmů právnických osob zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů ve smyslu tohoto zákona. To znamená, že se celkový výnos týká jak příjmů zdaněných obecnou sazbou daně, tak i příjmů zdaněných srážkou podle zvláštní sazby. Příjmem státního rozpočtu není tato daň v případech, kdy je poplatníkem obec nebo kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Součástí DPPO jsou také zrušené daně, jejichž předmětem je příjem právnických osob jako např. doplatky odvodů ze zisku nebo důchodové daně, které byly ještě v roce 2004 samostatně evidovány.

Ostatní zrušené daně vázané na příjem právnické osoby, které jsou sledovány společně s jinými daněmi než je uvedeno výše, nejsou v položce DPPO zohledněny a podle rozpočtové skladby jsou součástí položky ostatní daňové příjmy.

DPPO patří do kategorie tzv. sdílených příjmů. Její výnos je rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Na celostátním výnosu této daně se od roku 2002 podílí státní rozpočet 76,31 %, obce 20,59 % a kraje 3,10 %.

Vývoj celostátního výnosu daně z příjmů právnických osob (státní rozpočet a územní rozpočty bez DPPO za obce a kraje):

Tabulka č. 9

v mld Kč

	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
DPPO celkem ^{x)}	110,40	110,80	110,80	113,57	102,5	102,9
z toho:						
DPPO státní rozpočet	84,27	84,60	84,60	85,50	101,1	101,5
z celku DPPO ^{xx)}						
- daň vybíraná srážkou	13,40	x	x	5,60	x	41,8
- daň z příznání	97,00	x	x	107,97	x	111,3

^{x)} bez DPPO vybírané obcemi a kraji^{xx)} rozdělení na daň vybíranou srážkou a daň z příznání je orientační propočet

Celkový celostátní výnos DPPO vybraný finančními úřady v České republice za rok 2004 činil **113,57 mld. Kč**, t.j. 102,5 % rozpočtu a meziročně vzrostl o 3,2 mld Kč (o 2,9 %). Z celkového inkasa **připadlo na státní rozpočet 85,5 mld Kč**, což je o **1,2 mld Kč**, t.j. o 1,5 % nad úroveň roku 2003 a o 0,9 mld Kč, t.j. o 1,1 % více než bylo rozpočtováno.

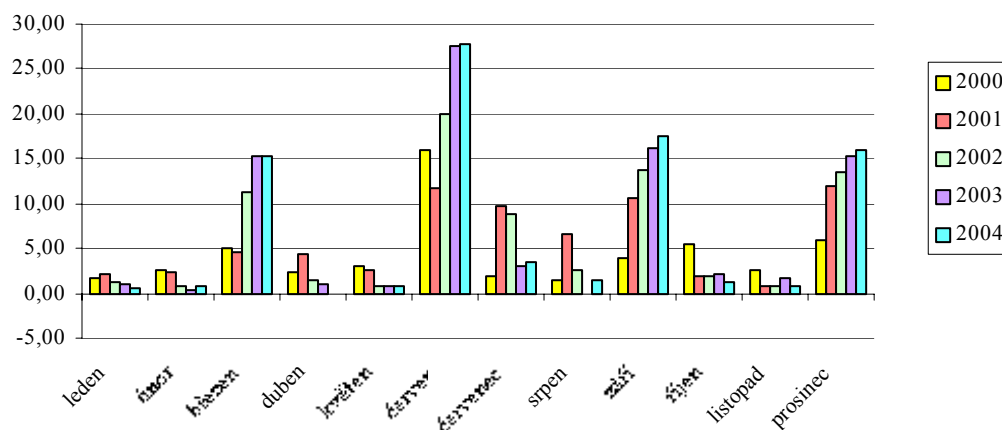
V hodnoceném roce se již neopakovalo výrazné překročení rozpočtované částky ani vysoká meziroční dynamika vykazovaná v předchozích letech, jež byly ovlivněny zejména mimořádně vysokými zisky poplatníků s dlouhodobě významným podílem na inkasu DPPO. Projevil se v něm ale reálný odhad výnosu DPPO pro rok 2004, predikovaný v rozpočtu, který vycházel z těsnější korelace vývoje hrubého domácího produktu a inkasa DPPO.

Z hlediska časového průběhu inkasa této daně lze konstatovat, že větší výkyvy v plnění se projevují mezi jednotlivými měsíci v závislosti na termínu splatnosti daně, kdy poslední měsíc čtvrtletí je vzhledem k předcházejícím většinou nejsilnější. Tato tendence je patrná od roku 2002, kdy došlo k úpravě zákona. Dlouhodobě nejvýnosnějším obdobím kalendářního roku je druhé čtvrtletí. To je dáno zejména legislativní úpravou zákonné lhůty pro případný doplatek daně z příjmů za předchozí zdaňovací období, která u rozhodující skupiny poplatníků DPPO zpravidla připadá právě na červen. Vedle toho je inkaso ovlivněno způsobem propočtu záloh, které se odvozují z daňové povinnosti za zdaňovací období předchozího roku. Do konce prvního čtvrtletí platí poplatníci zálohy na daň podle daňové povinnosti za předcházející rok (vyměřené podle hospodářských výsledků předminulého roku),

z důvodu zatím neznámé výše hospodářských výsledků minulého roku. Od druhého či třetího čtvrtletí (zpracovává-li přiznání daňový poradce nebo se jednalo o osoby povinně podléhající auditu) platí poplatníci zálohy podle výše daně uvedené v daňovém přiznání, vyměřené z hospodářských výsledků předchozího roku. Od roku 2001 trvale klesá meziroční dynamika celostátně vybraných DPPO z 132,8 % v roce 2001 na 102,9 % v roce 2004, t.j. pokles o 29,9 procentního bodu. U příjmů státního rozpočtu je tento pokles ještě výraznější - 30,2 procentního bodu.

Průběh měsíčního inkasa DPPO do SR během roku ilustruje následující graf:

Graf č.2

Daň z příjmů právnických osob je tvořena dvěma složkami. Daní z příjmů právnických osob vybíraná srážkou a daní z příznání.

Na inkaso **daně z příjmů vybírané srážkou** měly v roce 2004 vliv především legislativní změny schválené novelou zákona o daních z příjmů č. 438/2003 Sb. Jednalo se o tyto nové úpravy:

- zrušení slevy na dani ve výši poloviny daně srážené z dividendových a jim podobných příjmů,
- osvobození dividend vyplácených dceřinou společností při splnění podmínky kvalifikované účasti (nejméně 25 %),
- zrušením srážkové daně u úrokových příjmů, uplatňované v letech 1998 až 2003, která se započítávala na celkovou daňovou povinnost uvedenou v daňových příznáních za související období; dopad na celkovou výši inkasa daně v roce 2004 byl částečně eliminován úpravou poslední známé povinnosti pro účely stanovení záloh na daň z příznání, která se počínaje zálohovými obdobími započatými v roce 2004 již nesnižovala o daň vybranou srážkou z úrokových příjmů v roce 2003.

Při hodnocení vlivu těchto legislativních změn je nutné vzít v úvahu skutečnost, že výnos daně vybírané srážkou byl v roce 2003 o 3,4 mld Kč vyšší než v roce 2002 a jeho podstatný přírůstek byl zaznamenán v posledním čtvrtletí roku 2003. To bylo

způsobeno očekávanou legislativní změnou k 1. 1. 2004 (zrušení slevy na daní ve výši poloviny daně srážené z dividendových příjmů), kdy poplatníci využili možnost uplatnit slevu a vypláceli dividendy a podíly na zisku ještě v roce 2003.

Při zohlednění všech shora uvedených vlivů dosáhlo inkaso srážkové daně srovnatelné úrovně a také předpokládané dopady byly reálné.

Inkaso výnosově významnější složky, tj. **DPPO z příznání** odráží především růstové tendence ekonomiky, které se projevují příznivými hospodářskými výsledky většiny poplatníků s dlouhodobě vysokou roční sumou odvedené daně. Pro plnění daňových příjmů státního rozpočtu v průběhu roku 2004 měla rozhodující vliv legislativa platná ve zdaňovacím období roku 2003. Nové legislativní změny platné pro rok 2004 se projeví až v inkasu během roku 2005.

Z hlediska zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, byla přijata pouze jeho poslanecká novela č. 176/2003 Sb., která s účinností od 12. 6. 2003 umožnila tvořit daňové opravné položky z titulu ručení za celní dluh. Dopad této změny byl odhadován navrhovateli ve výši cca 9,3 mil. Kč, ve skutečnosti však byl 5x vyšší 43,3 mil. Kč

Dále i v roce 2004 pokračoval pozitivní vliv výrazných změn konstrukce daňové povinnosti u subjektů v bankovním sektoru, projevující se již v předchozích zdaňovacích obdobích. Dosažený nárůst výnosu se stabilizoval a daňová povinnost bankovního sektoru přesahovala trvale 10 mld Kč.

Z meziročního srovnání lze z agregovaných výsledků za bankovní sektor vysledovat příznivý vývoj u stavu zákonných opravných položek, který se snížil o 3,7 mld Kč, snížení stavu zákonných rezerv o 1,2 mld Kč a pokles objemu tvorby daňových opravných položek a rezerv o 2,4 mld Kč.

2.2. Daně ze zboží a služeb v tuzemsku

2.2.1. Daň z přidané hodnoty

Výběr daně z přidané hodnoty je prováděn prostřednictvím dvou státních institucí a to celními orgány a finančními úřady. Celní úřady vybíraly tuto daň při dovozu zboží do republiky, ale od 1.5. po vstupu do EU byly daně dovozy pouze z třetích zemí a finanční úřady ji inkasují ze zdanitelných plnění uskutečněných v tuzemsku. DPH inkasovaná těmito orgány odráží režim placení, kdy veškeré odpočty jsou spravovány výhradně finančními úřady.

Finanční úřady vrátily v roce 2004 o –2,3 mld Kč méně než v roce 2003. Toto snížení koresponduje s nižším výběrem daně při dovozu, když celní úřady evidují za rok 2004 na účtu DPH o 98,9 mld Kč méně než v roce 2003. Zjevný pokles výběru DPH celními úřady, který je doprovázen přesunem intrakomunitárních plnění, odráží avizovaný postupný přechod inkasa do správy finančních úřadů.

Finanční úřady (FÚ) a celní úřady (CÚ) se podílely na celostátním inkasu DPH v letech 2002 až 2004 takto:

Tabulka č. 10

v mld Kč

	2002			2003			2004		
	Celkem	FÚ	CÚ	Celkem	FÚ	CÚ	Celkem	FÚ	CÚ
Inkaso DPH	374,21	150,12	224,09	396,24	155,18	241,06	413,39	271,22	142,17
Nadměrné odpočty	-219,00	-219,00	0,00	-231,39	-231,39	0,00	-229,07	-229,07	0,00
Čisté inkaso ¹⁾	155,21	-68,88	224,09	164,85	-76,21	241,06	184,32	42,15	142,17
meziroční index inkasa v %	99,3	105,1	95,8	105,9	103,4	107,6	104,3	174,8	59,0
meziroční index čistého inkasa v %	102,2	-83,9	95,8	106,2	110,6	107,6	111,8	x	59,0

¹⁾ údaje v roce 2004 nesouhlasí s údajem za celostátní daně vykázané v účetnictví o peníze na cestě

DPH lze z hlediska techniky výběru rozložit do tří komponent – daň z dováženého zboží, daň ze zboží a služeb prodávaných v tuzemsku a tzv. nadměrných odpočtů (vratek, které si nejčastěji uplatňují exportéři). Inkaso daně ze zboží a služeb prodávaných v tuzemsku vzrostlo meziročně o 74,8 %, inkaso daně z dováženého zboží naopak pokleslo o 41,0 %. Objem nadměrných odpočtů poklesl o 1,0 %, ale čisté inkaso vzrostlo o 11,8 %.

Na vývoj inkasa DPH realizovaného jak finančními, tak celními úřady měl stěžejní vliv vstup ČR do Evropské unie k 1. květnu 2004.

V roce 2004 představoval celkový celostátní výnos této fiskálně nejvýznamnější daně 181,8 mld Kč, což představuje meziroční nárůst o 110,3 % (absolutně o 16,9 mld Kč). Proti celostátně rozpočtované částce bylo dosažené inkaso o 4,0 % vyšší (absolutně téměř o 7,0 mld Kč).

Na celostátních příjmech DPH participují v souladu se zákonem č. 483/2001 Sb., kterým se mění zákon o rozpočtovém určení daní, vedle státního rozpočtu i obce a kraje. Z celkového celostátního výnosu DPH náleží 20,59 % rozpočtům obcí, 3,1 % rozpočtům krajů a 76,31 % státnímu rozpočtu. Za celý rok 2004 byly do rozpočtů krajů převedeny 5,2 mld Kč a do rozpočtu obcí 36,2 mld Kč.

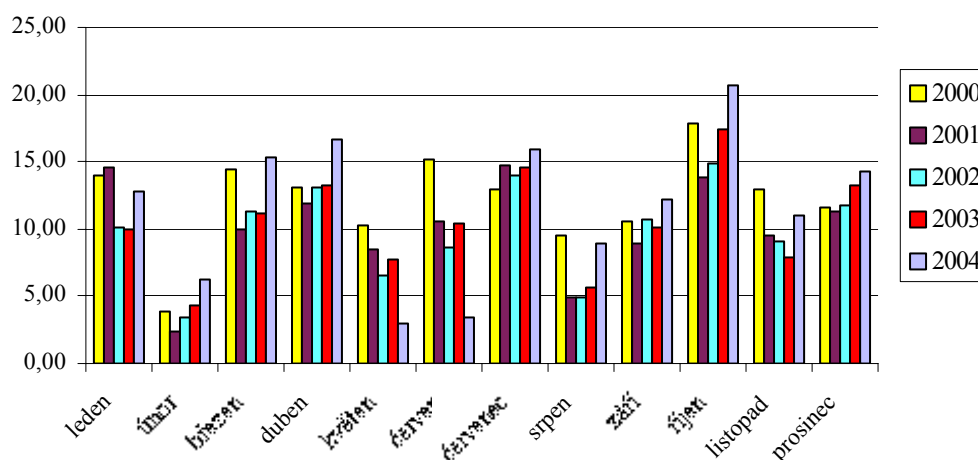
Příjem státního rozpočtu z DPH dosáhl 140,4 mld Kč, což představuje 105,2 % rozpočtované částky (v roce 2003 byl rozpočet plněn na 103,7 %) a meziroční nárůst o 14,7 mld Kč, t.j. o 11,7 %, přičemž rozpočet počítal s růstem o 6,2 % proti skutečnosti předchozího roku.

Ve skutečném inkasu daně se odrážejí legislativní změny, které byly největší od jejího vzniku a zavedení. Novela původního zákona a **nový zákon č. 235/2004 Sb.** platný od 1. května 2004 přinesly přefazení některých výrobků a služeb ze snížené do základní sazby a zároveň došlo ke snížení základní sazby daně z 22 % na 19 % ze zdanitelného plnění. Lze odhadnout, že v případě kdyby nedošlo ke změně zákonů, pohybovalo by se inkaso DPH kolem 173 mld Kč. Od roku 2001 zůstával poměr snížené a základní sazby na celkovém inkasu DPH téměř neměnný, a to na úrovni 25:75. Po výše uvedených legislativních úpravách se podíl základní sazby na celkovém inkasu zvýšil o zhruba 10 procentních bodů, tj. ze 75 % a 85 %.

Změna zdaňování dovozů v rámci Evropské unie, ke které došlo k 1. květnu, vedla k výpadku daně v měsících květen a červen. Zatímco ještě v dubnu hradili dovozci daň do deseti dnů po vyměření celního dluhu, od května se jejich povinnost stala součástí standardního daňového přiznání podávaného k 25. dni po skončení zdaňovacího období (tedy 25. červen). V měsících květen a červen dosáhlo inkaso daně pouze 35 % hodnot stejného období předchozího roku. Vysoké inkaso vyplývající z předvánočních dovozů se tak z prosince přesouvá na leden následujícího roku.

Rozložení inkasa v průběhu roku dle jednotlivých měsíců:

Graf č. 3

2.2.2. Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (spotřební daně)

Celostátní výnos spotřebních daní v roce 2004 představoval **95,8 mld Kč**, což bylo o 1,2 mld Kč méně než předpokládal rozpočet. V porovnání s rokem 2003 bylo však celkové inkaso vyšší o 11,7 mld Kč, t.j. o 13,9 %.

V souvislosti se vstupem do EU začal platit nový zákon o spotřebních daních, který přinesl jednak u některých komodit zvýšení sazeb (minerální oleje, tabákové výrobky, líh) a také některé nové instrumenty, které platí v rámci jednotného evropského trhu (daňové sklady, odložená daňová povinnost). V důsledku těchto změn je meziroční srovnání spíše ilustrativní s menší vypovídací hodnotou. Za zmínku stojí i skutečnost převodu správy spotřebních daní z finančních úřadů na celní úřady.

Výši inkasa spotřebních daní v průběhu předchozích let ilustruje následující tabulka:

Tabulka č. 11

v mld Kč

Spotřební daně	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Inkaso - finanční úřady	33,61	30,03	30,53	30,71	33,60	38,61	43,10	9,96
Inkaso - celní úřady	30,56	37,77	42,62	40,17	42,70	40,87	41,07	85,88
Inkaso celkem	64,17	67,80	73,14	70,88	76,30	79,49	84,17	95,84

Výnos spotřebních daní podle jednotlivých komodit vybraných finančními a celními úřady v roce 2004 a srovnání s předchozími roky ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 12

v mil. Kč

	2001		2002		2003		2004		Index skutečnost 2004/2003
	skutečnost	podíl na celku v %	skutečnost	podíl na celku v %	skutečnost	podíl na celku v %	skutečnost	podíl na celku v %	
Minerální oleje	52 856	69,28	53 999	67,94	57 077	67,81	65 175	67,99	114,2
Tabákové výrobky	13 194	17,29	15 786	19,86	17 691	21,02	21 511	22,46	121,6
Lih	6 430	8,43	5 903	7,43	5 514	6,55	5 305	5,53	96,2
Pivo	3 482	4,56	3 498	4,40	3 585	4,26	3 614	3,77	100,8
Víno	335	0,44	298	0,37	311	0,37	236	0,25	75,9
Celkem	76 297	100,00	79 484	100,00	84 178	100,00	95 841	100,00	113,9

Příjem státního rozpočtu ze spotřebních daní je tvořen celou daní z tabákových výrobků, piva, vína, lihu a lihovin a 80 % inkasa daně z uhlovodíkových paliv a maziv. Státnímu fondu dopravní infrastruktury je určeno 20 % z daňového výnosu této komodity.

Na **státní rozpočet** v roce 2004 připadlo z celkového výnosu spotřebních daní **82,8 mld Kč**, což je o 1,4 mld Kč (o 1,7 %) pod rozpočtovanou částkou. Do příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury bylo převedeno 13,0 mld Kč.

Výnos spotřebních daní podle jednotlivých položek ukazuje následující tabulka.

Tabulka č. 13

	v mil. Kč									
	2000		2001		2002		2003		2004	
	Skut.	Index 2000/1999	Skut.	Index 2001/2000	Skut.	Index 2002/2001	Skut.	Index 2003/2002	Skut.	Index 2004/2003
z minerálních olejů	47 286	100,7	54 835	116,0	55 370	101,0	58 411	105,5	67 191	115,0
z tabáku a tabákových výrobků	14 939	95,5	13 194	88,3	15 786	119,6	17 690	112,1	21 525	121,7
z vína	373	68,1	335	89,8	298	89,0	309	103,7	236	76,4
z piva	3 405	95,5	3 482	102,3	3 498	100,5	3 583	102,4	3 613	100,8
z lihu a lihovin	5 842	91,2	6 430	110,1	5 903	91,8	5 512	93,4	5 305	96,2
vratky SD - zelená nafta	-954	x	-1 271	133,2	-1 310	103,1	-1 272	97,1	-1 403	110,3
vratky SD - technické benziny	.	.	-696	x	-49	7,0	-48	98,0	-613	1277,1
vratky SD osobám jiných států	-12	x	-10	83,3	-12	120,0	-14	116,7	-14	100,0
vratky SD ozbrojeným silám jiných států	.	.	-2	x	x	x	x	x	x	x
převod SD z uhlovod.paliv a maziv do SFDI	.	.	-10 487	x	-10 878	x	-11 410	x	-13 046	x
Celkem	70 879	96,9	65 810	92,8	68 607	104,3	72 761	106,1	82 794	113,8

Na celkovém výnosu spotřebních daní má největší podíl (68,0 %) **daň z uhlovodíkových paliv a maziv**. Její výnos dosáhl v roce 2004 **65,2 mld Kč** (po vyloučení vratek daně dle příslušných paragrafů zákona o spotřebních daních) a meziročně **vzrostl o 8,1 mld Kč, t.j. o 14,2 %**.

Inkaso bylo ovlivněno pokračujícím nárůstem prodejů motorové nafty oproti prodejm benzínů, což bylo zapříčiněno vyšším podílem tranzitní nákladní dopravy po vstupu ČR do EU. Dále to byl odklad platby povolený do února 2005, a to u poměrně vysoké částky 2,26 mld Kč. Rovněž světové ceny ropy nebyly v roce 2004 nikterak příznivé a docházelo k výkyvům, především v podzimních měsících. Přesto však poměrně příznivý kurz koruny vůči dolaru se projevil v cenách nakupované ropy, což se promítlo do ceny minerálních olejů dodávaných do sítě čerpacích stanic.

Zhruba pětinu (22 %) celkového výnosu spotřebních daní tvoří spotřební **daň z tabákových výrobků**, jejíž podíl na celkovém inkasu se v posledních letech v důsledku vysoké dynamiky trvale zvyšuje. Celkové inkaso daně z tabáku a tabákových výrobků činilo **21,5 mld Kč a proti roku 2003 se zvýšilo o 3,8 mld Kč, t.j. o 21,7 %**.

U této komodity se projevil zvýšení sazeb k 1. lednu 2004 (předzásobením prodejců cigaret v závěru roku 2003) a dále výpadek inkasa daně ve výši zhruba 1 mld Kč vzhledem k posunutému termínu splatnosti daně z 30 na 60 dní, ke kterému došlo v květnu 2004. Je také nepochybné, že svou roli na celkovém vyšším výnosu sehrály i cílené kontroly stánkového prodeje pašovaných cigaret.

Inkaso ostatních váhově méně významných položek (daň z lihu, piva a vína) **dosáhlo v souhrnu hodnoty 9,2 mld Kč** a proti roku 2003 se snížilo o 255 mil. Kč, tj. o 2,7 %. Tento **pokles se týkal hlavně daně z lihu a lihovin** (-209 mil. Kč). Její inkaso ve výši **5,3 mld Kč** je o 3,7 % nižší než bylo v předcházejícím roce. Přesto, že u této komodity je uplatňována od 1. 1. 2004 zvýšená sazba daně, sestupný trend inkasa u výrobků spadajících do uváděné skupiny se projevuje od roku 1999.

Spotřební daň inkasovaná **z piva ve výši 3,6 mld Kč** je v posledních letech stabilní a osciluje kolem této hodnoty. Jen nepatrný fiskálně bezvýznamný nárůst o 0,5 %, se dá přičíst vyšší spotřebě piva v tuzemsku, resp. vyšším neobchodním vývozům, t.j. i vyšší spotřebě piva zahraničními turisty.

Inkaso spotřební daně z vína dosáhlo 236 mil. Kč a meziročně pokleslo o 75 mil. Kč, t.j. o 24,1 %. Důvodem tohoto poklesu je zvýšená výroba a prodej tzv. tichých vín, které jsou zatíženy nulovou sazbou daně.

V celkové sumě vybraných spotřebních daní se promítají i vratky tzv. „zelené nafty“, technických benzinů, vratka SD osobám požívajícím výsady a imunitu a ozbrojeným silám cizích států.

Objem vratek ze zelené nafty (§ 12 f zák. o spotřebních daních) se proti roku 2003 zvýšil (o 131 mil. Kč), t.j. o 10,3 %. Jedná se o nárokovou položku, jejíž způsob výpočtu je stanoven vyhláškou Ministerstva zemědělství (výše vrácené daně je vymezena stanovením ročního limitu spotřebovaných pohonných hmot). Poplatníkům provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa bylo tak v roce 2004 **vráceno 1 403 mil. Kč**.

V roce 2004 nebyl uplatněn žádný nárok na vrácení daně ozbrojeným silám cizích států.

2.3. Poplatky z vybraných činností

2.3.1. Správní poplatky

Položka správní poplatky zahrnuje poplatky stanovené zákonem o správních poplatcích č. 368/1992 Sb., v platném znění, který upravuje inkaso poplatků za správní úkony a správní řízení, jejichž výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod., upravená zvláštními zákony.

Za rok 2004 inkasoval státní rozpočet na **správních poplatcích 3,4 mld Kč**, z toho formou kolkové známky bylo vybráno 1,2 mld Kč. Předpokládaný výnos ve státním rozpočtu ve výši 4,3 mld Kč **nebyl splněn o 0,9 mld Kč**, což představuje **plnění na 80,0 %**. Proti roku 2003 bylo na správních poplatcích vybráno o 70 mil. Kč méně, což je meziroční pokles o 15,1 procentního bodu.

Rozpočtový výnos ze správních poplatků lze pro státní rozpočet jen kvalifikovaně odhadnout podle minulých let. Inkasované příjmy závisí na skutečně podaných návrzích na správní řízení, která jsou předmětem správního poplatku. Snížený výnos proti předchozímu roku 2003 je minimální ve srovnání s poklesem mezi roky 2003 a 2002, kdy byl snížený výnos o 0,6 mld Kč důsledkem reformy veřejné správy (zrušení okresních úřadů k 31. 12. 2002). Jimi vybrané správní poplatky byly příjmem státního rozpočtu v roce 2002, zatímco výnos ze správních poplatků vybraných za stejná řízení, která přešla do působnosti územních samosprávných celků, byl v roce 2003 již příjmem územních rozpočtů.

2.3.2. Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí

Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí se řídí zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech. Tato položka zahrnuje poplatky představující **povinnou platbu za využívání životního prostředí**. Poplatky zahrnují i příslušenství ukládané v řízení o poplatku, pokud toto není evidováno samostatně. Nepatří sem však pokuty za porušení předpisů a opatření k ochraně životního prostředí.

Jedná se **především o odvody za ukládání radioaktivních odpadů** od původců těchto odpadů (především od a. s. ČEZ) na tzv. jaderný účet. Vykázaná **skutečnost ve výši 1,3 mld Kč naplnila rozpočet na 103,9 %** a proti předchozímu roku byla vyšší o 0,2 mld Kč, t.j. o 14,7 %.

2.4. Daně a cla za zboží a služby ze zahraničí

Před vstupem ČR do EU příjmy ze cla náležely plně státnímu rozpočtu. Vstup do EU znamenal zásadní změnu a od 1. května 2004 je veškeré předepsané clo nárokem EU. Česká republika má, jako každý jiný členský stát ES, nárok na 25 % z předepsaného cla, které dle příslušných nařízení Komise EU slouží ke krytí nákladů spojených s výběrem předepsaného cla.

V roce 2004 činily odvody celních příjmů ve prospěch účtu státního rozpočtu **částku 4,9 mld Kč**, což je o 0,5 mld Kč, tj. o 11,4 % více než předpokládal rozpočet. Meziroční srovnání výnosů cla nemá provedenými metodickými změnami vypovídací hodnotu.

Z této částky bylo 4,1 mld Kč vybráno z dovozů, které byly uskutečněny před 1. květnem 2004 a 0,8 mld je národní podíl na cle, které bylo předepsáno na dovozy uskutečněné po vstupu do EU.

Vyšší výnos cla má základ v mnohem větším objemu dovozů a s tím souvisejícím vyšším předpisem cla před vstupem ČR do EU než se očekávalo. Důležitým faktorem, který ovlivnil vyšší výnos cla v roce 2004 je skutečnost, že **nedošlo k očekávanému poklesu podílu dovozu ze třetích zemí po vstupu ČR do EU.**

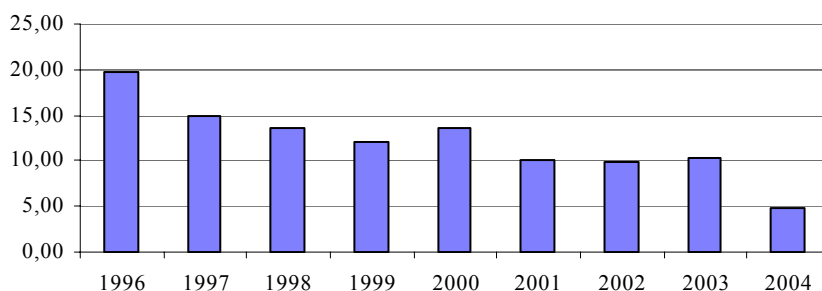
Za celní incidenci v roce 2004 je uveden pouze kvalifikovaný odhad pro měsíce leden až duben (reálnou celní incidencí se rozumí dovozem vážený průměr skutečně použitých celních sazeb, včetně celních preferencí). Od 1. 5. 2004 byl převzat harmonizovaný systém a sazby platné v EU.

Tabulka č. 14

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 1.- 4. měsíc
Celní incidence v %	4,9	4,6	4,0	3,5	2,1	1,5	1,2	1,1	0,72	0,75	0,71	0,60
Clo v mld Kč	15,1	17,0	17,4	19,7	14,9	13,6	12,0	13,6	10,0	9,8	10,3	4,10

Vývoj cla od roku 1996 kdy dosáhl maxima - téměř 20 mld Kč má trvale klesající tendenci, což je vidět z následujícího grafu:

Graf č.4

2.5. Daně z majetkových a kapitálových převodů (majetkové daně)

Do této skupiny patří daně z majetku, jež jsou výhradním příjmem obcí a daně z majetkových a kapitálových převodů plynoucí v plné výši do státního rozpočtu, které jsou upraveny zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí ve znění pozdějších předpisů.

Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2004 byly zapracovány příjmy z výše uvedených majetkových daní v objemu 14,3 mld Kč. Skutečně dosažené **inkaso činilo pouze 10,4 mld Kč**, t.j. 72,7 % rozpočtované částky při meziročním růstu o 18,2 %, což je absolutní nárůst o 1,6 mld Kč. Z dlouhodobějšího hlediska se průměrná meziroční dynamika pohybuje kolem 14,8 %. Ve srovnání s rokem 2000 se inkaso majetkových daní zvýšilo o 4,4 mld Kč.

Údaje o plnění jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 15

Ukazatel	rok 2003				rok 2004			
	rozpočet	skutečnost	% plnění	Index 2003/2002	rozpočet	skutečnost	% plnění	Index 2004/2003
Inkaso celkem	8 900	8 773	98,6	111,6	14 300	10 379	72,6	118,3
v tom:								
daň dědická	100	100	100,0	116,3	100	100	100,0	100,0
daň darovací	680	648	95,3	107,8	800	818	102,3	126,2
daň z převodu nemovitostí	8 120	8 025	98,8	111,9	13 400	9 461	70,6	117,9

v mil. Kč

2.5.1. Daň dědická

V roce 2004 činil příjem státního rozpočtu z **daně dědické 100 mil. Kč**, stejně jako v předcházejícím roce 2003, při naplnění rozpočtu na 100 %. Přestože se zvyšuje hodnota majetku, který je předmětem dědění, je výše inkasa daně dědické výrazně ovlivněna osvobozením veškerého bezúplatně nabytého majetku děděním mezi osobami zařazenými do I. skupiny poplatníků (příbuzní v řadě přímé a manželé).

2.5.2. Daň darovací

Příjmy daně darovací se oproti roku 2003 zvýšily o 170 mil. Kč. **Celkově inkaso daně darovací v roce 2004 dosáhlo částky 818 mil. Kč**, což představuje 102,3 % rozpočtované částky. Příjem z této daně je ovlivněn poměrně rozsáhlým osvobozením, kdy u nejbližších příbuzných a manželů je osvobozeno nabytí movitých věcí osobní potřeby do výše 1 mil. Kč a do stejné výše nabytí vkladů na účtech u bank, peněžních prostředků v hotovosti a cenných papírů v tuzemsku. U těchto poplatníků jsou zcela osvobozeny první převody majetkových podílů v družstvech, u nemovitostí první převody zemědělského majetku vydaného podle zákona o půdě a převody nemovitostí, které jsou kulturními památkami. U právnických osob je zcela osvobozeno bezúplatně nabytí majetku určené na financování veřejně prospěšných činností.

Vývoj inkasa daně darovací vykázal obdobně jako v roce 2003 tak i v roce 2004 opětovný vzestup výnosu, a to zejména v důsledku zvýšeného počtu a hodnot bezúplatně převáděného majetku. Proti roku 2000 se její výše téměř zdvojnásobila (ze 450 mil. Kč na 818 mil. Kč v roce 2004).

2.5.3. Daň z převodu nemovitostí

Výnos daně z převodu nemovitostí je tradičně z majetkových daní nejvýznamnější a představuje 91 % z celkového úhrnu majetkových daní. Je závislý na celkovém počtu převodů či přechodů vlastnického práva k nemovitostem a zejména hodnotě převáděných nemovitostí.

Inkaso **daně z převodu nemovitostí ve výši 9,5 mld Kč** naplnilo schválený rozpočet pouze ze 70,6 %. Oproti roku 2003 je však vyšší o 1,4 mld Kč, t.j. o 17,9 %. Tento vzestupný trend příjmů překonal i meziroční nárůst celkového inkasa v letech 2001 a 2002. Dnem 1. 1. 2004 nabyla účinnosti **novela zákona č. 357/1992 Sb.**, o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, č. 420/2003 Sb., která kromě jiných změn zakotvila podstatnou **změnu**

v placení daně z převodu nemovitostí a ve výši daňové sazby. Poplatníci této daně jsou s účinností od 1. 1. 2004 povinni si v daňovém přiznání daň z převodu nemovitostí vypočítat a ve lhůtě pro podání daňového přiznání daň zaplatit. V roce 2004 tak státní rozpočet inkasoval daňovou povinnost za převody uskutečněné v roce 2003 a současně již i za převody uskutečněné v roce 2004. Proto došlo i přes pokles sazby k nárůstu inkasa.

Výše dosažených příjmů této daně byla výrazně ovlivněna **snížením sazby daně** z převodu nemovitostí **z 5 % na 3 %** a dále nepřijetím návrhu na zrušení některých osvobození od této daně v rámci novely zákona.

3. Daňové nedoplatky

Daňové nedoplatky **představují rozdíl mezi daní, která měla být zaplacená, a skutečně zaplacenou částkou**. Daní, která měla být zaplacená, může být nejen daň poplatníkem nebo plátcem přiznaná, ale i daň doměřená správcem daně a příslušenství daně (penále, pokuty, úrok, náklady řízení atd.). Daňové nedoplatky se týkají jak daňových příjmů státního rozpočtu, tak i daňových příjmů územních samosprávných celků a státních fondů.

Nedoplatky všech daňových příjmů dosáhly ke konci roku 2004 celkové výše 176,0 mld Kč a proti roku 2003 vzrostly o 3,1 mld Kč, t.j. o 1,8 %.

Daňové nedoplatky jsou spravovány třemi subjekty – územními finančními orgány, Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ) a celními orgány. Největší objem nedoplatků za rok 2004 ve výši **103,3 mld Kč**, t.j. 58,7 %, evidovaly **územní finanční orgány**. Ty spravují nedoplatky všech daňových příjmů, vyjma cla a části nedoplatků daně z přidané hodnoty a spotřebních daní, které spravují celní orgány a vyjma nedoplatků pojistného, spravovaných ČSSZ.

Druhý největší objem daňových nedoplatků za rok 2004 ve výši **62,0 mld Kč**, t.j. 35,2 %, eviduje **Česká správa sociálního zabezpečení**. Ta spravuje nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti. Podrobněji jsou nedoplatky v působnosti ČSSZ uvedeny v části 4. této zprávy.

Třetím subjektem, spravujícím daňové nedoplatky, jsou **celní orgány**. Jimi sledované nedoplatky dosáhly výše **10,7 mld Kč**, což z celkového objemu všech daňových nedoplatků znamená 6,1 %. Podrobný vývoj nedoplatků v působnosti celních orgánů je součástí zprávy o činnosti celních orgánů (viz příloha B sešitu C).

Daňové nedoplatky v evidenci územních finančních orgánů

Územní finanční orgány v postavení správce daně evidují u všech daňových subjektů jejich daňové a platební povinnosti, úhrady nebo zániky daňových a platebních povinností a z toho vyplývající přeplatky a nedoplatky. Daňovým dlužníkem je každý, kdo je povinen podle zvláštního zákona daň platit nebo vybranou daň odvádět. Jestliže dlužník neuhradí splatnou částku daně nejpozději v den její splatnosti, stane se jeho neuhrazená daňová povinnost daňovým nedoplatkem. Daňové nedoplatky tedy **představují souhrnnou částku daňovým subjektem včas neuhrazené splatné daně** a po dni splatnosti daně také částku naběhlého příslušenství daně k určitému dni sledování.

Daní, která měla být zaplacená, může být nejen daň poplatníkem nebo plátcem přiznaná, ale i daň doměřená finančním úřadem a příslušenství daně (penále, pokuty, úrok, náklady řízení atd.). **Daňová pohledávka a její výše je stanovena správcem daně** ve vyměřovacím řízení, kde je též určena lhůta její splatnosti. Podle délky časové prodlevy mezi splatností a úhradou daně a podle stanovené sazby je souhrnná částka daňového nedoplatku zvyšována o vyměřenou výši penále.

Do daňových nedoplatků **není zahrnuta tzv. posečkaná daň** (posečkání daně nebo její zaplacení ve splátkách podle § 60 zákona č. 337/1992 Sb.), jejíž vymáhání je správcem daně v mnoha případech odloženo. Z evidence daní vyplývá, že celkový objem posečkané daně v průběhu roku 2004 dosáhl 28,1 mld Kč. Vzhledem k tomu, že celková splatná povinnost v průběhu roku činila 20,9 mld Kč, **objem posečkávané daně na konci roku 2004 dosáhl výše 7,2 mld Kč.**

Celkový objem daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány v České republice k 31. 12. 2004 **dosáhl 103,3 mld Kč.** Z toho nedoplatky na daních nové daňové soustavy platné od 1. 1. 1993 (dále jen „nové daně“) činily 97,7 mld Kč (t.j. 94,6 % k celkovému objemu nedoplatků) a nedoplatky daní staré daňové soustavy platné do 31. 12. 1992 (dále jen „staré daně“) dosáhly 5,6 mld Kč (t.j. 5,4 % z celkového objemu daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány). **Proti roku 2003 vzrostla celková kumulovaná výše daňových nedoplatků o 3,5 mld Kč, t.j. o 3,5 % - u nových daní se zvýšila o 4,2 mld Kč a u starých daní poklesla o 0,7 mld Kč.**

Vývoj daňových nedoplatků v roce 2004 lze z dlouhodobějšího pohledu **hodnotit relativně příznivě.** Meziroční nárůst daňových nedoplatků je vyšší než v předchozích letech, což je ovšem do určité míry dáno nižším objemem nedoplatků odepsaných pro nedobytnost (v roce 2004 bylo odepsáno 8,9 mld Kč proti 15,5 mld Kč v roce 2003).

Tabulka č. 16

	2000	index 2000/1999 v %	2001	index 2001/2000 v %	2002	index 2002/2001 v %	2003	index 2003/2002 v %	2004	index 2004/2003 v %
Daňové nedoplatky evid. územn. fin. orgány z toho:	99,1	101,2	99,4	100,3	103,7	104,3	99,8	96,2	103,3	103,5
staré daně	7,8	51,0	6,8	87,2	6,6	97,1	6,3	95,5	5,6	88,7
nové daně	91,3	110,5	92,6	101,4	97,1	104,9	93,5	96,3	97,7	104,5

v mld Kč

Největší objem splatných daňových nedoplatků je evidován finančními úřady v působnosti Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (28,1 mld Kč, t.j. 27,2 % z celkového objemu daňových nedoplatků, evidovaných územními finančními orgány v České republice), Finančního ředitelství v Brně (20,4 mld Kč, t.j. 19,8 %), Finančního ředitelství v Ústí nad Labem (17,3 mld Kč, t.j. 16,8 %) a finančního ředitelství v Ostravě (11,9 mld Kč, t.j. 11,5 %). Naopak nejnižší objem vykazují finanční úřady v působnosti Finančního ředitelství v Českých Budějovicích (3,6 mld Kč), Finančního ředitelství v Hradci Králové (6,0 mld Kč) a Finančního ředitelství v Plzni (6,9 mld Kč).

Údaje za rok 2004 dokládají, že větší objem daňových nedoplatků nových daní je vykazován **u přímých daní**. Jejich výše dosáhla **54,9 mld Kč**, což znamená 56,2 % z celkového objemu daňových nedoplatků nových daní evidovaných územními finančními orgány v České republice. **V porovnání s rokem 2003 vzrostl jejich objem o 3,0 mld Kč** a jejich podíl na celkovém objemu daňových nedoplatků nových daní se zvýšil o 0,7 procentního bodu. Nejvyšší suma nedoplatků této skupiny daní je evidována **na daních z příjmů**. Jejich výše dosáhla za rok 2004 částku **39,0 mld Kč**, tj. 40,0 % z celkového objemu nedoplatků nových daní a meziročně vzrostla o 2,6 mld Kč, t.j. o 7,1 %. U ostatních přímých daní (majetkové daně, daň silniční a ostatní příjmy, odvody a poplatky) dosáhl objem daňových nedoplatků za rok 2004 částky 15,9 mld Kč, což je o 0,4 mld Kč více než v předchozím roce. Jejich podíl na celkovém objemu daňových nedoplatků nových daní činil 16,3 %; z toho 40,9 % (6,5 mld Kč) připadá na majetkové daně a z nich nejvíce na daň z převodu nemovitostí (5,0 mld Kč).

U nepřímých daní dosáhl objem daňových nedoplatků, evidovaných územními finančními orgány, za rok 2004 výše **42,9 mld Kč** a proti minulému roku došlo k nárůstu o 1,3 mld Kč. Jejich podíl na celkovém objemu daňových nedoplatků nových daní (43,9 %) se proti předchozímu roku snížil o 0,6 procentního bodu. Hlavní skupinu zde tvoří **nedoplatky na dani z přidané hodnoty**, jejichž hodnota dosáhla **38,9 mld Kč**, t.j. 39,8 % celkového objemu daňových nedoplatků nových daní.

Nedoplatky **spotřebních daní se nepatrně snížily z 4,2 mld Kč na 4,0 mld Kč**. Vývoj nedoplatků u této daně je provázen zpomalováním tempa jejich meziročního růstu již od roku 1996, přičemž od roku 2000 klesají absolutně.

Rozbor efektivnosti vymáhání daňových nedoplatků se vztahuje na činnost územních finančních orgánů v procesním postavení správce daně podle § 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Podle ustanovení § 62 ZSDP zajišťují územní finanční orgány evidenci daňových a platebních povinností, jejich úhrad nebo zániků a z toho vyplývajících daňových přeplatků a nedoplatků.

Agregované údaje, které umožňují z dlouhodobějšího pohledu (období let 1995 až 2004) posoudit vývoj objemu vymáhaných a vymožených daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány, jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 17

Rok	Nedoplatky vymáhané		Nedoplatky vymožené		% úspěšnosti	
	počet případů	částka v mld Kč	počet případů	částka v mld Kč	počet případů	objem
1995	30 633	17,284	24 714	2,648	80,7	15,3
1996	49 954	22,649	35 973	2,895	72,0	12,8
1997	80 558	29,006	51 226	4,240	63,6	14,6
1998	100 743	31,375	72 371	3,957	71,8	12,6
1999	127 278	33,131	92 710	4,235	72,8	12,8
2000	138 919	40,860	96 365	4,482	69,4	11,0
2001	195 548	46,219	134 622	6,716	68,8	14,5
2002	223 015	48,489	169 054	3,827	75,8	7,9
2003	1 234 535 ^{*)}	54,164	349 375 ^{*)}	3,960	28,3	7,3
2004	1 434 436 ^{*)}	64,385	376 258 ^{*)}	4,073	26,2	6,3

pozn.: údaje jsou uvedeny sumárně za daně staré daňové soustavy platné do 31.12.1992 a nové daňové soustavy platné od 1.1.1993

^{*)} Vyšší počet případů (údaje za roky 2003 a 2004) je ovlivněn změnou metodiky jejich vykazování v souvislosti se zavedením nového plně automatizovaného systému zpracování dat v oblasti vymáhání. U evidovaných daňových nedoplatků ve vymáhání je počet případů dán počtem neuhrazených POV (předpisných a odpisných vět) k poslednímu dni sledovaného období, resp. u evidovaných vymožených daňových nedoplatků počtem POV, na kterých došlo v období od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003 a ve stejném období roku 2004 k jejich úhradě.

Údaje v tabulce ukazují, že v období let 1999 až 2004 se každoročně zvyšoval objem daňových nedoplatků ve vymáhání. Nejvyššího meziročního růstu vymáhaných daňových nedoplatků bylo dosaženo v roce 2000 (o 7,7 mld Kč) a v roce 2004 (o 10,2 mld Kč). Naopak k jeho zpomalení došlo zejména v roce 2002, kdy objem vymáhaných daňových nedoplatků vzrostl oproti předchozímu roku o 2,3 mld. Kč. K 31. 12. 2004 vymáhaly územní finanční orgány téměř 64,4 mld Kč daňových nedoplatků (t.j. 62,3 % z celkového objemu daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány). Vyšší aktivita finančních úřadů při vymáhání daňových nedoplatků je patrná z porovnání podílu vymáhaných pohledávek

k celkovému objemu evidovaných daňových nedoplatků v posledních letech (v roce 2001 činil 46,5 %, v roce 2002 46,7 %, v roce 2003 54,3 % a v roce 2004 již dosáhl 62,3 %).

Celková částka vymožených daňových nedoplatků za rok 2004 se v porovnání s předchozím rokem zvýšila o 0,1 mld Kč a dosáhla téměř 4,1 mld Kč. Nicméně dynamika meziročního růstu vymožených daňových nedoplatků a stejně tak i podíl vymožených nedoplatků k celkovému objemu vymáhaných daňových nedoplatků vykazují v tomto případě podstatně nižší hodnoty (v roce 2002 činil tento podíl 7,9 %, v roce 2003 se snížil na 7,3 % a v roce 2004 poklesl na 6,3 %).

Rozhodující objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků je evidován na daních nové daňové soustavy platné od 1. 1. 1993. K 31. 12. 2004 bylo vymáháno 61,9 mld Kč, t.j. 96,1 % z celkové sumy daňových nedoplatků ve vymáhání a v roce 2004 bylo vymoženo 4,0 mld Kč, t.j. 97,6 % z celkové sumy vymožených daňových nedoplatků ve sledovaném období. Největší objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků evidovaných na daních „nové“ daňové soustavy je vykazován u daně z přidané hodnoty (k 31. 12. 2004 vymáháno 26,4 mld Kč, t.j. 41,0 % z celkové sumy daňových nedoplatků ve vymáhání; v roce 2004 vymoženo 1,9 mld Kč, t.j. 46,3 % z celkové sumy daňových nedoplatků vymožených ve sledovaném období). Vyšší objem daňových nedoplatků ve vymáhání byl k 31. 12. 2004 evidován i u daní z příjmů. V souhrnu činila jejich výše 24,1 mld Kč, t.j. 37,4 % z celkové sumy daňových nedoplatků ve vymáhání. Za rok 2004 bylo u těchto daní vymoženo 0,9 mld Kč daňových nedoplatků, t.j. 22,0 % z celkové sumy daňových nedoplatků vymožených ve sledovaném období.

Z celkového objemu daňových nedoplatků ve vymáhání jich bylo k 31. 12. 2004 evidováno na daních 45,2 mld Kč, t.j. 70,2 %. Na příslušenství daní jich bylo evidováno 19,2 mld Kč, t.j. 29,8 % (dle § 58 ZSDP se příslušenstvím daní rozumí penále, zvýšení daně, náklady daňového řízení, úroky a pokuty uložené podle ZSDP nebo jiného daňového zákona).

Územní finanční orgány jsou dlouhodoběji úspěšnější při vymáhání nedoplatků, jejichž výše se pohybuje v řádu do 1 mil. Kč. Nedoplatky, jejichž výše se pohybuje v řádu 10 mil. Kč a výše, jsou buď z větší části nedobytné nebo jsou vymahatelné pouze částečně. Podle analýz stavu nedobytných daňových nedoplatků, provedených v letošním i minulém roce ministerstvem financí za aktivní účasti územních finančních orgánů, představuje **kvalifikovaný odhad nedobytných daňových nedoplatků částku cca ve výši 62 mld Kč, t.j. 60,0 % z celkového objemu daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány k 31. 12. 2004.** Na daních „staré“ daňové soustavy je jich nedobytných téměř 90 %.

K vymáhání daňových nedoplatků využívají finanční úřady všech zákonných prostředků, přičemž způsoby vymáhání nedoznaly v roce 2004, stejně jako v minulých letech, zásadních změn. Rozhodující objem vymožených daňových nedoplatků byl v roce 2004, dosažen v daňovém řízení, resp. v řízení o vymáhání daňových nedoplatků. Více než 1,9 mld Kč bylo finančními úřady vymoženo v exekučních řízeních postupem podle § 73 ZSDP. Kromě toho téměř stejná částka, tj. přes 1,9 mld Kč, byla pracovníky správce daně vybrána, po jejich převzetí k vymáhání, ještě před provedením vymáhacího úkonu (na základě výzev k zaplacení daňových nedoplatků v náhradní lhůtě, osobního doručení upozornění na nedoplatek, osobních jednáních s daňovými dlužníky apod.). Nejefektivnějším a finančními úřady nejvíce využívaným způsobem vymáhání je daňová exekuce příkázáním pohledávky. Tímto způsobem bylo finančními úřady vymáháno v roce 2004 5,6 mld Kč daňových nedoplatků a vymoženo jich bylo 1,5 mld Kč. Nejnáročnějším, avšak nejméně efektivním způsobem vymáhání byla daňová exekuce prodejem movitých věcí a prodejem nemovitostí. V roce 2004 bylo prodejem movitých věcí vymáháno 0,4 mld Kč a prodejem nemovitostí 0,4 mld Kč daňových nedoplatků. Daňovou exekucí prodejem movitých věcí bylo vymoženo 0,1 mld Kč a prodejem nemovitostí necelých 0,1 mld Kč.

Souhrnná výše daňových pohledávek přihlášených finančními úřady do konkursních řízení dosáhla k 31. 12. 2004 částky 63,7 mld Kč a proti předchozímu roku **vzrostla o 12 mld Kč**. Z celkového objemu pohledávek přihlášených finančními úřady do konkursních řízení jich bylo v průběhu konkursu do vydání rozvrhového usnesení a v rámci rozvrhového usnesení **uspokojeno k 31. 12. 2004 celkem 2,3 mld Kč**. Dlouhodobě je **výtěžnost v konkursních řízení** trvale velmi nízká a k 31. 12. 2004 činila **3,7 %** z objemu přihlášených daňových pohledávek. I přesto, že v roce 2004 značně vzrostl počet případů prohlášení konkursu na majetek daňového dlužníka, výnosnost konkursů se dále snížila (ve srovnání s předchozím rokem o 0,6 procentního bodu). Nepříznivá situace přetrvává v míře uspokojení pohledávek v rámci rozvrhového usnesení. Návrhy na prohlášení konkursu jsou ze strany dlužníků podávány mnohdy se značným zpožděním a často až v době, kdy již nedisponují s majetkem, který by postačoval alespoň k částečnému uspokojení konkursních věřitelů. Závažným a dlouhodobým problémem je, že se nedaří ukončit konkursní řízení ve lhůtě 18 měsíců, jak předpokládá ustanovení § 14a odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání. V řadě případů tak konkursní řízení probíhá i několik let. Výše daňových pohledávek přihlášených nebo uplatněných v konkursu se navíc neúměrně zvyšuje o částky penále podle § 63 ZSDP, neboť penalizace daňového subjektu, na jehož majetek bylo soudem prohlášeno konkursní řízení, trvá i v běhu

tohoto řízení. Legislativně je tento problém řešen v návrhu nového zákona o daňovém řádu.

Podobně jako v předchozích letech byly i v roce 2004 uspokojovány jen v minimálním rozsahu daňové pohledávky, které finanční úřady **předaly k vymáhání soudům v podobě návrhů na výkon rozhodnutí**. V roce 2004 jich bylo soudy vymáháno celkem 0,9 mld Kč a z této částky jich bylo vymoženo pouze 12,5 mil. Kč, t.j. 1,4 %.

Podle § 73 odst. 3 ZSDP mohou finanční úřady v postavení správce daně požádat o výkon exekuce též soudního exekutora. V roce 2004 byla tato možnost využita finančními úřady ve větším rozsahu než v roce 2003. Za sledované období byly předány **soudním exekutorům k výkonu exekuce** daňové nedoplatky ve výši 0,2 mld Kč a z této částky jich bylo vymoženo 5,4 mil. Kč, tj. 2,7 %. Praktická aplikace citovaného ustanovení naráží v praxi zejména na ustanovení § 90 odst. 3 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, z něhož vyplývá, že exekutor má právo požadovat od oprávněného, tedy i od finančního úřadu, přiměřenou zálohu na náklady exekuce. V souvislosti s tím se opakovaně navrhuje, aby žádosti soukromých exekutorů o součinnost zasílané finančním úřadům byly zpoplatněny.

Efektivitu výběru daní a vymáhání daňových pohledávek ovlivňuje i celá řada dalších objektivně existujících společensko-ekonomických faktorů. K nejzávažnějším patří:

- Efektivita vymáhání daňových nedoplatků je významným způsobem determinována majetkovými poměry daňových dlužníků. **Řada daňových dlužníků** (i těch, kteří dluží státu větší objem daňových nedoplatků) **nemá exekucí postižitelný majetek**, popř. majetek mají, ale je velmi obtížné jej dohledat a zajistit. Daňoví dlužníci činí často úkony, kterými se svého majetku zbavují s cílem vyhnout se daňové exekuci, popř. zřízení zástavního práva. Přitom možnost domoci se neúčinnosti těchto úkonů u soudů (§ 42a občanského zákoníku) bývá často problematická a vždy časově náročná.
- **Opakovaně se objevují případy, kdy daňoví dlužníci** (zejména společnosti s ručením omezeným) **výrazně utlumí, resp. ukončí, podnikatelské aktivity bez uhrazení platebních povinností** a dále pokračují v podnikatelských aktivitách, např. v nově zřízených firmách se stejným předmětem činnosti. Často dochází ke změnám statutárních orgánů obchodních společností, kterými se stávají nekontaktní osoby. Dochází i k situacím, kdy je původní statutární orgán z obchodního rejstříku vymazán a nový není zapsán. V řadě

případů byly u obchodních společností zaznamenány účelové a pouze formální změny sídel, či faktická neexistence sídel. Tím se značně ztěžuje vedení daňových řízení, včetně řízení exekučních.

- **Prodejnost movitých věcí a nemovitostí při exekuci klesá** a nízký je i výtěžek při jejich dražbě. Problematický je prodej zastavených nemovitostí, zejména ve vztahu k zástavám ostatních věřitelů, především bank, které jsou uplatněny před zástavami finančních úřadů.
- **Současná legislativní úprava i technická vybavenost je omezujícím faktorem pro zajišťování efektivní spolupráce a součinnosti územních finančních orgánů s ostatními státními orgány**, zejména pokud jde o umožnění bezplatného dálkového přístupu on line k informacím potřebným pro zajištění a vymáhání daňových nedoplatků. Řešení je spatřováno v umožnění přístupu územních finančních orgánů do již existujících celostátních evidencí, zejména do centrálních registrů pojištěnců zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení.

4. Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti placené povinně plátcí podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění, dosáhlo v roce 2004 výše 293,3 mld Kč. Skutečnost byla vyšší proti roku 2003 o 20,9 mld Kč, tj. o 7,7 %. Ve srovnání s rozpočtem bylo inkasováno více o 0,9 mld Kč. Schválený rozpočet, u kterého nedošlo v průběhu roku k žádným změnám, byl splněn na 100,3 %. Vývoj příjmů pojistného je ovlivňován především vývojem počtu plátců pojistného a jejich složením (vývojem zaměstnanosti a generační strukturou obyvatelstva), vývojem mezd, resp. vývojem objemu vyměřovacích základů, ze kterých je placeno pojistné a úspěšností výběru pojistného.

V roce 2004 se počet pojištěnců vyvíjel příznivě. Oproti předchozím několika letům, kdy počet pojištěnců (především zaměstnanců) stoupal pouze mírně, případně klesal, došlo v roce 2004 k jejich značnému nárůstu. Ve srovnání s rokem 2003 vzrostl počet pojištěnců – zaměstnanců o 146 tisíc. Zvýšil se rovněž počet důchodově pojištěných osob samostatně výdělečně činných. K 31. 12. 2004 bylo Českou správou evidováno 750 tis. důchodově pojištěných osob samostatně výdělečně činných, proti roku 2003 se zvýšil jejich počet o 102 tis. osob. Nemocensky pojištěných OSVČ, které platí dobrovolné pojistné nemocenského pojištění, bylo evidováno 268 tis., což je méně o 25 tis. než na konci roku 2003.

Kromě povinného pojistného placeného ze zákona bylo v roce 2004 inkasováno v rámci nedaňových příjmů dobrovolné pojistné v částce 833,8 mil. Kč. Z toho nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných činilo 790,6 mil. Kč a dobrovolné důchodové pojištění 43,2 mil. Kč. Proti roku 2003, kdy bylo zapláceno na dobrovolném pojistném 747,3 mil. Kč, představuje jeho přírůstek 11,6 %. Po připočtení částky vybrané na dobrovolném pojistném k povinnému pojistnému činilo v úhrnu pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 294,1 mld Kč. Ve srovnání s rokem 2003 vzrostlo celkové vybrané pojistné, tj. povinné i dobrovolné, celkem o 7,7 %.

Z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které je významným daňovým příjmem státního rozpočtu, představovaly příjmy z vlastního pojistného 292,5 mld Kč, příslušenství činilo 0,8 mld Kč, z toho penále 779 mil. Kč, pokuty 32 mil. Kč a přirážka k pojistnému 1 mil. Kč.

Z inkasovaného **povinného pojistného** připadlo podle sazeb stanovených zákonem na **důchodové pojištění 243,2 mld Kč, na nemocenské pojištění 36,1 mld Kč a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 13,9 mld Kč** (údaje jsou uváděny včetně příslušenství). Po připočtení dobrovolných plateb OSVČ na nemocenské pojištění činilo celkové vybrané pojistné nemocenského pojištění 36,9 mld Kč.

Pojistné na důchodové pojištění, které je samostatně sledovaným ukazatelem státního rozpočtu, bylo v roce 2004 vybráno ve výši **243,2 mld Kč**. Skutečnost dosáhla **100,4 % schváleného rozpočtu**. **Proti roku 2003 to znamená zvýšení o 33,6 mld Kč, tj. o 16,1 %**. Nárůst vyplynul především ze **zvýšení procentní sazby důchodového pojistného o 2 procentní body z 26 % na 28 %**, se současným snížením sazby pojistného na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, realizovaného změnou zákona o pojistném na sociální zabezpečení (zákon č. 425/2003 Sb.). **Na důchodovém pojištění povinném a dobrovolném bylo celkem vybráno 243,3 mld Kč**.

Výběrem pojistného, které v souladu se zákonem představuje jeden váhově významných z příjmů státního rozpočtu, je pověřena v civilním sektoru Česká správa sociálního zabezpečení, další orgány sociálního zabezpečení vybírají pojistné za ozbrojené složky zaměstnanců státu (za vojáky z povolání, příslušníky Sboru nápravné výchovy, policisty a celníky). V roce 2004 prováděla Česká správa sociálního zabezpečení výběr pojistného u 28 869 organizací (organizace zaměstnávající více než 25 pracovníků), které zaměstnávaly 3 125 tis. zaměstnanců. Malých organizací, které zaměstnávají méně než 25 osob, bylo 226 tis. a zaměstnávaly 966 tis. zaměstnanců.

Výběr pojistného podle kapitol státního rozpočtu uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 18

Povinné pojistné na sociální zabezpečení	2003 skutečnost	2004			% plnění (skut./rozp. po změnách)	index v % 2004/2003
		SR	rozpočet po změnách	skutečnost		
MPSV	263 453	282 733	282 733	284 216	100,5	107,9
Min. obrany	2 214	2 434	2 434	2 178	89,5	98,4
Min. vnitra	5 455	5 850	5 850	5 714	97,7	104,7
Min. sprav.	569	579	579	574	99,1	100,9
Min. financí (GR cel)	675	722	722	622	86,1	92,1
Celkem	272 366	292 318	292 318	293 304	100,3	107,7
Dobrovolné pojistné	747			834		111,6
Celkem povinné a dobrovolné pojistné	273 113			294 138		107,7

V členění podle plátců zaplatili na povinném pojistném (bez příslušenství) zaměstnavatelé 212,8 mld Kč, zaměstnanci 65,5 mld Kč a osoby samostatně výdělečně činné 14,2 mld Kč. Výše podílu plateb jednotlivých skupin plátců vyplývá ze sazeb pojistného daných zákonem o pojistném. Zvýšení plateb od osob samostatně výdělečně činných oproti roku 2003 o 2,7 mld Kč bylo ovlivněno především opatřeními přijatými v rámci reformy veřejných financí, podle kterého se postupně zvyšuje minimální vyměřovací základ pro pojistné osob samostatně výdělečně činných. V roce 2004 činila procentní sazba pro stanovení minimálního vyměřovacího základu OSVČ 40 % rozdílu mezi dosaženými příjmy a vynaloženými výdaji ve srovnání s předchozími 35 %. Úhrn částek zaplacených osobami samostatně výdělečně činnými po přičtení dobrovolného nemocenského pojištění činil téměř 15 mld Kč.

Vyměřovací základy a průměrné pojistné

Celkové vyměřovací základy zaměstnanců, za které bylo placeno pojistné České správě sociálního zabezpečení, dosáhly v roce 2004 objemu 790,8 mld Kč. Proti roku 2003 se zvýšily o 50,5 mld Kč, to je o 6,8 %.

Průměrné pojistné připadající na jednoho zaměstnance dosáhlo za období prosinec 2003 až listopad 2004 částky 5 570 Kč měsíčně. Z celkové částky zaplaceného pojistného připadá na pojistné důchodového pojištění 4 587 Kč, na pojistné nemocenského pojištění 721 Kč a na příspěvek na politiku zaměstnanosti 262 Kč.

Měsíční průměrné platby pojistného osob samostatně výdělečně činných činily v roce 2004 1 717 Kč. Průměrné pojistné na důchodové pojištění bylo placeno ve výši 1 539 Kč, nemocenské pojištění dobrovolné průměrně 236 Kč (nemocensky pojištěných je pouze část OSVČ) a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v průměru 88 Kč.

Nedoplatky na pojistném (včetně pokut a penále) evidované od počátku výběru pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, tj. od roku 1993, dosáhly k 31. 12. 2004 částky 61 977 mil. Kč. Ve srovnání s koncem roku 2003 poklesl objem nedoplatků o 1 777 mil. Kč. Nedoplatky pojistného jsou evidovány pouze v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí, jelikož v ostatních kapitolách jsou plátcí pojistného organizace státní

správy a pojistné je hrazeno v rámci schváleného rozpočtu těchto organizací. Vývoj nedoplatků pojistného a příslušenství v časové řadě za celé období výběru pojistného je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 19

rok	stav nedoplatků k 31.12.	meziroční změna		podíl roč. změny na roč.inkasu	podíl nedoplatků na kumulativním inkasu
		v mil. Kč	v %		
1993	3 145	3 145	x	2,97	2,97
1994	7 049	3 904	124,1	3,03	3,00
1995	13 762	6 713	95,2	4,49	3,58
1996	21 985	8 223	59,7	4,87	3,97
1997	32 564	10 579	48,1	5,70	4,41
1998	39 854	7 290	22,4	3,68	4,25
1999	49 127	9 273	23,3	4,53	4,30
2000	55 850	6 723	13,7	3,12	4,12
2001	60 638	4 788	8,6	1,98	3,81
2002	61 749	1 111	1,8	0,43	3,35
2003	63 754	2 005	3,2	0,74	3,03
2004	61977	-1 777	-2,8	-0,61	2,59

Růst nedoplatků je ovlivňován mnoha faktory, které mají vliv na platební kázeň plátců pojistného. **Mimo ekonomické situace** a z toho vyplývajících vlivů, je vývoj nedoplatků v časové řadě ovlivněn **i právní úpravou, která v minulosti doznala některé změny**. Např. podle úpravy platné v roce 1994 a 1995 se při úhradách nedoplatků pojistného a příslušenství přednostně hradily dluhy na pokutách a penále a pak teprve dluh na pojistném, což zvyšovalo celkový objem nedoplatků. Vliv na zvyšování dluhů na pojistném měla i legislativa platná do konce roku 1997, kdy se penalizovalo dlužné pojistné i u odhlášených organizací. Naopak pozitivní vliv na pokles růstu nedoplatků měla nová právní úprava trestního zákona od roku 1998, podle které je neplacení pojistného trestným činem.

Vývoj celkového objemu nedoplatků je ovlivněn i objemem odpisů nedobytných pohledávek a prominutých penále, které je prováděno v souladu s platnou právní úpravou. **V roce 2004 byly odepsány v částce 4 820 mil. Kč**, tj. o 1 495 mil. Kč více než v roce 2003. **Penále bylo prominuto v částce 762 mil. Kč**, což je o 370 mil. Kč více než v roce předchozím.

Z celkové částky nedoplatků pojistného a příslušenství k 31. 12. 2004 představovaly nedoplatky na pojistném 28 113 mil. Kč, tj. 45,4 % z celkových nedoplatků, **nedoplatky na příslušenství činily 33 864 mil. Kč**, tj. 54,6 %. Ve srovnání s rokem 2003, kdy činil 43,6 %, vzrostl podíl dlužného pojistného.

Nedoplatky odhlášených plátců pojistného mají po několik let vzestupnou tendenci. Vzrůstají absolutně a vzrůstá i jejich podíl na celkové výši nedoplatků. Růst

nedoplatků odhlášených plátců pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti vyplývá z platné právní úpravy, která umožňuje ukončit činnost subjektů, aniž prokáží úhradu svých závazků na pojistném, tak jak je upraveno u daní. **U odhlášených plátců pojistného je téměř nemožné vymáhání pohledávky. K 31. 12. 2004 činily celkem 34,7 mld Kč, tj. 56,0 % celkových nedoplatků.** V roce 2003 to bylo celkem 32,6 mld Kč, tj. 51,2 % nedoplatků.

Z celkové částky nedoplatků na pojistném a příslušenství k 31. 12. 2004 činil dluh u organizací zaměstnávajících více než 25 zaměstnanců 15 255 mil. Kč (v roce 2003 17 966 mil. Kč), **malé organizace** (do 25 zaměstnanců) **dlužily 40 492 mil. Kč** (v roce 2003 40 476 mil. Kč) a **osoby samostatně výdělečně činné 6 229 mil. Kč** (v roce 2003 5 312 mil. Kč).

K 31. 12. 2004 bylo evidováno **196 dlužníků s pohledávkou** na pojistném a příslušenství **vyšší než 30 mil. Kč** (v roce 2003 to bylo 200 dlužníků). Z toho bylo v konkurzu 166 subjektů a 41 v likvidaci. **S pohledávkou vyšší než 300 mil. Kč byli 4 dlužníci** (v roce 2003 10 dlužníků), všichni jsou v konkursu a 1 v likvidaci. Částku **vyšší než 700 mil. Kč dluží 2 dlužníci** (v roce 2003 3 dlužníci), kteří jsou v konkurzu. **Celková výše nezaplaceného pojistného a příslušenství těchto velkých dlužníků představuje 18,3 mld Kč, což je 29,5 % celkových nedoplatků.**

V roce 2004 bylo povoleno v souladu s právními předpisy a při splnění stanovených podmínek **celkem 8 945 splátkových režimů**, z toho 6 177 u osob samostatně výdělečně činných, 2 226 u malých organizací a 542 u organizací. **Proti roku 2003**, kdy bylo povoleno celkem 9 381 splátkových režimů, to znamená **mírný pokles o 436 případů.**

Vývoj nedoplatků podle jednotlivých regionálních pracovišť České správy sociálního zabezpečení za posledních pět let je uveden v tabulce.

Tabulka č. 20

	mil. Kč					
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
PSSZ	9 364	11 175	12 568	12 584	13 765	13 173
Praha	4 905	5 487	5 587	5 678	5 370	5 088
České Budějovice	1 582	1 726	1 485	1 448	1 459	1 459
Plzeň	3 357	3 619	3 862	3 987	3 804	3 734
Ústí nad Labem	5 583	6 411	7 075	7 497	7 836	7 828
Hradec Králové	4 365	4 935	5 465	5 552	5 713	5 765
Brno	9 899	11 180	12 156	12 470	12 756	12 252
Ostrava	10 072	11 317	12 440	12 533	13 051	12 678
CELKEM	49 127	55 850	60 638	61 749	63 754	61 977

Výše nedoplatků v jednotlivých regionech závisí na počtu, struktuře, velikosti a ekonomické situaci zaměstnavatelských subjektů, záleží i na objemu inkasovaného pojistného. Nedoplatky více rostou i v regionech, kde jsou podnikatelské subjekty s ekonomickými problémy. V územním členění byly ke konci roku 2004 nejvyšší nedoplatky v oblasti obhospodařované Pražskou správou sociálního zabezpečení (13,2 mld Kč). Dalšími regiony, kde byly v minulém roce i v dlouhodobé časové řadě vysoké nedoplatky, jsou regiony Ostrava a Brno. Nejnižší nedoplatky jsou dlouhodobě v regionu České Budějovice.

Jedním z faktorů, které ovlivňují inkaso pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, je úspěšnost výběru pojistného poměřovaná vztahem mezi skutečným inkasem a předpisy pojistného včetně pokut a penále. Úspěšnost výběru pojistného závisí na ekonomickém vývoji, na platební morálce plátců pojistného a rovněž na činnosti orgánu vybírajícího pojistné. Platby pojistného lze ovlivnit zejména včasným vystavováním výkazů nedoplatků a kontrolní činností. Ve smyslu platné právní úpravy byla činnost České správy sociálního zabezpečení, resp. okresních správ sociálního zabezpečení, směřující ke snížení růstu nedoplatků pojistného, zaměřena v roce 2004 především na důslednější zhodnocení kritérií a důvodů pro tzv. odpis nedobytných pohledávek. Současně byl kladen důraz na včasnost zahajovaného exekučního řízení a používání adekvátních způsobů výkonů rozhodnutí.

5. Nedaňové a ostatní příjmy

Kromě daňových příjmů, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na politiku zaměstnanosti tvoří příjmy státního rozpočtu též **nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace**. Do této kategorie patří především veškeré příjmy z vlastní činnosti organizačních složek státu, příjmy z úroků, z prodeje investičního a neinvestičního majetku, pronájmu majetku, přijatých příspěvků, náhrad, vratek dříve poskytnutých transferů a též přijaté dotace z jiných veřejných rozpočtů a institucí.

Podíl těchto příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu je relativně malý – z dlouhodobého pohledu se pohybuje pod úrovní 5 %. Výjimku představoval rok 2002, kdy tento podíl dosáhl 10,9 % a byl ovlivněn zahrnutím nahodilých a mimořádných příjmů do rozpočtovaných příjmů státního rozpočtu v celkové výši 53,5 mld Kč. Zvýšení jejich podílu ze 4,5 % v roce 2003 na 6,7 % v roce 2004 ovlivnil zejména vstup České republiky do EU a příjmy plynoucí z rozpočtu Unie.

Zákon č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu na rok 2004, stanovil nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace v celkové výši 39,7 mld Kč. Rozpočtovými úpravami byly provedeny pouze drobnější přeskupení mezi jednotlivými příjmovými položkami; ke změně celkové výše nedaňových a ostatních příjmů nedošlo.

Vykázaná skutečnost nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací za rok 2004 **ve výši 51,2 mld Kč představuje 129,0 %** upraveného rozpočtu.

Tabulka č. 21

U K A Z A T E L	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index v % 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Nedaňové a ostatní příjmy celkem	31 344	39 682	39 682	51 209	129,0	11 527	163,4
v tom:							
Nedaňové příjmy celkem	23 324	25 202	25 185	31 467	124,9	6 282	134,9
z toho:							
Příjmy z vlastní činnosti	2 543	6 511	6 483	7 550	116,5	1 067	296,9
Splátky za úhradu dluhů nebo dodávek		4 700	4 700	4 988	106,1	288	
Příjmy z úroků a realizace finančního majetku	6 426	1 720	1 723	4 060	235,6	2 337	63,2
Přijaté vratky transf.a ost příj.z fin.vypořádání	1 991	826	859	2 577	300,0	1 718	129,4
Splátky půjčených prostředků ze zahraničí	2 350	3 651	3 651	2 050	56,1	-1 601	87,2
Přijaté sankční platby	1 272	1 203	1 204	2 032	168,8	828	159,7
Odvody přebytků organizací s přímým vztah.	2 434	355	302	1 684	557,6	1 382	69,2
Splátky půjč. prostředků od podnikat. subjektů	794	2 301	2 264	969	42,8	-1 295	122,0
Soudní poplatky	984	600	600	934	155,7	334	94,9
Dobrovolné pojistné	747	308	308	834	270,8	526	111,6
Ostatní nedaňové příjmy	1 669	1 748	1 807	2 368	131,0	561	141,9
Kapitálové příjmy celkem	511	1 188	1 203	951	79,1	-252	186,1
Přijaté dotace	7 509	13 292	13 294	18 791	141,3	5 497	250,2

5.1. Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy státního rozpočtu **dosáhly celkem 31,5 mld Kč** a byly tak nad úrovní rozpočtu o 6,3 mld Kč, tj. o 24,9 %. Rozhodujícími položkami těchto příjmů byly příjmy z vlastní činnosti (7,5 mld Kč), splátky za úhradu dluhů nebo dodávek (5,0 mld Kč), příjmy z úroků a realizace finančního majetku (4,1 mld Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání (2,6 mld Kč), splátky půjčených prostředků ze zahraničí (2,0 mld Kč), přijaté sankční platby (2,0 mld Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (1,7 mld Kč), jež představují téměř 80 % všech nedaňových příjmů.

Příjmy z vlastní činnosti, zahrnující příjmy z poskytování služeb, výkonů nebo výrobků, byly jako součást nedaňových příjmů rozpočtovány ve výši 6,5 mld Kč; ve skutečnosti **dosáhly 7,5 mld Kč** a převýšily tak rozpočet o 1,0 mld Kč, tj. o 16,5 %. Tyto příjmy nejméně **ovlivnila kapitola Český telekomunikační úřad**, jež sama do státního rozpočtu odvedla **5,9 mld Kč** (rozpočet činil 5,2 mld Kč). V této částce se odráží dvě splátky (k 14.4.2004 a k 14.8.2004) **za udělené licence UMTS** od mobilních operátorů RadioMobil, a.s. a Eurotel, spol. s r.o.^{x)}, v celkové výši **4 856 mil. Kč**. Kromě uvedených splátek byly inkasovány **poplatky vyplývající ze správy kmitočtového spektra (0,9 mld Kč) a poplatky za přidělená čísla (0,1 mld Kč)** podle nařízení vlády č. 181/2000 Sb. Příznivé plnění rozpočtovaných příjmů za správu kmitočtového spektra ovlivňuje především rozšiřování kapacity všech přenosových sítí, kdy dochází k nahrazování úzkopásmových spojů širokopásmovými, rozšiřování pevných přístupových sítí (FWA), které slouží pro připojení k Internetu (využití těchto sítí zejména v pásmu 3,5 GHz). Současně se zvyšujícím se objemem přenášených dat dochází k navyšování přenosové kapacity ostatních spojů, zahájení využívání nových kmitočtových pásem a nových přenosových systémů. Plnění příjmů za přidělená čísla ovlivňuje především zvýšení celkového počtu přidělených čísel.

Z ostatních kapitol nejvíce příjmů z poskytování služeb a z prodeje zboží vykázala Správa státních hmotných rezerv (465 mil. Kč), Ministerstvo zemědělství (330 mil. Kč), Ministerstvo obrany (171 mil. Kč) a Český úřad zeměměřický a katastrální (148 mil. Kč).

^{x)} Podle podmínek výběrového řízení z r. 2001 měli uvedení mobilní operátoři splácet ročně 540 mil. Kč + úroky, a to po dobu 10-ti let. Podle dodatku k uzavřeným smlouvám veškeré zbývající splátky UMTS byly splaceny v roce 2004.

Příjmy ze splátek za úhradu dluhů nebo dodávek zahrnují příjmy z titulu splacené pohledávky, která vznikla převzetím závazku za realizaci poskytnuté záruky za nesolventního dlužníka, přičemž může jít o úhradu pohledávky samotným dlužníkem nebo např. o příjmy z výnosu exekuce jeho majetku, odprodeje takové pohledávky apod. Tyto příjmy státního rozpočtu dosáhly **5,0 mld Kč** a plně souvisely s úhradou záruky Československou obchodní bankou, vyplývající z prodeje Investiční a poštovní banky (rozpočet byl ve výši 4,7 mld Kč).

Příjmy z úroků a realizace finančního majetku byly rozpočtem stanoveny ve výši 1,7 mld Kč; skutečné inkaso dosáhlo **4,2 mld Kč**, tj. více než dvojnásobné překročení rozpočtu. Oproti roku 2003 jsou však tyto příjmy nižší o cca 2,5 mld Kč, což ovlivnily řádově nižší prémie z emisí střednědobých a dlouhodobých dluhopisů (SDD).

Tabulka č. 22

v mil. Kč

	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění	Rozdíl	Index 2003/2002
		schválený	po změnách				
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Kreditní úroky z termín. vkladů SFA	17	0	0	0	x	0	0,0
2. Kreditní úroky vyúčtované na souhrnném účtu státní pokladny	0	0	0	0	x	0	x
3. Úrokové výnosy z finančního investování státních prostředků	641	420	420	1 226	291,9	806	191,3
v tom : z investování na účtu OFT	545	330	330	1 106	335,2	776	202,9
z investování na jaderném účtu	96	90	90	120	133,3	30	125,0
4. Ostatní úrokové příjmy	5 834	1 300	1 303	2 962	227,3	1 659	50,8
v tom: prémie z emisí SDD	4 404	0	0	152	x	152	3,5
aliquotní úrok. výnosy z emisí SDD	1 127	1 150	1 150	1 403	122,0	253	124,5
dividendy ^{x)}	197	100	100	1 253	1 253,0	1 153	636,0
ostatní úrokové příjmy	106	50	53	154	290,6	101	145,3
Příjmy z kreditních úroků a realizace finančního majetku celkem	6 492	1 720	1 723	4 188	243,1	2 465	64,5

^{x)} ve skutečnosti roku 2003 v částce 66 mil. Kč a roku 2004 v částce 128 mil. Kč se jedná o příjmy z kapitoly MMR, z dividend od ČMZRB vykázané na položce 229 (VPS).

Většina příjmů z kreditních úroků je inkasována v kapitolách státního rozpočtu v působnosti Ministerstva financí, a to Operace státních finančních aktiv (cca 60,2 %) a Všeobecná pokladní správa (cca 31,3 %).

Veškeré termínované vklady SFA byly již v roce 2003 po skončení doby jejich splatnosti převedeny na netermínované vklady. Tím došlo k posílení prostředků na souhrnném účtu státní pokladny, což umožnilo jejich zapojení do financování

schodku státního rozpočtu a snížení potřeby emisí státních pokladničních poukázek (SPP).

Zůstatky prostředků na souhrnném účtu státní pokladny nebyly v důsledku nízké úrovně základních úrokových sazeb po celý rok úročeny. Výše úročení je totiž odvozena od diskontní sazby ČNB (diskont – 2,1 % p.a., resp. pokud je sazba záporná, úročí se nulou). V roce 2004 došlo celkem dvakrát k úpravě diskontní sazby, a to k 25.6. z 1,0 % p.a. na 1,25 % p.a., k 27.8. na 1,5 % p.a. Dočasně volné prostředky byly proto krátkodobě investovány na účtu Operace finančního trhu (OFT) a pro zajištění bezporuchové realizace rozpočtových plateb v rámci řízení likvidity byly ponechávány přebytky na účtu pouze minimální (v průměru na úrovni cca 126 mil. Kč).

U úrokových výnosů z krátkodobého finančního investování, jež dosáhly výše 1,2 mld Kč, se jednalo hlavně o investování dočasně volných prostředků do nákupu pokladničních poukázek ČNB realizovaného na účtu OFT. U finančního investování na jaderném účtu SFA, realizovaného podle atomového zákona č. 18/1997 Sb., se dočasně volné prostředky investovaly především do nákupu SPP, v menší míře i do pokladničních poukázek ČNB. Výnos činil 120 mil. Kč s průměrnou výnosností 2,34 % p.a.

V ostatních příjmech z realizace finančního majetku, které dosáhly výše 3,0 mld Kč, došlo oproti roku 2003 k výraznému poklesu, což bylo ovlivněno nižšími nerozpočtovanými příjmy z prémie z emisí SDD. V roce 2004 bylo dosaženo pouze 6 prémie z 23 aukcí domácích SDD, v ostatních případech bylo dosaženo pouze výnosu ve výši diskontu, což bylo ovlivněno růstem úrokových sazeb. Alikvotní úrokové výnosy z prodeje SDD a zejména příjmy z dividend naopak výrazně vzrostly. **U alikvotních úrokových výnosů, které dosáhly výše 1 403 mil. Kč**, se jednalo o výnos z prodeje jednotlivých tranší příslušných emisí realizovaných v souladu s emisním kalendářem.

Důvodem vysokého nárůstu příjmů z dividend byly zejména nerozpočtované dividendy získané z **nákupu 34 % podílu společnosti ČEPS** a dividendy určené na důchodovou reformu. Celkem dosáhly tyto příjmy výše **1 253 mil. Kč**, přičemž v objemu **419 mil. Kč** šlo o dividendy inkasované z titulu majetkové účasti státu u **ČMZRB** (resorty MF, MPO a MMR) a dále v resortu MF ještě hlavně o dividendy od společnosti **ČEPS ve výši 436 mil. Kč**. Tyto jsou v rámci kapitoly OSFA určeny na krytí úhrady za nákup akcií ČEPS od společnosti ČEZ. **Dividendy MPSV inkasované z podnikání elektroenergetických distribučních společností (398 mil. Kč) byly na základě usnesení vlády č. 797/2004 převedeny** do státních finančních aktiv a účelově určeny **na řešení problémů spojených s důchodovou reformou**.

Přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání, jež patří do oblasti nedaňových příjmů, byly inkasovány **ve výši 2,6 mld Kč**, což je **trojnásobek rozpočtem uvažované částky**. Jde o vratky prostředků (resp. jejich částí), poskytnutých v minulých rozpočtových obdobích, jež jsou součástí finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem. V rámci finančního vypořádání za rok 2003 jde o odvody nevyčerpaných dotací příjemců dotací a odvody vyplývající z finančního vypořádání vztahů příspěvkových organizací. Finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem je upraveno zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, a podrobněji vyhláškou č. 531/2002 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem a vyhláškou č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Celkový **objem prostředků** odvedených do státního rozpočtu **v rámci finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem za rok 2003 dosáhl 1,1 mld Kč**; převážná většina prostředků byla odvedena na vypořádací účet státního rozpočtu (99,6 %), jen malá část na účet kapitoly Operace státních finančních aktiv (10 mil. Kč), resp. na účty finančních úřadů (5,3 mil. Kč). Kromě výše uvedených prostředků byly do státního rozpočtu **v rámci finančního vypořádání krajů a magistrátních měst** odvedeny prostředky ve výši **0,9 mld Kč** (kapitola VPS) a v rámci různých **vratek sociálních dávek**, důchodů, státní sociální podpory, investičních pobídek souvisejících se zřizováním pracovních míst atd. **0,3 mld Kč** (kapitola MPSV). **Účelové prostředky na odstraňování důsledků povodní, poskytnuté v roce 1997, 1998 a 2002**, byly převedeny **k využití v letošním roce** v celkové částce **0,2 mld Kč**, v souladu se zákonem o státním rozpočtu na rok 2004.

Rozpočtová pravidla nedovolují použití nerozpočtovaných příjmů získaných z odvodů v rámci finančního vypořádání na krytí nerozpočtovaných výdajů.

Příjmy ze splátek půjčených prostředků ze zahraničí jsou tvořeny příjmy ze splátek vládních úvěrů dříve poskytnutých do zahraničí a příjmy ze splátek pohledávek převzatých od ČSOB. Výše těchto příjmů dosáhla v roce 2004 **celkem 2,0 mld Kč**, rozpočet nebyl splněn o 1,6 mld Kč, což bylo ovlivněno zejména nižšími příjmy od deblokátorů ruského dluhu.

Tabulka č. 23

v mil. Kč

	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění	Rozdíl	Index 2003/2002
		schválený	po změnách				
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Příjmy ze splátek vládních úvěrů	1 096	0	0	317	x	317	28,9
v tom : splátky jistiny	221	0	0	156	x	156	70,6
splátky úroků	176	0	0	82	x	82	46,6
splátky v rámci deblokací bez RF	62	0	0	79	x	79	127,4
splátky v rámci deblokací - RF	637	0	0	0	x	0	0,0
2. Příjmy ze splátek pohledávek							
převzatých od ČSOB	1 152	3 651	3 651	1 733	47,5	-1 918	150,4
v tom : splátky jistiny	1	1	1	1	100,0	0	100,0
splátky úroků	0	0	0	0	x	0	x
splátky v rámci deblokací bez RF	368	14	14	580	4 142,9	566	157,6
splátky v rámci deblokací - RF	783	3 636	3 636	1 152	31,7	-2 484	147,1
Příjmy ze splátek půjček ze zahraničí celkem	2 248	3 651	3 651	2 050	56,1	-1 601	91,2
v tom : splátky v konvertibilních měnách	459	0	0	317	x	317	69,1
splátky v nekonvertibilních měnách	1 789	3 651	3 651	1 733	47,5	-1 918	96,9
z toho : RF celkem	1 420	3 636	3 636	1 152	31,7	-2 484	81,1

Realizované příjmy ze splátek pohledávek vůči Ruské federaci, týkající se od roku 2004 pouze pohledávek převzatých od ČSOB, představují 56,2 % celkových příjmů z půjček ze zahraničí. Nesplnění rozpočtu o 2,5 mld Kč bylo způsobeno zejména přerozdělením splátek do roku 2005 (kromě čistého inkasa byly realizovány zbožové dodávky pro resort obrany a resort školství, mládeže a tělovýchovy ve výši cca 187 mil. Kč). Mimo to zde byl i vliv debetních kursových rozdílů z titulu zpevnění kursu české koruny vůči USD o 12,8 %.

Nerozpočtované příjmy ze splátek vládních úvěrů se týkaly především Alžírsko v částce 238 mil. Kč a šlo o splátky jistiny i úroků. Nerozpočtované inkaso z deblokací ve výši 79 mil. Kč se týkalo Barmy a Nikaragui. U splátek pohledávek převzatých od ČSOB se nerozpočtované příjmy týkaly inkasa v rámci deblokací z Alžírsko ve výši 573 mil. Kč. U rozpočtovaných příjmů z pohledávek převzatých od ČSOB byl realizován příjem z deblokací u Indie ve výši 6 mil. Kč a dohodnuté inkaso z Laosu v objemu 0,6 mil. Kč.

Součástí nedaňových příjmů státního rozpočtu jsou rovněž **přijaté sankční platby**, jež zahrnují sankce za porušení obecně závazných předpisů, s výjimkou sankcí (pokut) přijatých v souvislosti s výběrem daní, které patří do daňových příjmů. **Rozpočet těchto příjmů 1,2 mld Kč byl splněn ve výši 2,0 mld Kč, tj. na 168,8 %.**

Příjmy z odvodů přebytků organizací s přímým vztahem dosáhly 1,7 mld Kč, a výrazně tak převýšily rozpočet (o 1,4 mld Kč). **Příznivé plnění ovlivnily příjmy z odvodů pojišťoven z titulu úrazového pojištění v částce 1,3 mld Kč.**

V roce 2004 byl z provozu zákonného pojištění za rok 2003 převeden do státního rozpočtu celkový přebytek ve výši 1 337 mil. Kč, který se v porovnání s rokem 2003 snížil o 139 mil. Kč. Přebytku dosáhly obě pověřené pojišťovny, tj. jak Česká pojišťovna, a.s., tak i Kooperativa, a.s. Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání je upraveno § 205d zákoníku práce. Obě pojišťovny pověřené provozováním zákonného pojištění každoročně zúčtovávají výsledky hospodaření se státním rozpočtem. V současném průběžném systému přebytky z hospodaření z předchozího roku převádějí do státního rozpočtu a naopak je jim ze státního rozpočtu uhrazovaná případná majetková újma, a to vždy do 30. června běžného roku. Pojišťovny tak nevytvářejí žádné pojistné rezervy na budoucí výdaje, které jim z tohoto pojištění vznikají ze současně vzniklých závazků splatných v následujících letech.

Tento vývoj je zejména důsledkem **zvýšení sazeb pojistného od 1. 1. 2002**, stanovených vyhláškou č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Zvýšením sazeb byl odstraněn jednak předchozí nepříznivý vývoj v poměru mezi přijatým pojistným a vyplacenými náhradami za pracovní úrazy a nemoci z povolání a zejména byl eliminován vliv zvýšení odškodného za bolest a ztížení společenského uplatnění, které bylo upraveno vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, platnou od 1. 1. 2002. Na kladný výsledek mělo rovněž vliv **snížení správního režie pojišťoven z 25 % na 13,5 %** z přijatého pojistného.

Celkové výsledky hospodaření tohoto pojištění se v časové řadě od jeho vzniku v roce 1993 stále zhoršovaly a Kooperativa, pojišťovna, a.s., od roku 1999 vykazovala majetkovou újmu, která jí byla uhrazována ze státního rozpočtu. Vzhledem k předchozímu vývoji a předem těžko odhadnutelnému dopadu změn v právních předpisech bylo pro rok 2004 ve státním rozpočtu počítáno s případnou majetkovou újmou z hospodaření v roce 2003. I přes dosažený přebytek ve sledovaném roce vlivem uvedených změn, které ovlivnily jak přijaté pojistné, tak vyplacená pojistná plnění, je nutno předpokládat, že stejně jako v předchozích letech bude v letech následujících opět docházet k jeho postupnému poklesu.

Dojde-li v budoucnosti ke zrušení tohoto pojištění, bude nutno ze strany státu zabezpečit uspokojení oprávněných nároků poživatelů rent. Protože pojišťovny nevytvářejí na tyto budoucí závazky žádné pojistné rezervy, je nutno předpokládat, že v důsledku růstu počtu rent a absolutní výše jejich náhrad se budou při stávajícím systému v budoucnu závazky pojišťoven stále zvyšovat. Celkově se do roku 2033 předpokládá jejich výplata z událostí, které nastaly do konce roku 2004 ve výši více

než 54 mld Kč. Pokud by byly akumulovány, pak by při diskontní sazbě 3,5 % bylo celkové plnění sníženo na částku přesahující 33 mld Kč. Vzhledem k průběžně financovanému systému pojištění tak lze roční platbu za existující renty odhadovat zhruba ve výši 2 mld Kč ročně.

Jako ostatní odvody přebytků organizací s přímým vztahem byly v roce 2004 realizovány též **příjmy z likvidace státních podniků** (kapitola OSFA) - v objemu 149 mil. Kč, a **odvody od příspěvkových organizací** (Ministerstvo kultury) – v částce 125 mil. Kč.

Na **splátkách půjčených prostředků od podnikatelských subjektů** bylo do státního rozpočtu poukázáno **969 mil. Kč**, když rozpočet počítal s částkou 2,3 mld Kč. Hlavní příčinou nízkého plnění (na 42,8 %) jsou příjmy **související s plynárenskými VIA na území Ruské federace**, u kterých byla pro rok 2004 rozpočtována částka **1,8 mld Kč**. Plnění těchto příjmů bylo vázáno zejména na poskytnutí státní půjčky k úhradě daňových nedoplatků za stavby realizované na území Ruské federace a reciproční úhradu dodávkou zemního plynu odpovídající hodnotě 1,8 mld Kč (což odpovídá hodnotě rozpočtované na výdajové straně kapitoly VPS), s tím, že naplnění příjmů bude bezprostředně kopírovat tržby za zemní plyn, dodávaný z Ruské federace v případě realizace výše zmíněného mechanismu úhrady daní. Podle předběžných ujednání měly tedy být příslušné daně uhrazeny českou stranou tak, jak to vyžaduje konvence o zamezení dvojího zdanění a jejich hodnota zahrnuta do zadluženosti Ruské federace a následně uhrazena dodávkami zemního plynu do ČR. Vzhledem k tomu, že k vyčíslení daňových nedoplatků a dosažení dohody dosud nedošlo, **nebyl ani v roce 2004 realizován jak výdaj 1,8 mld Kč, tak současně ve stejné výši 1,8 mld Kč i příjem**. Ministerstvo financí v roce 2004 navrhlo ruské straně variantu nulového řešení, která by v případě jejího akceptování znamenala definitivní odstranění uvedené opakující se výdajové (a současně i příjmové) položky z rozpočtu kapitoly VPS, protějšší strana na to zatím nepřistoupila.

Jako nedaňové příjmy státního rozpočtu jsou vykazovány též **soudní poplatky**, jež byly inkasovány ve výši **934 mil. Kč** při rozpočtu 600 mil. Kč. Z celkové částky bylo formou kolkových známek vybráno 328 mil. Kč. Výnos soudních poplatků je přímo úměrný počtu podaných návrhů (žalob) v občanskoprávních řízeních soudů, jakož i počtu podaných návrhů u obchodních soudů. V plnění se promítá i úspěšnost soudů při vymáhání nedoplatků na soudních poplatcích.

Součástí nedaňových příjmů státního rozpočtu jsou (od roku 2003) rovněž **příjmy z dobrovolného pojištění** (dříve byly součástí daňových příjmů v širším pojetí), které zahrnuje nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných a dobrovolné důchodové pojištění. Tyto příjmy **dosáhly částky 834 mil. Kč** a výrazně tak převýšily rozpočet (o 171,0 %) při meziročním růstu o 11,6 %.

5.2. Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného) a ostatní kapitálové příjmy (např. příjmy z prodeje pozemků, nemovitostí, hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, přijaté dary a příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku) a dále příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů. Upravený **rozpočet** počítal s částkou **1,2 mld Kč**, **skutečné plnění** dosáhlo **951 mil. Kč**, tj. 79,1 % rozpočtu. Nejvíce kapitálových příjmů vykázalo Ministerstvo financí – 444 mil. Kč (z toho z prodeje pozemků 364 mil. Kč), Ministerstvo obrany – 298 mil. Kč a Ministerstvo vnitra – 108 mil. Kč. Ostatní ústřední orgány a úřady inkasovaly podstatně nižší částky těchto příjmů.

5.3. Přijaté dotace

Kromě standardních rozpočtových příjmů uvedených výše patří k příjmům státního rozpočtu rovněž dotace získané převodem z vlastních fondů organizačních složek státu a dotace přijaté ze zahraničí, popř. od veřejných rozpočtů ústřední úrovně. Přitom jsou zvlášť rozlišovány neinvestiční přijaté dotace a zvlášť investiční přijaté dotace.

Stanovený rozpočet přijatých dotací ve výši 13,3 mld Kč byl ke konci roku 2004 **naplněn v celkovém objemu 18,8 mld Kč**, tj. na 141,3 %. Meziročně se tyto příjmy zvýšily o 150,2 %, přičemž tento nárůst byl ovlivněn především vstupem České republiky do Evropské unie a **tzv. kompenzačními platbami** plynoucími z rozpočtu EU v rozpočtované výši **10,1 mld Kč**. Kompenzační platby, v souladu s články 29 a 30 Aktu o podmínkách přistoupení ČR do EU, zabezpečují, aby u nových členů EU nedošlo v letech 2004-2006 ke zhoršení jejich čisté finanční pozice vůči Unii. Jako příjem od Evropské unie byly v roce 2004 rozpočtovány **Ministerstvem zemědělství** též neinvestiční **přijaté dotace – v částce 1,8 mld Kč**, a od Fondu národního majetku vymezený objem prostředků ve výši 550 mil. Kč, transferovaných z výnosů malé privatizace.

Z celkově přijatých dotací ve výši 18,8 mld Kč připadlo na dotace z rozpočtu EU 13,5 mld Kč, z toho přijaté kompenzační platby dosáhly 10,5 mld Kč (kapitola VPS) a ostatní neinvestiční dotace 2,8 mld Kč - u této částky jde téměř plně o zemědělské dotace, jejichž příjemcem byla kapitola MZE. Kompenzace byly Unií poukazovány v pravidelných měsíčních splátkách v eurech, jednou dvanáctinou z ročních částek odsouhlasených ve výše uvedeném Aktu. Českou národní bankou byly převáděny na příjmový účet státního rozpočtu podle aktuálního devizového kurzu.

Prostředky transferované **z FNM** dosáhly ve skutečnosti **550 mil. Kč** a vztahovaly se ke kapitole Operace státních finančních aktiv. Věcně šlo o **prostředky z výnosů malé privatizace určené na obnovu koryt vodních toků a vodohospodářských děl a protipovodňová opatření** dle § 135 zákona č. 254/2001 Sb., a na financování programů **výstavby a technické obnovy vodovodů a úpraven vod, čistíren odpadních vod** a kanalizací dle § 45 zákona č. 274/2001 Sb.

Kromě výše uvedených přijatých dotací byly prostředky **ve výši téměř 4,5 mld Kč převedeny z vlastních fondů** organizačních složek státu do příjmů státního rozpočtu (tj. především z rezervních fondů na příjmové účty organizačních složek státu nebo zřizovatelů – v souladu s § 47 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech). Převody prostředků z fondů organizačních složek státu na příjmové účty zpravidla **nejsou rozpočtovány**, neboť výše jejich použití a částečně i tvorby není známá v období sestavování rozpočtu na následující rok. Z tohoto důvodu je schválený rozpočet celkových přijatých dotací vysoce překračován. Nejvíce prostředků do vlastních fondů převedly organizační složky státu v působnosti Ministerstva obrany (820 mil. Kč), Ministerstva vnitra (755 mil. Kč), Ministerstva spravedlnosti (745 mil. Kč), Ministerstva práce a sociálních věcí (548 mil. Kč) a Ministerstva průmyslu a obchodu (326 mil. Kč).

Z celkového objemu přijatých dotací ve výši 18,8 mld Kč se větší část týkala neinvestičních přijatých dotací (17,8 mld Kč), na investiční přijaté dotace připadla menší částka (1,0 mld Kč).

III. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Hlavní tendence ve vývoji výdajů státního rozpočtu

Výdaje státního rozpočtu na rok 2004 byly **schváleny zákonem** č. 457/2003 Sb. v celkové výši **869,1 mld Kč**; to představovalo navýšení o 73,7 mld Kč (o 9,3 %) proti schválenému rozpočtu na rok 2003, resp. o 60,3 mld Kč (o 7,5 %) proti skutečnosti téhož roku. Z toho na běžné výdaje připadlo 803,2 mld Kč, tj. o 62,1 mld Kč (o 8,4 %), resp. o 51,5 mld (o 6,8 %) více než v roce 2003, a na kapitálové výdaje 65,8 mld Kč, tj. více o 11,6 mld Kč (o 21,4 %), resp. o 8,9 mld Kč (o 15,6 %).

Výdajová struktura rozpočtu vycházela jak z vládních priorit pro rok 2004 daných usnesením vlády č. 662/2003, tak z předurčenosti některých výdajových položek. **Mandatorní výdaje**, které je vláda povinna uhradit ze zákona, jiných právních norem či smluvních závazků státu, představovaly ve schváleném rozpočtu 461,7 mld Kč, tj. **53,1 % celkových výdajů státního rozpočtu**. Z toho na **sociální transfery** vč. ochrany zaměstnanců, mandatorní sociální dotace a na platbu státu do zdravotního pojištění pro vybrané skupiny obyvatel připadlo celkem 364,7 mld Kč, tj. 79,0 % celkových mandatorních výdajů. Běžné výdaje na provoz ústředních orgánů a jimi zřízených organizačních složek státu byly ve státním rozpočtu zahrnuty ve výši 135,7 mld Kč, z toho na platy a ostatní platby za provedenou práci, vč. pojistného připadlo 80,7 mld Kč, na nákup služeb 22,8 mld Kč a na nákup materiálu 11,0 mld Kč; na investiční nákupy a související výdaje připadlo pak dalších 21,2 mld Kč. Transfery příspěvkovým organizacím představovaly v rozpočtu 56,2 mld Kč, dotace neziskovým organizacím 7,0 mld Kč. Dotace podnikatelským subjektům byly v rozpočtu zahrnuty v částce 70,4 mld Kč. Významnou část celkových výdajů státního rozpočtu dále tvořily transfery územním rozpočtům - 123,9 mld Kč (včetně mandatorních výdajů na dávky sociální péče vyplácené obcemi ve výši 14,9 mld Kč). Nově byl rozpočtován odvod peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie ve výši 16,9 mld Kč jako smluvní závazek vyplývající ze vstupu České republiky do Evropské unie v květnu 2004 (plnohodnotné začlenění ČR do EU je jednou z rozpočtových priorit vlády). Mezi rozpočtovanými výdaji byly zahrnuty i výdaje související s projekty financovanými z úvěrů od Evropské investiční banky ve výši 9,9 mld Kč.

V průběhu roku byly **na základě zmocnění daných ministru financí** v zákoně o státním rozpočtu na rok 2004 nebo v jiných zákonech přijatých v souvislosti s rozhodnutími o zahrnutí uvedených výdajů do státního rozpočtu **celkové výdaje zvýšeny o 701 mil. Kč**. Šlo především o převody prostředků nevyčerpaných v roce 2003, o které bylo možné celkové výdaje v rozpočtovém roce 2004 překročit. Tyto prostředky původně zahrnuté v kapitole Operace státních finančních aktiv byly

převedeny do příslušných kapitol státního rozpočtu - 49 mil. Kč připadlo Ministerstvu průmyslu a obchodu na řešení důsledků kosovské krize, 62,7 mil. Kč kapitole Všeobecná pokladní správa na víceúčelové haly související s pořádáním mistrovství světa v ledním hokeji, 239 mil. Kč Ministerstvu vnitra na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny veřejné správy, 350 mil. Kč Ministerstvu obrany na sociální dávky a na realizaci redислоkačních opatření v rámci realizace výstavby profesionální armády České republiky a ozbrojených sil České republiky.

V průběhu roku 2004 bylo provedeno celkem 781 rozpočtových opatření, tj. o 94 méně než v roce 2003. Nejvíce rozpočtových opatření bylo realizováno v kapitolách Ministerstvo vnitra (76), Operace státních finančních aktiv (71) a Ministerstvo zemědělství (57).

První skupina s největším počtem rozpočtových opatření se týkala uvolňování prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa do rozpočtů příslušných kapitol (31,1 %). Jednalo se např. o výdaje na příspěvky mezinárodním organizacím, vrcholné státní návštěvy, zahraniční rozvojovou pomoc, humanitární pomoc, protidrogovou politiku, výdaje na zabezpečení přípravy a konání voleb do Senátu, krajských zastupitelstev a do Evropského parlamentu vč. zpracování výsledků voleb, výdaje na zřízení finanční policie, prostředky na krytí výdajů na jednorázové příspěvky důchodcům a dětem, převod agendy státní sociální podpory do kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí atd. V průběhu roku byly také naopak převedeny prostředky z jednotlivých kapitol do kapitoly Všeobecná pokladní správa (například u Ministerstva zemědělství se jednalo o prostředky pro Státní zemědělský intervenční fond). **Druhou skupinu** tvořily přesuny mezi jednotlivými kapitolami státního rozpočtu (29,5 %), které byly vyvolány především skutečností, že gestorem určitého programu je jeden resort, v rámci jehož výdajů jsou prostředky v celkovém objemu rozpočtovány a který rozhoduje na základě soutěží a schválených projektů a jejich rozdělování. Nemalou část zde představovaly převody účelových prostředků rozpočtovaných v kapitolách Grantová agentura, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví a Akademie věd jiným kapitolám na zabezpečení výzkumu a vývoje. **Třetí skupinu** tvořila rozpočtová opatření, která se týkala uvolňování prostředků jednotlivým kapitolám státního rozpočtu z kapitoly Operace státních finančních aktiv (13,1 %) – šlo hlavně o prostředky na finanční zabezpečení škod způsobených povodněmi, financování řešení důsledků kosovské krize, nezbytné výdaje vyvolané zánikem věcných břemen váznoucích na majetku vydaném oprávněným osobám atd. Zbývající **čtvrtou skupinu** přijatých rozpočtových opatření (25,7 %) představovaly přesuny v rámci příslušné kapitoly na krytí rozpočtově nezajištěných potřeb (např. z běžných výdajů do kapitálových a opačně, přesuny mezi jednotlivými specifickými ukazateli apod.).

Rozpočet výdajů státního rozpočtu roku 2004, jeho úpravy a čerpání jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 24

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004			Skutečnost 2004	Plnění v % (5:3)	Rozdíl (5-3)	Index 2004/2003 (5:1)
		schválený	po změnách	rozdíl (3-2)				
		1	2	3				
Výdaje státního rozpočtu celkem	808,72	869,05	869,75	0,70	862,89	99,2	-6,86	106,7
I. Běžné výdaje celkem	751,78	803,23	802,14	-1,09	796,18	99,3	-5,96	105,9
v tom:								
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	78,79	80,69	82,24	1,55	80,43	97,8	-1,81	102,1
v tom: platy a ostatní platby za provedenou práci	58,77	60,11	61,31	1,20	59,90	97,7	-1,41	101,9
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	20,02	20,58	20,93	0,35	20,52	98,0	-0,41	102,5
Neinvestiční nákupy a související výdaje	97,43	99,92	102,14	2,22	95,38	93,4	-6,76	97,9
z toho: úroky a ostatní finanční výdaje	22,66	28,36	28,67	0,31	28,55	99,6	-0,12	126,0
nákup materiálu	11,50	10,97	9,93	-1,04	9,41	94,8	-0,52	81,8
nákup vody, paliv a energie	4,93	5,68	4,38	-1,30	4,44	101,4	0,06	90,1
nákup služeb	19,85	22,85	24,23	1,38	21,83	90,1	-2,40	110,0
poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	12,19	15,22	19,03	3,81	16,34	85,9	-2,69	134,0
výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	16,70	8,16	6,46	-1,70	5,82	90,1	-0,64	34,9
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím	58,45	71,56	59,52	-12,04	55,91	93,9	-3,61	95,7
z toho: neinvestiční dotace podnikatel. subjektům	52,04	65,16	52,52	-12,64	49,19	93,7	-3,33	94,5
neinvest. dotace nezisk. a pod. organizacím	5,89	5,84	6,33	0,49	6,06	95,7	-0,27	102,9
z toho: občanským sdružením	2,50	2,11	2,50	0,39	2,51	100,4	0,01	100,4
Neinvestiční transfery a některé další platby rozpočtům	187,82	186,05	199,33	13,28	211,65	106,2	12,32	112,7
v tom:								
Neinv.transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	38,68	41,08	49,78	8,70	46,72	93,9	-3,06	120,8
z toho: státním fondům	6,72	7,53	16,28	8,75	13,24	81,3	-3,04	197,0
fondům sociálního a veřejného zdravot. pojištění	32,51	33,39	33,39	0,00	33,39	100,0	0,00	102,7
Neinv.transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	111,20	107,88	111,51	3,63	111,01	99,6	-0,50	99,8
z toho: obcím	28,56	28,00	28,04	0,04	27,64	98,6	-0,40	96,8
z toho: v rámci souhrnného dotačního vztahu krajům	24,36	25,31	24,92	-0,39	24,91	100,0	-0,01	102,3
z toho: v rámci souhrnného dotačního vztahu	82,64	79,88	83,45	3,57	83,36	99,9	-0,09	100,9
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. organizacím	14,48	14,85	14,93	0,08	14,93	100,0	0,00	103,1
Převody vlastním fondům	33,87	35,85	36,70	0,85	36,15	98,5	-0,55	106,7
Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	2,89	1,16	1,19	0,03	1,76	147,8	16,42	609,3
Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	0,19	0,08	0,14	0,06	0,16	114,3	0,02	84,2
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	322,17	332,64	333,91	1,27	332,61	99,6	-1,30	103,2
z toho: sociální dávky	305,03	313,11	314,27	1,16	313,26	99,7	-1,01	102,7
z toho: důchody	225,83	232,12	230,91	-1,21	230,90	100,0	-0,01	102,2
ostatní transfery	16,73	18,73	19,02	0,29	19,01	99,9	-0,01	113,6
Neinvestiční transfery do zahraničí	2,16	20,50	19,18	-1,32	18,32	95,5	-0,86	848,1
z toho: odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU		16,87	16,51	-0,36	16,01	97,0	-0,50	
Neinvestiční půjčené prostředky	3,64	3,37	3,20	-0,17	1,32	41,3	-1,88	36,3
z toho: podnikatelským subjektům	3,61	3,32	3,15	-0,17	1,27	40,3	-1,88	35,2
Neinvestiční převody Národnímu fondu	0,15	0,16	0,21	0,05	0,10	47,6	-0,11	66,7
Ostatní neinvestiční výdaje	1,15	8,35	2,40	-5,95	0,46	19,2	-1,94	40,0
II. Kapitálové výdaje celkem	56,94	65,82	67,62	1,80	66,71	98,7	-0,91	117,2
z toho: investiční nákupy a související výdaje	21,63	21,16	22,77	1,61	17,97	78,9	-4,80	83,1
invest. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	14,31	16,02	16,91	0,89	16,24	96,0	-0,67	113,5

Skutečné čerpání výdajů státního rozpočtu dosáhlo celkem 862,9 mld Kč a bylo pod úrovní upraveného rozpočtu o 6,9 mld Kč, tj. o 0,8 %. V porovnání s rokem 2003 byly celkové výdaje vyšší o 54,2 mld Kč, tj. o 6,7 %. Při meziročním růstu hrubého domácího produktu (v běžných cenách) v roce 2004 o 7,9 % se podíl výdajů státního rozpočtu na HDP mírně snížil na 31,4 %, tj. o 0,3 procentního bodu.

Běžné výdaje byly čerpány v objemu 796,2 mld Kč a zůstaly za upraveným rozpočtem o 6,0 mld Kč, tj. o 0,7 %, při meziročním růstu o 44,4 mld (o 5,9 %).

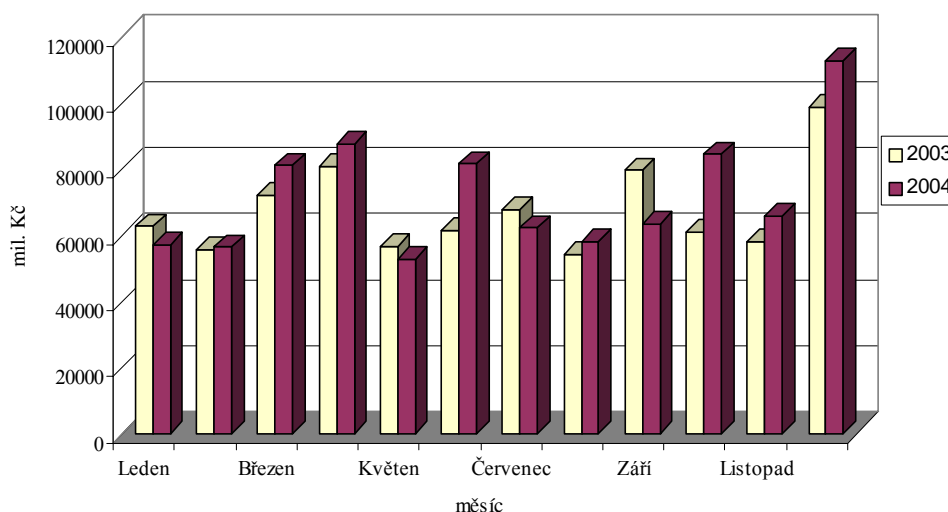
Kapitálové výdaje ve výši **66,7 mld** byly splněny na 98,7 % upraveného rozpočtu, nečerpáno tak bylo 0,9 mld Kč. Meziročně vzrostly o 9,8 mld Kč, tj. o 17,2 %.

Poprvé v roce 2004 mohly organizační složky státu podle § 47 zákona č. 482/2004 Sb. (změna rozpočtových pravidel) **převést** ze státního rozpočtu **do svého rezervního fondu** celkovou částku ve výši rozdílu mezi svým upraveným rozpočtem a skutečnými ročními rozpočtovými výdaji (mimo kapitoly Všeobecná pokladní správa, Operace státních finančních aktiv a Státní dluh). Ke konci roku 2004 tato částka představovala v souhrnu **29,0 mld Kč**, z toho 16,4 mld Kč bylo neinvestičních a 12,6 mld Kč investičních prostředků.

Hodnocení plnění jednotlivých druhů výdajů je uvedeno v dalších částech zprávy a je vždy vztaženo **k rozpočtu, zahrnujícímu všechna rozpočtová opatření** provedená v průběhu roku. V příslušných pasážích je komentováno i využití prostředků souvisejících s projekty financovanými z úvěrů od Evropské investiční banky ve výši téměř 6,8 mld Kč, které byly převedeny z kapitoly Operace státních finančních aktiv do příslušných kapitol, jež jednotlivé projekty realizovaly.

Průběh čerpání celkových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2003 a 2004 ukazuje graf:

Graf č. 5

Měsíční průměr výdajů čerpaných v roce 2004 se zvýšil proti roku 2003 o 4,5 mld Kč na **71,9 mld Kč**. Čerpání většiny výdajů státního rozpočtu probíhalo poměrně rovnoměrně, čerpání některých výdajů se však soustředilo pouze na jednotlivé měsíce roku. V lednu byla kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytnuta krajům záloha na 1. čtvrtletí 2004 na přímé náklady škol

zřizovaných kraji a obcemi (111,2 mld Kč); na stejný účel byly čerpány prostředky také v měsících březnu (10,1 mld Kč) jako doplatek za první a záloha na druhé čtvrtletí, v dubnu (11,2 mld Kč) doplatek na 2. čtvrtletí, v červnu (4,2 mld Kč) záloha a v červenci (11,6 mld Kč) doplatek na 3. čtvrtletí a v říjnu (15,3 mld Kč) na 4. čtvrtletí roku 2004. V únoru se uskutečnila předsunutá platba státu za vybrané skupiny obyvatel do všeobecného zdravotního pojištění ve výši 2,8 mld Kč. V březnu bylo poskytnuto 7,4 mld Kč na úhradu ztráty České konsolidační agentury (v říjnu pak dalších 5,0 mld Kč a v listopadu 5,8 mld Kč). V dubnu byl vyplacen příspěvek státu na stavební spoření v částce 14,7 mld Kč. V červnu dosáhly výdaje na realizaci státních záruk a úhradu závazků s.o. Správa železniční dopravní cesty podle zákona č. 77/2002 Sb. výše 8,0 mld Kč (v březnu to bylo 2,0 mld Kč, v říjnu 2,1 mld Kč a v prosinci 1,9 mld Kč). V září byla poskytnuta dotace Státnímu fondu dopravní infrastruktury 2,8 mld Kč. Vyšší čerpání výdajů v měsíci prosinci je obvyklé a je ovlivněno zejména zvýšeným čerpáním kapitálových výdajů. V roce 2004 se zde projevil i **převod do rezervního fondu** provedený koncem roku, který dosáhl v souhrnu za všechny kapitoly **29,0 mld Kč**. Dále se uskutečnila dotace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu ve výši 5,2 mld Kč z kapitoly Ministerstvo zemědělství (obdobné dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa se uskutečňovaly průběžně). **Výše uvedené výdaje ovlivnily nadprůměrné čerpání v měsících březnu, dubnu, červnu, říjnu a prosinci.**

2. Běžné výdaje státního rozpočtu

Zákon č. 457/2003 Sb. o státním rozpočtu stanovil celkový objem běžných výdajů ve výši **803,2 mld Kč**; v průběhu roku byly tyto výdaje rozpočtovými opatřeními **sníženy** o 1,1 mld Kč **na 802,1 mld Kč**. Skutečné **čerpání dosáhlo 796,2 mld Kč** a zůstalo pod úrovní upraveného rozpočtu téměř o 6,0 mld Kč, tj. o 0,7 %, při meziročním růstu o 44,4 mld Kč (o 5,9 %).

2.1. Neinvestiční transfery obyvatelstvu a politika zaměstnanosti

Neinvestiční transfery obyvatelstvu představují váhově nejdůležitější objem (téměř 2/5) všech výdajů státního rozpočtu. V roce 2004 dosáhly výše **332,6 mld Kč** a byly o 1,3 mld Kč (o 0,4 %) nižší než upravený rozpočet. Jejich **dynamika** se proti předchozímu roku opět **zpomalila**, když meziročně vzrostly o 10,4 mld Kč (o 3,2 %), v roce 2003 činil meziroční růst 14,1 mld Kč (o 4,6 %), v roce 2002 pak 21,3 mld Kč (o 7,4 %). Podíl na celkových běžných výdajích dosáhl 41,8 % a proti předchozímu

roku se snížil o 1,1 procentního bodu. Projevil se zde mj. vliv řady opatření legislativního charakteru, která jsou uvedena při hodnocení jednotlivých výdajů.

Rozpočty územních samosprávných celků (ÚSC), tj. kraje a obce, vynaložily na neinvestiční transfery obyvatelstvu v roce 2004 celkem **15,3 mld Kč**, z toho na dávky sociální péče 14,3 mld Kč.

Čerpání výdajů na neinvestiční transfery obyvatelstvu a státní politiku zaměstnanosti ukazuje následující tabulka:

Tabulka č.25

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY OBYVATELSTVU A STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
A. Státní rozpočet	328 135	339 764	341 754	339 619	99,4	-2 135	103,5
1. Sociální dávky*) v tom:	305 068	313 110	314 316	313 292	99,7	-1 024	102,7
- důchody**)	225 833	232 120	230 909	230 897	100,0	- 12	102,2
- ostatní sociální dávky	40 010	38 015	43 060	42 579	98,9	- 481	106,4
- dávky státní sociální podpory	32 275	35 075	33 001	32 786	99,3	- 215	101,6
- státní politika zaměst. - pasivní	6 949	7 900	7 346	7 030	95,7	- 316	101,2
2. Státní politika zaměstnanosti - aktivní	3 191	4 134	4 374	3 938	90,0	- 436	123,4
3. Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	194	324	213	133	62,4	- 80	68,6
4. Příspěvek zaměstnavatelům zaměst. více než 50% občanů se ZPS	524	557	668	649	97,2	- 19	123,9
5. Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace	2 207	2 433	2 545	2 381	93,6	- 164	107,9
6. Ostatní náhrady placené obyvatelstvu	221	474	618	221	35,8	- 397	100,0
7. Ostatní neinv. transfery obyvatelstvu	16 730	18 732	19 020	19 005	99,9	- 15	113,6
B. Rozpočty ÚSC ***)	15 542	.	.	15 331	x	x	98,6
z toho:							
- dávky sociální péče	14 148	14 900	15 191	14 317	94,2	- 874	101,2

*) vč. dávek vyplacených do ciziny a vč. zálohy České pošty

**) vč. zálohy České pošty na důchody v r. 2004 ve výši 3 287 mil. Kč a 4 985 mil. Kč v r. 2003 a vč. důchodů vyplacených do ciziny

***) za územně řízenou sféru není údaj o schváleném rozpočtu a rozpočtu po změnách k dispozici

Pozn.: Údaje za sociální dávky (státní politika zaměstnanosti - pasivní) se liší od údajů v bilanci příjmů a výdajů o další související výdaje obsažené ve třídě 5 rozpočtové skladby

Tato skupina výdajů zahrnuje především výdaje do sociální oblasti - výdaje na důchody, ostatní dávky (dávky nemocenského pojištění, zvýšení důchodu pro bezmocnost, zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru, ostatní dávky sociálního zabezpečení a další drobné dávky), dávky státní sociální podpory a výdaje na pasivní část státní politiky zaměstnanosti. Dále jsou zde rozpočtovány i placené náhrady a ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu.

Čerpání hlavních skupin dávkových výdajů v roce 2004 (za všechny kapitoly, které dávky rozpočtují, a za územní rozpočty) a jejich porovnání s rokem 2003 ukazuje tabulka:

Tabulka č. 26

v mil. Kč

	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	rozíl	index 2004/2003
Důchody	225 833	230 897	5 064	102,2
z toho: starobní	164 021	167 813	3 792	102,3
Ostatní sociální dávky	40 010	42 579	2 569	106,4
z toho:				
- dávky nemocenského pojištění	34 437	29 718	-4 719	86,3
z toho: nemocenské	29 624	24 821	-4 803	83,8
peněžité pomoc v mateřství	3 803	4 161	358	109,4
- zvýšení důchodů pro bezmocnost	1 655	1 687	32	101,9
- zvl.soc.dávky příslušníků ozbroj.sil při skončení služebního poměru	3 909	4 574	665	117,0
Dávky státní sociální podpory	32 275	32 786	511	101,6
Dávky sociální péče	14 148	14 317	169	101,2

Schválený rozpočet výdajů na **důchody** byl v průběhu roku 2004 snížen celkem o 1,2 mld Kč. V kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) byly **přesunuty prostředky ve výši cca 1,3 mld Kč na ostatní sociální dávky, resp. na výplatu** jednorázového příspěvku důchodci a jednorázového příspěvku dítěti jako **kompenzaci dopadů zvýšení sazeb DPH, a to pouze za cenu snížení zálohy České pošty**, poskytnuté z rozpočtu 2004 na výplatu důchodů počátkem roku 2005. Naopak ke zvýšení rozpočtu na důchody došlo v kapitolách Ministerstvo obrany (o 53,2 mil. Kč), Ministerstvo vnitra (o 49,0 mil. Kč) a Ministerstvo spravedlnosti (o 13 mil. Kč). Takto upravený rozpočet byl čerpán téměř na 100 % (úspora 12 mil. Kč). Výdaje na důchody^{*)} dosáhly za všechny kapitoly vyplácející důchody **230,9 mld Kč** a byly téměř o 5,1 mld Kč, tj. o 2,2 % vyšší než v předchozím roce (v roce 2003 meziročně vzrostly o 12,5 mld Kč, tj. o 6,2 %).

V uvedeném čerpání byla zahrnuta **záloha České pošty na výplatu důchodů na počátku ledna 2005** ve výši **3 287 mil. Kč** (v roce 2003 to bylo 4 985 mil. Kč) a výdaje na **důchody do ciziny** ve výši **1 208 mil. Kč** (1 127 mil. Kč v roce 2003).

Ve zvýšení výdajů na důchody se částečně promítl **celoroční dopad valorizace** důchodů od 1.1.2004 podle nařízení vlády č. 337/2003 Sb., kdy procentní výměra důchodů přiznaných před 1.1.2004 vzrostla o 2,5 %; základní výměra důchodů při valorizaci upravována nebyla a zůstala ve výši 1 310 Kč. O valorizaci důchodů rozhodla vláda nad rámec zákonných povinností – hodnota indexu spotřebitelských cen totiž činila pouze 1,8 % (povinnost zvýšit důchody nastává až při růstu 2 % a

^{*)} Údaje o výdajích na důchody jsou uváděny z **hlediska rozpočtu** (finančního zúčtování rozpočtového roku), tzn. ve výdajích je zahrnuta záloha zasláná České poště na výplatu důchodů z rozpočtu běžného roku, ale příjemce obdrží tento důchod až v roce příštím, naopak v běžném roce příjemce obdrží důchod, ve kterém je zahrnuta záloha České pošty z rozpočtu minulého roku

více). Na zvýšení výdajů na důchody měl rovněž vliv růst počtu vyplácených důchodů. Dále došlo od 1.1.2004 v oblasti důchodového pojištění podle zákona č. 425/2003 Sb. k omezení možností odchodu do tzv. předčasného starobního důchodu, k redukci doby studia pro účely důchodového pojištění, ke zrušení omezení souběhu starobního důchodu s výdělkem a bylo rovněž schváleno zvýšení důchodového věku.

Nejvyšší částka z celkových výdajů na důchody byla poskytnuta na **důchody starobní – 167,8 mld Kč** (72,7 %, tj. téměř stejný podíl jako v minulých letech). V porovnání s rokem 2003 vzrostly tyto důchody o 3,8 mld Kč, tj. o 2,3 %. Na **důchody invalidní** (plné a částečné) vynaložil státní rozpočet celkem **41,7 mld Kč** při meziročním růstu o 1,3 mld Kč (o 3,2 %) a na **důchody pozůstalostní** (vdovské, vdovecké a sirotčí) **21,3 mld Kč**, tj. o 25,4 mil. Kč (o 0,1 %) méně než v roce 2003.

Na výplatě dávek důchodového pojištění se největší měrou (97,5 %) podílela kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** (225,2 mld Kč). Podle statistických údajů zajišťovala Česká správa sociálního zabezpečení v roce 2004 výplatu téměř 3 285 tis. důchodů (o 38,7 tis. více než v roce 2003) pro 2 659 tis. důchodců (o 34,4 tis. více). Relace průměrného důchodu k hrubé mzdě se snížila z 46 % v roce 1998 na 40,6 % v roce 2004, reálná hodnota důchodu v roce 2004 dosahovala 99,6 % jejich úrovně z roku 1989. Průměrná výše plného starobního důchodu byla v prosinci hodnoceného roku 7 033 Kč, tj. o 191 Kč více než ve stejném období minulého roku; i když byly důchody valorizovány, došlo k poklesu reálné hodnoty průměrného vypláceného starobního důchodu o 0,6 procentního bodu a ke snížení relace průměrného vypláceného starobního důchodu k průměrné mzdě.

Údaje o příjmech a výdajích systému důchodového pojištění podle kapitol jsou uvedeny v samostatné části.

Výdaje na **ostatní dávky** v oblasti sociálního zabezpečení zahrnují kromě výdajů na dávky nemocenského pojištění, které jsou odvozeny z mezd, výdaje na dávku „zvýšení důchodu pro bezmocnost“, výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru, ostatní dávky povahy sociálního zabezpečení a další drobné dávky. Schválený rozpočet výdajů na ostatní sociální dávky celkem ve výši 38 015 mil. Kč byl v průběhu roku zvýšen o 5 045 mil. Kč. Na tomto navýšení mělo především vliv mimořádné uvolnění prostředků na výplatu jednorázového příspěvku důchodci a jednorázového příspěvku dítěti v celkové výši 6 590 mil. Kč, se kterými státní rozpočet nepočítal. V roce 2004 dosáhly ostatní sociální dávky celkové výše **42,6 mld Kč** a byly téměř o 2,6 mld Kč,

tj. o 6,4 %, vyšší než v roce předchozím (hodnoty let 2003 a 2004 jsou však nesrovnatelné vzhledem k širšímu okruhu dávek v roce 2004).

Dávky nemocenského pojištění, které byly ve sledovaném roce čerpány ve výši **29 718 mil. Kč**, se meziročně snížily téměř o 4 718 mil. Kč, tj. o 13,7 % (v roce 2003 meziročně vzrostly o 10,3 %). Projevil se zde vliv změny v jejich výpočtu s účinností od 1.1.2004 (zákon č. 421/2003 Sb.):

- redukční hranice pro stanovení výdělků rozhodných pro výpočet dávek nemocenského pojištění nebyla v roce 2004 valorizována,
- bylo prodlouženo rozhodné období, ze kterého se zjišťuje denní vyměřovací základ pro stanovení dávek nemocenského pojištění, ze 3 na 12 kalendářních měsíců,
- pro výpočet nemocenského a podpory při ošetřování člena rodiny za dobu prvních 14 kalendářních dnů pracovní neschopnosti (karantény) nebo potřeby ošetřování byla omezena výše denního vyměřovacího základu na 90 % u částky do 480 Kč (první redukční hranice),
- výše nemocenského za první tři kalendářní dny pracovní neschopnosti byla snížena z 50 % na 25 % denního vyměřovacího základu.

Došlo tak ke snížení všech dávek nemocenského pojištění s výjimkou peněžitě pomoci v mateřství.

Nejvyšší podíl dávek nemocenského pojištění připadl na nemocenské (83,5 %). Výdaje na **nemocenské** dosáhly v roce 2004 výše **24 821 mil. Kč** a proti předchozímu roku se snížily o 4 802 mil. Kč, tj. o 16,2 %. Přijaté změny, spolu se skutečností, že v roce 2004 byl nižší výskyt chřipkových onemocnění, přispěly ke snížení nemocnosti. Při mírném růstu počtu nemocensky pojištěných osob se počet prostonaných dnů meziročně snížil o 12,5 % a počet ukončených případů pracovní neschopnosti o 24,1 %, rovněž se prodloužila průměrná délka trvání pracovní neschopnosti z 31,6 dnů v roce 2003 na 36,5 dnů v roce 2004.

Další položky dávek nemocenského pojištění byly čerpány takto: **peněžitá pomoc v mateřství** dosáhla výše **4 161 mil. Kč** (meziroční růst o 290,2 mil. Kč, tj. o 8,3 %), **podpora při ošetřování člena rodiny** **730,1 mil. Kč** (meziroční pokles o 273,9 mil. Kč, tj. o 9,4 %) a **vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství** **5,3 mil. Kč** (pokles o 259 tis. Kč).

Výdaje na dávku „*zvýšení důchodů pro bezmocnost*“, která je specifickou dávkou určenou pro zdravotně postižené poživatele starobního důchodu, činily **1 687 mil. Kč**, což je o 31,6 mil. Kč, tj. o 1,9 % více než v roce 2003. Výdaje na ostatní sociální dávky byly ovlivněny rovněž *zvláštními sociálními dávkami příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru* vyplácenými ministerstvy obrany, vnitra a spravedlnosti, které meziročně vzrostly celkem o 17,0 %, tj. o 665,7 mil. Kč a dosáhly výše **4 574 mil. Kč**.

Mimořádný charakter měla ve sledovaném roce *výplata jednorázových příspěvků důchodci a dítěti*, poskytnutých podle zákona č. 237/2004 Sb. Smyslem těchto dávek bylo zmírnění nepříznivých dopadů změn sazeb DPH na důchodce a rodiny s dětmi. Státní rozpočet na rok 2004 však s těmito výdaji nepočítal. Jejich významnou část, cca 2,3 mld Kč, pokryla kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí v souladu s rozpočtovými pravidly ze svých úspor, a to na dávkách státní sociální podpory, dávkách nemocenského pojištění a pasivní politice zaměstnanosti. Celkové výdaje na jednorázové příspěvky však činily cca 6,5 mld Kč, a proto bylo třeba rozpočet dále posílit. Z kapitoly Všeobecné pokladní správy byly na tyto účely uvolněny cca 2,9 mld Kč. Zbývající potřebné prostředky ve výši přes 1,3 mld Kč byly na základě usnesení vlády č. 1116/2004 přesunuty z prostředků určených na důchody. Ostatní kapitoly (Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti) řešily výši rozpočtu vždy v rámci své kapitoly. Na **jednorázový příspěvek důchodci** 1000 Kč každému poživateli kteréhokoli z důchodů českého důchodového pojištění, který měl nárok na výplatu důchodu nebo jeho části aspoň za jeden den v měsíci červnu, bylo vynaloženo přes **2 724 mil. Kč** (z toho příspěvky za kapitolu MPSV ve výši 2 672 mil. Kč vyplácela Česká správa sociálního zabezpečení). **Jednorázový příspěvek dítěti** 2 000 Kč poskytovala výplatní místa státní sociální podpory, tzn. úřady práce a v Praze městské části Magistrátu hl. m. Prahy, dětem, kterým náležel přídavek na dítě za měsíc květen 2004; vyplaceno bylo téměř **3 866 mil. Kč**.

Velmi důležitým kritériem ovlivňujícím výdaje na sociální oblast je **životní minimum**, které vymezuje výši nezbytných finančních prostředků pro domácnost k dočasnému zajištění základních životních potřeb jejich členů na velmi skromné úrovni. Částky životního minima mohou být valorizovány každoročně od 1. ledna podle skutečného vývoje spotřebitelských cen ve stanoveném rozhodném období tak,

aby byla zachována jejich reálná hodnota. Při mimořádně vysokém nárůstu spotřebitelských cen alespoň o 10 % je vláda může zvýšit mimo termín pravidelné valorizace, při inflaci nižší než 2 % nemusí vláda částky v pravidelném termínu zvyšovat. K poslední valorizaci platné pro rok 2004 tak došlo k 1.10.2001 (nařízení vlády č. 333/2001 Sb.). Dalším důležitým opatřením sociální politiky, je zvyšování nejnižší ceny práce – **minimální mzdy** (smyslem je upřednostňování příjmů z pracovní činnosti před příjmy sociálními). Od 1.1.2004 byla úroveň minimální mzdy stanovena na 6 700 Kč měsíčně, minimální úroveň hodinové mzdy na 39,60 Kč (v roce 2003 to bylo 6 200 Kč a 36,90 Kč).

Životní minimum je kritériem pro poskytování pomoci státu formou dávek zahrnutých v systému státní sociální podpory a dávek sociální péče.

Dávky státní sociální podpory^{*)} představují adresnou pomoc zejména rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích a jsou poskytovány ze státního rozpočtu podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Na základě změny tohoto zákona provedené zákonem č. 453/2003 Sb., došlo s účinností od 1. dubna 2004 k převodu kompetencí ve výkonu agendy státní sociální podpory, včetně výplaty dávek, z obcí na úřady práce, s výjimkou území hl.m. Praha (k financování výplaty dávek byly do rozpočtu kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí přesunuty prostředky z kapitoly Všeobecná pokladní správa). Celkem se rozpočet schválený zákonem ve výši 35 075 mil. Kč v průběhu roku snížil o 2 073 mil. Kč ve prospěch např. výplaty jednorázových příspěvků důchodci a dítěti, dávek sociální péče atd. Skutečně bylo **čerpáno celkem 32 786 mil. Kč**, tj. 99,4 % upraveného rozpočtu, při meziročním růstu o 510,6 mil. Kč (o 1,6 %), na kterém se podílelo především zvýšené čerpání rodičovského příspěvku o 2 475 mil. Kč, když bylo v rámci podpory rodin s dětmi od ledna 2004 zrušeno omezení výdělečné činnosti u příjemců rodičovského příspěvku a od května téhož roku došlo ke zvýšení rodičovského příspěvku o 1 021 Kč; čerpání dalších dávek se však většinou meziročně snížilo, a to v souvislosti se zvýšením nominálních příjmů rodin s nezaopatřenými dětmi (nevalorizovalo se životní minimum, zvýšila se minimální i průměrná mzda).

^{*)} přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, příspěvek na dopravu, rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné a další sociální příspěvky

Průhled výdajů na jednotlivé dávky a porovnání s výdaji roku 2003 je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 27

DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	v mil. Kč			
	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	rozdíl	index 2004/2003
Dávky státní sociální podpory celkem	32 275	32 786	511	101,6
z toho:				
- přídavek na dítě	12 519	11 805	- 714	94,3
- sociální příplatek	5 822	5 281	- 541	90,7
- příspěvek na bydlení	2 835	2 559	- 276	90,3
- příspěvek na dopravu	1 267	860	- 407	67,9
- rodičovský příspěvek	7 964	10 439	2 475	131,1
- zaopatřovací příspěvek	8	4	- 4	50,0
- dávky pěstounské péče	407	427	20	104,9
- porodné	807	831	24	103,0
- pohřebné	549	525	- 24	95,6

Při posuzování nároků na dávky státní sociální podpory se netestuje majetek, ale pouze příjmy občanů, a to u dávek: přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení a příspěvek na dopravu (zrušen k 30.6.2004). Bez ohledu na příjem jsou poskytovány rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné.

Pro rodiny s dětmi byly nejvýznamnějšími dávkami státní sociální podpory přídávky na děti a sociální příplatek. Výše těchto dvou dávek dosáhla v hodnoceném období 52,1 % celkově vyplacených dávek. **Na přídavek na dítě** (jako na základní, dlouhodobou dávku poskytovanou rodinám s dětmi, která jim pomáhá krýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí a která je odvislá od příjmů rodiny v předchozím kalendářním roce a musí být nižší než 1,6 násobek životního minima rodiny, výše dávky je diferencovaná podle příjmu rodiny a věku dítěte) bylo **vynaloženo 11 805 mil. Kč**, tj. proti roku 2003 o 714 mil. Kč (o 5,7 %) méně. Snížil se počet příjemců této dávky cca o 65 tisíc měsíčně, tj. o 3,3 %. **Na sociální příplatek**, který je dávkou pro rodiny s nízkými příjmy na krytí nákladů spojených se zabezpečováním potřeb jejich dětí (je vázán na příjem rodiny v předchozím kalendářním čtvrtletí, který musí být nižší než 1,6 násobek životního minima rodiny) bylo **vydáno 5 281 mil. Kč**, což je o 541 mil. Kč, tj. o 9,3 % méně než v roce předchozím. Počet příjemců této dávky se proti roku 2003 snížil o 39 tisíc měsíčně, tj. o 9,6 %.

Příspěvek na bydlení v roce 2004 byl poskytnut ve výši **2 559 mil. Kč** a zaznamenal meziroční pokles o 277 mil. Kč, tj. o 9,8 %. Proti roku 2003 se snížil počet příjemců cca o 28,5 tisíc měsíčně. Tato dávka přispívá na krytí nákladů na bydlení rodinám či jednotlivcům s nízkými příjmy (je odvislý od příjmu rodiny v uplynulém kalendářním čtvrtletí, který musí být nižší než 1,6 násobek životního minima rodiny).

Příspěvek na dopravu sloužil rodinám na krytí nákladů spojených s dojížděním nezaopatřeného dítěte mimo místo obce, kde je hlášeno k trvalému pobytu. Při jeho poskytování byl testován příjem rodiny za uplynulý kalendářní rok. Tento příspěvek byl od 1.7.2004 zrušen a nahrazen žakovským jízdným. Za 1. pololetí roku 2004 bylo vyplaceno **860 mil. Kč**.

Z dávek, které nejsou poskytovány v závislosti na příjmu žadatelů, představovaly výdaje na **dávky pěstounské péče** (příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení motorového vozidla), které jsou určeny pěstounským rodinám, **427 mil. Kč** (meziroční růst o 5,1 %). Ve srovnání s rokem 2003 se zvýšil počet příjemců těchto dávek cca o 264 dětí měsíčně, tj. o 4 %, a o 194 pěstounů, tj. o 3,8 %. Výdaje na **rodičovský příspěvek**, který je určen rodiči pečujícímu celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně o dítě do 4 let věku nebo do 7 let, je-li dítě dlouhodobě zdravotně postižené, dosáhly výše **10 439 mil. Kč** při meziročním růstu o 2 475 mil. Kč, tj. o 31,1 %. Počet příjemců se ve srovnání s rokem 2003 zvýšil cca o 15 tisíc měsíčně, tj. o 5,9 %. Významný vliv na růst této dávky rovněž souvisí s již zmíněným zvýšením rodičovského příspěvku z 2 252 Kč na 3 573 Kč. Výdaje na **zaopatřovací příspěvek**, který je určen pro rodiny vojáků základní nebo náhradní vojenské služby, civilní služby nebo vojenského cvičení, dosáhly částky **3,5 mil. Kč** při meziročním poklesu o 5 mil. Kč, tj. o 62,5 %. Výdaje na **porodné** (dávka, kterou stát přispívá jednorázově matce na náklady související s narozením dítěte) činily **832 mil. Kč** a meziročně vzrostly o 24 mil. Kč, tj. o 3,0 %. Zvýšil se počet výplat, resp. počet narozených dětí cca o 1 900. Výdaje na **pohřebné** činily **525 mil. Kč** při meziročním snížení o 24 mil. Kč, tj. o 4,4 %; důvodem je nižší počet zemřelých osob v roce 2004 než v roce 2003.

Dávky sociální péče byly rozpočtovány v příloze č. 7 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2004 jako finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích. Uvolňovány byly z kapitoly Všeobecná pokladní správa a vypláceny obcemi s rozšířenou působností, obcemi pověřenými a ostatními obcemi. Formou dávek sociální péče je státem poskytována pomoc, pokud příjmy domácností nedosahují životního minima a není možné je vlastním přičiněním zvýšit

vzhledem k věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů. V roce 2004 byly dávky sociální péče rozpočtovány ve výši 14 900 mil. Kč, v průběhu roku byl rozpočet zvýšen o 291 mil. Kč, skutečně bylo **čerpáno celkem téměř 14 317 mil. Kč** při meziročním růstu o 169 mil. Kč, tj. o 1,2 %. V relativně vysokém čerpání prostředků na dávky sociální péče se promítla situace na trhu práce - vysoká míra nezaměstnanosti a nízký počet míst, která bylo možno nabídnout uchazečům o zaměstnání. Kromě toho má na zvýšení těchto výdajů vliv i přístup žadatelů o dávky; někteří preferují pobírání sociálních dávek před hledáním zaměstnání.

Výdaje na státní politiku zaměstnanosti v širším pojetí dosáhly výše **14 131 mil. Kč**. Státní politiku zaměstnanosti zabezpečuje kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím úřadů práce. Kapitola vynaložila v roce 2004 celkem 11 750 mil. Kč, tj. o 892 mil. Kč (o 8,2 %) více než v roce předcházejícím, z celkové částky bylo 59,8 % použito na pasivní (7 030 mil. Kč) a 33,5 % (3 938 mil. Kč) na aktivní část politiky zaměstnanosti. V souvislosti s řešením problémů na trhu práce byly v roce 2004 sledovány i dotace sociálního charakteru vyplacené zaměstnavatelům kapitolami Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo dopravy (příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace).

Strukturu těchto výdajů a srovnání s předchozím rokem ukazuje tabulka:

Tabulka č. 28

STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	v mil. Kč			
	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	rozdíl	index 2004/2003
Výdaje na státní politiku zaměstnanosti celkem	13 065	14 131	1 066	108,2
1. Výdaje na státní politiku zaměstnanosti - kapitola MPSV	10 858	11 750	892	108,2
z toho:				
a) pasivní politika zaměstnanosti	6 949	7 030	81	101,2
b) aktivní politika zaměstnanosti	3 191	3 938	747	123,4
z toho: investiční pobídky	804	859	55	106,8
vlastní aktivní politika zaměstnanosti	2 387	3 079	692	129,0
z toho: rekvalifikace	406	481	75	118,5
veřejně prospěšné práce	685	833	148	121,6
účelná pracovní místa	692	1 031	339	149,0
podpora zaměstnanosti občanů se ZPS	224	251	27	112,1
odborná praxe absolventů	331	418	87	126,3
c) ochrana zaměstnanců při plat. nesch. zaměstnavatelů	194	133	-61	68,6
d) zaměstnávání zdravotně postižených občanů	524	649	125	123,9
2. Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace - kapitoly MPO a MD	2 207	2 381	174	107,9

Výdaje na *pasivní politiku zaměstnanosti* byly pro rok 2004 rozpočtovány ve výši **7 900 mil. Kč**. V průběhu roku byl schválený rozpočet **snížen** celkem o **554 mil. Kč**, z toho 350 mil. Kč bylo převedeno ve prospěch aktivní politiky zaměstnanosti a 200 mil. Kč bylo přesunuto na krytí jednorázového příspěvku důchodcům a dětem, vyplaceného v červnu 2004.

Upravený **rozpočet byl čerpán ve výši 7 030 mil. Kč**, tj. na 95,7 % (úspora 316 mil. Kč). Částka 308,4 mil. Kč byla převedena do rezervního fondu jako úspora. Ve srovnání s předchozím rokem se tyto výdaje **zvýšily o 81 mil. Kč, tj. o 1,2 %**.

Úroveň výdajů souvisela s **vývojem na trhu práce**. Průměrná míra nezaměstnanosti v roce 2004 činila 10,2 %^{*)}, tj. o 0,3 procentního bodu více než v roce 2003, koncová míra nezaměstnanosti dosáhla 10,3 % a byla stejná jako k 31.12. předchozího roku (v roce 2003 vzrostla průměrná míra nezaměstnanosti meziročně o 0,7 procentního bodu, koncová míra byla proti roku 2002 vyšší o 0,5 procentního bodu). Z regionálního pohledu nejvyšší koncovou míru nezaměstnanosti vykázaly okresy Most (22,7 %) a Karviná (19,6 %) – u obou uvedené údaje znamenají proti roku 2003 pokles o 0,8 procentního bodu; nejnižší pak byla v okresech Praha-západ (2,9 %), Praha-východ (3,5 %) a Praha (3,6 %) – rovněž nižší než v roce předchozím. **Průměrně bylo měsíčně evidováno na úřadech práce 537 426 uchazečů o zaměstnání, tj. o 15 843 uchazečů více** než v roce 2003. Průměrný měsíční počet uchazečů pobírajících podporu v nezaměstnanosti činil 169 109 osob (tj. 31,5 %), což představuje snížení oproti roku 2003 o 13 596 osob (tehdy počet uchazečů pobírajících hmotné zabezpečení činil 35,0 %). **Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti činila 3 562 Kč měsíčně, tj. o 238 Kč více** než v roce 2003. Vývoj na trhu práce ovlivnila pokračující restrukturalizace odvětví a snaha o zvyšování konkurenční schopnosti a tím i zvyšování produktivity práce, což se při nízké tvorbě nových pracovních míst odrazilo v poklesu zaměstnanosti a nárůstu nezaměstnanosti. Vývoj nezaměstnanosti i přesto relativně příznivý.

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) se v roce 2004 soustředila zejména na vyhledávání nových efektivních přístupů v oblasti nezaměstnanosti a účelné čerpání prostředků APZ (podpora projektů k tvorbě nových pracovních míst, rekvalifikační programy) či na podporu aktivní účasti uchazečů o zaměstnání v procesu získání zaměstnání pro ty, kteří chtějí a jsou schopni pracovat, apod. Úřady práce při zajišťování těchto úkolů usilovaly o hlubší spolupráci s obcemi i zaměstnavateli. Novým nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti se stal Program pro podporu nových pracovních míst v regionech nejvíce postižených nezaměstnaností.

^{*)} údaj srovnatelný s předcházejícími roky – podle propočtu, uplatňovaného od poloviny roku 2004 podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) činila průměrná míra nezaměstnanosti 9,5 %

Schválený rozpočet vyčlenil pro tyto účely částku **4 134 mil. Kč**, v průběhu roku byl zvýšen o 240 mil. Kč, převážně na vlastní nástroje APZ.

Ve skutečnosti dosáhly celkové výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v roce 2004 výše **3 938 mil. Kč** (bez odvodu do rezervního fondu ve výši 434 mil. Kč) a zůstaly tak pod úrovní upraveného rozpočtu o 436 mil. Kč, tj. o 10,0 %, při meziročním růstu o 747 mil. Kč, tj. o 23,4 %.

Na vlastní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti bylo vyplaceno **3 079 mil. Kč**, meziroční růst činil o 29,0 %, vynaložené prostředky vzrostly o 692 mil. Kč.

V hodnoceném roce byl zařazen do programů aktivní politiky zaměstnanosti větší počet uchazečů než v roce předchozím, a to celkem 106 520 osob, v roce 2003 to bylo 85 624 uchazečů. Průměrné náklady na jednoho zařazeného do programů APZ (včetně provozu chráněných dílen) lze vyčíslit na 27,2 tis. Kč, což je o 1,2 tis. Kč méně než v roce předcházejícím.

Na společensky účelná pracovní místa bylo vynaloženo 1 031 mil. Kč, proti roku 2003 se tyto výdaje zvýšily o 339 mil. Kč, tj. o 49,0 %. Celkem bylo zřízeno 22 657 míst, což je o 5 169 míst více než v roce 2003. Většina prostředků byla poskytnuta na zřízení společensky účelných pracovních míst u zaměstnavatelů, kteří obdrželi příspěvky ve výši 891 mil. Kč na zvýšení počtu pracovních míst pro uchazeče o zaměstnání, kterým nelze zajistit jiným způsobem pracovní umístění; na zřízení společensky účelných pracovních míst pro samostatnou výdělečnou činnost bylo uchazečům o zaměstnání poskytnuto přes 139 mil. Kč.

Na veřejně prospěšné práce bylo vynaloženo 833 mil. Kč, tj. o 148 mil. Kč (o 21,6 %) více než v roce 2003. Jedná se o nové pracovní příležitosti vytvořené především pro obtížně umístitelné a dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání evidované na úřadech práce.

Na rekvalifikace bylo vynaloženo 481 mil. Kč, tedy o 75 mil. Kč, tj. o 18,5 % více než v roce předchozím. Úřady práce organizují rekvalifikace v případech, kdy struktura poptávky trhu práce neodpovídá struktuře nabídky a případná rekvalifikace umožňuje nové nebo další uplatnění ve vhodném zaměstnání. Do rekvalifikací bylo zařazeno 54 458 osob, tj. o 11 705 osob více než v roce předchozím.

Pro absolventy škol a mladistvé bylo v roce 2004 vytvořeno 7 308 pracovních míst, tj. o 1 534 míst méně než v roce 2003 a výdaje na tento nástroj aktivní politiky zaměstnanosti dosáhly **418 mil. Kč**, což je o 87 mil. Kč, tj. o 26,3 % více než v roce předchozím. Jedná se o finanční příspěvek zaměstnavateli, který vytvoří místo pro odbornou praxi absolventů středních a vysokých škol nebo pro získání kvalifikace mladistvého evidovaného úřadem práce.

Výdaje spojené se zaměstnáváním občanů se změněnou pracovní schopností dosáhly **251 mil. Kč**, meziročně se zvýšily o 27 mil. Kč, tj. o 12,1 %. Jedná se o příspěvky na zřízení či provoz chráněných dílen a chráněných pracovišť, tzn. míst, kde pracuje více než 60 % osob se ZPS.

Součástí celkových výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti jsou i výdaje na **investiční pobídky**, poskytované na základě zákona č. 72/2000 Sb. Touto formou bylo v roce 2004 poskytnuto na podporu zřízení nových pracovních míst a na úhradu nákladů na rekvalifikace a školení zaměstnanců celkem **859 mil. Kč**, tj. o 55 mil. Kč (o 6,8 %) více než v minulém roce. Z toho na tvorbu nových pracovních míst bylo vynaloženo 410 mil. Kč, na školení a rekvalifikace 449 mil. Kč.

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o **ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele** (insolvence), vyplácejí úřady práce zaměstnancům splatné mzdové nároky nevyplacené jejich zaměstnavatelem, který je v platební neschopnosti. V roce 2004 bylo pro tento účel, tj. na náhrady mezd, odvod daně ze mzdy či odvod pojistného na sociální a zdravotní pojištění, **vyplaceno 133 mil. Kč**, což je o 61 mil. Kč, tj. o 31,4 % méně než v roce 2003, když zároveň bylo vyřízeno o 3 592 žádostí méně. Na jednu vyřízenou žádost bylo v roce 2004 přiznáno v průměru 22 533 Kč, zatímco v roce 2003 to bylo 20 432 Kč, což znamená zvýšení nároku o 9,3 %. Nárůst výdajů vyplynul především z růstu minimální mzdy, růstu průměrné mzdy a zvýšení rozhodné částky, tj. celkové výše mzdových nároků, která může být vyplacena jednomu zaměstnanci za jeden měsíc.

Kromě výdajů v rámci aktivní politiky zaměstnanosti jsou ze státního rozpočtu poskytovány další prostředky na podporu zaměstnávání zdravotně postižených občanů. Jedná se o **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se změněnou pracovní schopností**. Ten je od 1.10.2004 upraven zákonem č. 435/2004 Sb., podle přechodných ustanovení tohoto zákona se však výplata až do konce roku řídila předchozí právní úpravou, tj. příslušným ustanovením zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti. Formou příspěvků bylo v roce 2004 **vynaloženo** na částečnou kompenzaci nákladů souvisejících se zaměstnáváním těchto občanů **649 mil. Kč**, což je o 125 mil. Kč, tj. téměř o 24,0 % více než v roce 2003. Příspěvek byl vyplácen 68 úřady práce, nejvyšší částky poskytly úřady práce v Brně (částka

58 mil. Kč), Praze, Českých Budějovicích, Písku a ve Zlíně. Nejvyšší objem příspěvků je poskytován v místech s větší koncentrací firem zaměstnávajících vysoké procento občanů se zdravotním postižením. Vzhledem k problémům s hledáním pracovních míst pro zdravotně postižené je přínos příspěvku pro udržení pracovních míst pro tyto občany velmi pozitivní. Vysoký meziroční nárůst výdajů byl ovlivněn jednak růstem průměrné mzdy, z níž je příspěvek vypočítáván, a dále tím, že proti roku 2003 vzrostl jak počet firem, které o příspěvek požádaly, tak i počet osob – zaměstnanců se zdravotním postižením, na které zaměstnavateli náležel příspěvek.

Pro úplnost uvádíme i výdaje na podporu zaměstnávání zdravotně postižených, které byly ze státního rozpočtu poskytnuty **zaměstnavatelům** zaměstnávajícím více než 50 % zdravotně postižených jako dotace na rekonstrukce a úpravu výrobních zařízení, které umožní zaměstnávat zdravotně postižené pracovníky, v celkové výši **120 mil. Kč** (v roce 2003 to bylo 114 mil. Kč).

Jak již bylo uvedeno, byly v roce 2004 v rámci státní politiky zaměstnanosti i nadále sledovány **příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace**, které byly čerpány ve výši **2 381 mil. Kč**. Z toho kapitola Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytla celkem 1 880 mil. Kč (1 713 mil. Kč se týká obligatorních sociálních zdravotních dávek v souvislosti s útlumem hornictví, 167 mil. Kč doprovodného sociálního programu v souvislosti s restrukturalizací českého ocelářského průmyslu) a kapitola Ministerstvo dopravy 501 mil. Kč (Doprovodný sociální program ČD).

V souboru **ostatních náhrad placených obyvatelstvu**, které svým charakterem patří do sociálních peněžních transferů, neboť mají povahu zákonem daných náhrad, odškodnění a zvláštních sociálních dávek, byly v roce 2004 sledovány **výdaje na jednorázová odškodnění**:

- **podle zákona č. 39/2000 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům čs. zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve výši **1 078 tis. Kč** (v roce 2003 to bylo **3 368** tis. Kč) na 14 případů, a to pouze v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí.
- **podle zákona č. 261/2001 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů, ve výši **15 526 tis. Kč** (v roce 2003 to bylo 47 869 tis. Kč), z toho 15 121 tis. Kč Českou správou sociálního zabezpečení. Odškodnění bylo vyplaceno na celkem 181 žádostí.

- **podle zákona č. 172/2002 Sb.**, o odškodnění osob odvečených do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech, v částce **1 755 tis. Kč** vyplacenou na 4 případy.
- **podle zákona č. 217/1994 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, v objemu **406 tis. Kč** Českou správou sociálního zabezpečení. Celkové výdaje na toto odškodnění od roku 1994 dosáhly částky 1 635 mil. Kč. Výdaje na toto odškodnění jsou hrazeny ze státních finančních aktiv.

Výdaje na jednorázová odškodnění jsou vypláceny ve stále nižším objemu, neboť žádosti jsou již v převážné míře vyřízeny.

Ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu představovaly 5,7 % celkových výdajů rozpočtovaných v položce "neinvestiční transfery obyvatelstvu". V roce 2004 dosáhly výše **19,0 mld Kč**. Jedná se z 97,1 % o výdaje z kapitoly Všeobecná pokladní správa na **státní příspěvky na stavební spoření (15,3 mld Kč)** a **penzijní připojištění (3,1 mld Kč)**. Tyto výdaje jsou komentovány v příslušné části této zprávy.

2.2. Neinvestiční dotace a půjčené prostředky podnikatelským subjektům

Přehled státního rozpočtu, jeho změn a čerpání neinvestičních dotací a půjčených prostředků podnikatelským subjektům je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 29

NEINVESTIČNÍ DOTACE A PŮJČENÉ PROSTŘEDKY PODNIKATELSKÝM SUBJEKTŮM	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční dotace celkem	52 043	65 158	52 516	49 194	93,7	-3 322	94,5
z toho:							
Ministerstvo dopravy	9 564	5 732	6 946	6 374	91,8	-572	66,6
Ministerstvo zemědělství	8 672	15 929	8 669	8 493	98,0	-176	97,9
Ministerstvo průmyslu a obchodu	6 929	6 906	7 193	7 050	98,0	-143	101,7
Ministerstvo práce a soc. věci	1 181	1 361	1 640	1 624	99,0	-16	137,5
Ministerstvo obrany	209	224	226	225	99,6	-1	107,7
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	150		583	583	100,0	0	388,7
Ministerstvo životního prostředí	109	28	141	141	100,0	0	129,4
Ministerstvo kultury	104	19	130	119	91,5	-11	114,4
Ministerstvo pro místní rozvoj	10	28	267	44	16,5	-223	440,0
Grantová agentura ČR	76		77	77	100,0	0	101,3
Operace státních finančních aktiv	18 606	1 234	426			-426	
Všeobecná pokladní správa	6 380	33 636	26 109	24 364	93,3	-1 745	381,9
Neinvestiční půjčené prostředky celkem	3 607	3 318	3 150	1 269	40,3	-1 881	35,2
z toho:							
Všeobecná pokladní správa	2 750	2 237	2 237	387	17,3	-1 850	14,1
Ministerstvo práce a sociálních věcí	840	1 081	900	869	96,6	-31	103,5

Rozpočet schválený zákonem 457/2003 Sb. předpokládal proti rozpočtu minulého roku meziroční zvýšení dotací podnikatelským subjektům o 12,2 mld Kč, tj. o 23,0 %, resp. proti skutečnosti minulého roku o 13,1 mld Kč, tj. o 25,2 %. V průběhu roku byl schválený rozpočet rozpočtovými opatřeními upraven z 65,2 mld Kč na 52,5 mld Kč, což představuje snížení o 9,7 mld Kč. Celkové snížení rozpočtu bylo dáno zejména přesunem prostředků v kapitole Ministerstvo zemědělství ve výši 7,9 mld Kč na financování Společné zemědělské politiky, kde příjemcem prostředků byl Státní zemědělský intervenční fond, do položky „neinvestiční dotace státním fondům“. Skutečné **čerpání** činilo **49,2 mld Kč**, tj. na 75,5 % schváleného, resp. 93,7 % upraveného rozpočtu. Proti předcházejícímu roku se výdaje do této oblasti snížily o 2,8 mld Kč, tj. o 5,5 %. Celkový podíl dotací podnikatelským subjektům na běžných výdajích státního rozpočtu se snížil z 6,9 % v roce 2003 na 6,2 % v roce 2004.

Po vyloučení kapitoly Všeobecná pokladní správa s jejími specifickými výdaji (úhrada ztráty ČKA, realizace některých státních záruk aj.) poskytly v souhrnu 94,8 % celkových dotací podnikatelským subjektům kapitoly Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo dopravy a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Rozpočtovaný objem neinvestičních dotací podnikatelským subjektům na rok 2004 v kapitole **Ministerstvo dopravy** ve výši 5 731 mil. Kč byl v průběhu roku upraven na částku 6 946 mil. Kč. Upravený rozpočet byl v roce 2004 čerpán ve výši **6 374 mil. Kč**, tj. na 91,8 %. Proti roku 2003 došlo k poklesu výdajů o 3 190 mil. Kč, tj. o 33,4 %.

Tabulka č.30

MINISTERSTVO DOPRAVY	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v %	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
		1	2			
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	9 564	5 732	6 946	6 374	91,8	66,6
v tom:						
příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy	5 021	4 476	4 919	4 908	99,8	97,8
dotace pro kombinovanou dopravu	89	90	60	36	59,2	40,1
příspěvek na dopravní cestu nehranzený ze SFDI	500	450	450	450	100,0	90,0
podpora obnovy vozidel regionální a městské hromadné dopravy	1					0,0
výzkum a vývoj	35		65	51	79,0	144,2
doprovodný sociální program	253	208	664	501	75,3	197,8
úhrada závazků ČD		500	500	151	30,3	
dotace pro zbytkové státní podniky	1	8	3	2	82,6	359,4
odstraňování následků povodní z r. 2002	3 665		256	248	96,8	6,8
dotace na provoz pohraniční veterinární stanice na letišti Ruzyně			2	2	88,9	
dotace na předprojektovou studii - rekonstrukce a obnova Iráku			2			
dotace ke krytí ztrát v důsledku plavební nedostatečnosti na dolním Labi			25	25	100,0	

Největší objem v rámci kapitoly (77,0 %) představoval **příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy** na celostátních a regionálních dráhách, který činil **4 909 mil. Kč** a byl poskytnut těmto subjektům:

České dráhy	4 873,4 mil. Kč
VIAMONT, a. s., Ústí nad Labem	14,1 mil. Kč
OKD, Doprava, a.s., Ostrava	5,9 mil. Kč
Jindřichohradecké místní dráhy, a. s., Jindřichův Hradec	8,8 mil. Kč
Connex Morava, a.s.	6,3 mil. Kč

Veřejná drážní osobní doprava v roce 2004 přepravila na celostátních a regionálních dráhách cca 181 mil. platících cestujících, což je proti roku 2003 nárůst o 7 mil. cestujících. České dráhy přepravily 179 mil. platících cestujících a zbývajících 2 mil. cestujících přepravili ostatní soukromí dopravci. Všichni drážní dopravci, s výjimkou Connex Morava, a.s., zaznamenali nárůst počtu přepravených cestujících.

Součástí příspěvku na ztrátu dopravce z provozu osobní drážní dopravy je i úhrada ztráty z poskytování žakovského jízdného, které bylo zavedeno s novým školním rokem 2004/2005. Ministerstvo dopravy uvolnilo jednotlivým dopravcům zálohy na základě jejich kvantifikací v celkové výši téměř 83,6 mil. Kč.

Příjemcem **příspěvku na dopravní cestu nehraného ze Státního fondu dopravní infrastruktury** ve výši 450,0 mil. Kč byla státní organizace Správa železniční dopravní cesty. Tímto příspěvkem byl částečně vyrovnáván rozdíl mezi tržbami a náklady souvisejícími se správou a údržbou dopravní infrastruktury, které podle příslušných zákonů nelze financovat z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury. V důsledku změny režimu na hranicích ČR, zejména se SRN, po přistoupení ČR do EU došlo k prudkému poklesu zájmu silničních dopravců o přepravy v systému Ro-La. Vytížení vlaků kleslo z cca 60 – 80% na 10 - 15% při současném omezení počtu spojů. Systém přeprav Ro-La skončil ke dni 19.6.2004. Ve sledovaném období bylo v rámci kombinované dopravy přepraveno 27 500 kamionů pomocí 2 084 vlaků. Z realizovaných přeprav vznikl Českým dráhám nárok na **příspěvek na provoz kombinované dopravy** ve výši 33,3 mil. Kč. Protože v termínu do 31.12.2004 čerpaly České dráhy, a. s., **dotaci 35,5 mil. Kč**, vyplývá pro ně povinnost odvodu 2,2 mil. Kč. V rámci **Doprovodného sociálního programu ČD** byly Ministerstvem dopravy uvolněny zálohově finanční prostředky pro České dráhy, a. s., a pro státní organizaci Správa železniční dopravní cesty na poskytnutí příspěvku uvolněným zaměstnancům ve výši **500,6 mil. Kč**. Výdaje na **úhradu závazků Českých drah** ve výši **151,3 mil. Kč** byly realizovány v roce 2004 jen v 1. pololetí (k 1.7.2004 byl majetek, ze kterého měly souvztažné příjmy plynout, převeden na

Správu železniční dopravní cesty, s.o.). **Dotace zbytkovým státním podnikům** byly poskytnuty na jejich činnost v částce 2,1 mil. Kč pro Železniční stavitelství Praha, s. p. (883 tis. Kč), ČSAD Kolín, s. p. (210 tis. Kč) ČSAD, TZS Praha 8, s. p. (300 tis. Kč), Silnice Praha – ING. SLUŽBY, s. p. (50 tis. Kč), ÚSMD, s. p. (521 tis. Kč) a ČSAD Hořovice, s. p. (135 tis. Kč).

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** bylo na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům rozpočtováno 15 929 mil. Kč, tj. 69,5 % schváleného rozpočtu kapitoly. Vnitřními rozpočtovými opatřeními byl rozpočet upraven na 8 669 mil. Kč (tyto dotace pak představovaly 31,8 % rozpočtu - snížení o 7 900 mil. Kč bylo provedeno v důsledku stanovení kompetencí pro realizaci a financování Státní zemědělské politiky na Státní zemědělský intervenční fond – položka neinvestiční dotace státním fondům). **Vynaloženo bylo 8 493 mil. Kč**, tj. 98,0 % rozpočtu po změnách, při meziročním snížení výdajů o 179 mil. Kč (o 2,1 %).

Tabulka č. 31

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ	mil. Kč					
	Skutečnost	Rozpočet 2004		Skutečnost	Plnění	Index
	2003	schválený	po změnách	2004	v %	2004/2003
	1	2	3	4	4:3	4:1
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	8 673	15 929	8 669	8 493	98,0	97,9
v tom:						
dotace agrokomplexu celkem (včetně PGRLF,a.s.)	6 620	15 521	7 271	7 086	97,5	107,0
v tom: dotace PGRLF,a.s.	720	1 049	662	630	95,1	87,5
dotace agrokomplexu (bez PGRLF,a.s.)	5 900	14 472	6 609	6 456	97,7	109,4
v tom: podpůrné programy	3 153	1 335	1 324	1 261	95,2	40,0
nařízení vlády č. 505/2000 Sb.	2 747		27	7	25,9	0,3
užití EAGGF(záruční sekce) a navazující výdaje						
SR celkem		13 100	5 188	5 188	100,0	
v tom: přímé platby - předfinancování ze SR		5 600	0	0		
navýšení přímých plateb ze SR		5 200	5 188	5 188	100,0	
financování HRDP z rozpočtu EU		1 840	0	0		
spolufinancování HRDP ze SR		460	0	0		
Společná organizace trhu (SOT)		0	0	0		
užití EAGGF (orientační sekce) - SOP		37	70		0,0	
dotace lesnímu hospodářství	217	40	151	162	107,3	74,7
z toho:						
prostředky Fondu solidarity použité s.p. Lesy ČR	60					0,0
dotace vodnímu hospodářství	1 746	360	1 146	1 144	99,8	65,5
z toho:						
prostředky Fondu solidarity použité ve VH - s.p. Povodí	58					
státní podpora zdravotně postiženým občanům na bezpečnost	7	8	0	0		
a bezbělkovinné potraviny						
výzkum a vývoj	83		101	100	99,7	121,3

V rámci neinvestičních dotací směřovaných do zemědělství bylo čerpáno podnikatelskými subjekty 7 086 mil. Kč na „Podporu agrokomplexu celkem“, ve kterém jsou zahrnuty prostředky na:

- prostředky na užití Evropského zemědělského a orientačního fondu (EAGGF, záruční sekce) - a navazující výdaje státního rozpočtu,

- podpůrné programy agrokomplexu (APK),
- podpory na posílení příjmů zemědělských výrobců,
- dotace Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu, a. s.,
- prostředky na užití EAGGF, orientační sekce.

Příjemcem většiny prostředků na financování **Společné zemědělské politiky** v rámci **EAGGF záruční sekce** byl Státní zemědělský intervenční fond, proto také kapitola Ministerstvo zemědělství vnitřním rozpočtovým přesunem převedla rozpočtovanou částku 7 900 mil. Kč na tento fond (ukazatele „přímé platby – předfinancování ze státního rozpočtu“ 5 600 mil. Kč, „financování Horizontálního plánu rozvoje venkova /HRDP/ z rozpočtu EU“ 1 840 mil. Kč a „financování HRDP ze státního rozpočtu“ 460 mil. Kč). Ukazatel „navýšení přímých plateb ze státního rozpočtu“ byl čerpán ve výši 5 188 mil. Kč. V rámci **orientační sekce EAGGF** byl rozpočet na sektorový Operační program zemědělství (37 mil. Kč) navýšen přesuny v rámci kapitoly na částku 70 mil. Kč, která byla v závěru roku v plné výši převedena do rezervního fondu MZe.

Výše **dotace Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu**, a. s. dosáhla **629,6 mil. Kč** (tj. o cca 90 mil. Kč méně než v roce 2003). Prostředky byly použity k zajištění subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů zemědělské prvovýroby a lesního hospodářství.

Základním předpisem pro **poskytování přímých podpor na posílení příjmů zemědělských výrobců** bylo v roce 2004 nařízení vlády č. 505/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 203/2004 Sb., kterým se stanovují podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí v zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny a programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí pro účely zemědělské prvovýroby. Podnikatelské subjekty vyčerpaly prostředky ve výši **7,5 mil. Kč** zejména na ochranu lesních porostů do jejich zajištění 12 let a dále na povýsadbovou péči územních systémů ekologické stability a údržbu porostů rychle rostoucích dřevin.

Podpůrné programy agrokomplexu byly poskytovány příjemcům podle „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací Ministerstvem zemědělství pro rok 2004“. Čerpání prostředků na podpůrné programy APK podnikatelskými subjekty činilo **1 261,3 mil. Kč**. Významná část z těchto neinvestičních prostředků byla v roce 2004 vynaložena na podporu ozdravování polních a speciálních plodin, na nákazový fond a udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. Na kompenzaci škod způsobených povodní 2002 bylo podnikatelským subjektům poskytnuto 543 tis. Kč.

Na přímé **dotace lesnímu hospodářství**, tj. na náhrady poskytované podle zákona č. 289/1995 Sb. (lesní zákon) a na příspěvky poskytované vlastníkům lesa v souladu s přílohou č. 10 zákona č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2004, byly uvolněny prostředky v celkové výši **162,5 mil. Kč**.

Dotace vodnímu hospodářství dosáhly v roce 2004 celkem 1 144,3 mil. Kč. Přímé dotace vodnímu hospodářství činily celkem **40,0 mil. Kč** na specializovanou protipovodňovou ochranu s.p. Povodí. Na obnovu, odbahnění a rekonstrukci rybníků a vodních nádrží bylo čerpáno 370,8 mil. Kč, na odstraňování škod po povodních 1997, 2000 a 2002 celkem 731,2 mil. Kč.

Ze schváleného rozpočtu 8 mil. Kč na **úhradu cenových rozdílů při prodeji potravin pro bezlepkovou a bezbílkovinnou dietu zdravotně postiženým občanům** nebyly čerpány žádné prostředky.

V průběhu roku 2004 byl uskutečněn převod prostředků na projekty **výzkumu a vývoje** řešené podnikatelskou sférou ve výši 100,8 mil. Kč, skutečně čerpáno bylo **100,5 mil. Kč**, tj. 99,7 % rozpočtu.

Rozpočet neinvestičních dotací podnikatelským subjektům kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** na rok 2004 ve výši 6 906 mil. Kč (75,3 % celkových běžných výdajů kapitoly) byl v průběhu roku zvýšen o 286 mil. Kč. Ve skutečnosti bylo **poskytnuto 7 050 mil. Kč** (98,0 % rozpočtu po změnách) při meziročním růstu o 121,5 mil. Kč (o 1,7 %).

Tabulka č. 32

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU	mil. Kč					
	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % 4:3	Index 2004/2003 4:1
		schválený 2	po změnách 3			
1	2	3	4	4:3	4:1	
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	6 929	6 906	7 192	7 050	98,0	101,7
v tom:						
útlum hornictví	3 651	3 642	3 847	3 847	100,0	105,4
programy zateplování a úspor energie	19	20	21	21	97,1	111,4
správa skládek pro s.p. DIAMO	15	15	15	15	100,0	102
dotace na výzkum a vývoj	1 065	1 559	1 423	1 414	99,4	132,7
dotace na podporu malého a středního podnikání celkem	1 723	1 280	1 252	1 139	91,0	66,1
z toho: program REKONSTRUKCE (na odstraňování škod způsobených povodněmi v r. 2002)	249					
ekologická dotace	62		70	70	100,0	113,4
dotace s.r.o. LG Philips Display Czech republic	15					
doprovodný sociální program restrukturalizace ocel. průmyslu	203	160	167	167	99,8	82,1
Operační program průmyslu a podnikání	0		66	46	69,9	
Sektorový operační program průmysl	17					
energetické liniové stavby (úvěr z EIB, dotace poskytované prostřednictvím ČMZRB)	99		1	1	99,9	1,1
povodně 2002 - Fond solidarity EU	48					
dotace na zainvestování průmyslových zón	1		0	0	100,0	14,4
rámcové programy - strategické služby a technologická centra	12	230	325	325	100,0	2694,2
nedostatečná splavnost Labe - České loděnice, a.s.			5	5	100,0	

Obdobně jako v minulých letech představovaly největší část **dotace na útlum hornictví včetně sanace těžby uranu**, které byly čerpány v celkové výši **3 847,4 mil. Kč** (54,5 % celkových neinvestičních dotací podnikatelským subjektům kapitoly). Z toho na technický útlum připadlo 2 134,2 mil. Kč a na úhradu obligatorních sociálně zdravotních nákladů 1 713,2 mil. Kč.

Prostředky na technický útlum byly poskytnuty na technickou likvidaci a zahlazování následků hornické činnosti, zejména ve státním podniku DIAMO ve Stráži pod Ralskem na provoz čistíren důlních vod Kutná Hora, Příbram, Horní Slavkov, Mydlovary, Litoměřice, Zlaté Hory, Oslavany, Stráž pod Ralskem a Dolní Rožínka, na provoz chemické úpravny včetně odkaliště, rekultivace odkališť Mydlovary, na likvidace hlavních důlních děl Zadní Chodov, Příbram, Rožná, Jasan a Kukla a na likvidace vrtů po chemické těžbě ve Stráži pod Ralskem (1 723,4 mil. Kč). Dále byly prostředky použity s. p. Východočeské uhelné doly, Trutnov (166,6 mil. Kč) na sanace a rekultivace hořícího odvalu dolu Kateřina a s.p. Palivový kombinát Ústí nad Labem (244,2 mil. Kč) na sanace a rekultivace Lomu Chabařovice.

Mandatorní sociálně zdravotní výdaje byly poskytovány podle zákona č. 154/2002 Sb., který upravuje mj. financování výplat vybraných sociálně zdravotních dávek horníkům ze státního rozpočtu, které vznikly do 31. 12. 1992, tzn. financování zvláštního příspěvku horníkům, deputátního dříví a uhlí a náhrad za ztrátu výdělku (1 683,9 mil. Kč), a podle nařízení vlády č. 287/2001 Sb., ve znění nařízení vlády č. 397/2004 Sb., o příspěvku souvisejícím s restrukturalizací a útlumem hnědouhelného hornictví (29,3 mil. Kč).

Na podporu programů malého a středního podnikání byla v roce 2004 poskytnuta neinvestiční dotace v celkové výši **1 026 mil. Kč**. Prostřednictvím plošných programů realizovaných **Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou** bylo uvolněno **912,2 mil. Kč**, které zvýhodnily malým a středním podnikům přístup ke kapitálu na realizaci jejich podnikatelských záměrů i napomohly ke vstupu do podnikání začínajícím podnikatelům, zvýšení konkurenceschopnosti v tomto sektoru a vytváření nových pracovních míst i v regionech se zvýšenou nezaměstnaností. V rámci podpory malého a středního podnikání byly realizovány prostřednictvím podřízených organizací MPO ještě programy Poradenství (34 mil. Kč), Marketing (69 mil. Kč) a Design (11 mil. Kč).

Operační program Průmysl a podnikání je program spolufinancovaný ze strukturálních fondů Evropské unie a jedním z jeho hlavních cílů je zvýšení výkonnosti české ekonomiky a její konkurenceschopnosti. V rámci kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu je zaměřen především na malé a střední

podnikatele. Byl vyhlášen v květnu 2004 pro období 2004-2006, žádosti byly přijímány od 1.7.2004. V roce 2004 bylo uvolněno celkem **46 mil. Kč**.

Státní program na podporu úspor energie a obnovitelných zdrojů energie byl schválen usnesením vlády č. 1095/2003; jeho administrací byla pověřena Česká energetická agentura. Program navazuje na koncepci energetické politiky státu a je plně v souladu s přístupy ostatních zemí EU k trvalému zvyšování energetické účinnosti a snižování energetické náročnosti. V rámci programu byly v roce 2004 uvolněny prostředky ve výši **20,6 mil. Kč**.

V roce 2004 byla z kapitoly Všeobecná pokladní správa podle § 32 zákona č. 44/1998 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) v platném znění, poskytnuta kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu **ekologická dotace** určená k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních ložisek ve výši **70 mil. Kč**. Přidělené finanční prostředky byly použity zejména k rekultivaci těžebních lokalit černého a hnědého uhlí, uranu a nafty celkem 8 subjekty.

Realizace Komplexního projektu **doprovodného sociálního programu restrukturalizace českého ocelářského průmyslu** probíhá od roku 2000. V programu se v plném rozsahu kryjí požadavky ocelářských společností na poskytnutí příspěvků pro uvolněné zaměstnance. V roce 2004 byla dotace čerpána 36 společnostmi ve výši **166,7 mil. Kč**. V tomto období jednotlivé ocelářské společnosti v rámci své restrukturalizace propustily více než 1 092 zaměstnance, z toho doprovodný sociální program využilo 479 osob, které splňovali dané podmínky. Více než čtyřleté využívání tohoto projektu ukázalo, že jeho realizace výrazně zmírnila dopady restrukturalizace ocelářství v sociální a zaměstnanecké oblasti a pomohla k udržení sociálního smíru, zejména v regionech nejvíce dotčených restrukturalizací.

Programy na podporu technologických center a strategických služeb byly vyhlášeny na období 2004 – 2006. Vedle přílivu investic do vyspělých technologií a vytváření nových kvalifikovaných pracovních míst přispívají k přesunu a koncentraci know-how do České republiky a vzhledem k exportní orientovanosti podporovaných projektů i k pozitivnímu vlivu na obchodní bilanci. V roce 2004 byly prostředky ve výši **325 mil. Kč** určeny na výplatu dotace na podnikatelskou činnost pro 13 společností (úhrada mzdových nákladů a nákup služeb).

Na podporu výzkumu a vývoje v podnikatelské sféře byly uvolněny dotace ve výši **1 413,9 mil. Kč**. Prostředky byly použity na řešení 222 nově zahajovaných projektů a 231 projektů předchozích období.

V souladu s usnesením vlády č. 1274/2002 byl realizován povodňový program **Podpora obnovy majetku subjektů podporujících energetické liniové stavby**, financovaný z úvěru od EIB. V roce 2004 byly v jeho rámci poskytnuty podnikatelským subjektům neinvestiční dotace ve výši **1,1 mil. Kč**.

Dále byla v roce 2004 prostřednictvím kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytnuta neinvestiční **dotace na správu skládek DIAMO** ve výši **15 mil. Kč**. Prostředky byly využity na krytí nezbytných provozních a režijních nákladů, výdajů na provoz čistírny haldových vod a výdajů na vlastní provoz skládky. Usnesením vlády č. 1264 ze dne 17. prosince 2003 byla schválena **dotace ke krytí ztrát v důsledku plavební nedostatečnosti na dolním Labi** pro a. s. České loděnice Praha. Prostředky ve výši **5 mil. Kč** byly použity na krytí závazků vůči státu (zdravotní a sociální pojištění, penále sociálního pojištění, úhrada daně z příjmů) a na úhradu mezd zaměstnancům za leden 2004. V rámci programu **Výstavba a technická obnova inženýrských sítí průmyslových zón** byla poskytnuta neinvestiční dotace podnikatelským subjektům v roce 2004 ve výši **117 tis. Kč**.

V kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly v roce 2004 poskytnuty neinvestiční dotace podnikatelským subjektům v celkovém objemu **1 624 mil. Kč**, tj. na 99 % upraveného rozpočtu, při meziročním růstu o 443,3 mil. Kč (o 37,6 %). Dotace v této kapitole jsou poskytovány na podporu zaměstnanosti, tj. na vytváření a udržení pracovních míst a tím na řešení nepříznivé situace na trhu práce. Největší část prostředků byla vynaložena na dotace v rámci aktivní politiky zaměstnanosti 1 590,2 mil. Kč, z toho dotace na vytváření společensky účelných pracovních míst představovaly 910,2 mil. Kč (o 319,1 mil. Kč více než v roce minulém), na podporu zaměstnávání absolventů škol 356,7 mil. Kč (o 70,0 mil. Kč více) a dotace na podporu zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností, veřejně prospěšné práce, rekvalifikace a ostatní programy aktivní politiky zaměstnanosti činily 323,2 mil. Kč.

Kromě dotací v rámci aktivní politiky zaměstnanosti bylo podnikatelským subjektům – fyzickým osobám poskytnuto na sociální služby 29,3 mil. Kč a právníckým i fyzickým osobám na projekty výzkumu a vývoje v sociální oblasti 4,5 mil. Kč.

Podnikatelským subjektům poskytlo **Ministerstvo obrany** dotace ve výši **225,5 mil. Kč**, tj. o 16,2 mil. Kč (o 7,7 %) více než v předchozím roce. Finanční příspěvky na hospodaření v lesích dosáhly 56,6 mil. Kč (z toho pro státní podnik Vojenské lesy a statky ČR, Praha 55,6 mil. Kč) a byly poskytnuty vlastníkům, kteří hospodaří na lesních pozemcích charakteru objektů důležitých pro obranu státu ve

smyslu zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Neinvestiční dotace na hospodaření na zemědělských a ostatních pozemcích byly čerpány státním podnikem Vojenské lesy a statky ČR, Praha ve výši 7,5 mil. Kč, a to na doplňkové přímé platby do zemědělství na ornou půdu, krávy bez tržní produkce mléka a skot. Na řešení projektů obranného výzkumu a vývoje bylo vynaloženo 161,3 mil. Kč.

Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům v kapitole **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** byly poskytnuty v celkové výši **583,3 mil. Kč** (o 433,8 mil. Kč více než v roce 2003). Naprostá většina poskytnutých prostředků (579,5 mil. Kč) byla určena na výzkum a vývoj. Právníkům osobám bylo poskytnuto 140,3 mil. Kč na projekty výzkumu a vývoje. Tato částka je srovnatelná s poskytnutou dotací v letech 2002 až 2003. V roce 2004 byla zahájena podpora výzkumných záměrů právníků osob, na které bylo poskytnuto celkem 438,5 mil. Kč. Podnikatelské subjekty – fyzické osoby získaly na výzkum a vývoj 0,7 mil. Kč. Další prostředky byly určeny na program protidrogové politiky (0,2 mil. Kč), podporu integrace cizinců a běženců na území ČR (0,3 mil. Kč), různé soutěže (1,7 mil. Kč) a podporu národnostních menšin (0,7 mil. Kč).

V kapitole **Ministerstvo životního prostředí** představovaly dotace podnikatelským subjektům **141,2 mil. Kč** při meziročním růstu o 32,6 mil. Kč (o 30,0 %). Největší část z uvolněných prostředků byla použita na projekty výzkumu a vývoje řešící problematiku jednotlivých složek životního prostředí (voda, ovzduší, geologie, rizika pro životní prostředí, odpady, kontaminace území apod.) a informatiku v životním prostředí - celkem 110,6 mil. Kč pro 48 subjektů. Dotace z Programu péče o krajinu představovaly 25,4 mil. Kč, na obligatorní sociálně zdravotní dávky pracovníkům v hornictví bylo vynaloženo 3,2 mil. Kč (pro a.s. Geindustria 2,1 mil. Kč a Geologický průzkum Zlaté Hory a. s. v likvidaci 1,1 mil. Kč), na příspěvek na hospodaření v lesích na území národních parků 1,7 mil. Kč a na Program stabilizace lesa v Jizerských horách 257 tis. Kč.

V kapitole **Ministerstvo kultury** bylo na dotacích podnikatelským subjektům čerpáno téměř **119,0 mil. Kč**, tj. o 14,0 mil. Kč (o 14,4 %) více než v roce 2003. Největší část z nich byla určena na kulturní aktivity (85,1 mil. Kč), na záchranu architektonického dědictví (24,7 mil. Kč), na havarijní střešní program (3,2 mil. Kč), na výzkum a vývoj (1,9 mil. Kč) a na obnovu kulturního dědictví Irácké republiky necelé 2,0 mil. Kč.

V kapitole **Všeobecná pokladní správa (VPS)** byl u dotací podnikatelským subjektům schválený rozpočet 33,6 mld. Kč snížen o 7,5 mld. Kč (např. přesunem 4,5 mld. Kč na úhradu závazků s. o. Správa železniční dopravní cesty do

podseskupení položek Neinvestiční nákupy a související výdaje, převodem prostředků na úhradu ztrát ČKA na úhradu pohledávek zdravotnických zařízení zřízených bývalými okresními úřady ve výši 766 mil. Kč, snížením dotací na daňovou povinnost o 1 335 mil. Kč) Ve sledovaném roce bylo formou dotací poskytnuto celkem **24 364 mil. Kč**, což představuje zvýšení proti roku 2003 o 17 984 mil. Kč, které je dáno zejména zařazením položky úhrada ztrát ČKA z kapitoly OSFA do kapitoly VPS.

Přehled schváleného rozpočtu, jeho změn a čerpání je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 33

VŠEOBECNÁ POKLADNÍ SPRÁVA	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	6 380	33 636	26 109	24 364	93,3	-1 745	381,9
v tom:							
Dotace na podporu exportu	38	1 125	1 013	116	11,5	-897	305,3
Majetková újma peněžních ústavů	737	684	684	630	92,1	-54	85,5
Majetková újma pojišťoven	-	385	279	0	x	x	x
Dopady embarga	16	65	24	10	41,7	-14	62,5
Dotace na povinný minimální příděl do FKSP státním podnikům	261	346	1	1	100,0	0	0,4
Investiční pobídky - dotace na daňovou povinnost	1 707	2 850	1 514	1 415	93,5	-99	82,9
Ztráta společnosti MUFIS, a.s.	151	53	53	49	92,5	-4	x
Realizace státních záruk za úvěry přijaté KoB a ČMZRB na financování infrastruktury	3 469	4 488	4 307	3 910	90,8	-397	112,7
Úhrada závazků s.o. SŽDC podle zák.č. 77/2002 Sb.		4 500	0	0	x	x	
Úhrada škod na živ.prostřf. dobýváním výhradních ložisek		140	140	140	100,0	0	
Úhrada ztráty České konsolidační agentury		19 000	18 233	18 233	100,0	0	

Dotace na podporu exportu, na které byla v kapitole VPS původně vyčleněna částka 1 125 mil. Kč a posléze snížena na 1 013 mil. Kč, byly v roce 2004 **čerpány** pouze ve výši **115,5 mil. Kč** (v roce 2003 to bylo 38 mil. Kč), a to **Českou exportní bankou a. s.** (100 mil. Kč na navýšení základního kapitálu v souladu s usnesením vlády č. 1210/2003 a 15,5 mil. Kč bylo poskytnuto jako záloha na dotaci k úhradě ztrát České exportní banky, a.s.). Úspora dotace ze státního rozpočtu byla dosažena vyšším ziskem z finančních činností především v devizové oblasti v důsledku měnové struktury aktiv a pasiv, úsporou v nákladech na získání zdrojů, vlivem posilování kurzu CZK vůči zahraničním měnám a nižší tvorbou opravných položek vzhledem k použitým formám zajištění návratnosti vložených prostředků. Dotace na podporu exportu EGAP (dotace do pojistných fondů) nebyla v roce 2004 čerpána, protože nebyly uskutečněny významné obchodní případy.

Na **dotace na minimální povinný příděl do FKSP státním podnikům**, který je zaručen ze státního rozpočtu dle nařízení vlády č. 577/1990 Sb., byly poskytnuty prostředky ve výši **975 tis. Kč** (v roce 2003 to bylo 261 tis. Kč). Z toho obdržela kapitola Ministerstvo dopravy pro s. o. Státní železniční dopravní cesta 654 tis. Kč,

kapitola Ministerstvo obrany pro s. p. Vojenský opravárenský podnik 081 Přelouč 277 mil. Kč a kapitola Ministerstvo zemědělství pro s.p. Rázová 44 tis. Kč.

Z kapitoly VPS bylo dále uvolněno **1 415 mil. Kč na investiční pobídky – dotace na daňovou povinnost** (o 292 mil. Kč méně než v roce 2003). Účelová dotace byla poskytnuta celkem 15 společnostem; 11 společností získalo pobídky za vybudování nové výroby a 4 společnosti získaly pobídky za rozšíření stávající výroby.

Značná část prostředků byla uvolněna na program „**Realizace státních záruk za úvěry přijaté KoB a ČMZRB na financování infrastruktury**“. Na úroky a splátky úvěrů od EIB bylo vynaloženo **3 910 mil. Kč**. Prostředky byly určeny na krytí dluhové služby úvěrů poskytnutých od EIB na výstavbu čistíren odpadních vod, odstraňování následků povodní 1997, financování dopravní infrastruktury, na krytí úvěru od konsorcia bank na integrovaný záchranný systém atd.

Výdaje na **úhradu ztráty České konsolidační agentury** v roce 2004 činily **18 233,3 mil. Kč**.

Výdaje na realizaci státních záruk (vč. úhrady závazků s. o. Správa železniční a dopravní cesty) a výdaje na majetkovou újmu peněžních ústavů a na majetkovou újmu pojišťoven jsou komentovány v části zprávy „Další běžné výdaje státního rozpočtu“.

Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty v celkové výši 3 318,4 mil. Kč. V průběhu roku byl rozpočet snížen o 168,9 mil. Kč. Z takto upraveného rozpočtu pak bylo skutečně **čerpáno 1 269,1 mil. Kč**, tj. pouze 40,3 %. Důvodem nízkého čerpání upraveného rozpočtu bylo nevyužití návratné finanční výpomoci související s plynárenskými VIA.

Z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** byla podle zákona o cenných papírech poskytnuta **Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry** tranše návratné finanční výpomoci ve výši **387,0 mil. Kč** na výplatu náhrad zákazníkům zkrachovalých obchodníků s cennými papíry. Celkově byla poskytnuta Garančnímu fondu formou návratné finanční výpomoci částka 1 138 mil. Kč. Podle splátkového kalendáře bude poslední tranše splácena v letech 2074 až 2083.

Na **návratnou finanční výpomoc související s plynárenskými VIA** na území Ruské federace byla v rozpočtu vyčleněna částka ve výši 1 850 mil. Kč, která vycházela z předpokladu dosažení dohody s příslušnými ruskými státními orgány a byla určena na úhradu daňových povinností za výstavbu pro plynárenský průmysl, vč. infrastruktury a občanské vybavenosti, realizované na území Ruska podle tzv. Jamburgských dohod. Výdaje byly vázány na vyčíslení celkových daňových nedoplatků ruskou stranou a odsouhlasení mechanismu jejich úhrady vč. recipročních

dodávek zemního plynu do ČR. K tomu však dosud nedošlo, a proto bylo v roce 2004 **čerpání výdajů nulové**.

Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům v kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly čerpány v celkové výši **869,4 mil. Kč** při meziročním růstu cca o 294 mil. Kč, tj. o 3,5 %. Z toho v rámci aktivní politiky zaměstnanosti to bylo 858,9 mil. Kč (půjčky poskytnuté v rámci investičních pobídek, prostředky subjektům zaměstnávajícím zdravotně postižené atd.). Zbývajících **12,7 mil. Kč** bylo čerpáno na výzkum a vývoj v kapitole **Ministerstvo průmyslu a obchodu**.

2.3. Výdaje na veřejnou spotřebu

Tato skupina výdajů zahrnuje zejména následující oblasti:

2.3.1. Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci rozpočtované v organizačních složkách státu tvoří významnou součást veřejné spotřeby.

Rozpočet těchto výdajů pro rok 2004 vycházel z usnesení vlády č. 624/2003 o Rozpočtovém výhledu 2003 až 2006: Koncepce reformy veřejných rozpočtů a z navazujícího usnesení vlády č. 662/2003 o návrhu výdajových limitů kapitol státního rozpočtu na rok 2004. Výši rozpočtovaných prostředků ovlivnila řada rozhodnutí vedoucích k zeštíhlení platových nároků na rok 2004 (zejména odsun účinnosti zákona o státní službě, zmrazení základny pro výpočet platů ústavních činitelů, soudců, státních zástupců aj. na úrovni roku 2003, revize prostředků na transformaci 12ti třídního platového modelu na 16ti třídní). Dalším opatřením byla redukce počtu funkčních míst (v rámci koaličního jednání bylo dohodnuto snížení počtu funkčních míst v letech 2004-2006 o 6 % ze základny roku 2003). Povinné pojistné placené zaměstnavatelem, tj. pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění, bylo rozpočtováno návazně na plánované potřebě prostředků na platy.

Rozpočet schválený zákonem č. 457/2003 Sb. předpokládal růst výdajů na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné proti rozpočtu minulého roku o 1,6 %, resp. proti skutečnosti o 2,4 %, upravený rozpočet proti skutečnosti roku 2003 pak růst o 3,7 %. **Celkem bylo čerpáno 80,4 mld Kč** při meziročním růstu o 2,1 % (o 1,6 mld Kč). Podíl těchto výdajů na celkových běžných výdajích se meziročně snížil na 10,1 %, tj. o 0,4 procentního bodu.

Souhrnné údaje o rozpočtu, jeho změnách a čerpání jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 34

VÝDAJE NA PLATY, OSTATNÍ PLATBY ZA PROVEDENOU PRÁCI A POJISTNÉ	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojištění celkem	78 793	80 691	82 239	80 426	97,8	-1 813	102,1
v tom:							
- platy	54 163	55 553	56 584	55 868	98,7	- 716	103,1
- ostatní platby za provedenou práci	4 606	4 563	4 727	4 036	85,4	- 691	87,6
- povinné pojistné placené zaměstnavatelem	20 024	20 575	20 928	20 522	98,1	- 406	102,5

v mil. Kč

Na platy a na ostatní platby za provedenou práci bylo v roce 2004 vynaloženo celkem **59,9 mld Kč**, tj. o 1,4 mld Kč (2,3 %) méně, než počítal rozpočet po změnách. Z toho **platy** dosáhly **55,9 mld Kč** (98,7 % rozpočtu po změnách) při meziročním růstu o 1,7 mld Kč, tj. o 3,1 %. Schválený rozpočet výdajů na platy proti skutečnosti roku 2003 předpokládal zvýšení o 2,6 %, upravený rozpočet pak o 4,5 %. Výši skutečně vynaložených prostředků ovlivnilo kromě uvedených opatření i snížení výše tzv. třináctých platů z 50 % na 10 % vyplacených v 1. pololetí a z 50 % na 25 % vyplacených ve 2. pololetí sledovaného roku a přechod z 12ti třídního platového modelu na 16ti třídní. **Ostatní platby za provedenou práci činily 4,0 mld Kč** (85,4 % rozpočtu po změnách) při meziročním poklesu o 570 mil. Kč, tj. o 12,4 %.

Výdaje na **povinné pojištění placené zaměstnavatelem** dosáhly **20,5 mld Kč**, tj. 98,1 % rozpočtu po změnách. V závislosti na růstu výdajů na platy se tato položka meziročně zvýšila o 497 mil. Kč (o 2,5 %).

2.3.2. *Neinvestiční nákupy a související výdaje*

Neinvestiční nákupy a související výdaje představují základní výdaje organizačních složek státu jako jsou nákup materiálu, nákup vody, paliv a energie, nákup služeb, ostatní nákupy a související výdaje. Jsou zde zahrnuty i úroky a ostatní finanční výdaje a záruky dříve vykazované v neinvestičních půjčkách podnikatelským subjektům.

Schválený rozpočet této skupiny výdajů (99,9 mld Kč) byl rozpočtovými opatřeními realizovanými v průběhu roku **upraven** v souhrnu **na 102,1 mld Kč**, když docházelo k pohybu u všech položek - zvýšení u výdajů na realizaci záruk (o 3,9 mld Kč) a u nákupu služeb, ostatní zaznamenaly snížení rozpočtu.

Schválený rozpočet, jeho změny a čerpání těchto výdajů, vč. porovnání s minulým rokem, je zřejmé z následujícího přehledu:

Tabulka č. 35

NEINVESTIČNÍ NÁKUPY A SOUVISEJÍCÍ VÝDAJE	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční nákupy a související výdaje celkem	97 432	99 918	102 135	95 379	93,4	-6 756	97,9
v tom:							
- nákup materiálu	11 504	10 971	9 929	9 413	94,8	- 516	81,8
- úroky a ostatní finanční výdaje	22 657	28 356	28 675	28 545	99,5	- 130	126,0
- nákup vody, paliv a energie	4 931	5 676	4 384	4 438	101,2	54	90,0
- nákup služeb	19 851	22 845	24 235	21 828	90,1	-2 407	110,0
- ostatní nákupy	9 598	8 694	9 418	8 992	95,5	- 426	93,7
z toho:							
opravy a údržba	6 900	5 573	6 513	6 198	95,2	- 315	89,8
cestovné	1 183	1 450	1 339	1 308	97,7	- 31	110,6
- poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	12 190	15 218	19 032	16 344	85,9	-2 688	134,1
- související výdaje	16 701	8 159	6 463	5 819	90,0	- 644	34,8

Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje dosáhly v roce 2004 celkové výše **95,4 mld Kč** a zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu téměř o 6,8 mld Kč, tj. o 6,6 %. Podíl neinvestičních nákupů na celkových běžných výdajích činil 12,0 % a proti roku 2003 se snížil o 1,0 procentní bod. Meziroční pokles těchto výdajů o 2,1 mld, tj. 2,1 %, i snížení jejich podílu na celkových běžných výdajích byl ovlivněn úhradou závazku z arbitrážního sporu CME vůči ČR ve výši 10,6 mld Kč a vypořádáním smluvních vztahů se společností Housing & Construction (CZ) – projekt dálnice D47 ve výši 0,6 mld Kč v roce 2003; po odečtení těchto mimořádných výdajů ze základny roku 2003 došlo k meziročnímu růstu na neinvestiční nákupy a související výdaje o 9,2 mld Kč, tj. o 10,6 %.

Výdaje na nákup materiálu ve výši **9,4 mld Kč** byly plněny na 94,8 % rozpočtu po změnách (úspora 515 mil. Kč) při meziročním poklesu o 2,1 mld Kč (o 8,2 %). Meziroční snížení vykazaly všechny položky s výjimkou výdajů na ochranné pomůcky (čerpání 209 mil. Kč, zvýšení o 64,7 mil. Kč, tj. o 44,9 %). Např. výdaje na potraviny se meziročně snížily na 608,8 mil. Kč (o 208,2 mil. Kč, tj. o 25,5 %), výdaje na léky a zdravotnický materiál na 120,3 mil. Kč (pokles o 38,2 mil. Kč, tj. o 7,9 %), výdaje na prádlo, oděv a obuv klesly na 837,7 mil. Kč (o 28,2 %, tj. o 329,4 mil. Kč), výdaje na knihy, učební pomůcky a tisk na 265,6 mil. Kč (o 27,0 %, tj. o 98,2 mil. Kč), výdaje na drobný hmotný dlouhodobý majetek na 2 542 mil. Kč (meziroční pokles o 14,0 %, tj. o 413,8 mil. Kč), nákup materiálu jinde nezařazený se snížil na 4 430 mil. Kč (o 27,7 % tj. o 952,8 mil. Kč).

Úroky a ostatní finanční výdaje dosáhly výše **28,5 mld Kč** a zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu o 130 mil. Kč, tj. o 0,4 %. Proti roku 2003 se zvýšily o 5 888 mil. Kč, tj. o 26,0 %. Rozhodující objem těchto výdajů (26,8 mld Kč) představují výdaje na obsluhu státního dluhu, které jsou financovány prostřednictvím kapitoly Státní dluh a komentovány samostatně v sešitu E.

Výdaje na nákup vody, paliv a energie ve výši **4,4 mld Kč** převýšily upravený rozpočet o 1,2 % tj. o 53,7 mil. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem se snížily o 493,6 mil. Kč, tj. o 10,0 %, když všechny položky tohoto podseskupení vykázaly pokles, mimo výdajů na teplou vodu, které se zvýšily o 0,6 mil. Kč (o 5,8 %) na 11,6 mil. Kč. Výdaje na elektrickou energii se snížily o 25,8 mil. Kč, tj. o 2,2 % (čerpání činilo 1 185,9 mil. Kč), pohonné hmoty a maziva o 309,6 mil. Kč, tj. o 28,8 % (čerpání 1 177,7 mil. Kč), plyn o 41,2 mil. Kč, tj. o 5,3 % (737,5 mil. Kč), pevná paliva o 34,4 mil. Kč, tj. o 24,8 % (104,4 mil. Kč), výdaje na teplo meziročně klesly o 44,6 mil. Kč, tj. o 6,3 % (665,5 mil. Kč), výdaje na studenou vodu o 24,6 mil. Kč, tj. o 5,3 % (440,5 mil. Kč), atd.

Výdaje na nákup služeb činily **21,8 mld Kč** upraveného rozpočtu o 2,4 mld Kč, tj. o 9,9 % při meziročním růstu téměř o 2 196 mil. Kč, tj. o 10,0 %. Nejvyšší zvýšení zaznamenala položka nákup ostatních služeb o 1,5 mld Kč, tj. o 14,1 % (čerpání ve výši 12 423,8 mil. Kč); mezi tyto služby patří např. příspěvek na stravování zaměstnanců v zařízení jiné organizace, nákup stravenek ve veřejném stravování, úhrady zdravotnickým zařízením za lékařské prohlídky branců a osob nastupujících do ústavů sociální péče a za služby poskytované zdravotnickým nebo jiným specializovaným zařízením za zdravotní prohlídky dané zvláštním předpisem. Dále se proti předchozímu roku zvýšily výdaje na služby pošt o 236,2 mil. Kč, tj. o 14,8 % (čerpání dosáhlo 1 828,5 mil. Kč), výdaje na služby telekomunikací a radiokomunikací o 157,9 mil. Kč, tj. o 4,6 % (3 569,2 mil. Kč), na nájemné o 129,4 mil. Kč, tj. 7,6 % (1 842,7 mil. Kč) atd. Naopak se snížily výdaje na služby spojené se zpracováním dat o 65,2 mil. Kč, tj. o 17,2 % (čerpání 314,9 mil. Kč), výdaje na služby školení a vzdělávání o 29,9 mil. Kč, tj. o 8,2 % (332,7 mil. Kč). Na stejné úrovni s minulým rokem zůstaly výdaje na konzultační, poradenské a právní služby, které byly plněny ve výši 905,4 mil. Kč.

Výdaje na ostatní nákupy dosáhly výše **9,0 mld Kč** a zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu o 425,6 mil. Kč (o 4,5 %), meziročně se snížily o 605,8 mil. Kč, tj. o 6,3 %. Z celkového objemu výdajů na ostatní nákupy připadlo nejvíce na výdaje na opravy a údržbu, a to 6 197 mil. Kč (plnění na 95,2 % upraveného rozpočtu při meziročním poklesu o 702,2 mil. Kč, tj. o 10,2 %). Na cestovné (tuzemské i zahraniční) bylo vynaloženo celkem 1 307 mil. Kč, tj. o 124 mil. Kč (o 10,5 %) více

než v předchozím roce. Výdaje na ostatní nákupy jinde nezařazené dosáhly výše 1 071 mil. Kč a meziročně vzrostly o 123,8 mil. Kč, tj. o 13,1 %; patří sem např. náhrady za použití vlastního nářadí a materiálu, příspěvek na ošacení, náhrady chovatelům služebních psů, platby daní a poplatků vůči cizím státům, vč. dálničních známek a poplatků, příspěvek na zkvalitnění stravy vlastním zaměstnancům atd. Výdaje na programové vybavení se proti roku 2003 snížily o 133,7 mil. Kč (o 30,0 %), když dosáhly výše 304,6 mil. Kč.

Poskytnuté jistiny, zálohy, záruky a vládní úvěry byly v roce 2004 realizovány ve výši přes **16 343 mil. Kč**, kdy přes 99,9 % představovaly výdaje na realizaci záruk (16 335 mil. Kč).

Na realizaci záruk bylo v roce 2004 vynaloženo **11 866 mil. Kč**, tj. 81,7 % upraveného rozpočtu (úspora 2 651 mil. Kč) při meziročním růstu o 4 930 mil. Kč (o 21,4 %). K uvedené částce je však nutno připočíst **ještě 4 469 mil. Kč** uhrazených z prostředků státního rozpočtu za splatné části jistin, úroků a poplatků z původně komerčních úvěrů, které od 1.1.2004 přešly na základě zákona č. 77/2002 Sb. z původního dlužníka (jímž byly České dráhy, a.s.) na Správu železniční dopravní cesty, s.o., a jsou ze zákona garantovány státem (plnění upraveného rozpočtu na 99,3 % při úspoře 31,2 mil. Kč a meziročním poklesu o 778,3 mil. Kč, tj. o 14,8 %). Podrobný komentář k výdajům, souvisejících se státem jištěnými závazky jednotlivých dlužníků, je uveden v části zprávy o dalších běžných výdajích státního rozpočtu.

Výdaje související s neinvestičními nákupy dosáhly v roce 2004 výše **5,8 mld Kč** a byly plněny na 90,0 % upraveného rozpočtu (úspora 643,9 mil. Kč). Meziroční srovnání ovlivnily mimořádné výdaje v roce 2003 (úhrada závazku z arbitrážního sporu CME Czech Republic B.V. v. Česká republika ve výši 10,6 mld Kč a vypořádání smluvních vztahů se společností Housing & Construction /CZ/ – projekt dálnice D47 ve výši 635 mil. Kč), které byly shodně zařazeny do položky zaplacené sankce (ty v roce 2004 dosáhly výše pouze 169,2 tis. Kč). Významnou položku představovaly poskytnuté neinvestiční příspěvky a náhrady, které byly čerpány ve výši 4 418,7 mil. Kč (na 93,9 % upraveného rozpočtu), meziročně vzrostly o 321,6 mil. Kč, tj. o 7,9 %. Ostatní výdaje související s neinvestičními nákupy dosáhly 820,9 mil. Kč (71,6 % rozpočtu a meziroční růst o 21,5 mil. Kč, tj. o 2,7 %), náhrady zvýšených nákladů spojených s výkonem funkce v zahraničí (u pracovníků zastupitelských úřadů a stálých misí a jejich rodinných příslušníků) 378,5 mil. Kč a náhrady a příspěvky související s výkonem ústavní funkce a funkce soudce ve výši 139,5 mil. Kč atd.

2.3.3. Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím v roce 2004 dosáhly celkem **téměř 36,2 mld Kč** a byly pod úrovní upraveného rozpočtu o 548,7 mil. Kč, tj. o 1,4 %. Ve srovnání s minulým rokem byly o 2,3 mld Kč, tj. o 6,8 % vyšší, když schválený rozpočet předpokládal proti skutečnosti roku 2003 růst o 5,9 %, upravený rozpočet pak o 8,4 %.

Státní rozpočet, jeho změny a čerpání transferů příspěvkovým a podobným organizacím v souhrnu za státní rozpočet celkem a podle některých rozpočtových kapitol je uveden v následujícím přehledu:

Tabulka č. 36

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY PŘÍSPĚVKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. organizacím celkem	33 867	35 846	36 665	36 152	98,6	-513	106,7
z toho:							
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	18 238	22 232	20 487	20 237	98,8	- 250	111,0
Ministerstvo kultury	2 820	3 112	3 151	3 090	98,1	- 61	109,6
Ministerstvo zemědělství	1 124	683	1 148	1 135	98,9	- 13	101,0
Ministerstvo zdravotnictví	2 066	2 138	2 154	2 078	96,5	- 76	100,6
Akademie věd	3 027	3 463	3 374	3 294	97,6	- 80	108,8
Ministerstvo životního prostředí	1 389	1 010	1 364	1 354	99,3	- 10	97,5
Ministerstvo obrany	1 578	1 186	1 368	1 369	100,1	1	86,8
Grantová agentura České republiky	1 038		1 106	1 105	99,9	- 1	106,5
Ministerstvo průmyslu a obchodu	610	563	648	625	96,5	- 23	102,5
Ministerstvo dopravy	610	122	321	301	93,8	- 20	49,3
Ministerstvo vnitra	576	493	619	619	100,0	0	107,5
Z celku:							
- příspěvky zřízeným přísp. organizacím	16 253	19 490	16 837	16 419	97,5	- 418	101,0
- transfery vysokým školám	16 711	16 332	18 894	18 799	99,5	- 95	112,5
- příspěvky ostatním přísp. organizacím	902	24	934	934	100,0	0	103,5

Nejvyšší podíl výdajů (56,0 %) se uskutečnil v rámci kapitoly **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, a to ve výši **20,2 mld Kč** (98,8 % rozpočtu po změnách a meziroční růst o 2,0 mld Kč, tj. o 11,0 %). Nárůst byl určen **veřejným vysokým školám** zřízeným podle zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb. (v platném znění), kterým byly poskytnuty neinvestiční prostředky v celkové výši **17 737,4 mil. Kč**. Na činnost vysokých škol bylo určeno 13 869,4 mil. Kč (v tom 13 851,6 mil. Kč pro 25 veřejných VŠ a 17,8 mil. Kč ve veřejném zájmu i pro 2 soukromé VŠ). Další prostředky byly určeny na koleje a menzy (812 mil. Kč), na výzkum a vývoj (2 952,8 mil. Kč) a další činnosti (103,1 mil. Kč). Přímou zřízeným příspěvkovým organizacím (mezi 105 subjektů patří např. výchovné a diagnostické ústavy, instituty, knihovna, pedagogické muzeum, výzkumné ústavy, pedagogická centra) bylo na činnost poskytnuto 2 134,2 mil. Kč. Účelové dotace na výzkum a

vývoj příspěvkovým organizacím jiného zřizovatele byly poskytnuty ve výši 365,6 mil. Kč.

Příspěvky na výzkum a vývoj poskytla **kapitola Akademie věd (3,3 mld Kč** při meziročním růstu o 266,7 mil. Kč, tj. o 8,8 %), kapitola **Grantová agentura České republiky** pak uvolnila **1,1 mld Kč**, tj. o 66,8 mil. Kč (o 6,4 %) více než v minulém roce.

V kapitole Ministerstvo zdravotnictví bylo čerpáno 2,1 mld Kč, tj. o 0,6 % více než v předchozím roce, z toho na přímo řízené příspěvkové organizace 1 882,0 mil. Kč - provoz krajských hygienických stanic (896,9 mil. Kč), fakultní nemocnice (183,3 mil. Kč), doškolovací ústavy (184,7 mil. Kč), odborné léčebné ústavy (36,5 mil. Kč), jiná zdravotnická zařízení a střediska VLI (21,6 mil. Kč) projekty lékařského výzkumu a vývoje (499,5 mil. Kč) atd. Vysokým školám bylo poskytnuto z této kapitoly 177,8 mil. Kč (z toho na výzkum a vývoj 170,0 mil. Kč).

Výdaje kapitoly Ministerstvo kultury dosáhly **3,1 mld Kč** (meziroční růst o 269,7 mil. Kč, tj. o 9,6 %) a byly poskytnuty na provoz divadel (577,1 mil. Kč), muzeí (635,1 mil. Kč), galerií (398,4 mil. Kč), knihoven (321,5 mil. Kč), do oblastí památkové péče (881,2 mil. Kč), na činnost uměleckých souborů (100,5 mil. Kč) a na jiné kulturní aktivity (132,2 mil. Kč).

Výdaje kapitoly Ministerstvo obrany dosáhly necelé **1,4 mld Kč**, tj. o 209,1 mil. Kč (o 13,2 %) méně než v předchozím roce. Z toho dotace pro zřízené příspěvkové organizace činily 1 343 mil. Kč (7 subjektů zabezpečovalo úkoly a činnosti na úseku vojenského zdravotnictví, zdravotní rehabilitace, bytového a tepelného hospodářství a péče o nemovitý majetek a 3 subjekty plnily úkoly přípravy ke státní sportovní reprezentaci v působnosti MO). Příspěvkové organizaci zřízené jiným zřizovatelem byla poskytnuta neinvestiční dotace ve výši 2,2 mil. Kč na řešení projektu obranného výzkumu.

Neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím kapitoly **Ministerstvo zemědělství** činily **1,1 mld Kč** a byly nad úroveň předchozího roku o 10,5 mil. Kč, tj. o 0,9 %. V této částce byl zahrnut příspěvek pro účely výzkumu a vývoje (497,3 mil. Kč), příspěvek na udržování genetických zdrojů a na ozdravování zemědělských plodin (24,3 mil. Kč), na podporu poradenství (13,5 mil. Kč), příspěvek v rámci podpory lesním hospodářství (11,0 mil. Kč) atd.

Výdaje kapitoly Ministerstvo životního prostředí činily celkem **1 354 mil. Kč** z toho na financování činnosti resortních příspěvkových organizací (např. Český hydrometeorologický ústav, Krkonošský národní park, Národní park Šumava) 1 303 mil. Kč, neinvestiční transfery vysokým školám 29,8 mil. Kč. Kapitola

Kancelář prezidenta republiky převedla svým příspěvkovým organizacím celkem **112,7 mil. Kč**, z toho na PO Lesní správa Lány 16,4 mil. Kč a na PO Správa Pražského hradu 96,3 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo průmyslu a obchodu** převedla příspěvkovým organizacím celkem **625,0 mil. Kč**, z toho svým 8 zřízeným organizacím (Česká agentura na podporu exportu CzechTrade, agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest, Česká energetická agentura, Správa služeb MPO, Český normalizační institut, Český metrologický institut, Státní výzkumný ústav materiálu a Státní výzkumný ústav ochrany materiálu) 595,0 mil. Kč a vysokým školám 18,8 mil. Kč.

Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím v kapitole **Ministerstvo vnitra** dosáhly **619,2 mil. Kč** a byly určeny na provoz 4 subjektů (Zařízení služeb pro MV 539,0 mil. Kč, Institut pro místní správu Praha 23,3 mil. Kč, Lázeňské léčebné ústavy MV 47,3 mil. Kč a Tiskárna MV 9,6 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytla celkem **354,5 mil. Kč**. Z celku připadlo 337,3 mil. Kč zřízeným příspěvkovým organizacím, meziroční růst o 73,8 mil. Kč souvisel především u České centrály cestovního ruchu Czech Tourism s aktivizací domácího cestovního ruchu a zvýšením prezentace ČR v zahraničí (celkové čerpání 231,5 mil. Kč) a u Centra pro regionální rozvoj ČR s implementací strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (čerpání 105,8 mil. Kč). Další prostředky byly použity na výzkum a vývoj na vysokých školách 16,0 mil. Kč a v ostatních příspěvkových organizacích 1,2 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo dopravy** vynaložila celkem **301,2 mil. Kč**, z toho 273,3 mil. Kč zřízeným příspěvkovým organizacím např. Ředitelství silnic a dálnic ČR v rámci program Obnova dopravní infrastruktury v území postiženého povodní 2002 použilo necelých 143,0 mil. Kč, Centrum služeb pro silniční dopravu 61,6 mil. Kč a Centrum dopravního výzkumu 68,8 mil. Kč. Vysokým školám pak kapitola poskytla 25,4 mil. Kč a ostatním příspěvkovým organizacím 2,5 mil. Kč.

Z celkového objemu neinvestičních transferů PO a podobným organizacím ve výši 36,2 mld Kč bylo 16,4 mld Kč vynaloženo formou příspěvků poskytovaných příspěvkovým organizacím zřízeným v rámci příslušné kapitoly (45,4 %). Příspěvky příspěvkovým organizacím jiných zřizovatelů dosáhly 0,9 mld Kč (2,6 %) a transfery vysokým školám 18,8 mld Kč (52,0 % celkového objemu vynaložených prostředků). Na transferech vysokým školám se v rozhodující míře (94,4 %) podílela kapitola MŠMT, zbývající příspěvky ve výši 957 mld Kč byly uvolněny z ostatních kapitol státního rozpočtu, především pak z Grantové agentury na úkoly výzkumu a vývoje (633,1 mil. Kč) a z kapitoly Ministerstvo zdravotnictví 177,6 mil. Kč.

2.3.4. Neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím

Podíl výdajů této skupiny na celkových běžných výdajích státního rozpočtu není výrazný (necelých 0,8 %), jedná se však o výdaje významné svým charakterem.

Většinu čerpaných dotací neziskovým a podobným organizacím představují dotace poskytované ze státního rozpočtu nejrůznějšími typům občanských sdružení a dotace církvím a náboženským organizacím. Tyto dvě položky v roce 2004 dosáhly v souhrnu 81,8 % z celkového objemu neinvestičních prostředků poskytnutých neziskovým organizacím. Do této skupiny patří také dotace poskytované obecně prospěšným organizacím, politickým stranám a hnutím a dotace společenstvím vlastníků jednotek.

Rozpočet, jeho úpravy a plnění (vč. srovnání s rokem 2003) ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 37

NEINVESTIČNÍ DOTACE NEZISKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční dotace neziskovým apod.org. celkem	5 886	5 843	6 334	6 061	95,7	- 273	103,0
v tom:							
- dotace obecně prospěšným organizacím	180	198	255	237	92,9	- 18	131,7
- dotace občanským sdružením	2 501	2 106	2 498	2 511	100,5	13	100,4
- dotace církvím a církevním organizacím	2 399	2 314	2 495	2 445	98,0	- 50	101,9
- dotace politickým stranám a hnutím	469	761	761	544	71,5	- 217	116,0
- ostatní	337	464	325	324	99,7	- 1	96,1

V úhrnu bylo čerpáno téměř **6,1 mld Kč**, tj. o 273,5 mil. Kč (4,3 %) pod úroveň upraveného rozpočtu, při meziročním růstu o 174,3 mil. Kč (o 3,0 %), když došlo ke zvýšení u všech druhů organizací (mimo ostatních), i když v různé míře.

Čerpání **dotací pro občanská sdružení**, uvolněných rozpočtem ve výši **2 510,8 mil. Kč** (meziroční růst o 10 mil. Kč, tj. o 0,4 %), se soustředilo do následujících kapitol:

Tabulka č. 38

DOTACE OBČANSKÝM SDRUŽENÍM	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách			
	1	2	3	4	5	6
Dotace občanským sdružením celkem	2 501	2 106	2 498	2 511	100,5	100,4
z toho:						
Min. školství, mládeže a tělovýchovy	1 116	1 033	1 069	1 112	104,0	99,6
Ministerstvo práce a sociálních věcí	768	438	694	671	96,7	87,4
Ministerstvo kultury	129	190	152	147	96,7	114,0
Ministerstvo zdravotnictví	256	203	240	240	100,0	93,8
Úřad vlády ČR			63	63	100,0	
Ministerstvo vnitra	34	32	38	38	100,0	111,8
Ministerstvo zemědělství	37	46	44	44	100,0	118,9
Ministerstvo životního prostředí	48	29	46	46	100,0	95,8
Ministerstvo pro místní rozvoj	42	31	78	77	98,7	183,3
Všeobecná pokladní správa	27	55	30	30	100,0	111,1

Největší část - **1 112,0 mil. Kč**, tj. 44,3 % všech takto vynaložených prostředků - byla čerpána v kapitole **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**. Byly podporovány programy státní sportovní reprezentace (589,5 mil. Kč) a programy tělovýchovy a sportu (276,1 mil. Kč). V souladu se schválenou Koncepcí státní politiky pro oblast dětí a mládeže byly poskytnuty dotace v oblasti využití volného času dětí (170,0 mil. Kč). Na prevenci kriminality bylo určeno 1,5 mil. Kč a na protidrogovou politiku 1,5 mil. Kč. Na podporu úspěšných projektů výzkumu a vývoje získala občanská sdružení 54,8 mil. Kč (řádově stejné částky byly poskytnuty i v předchozích dvou letech). Částka 1,3 mil. Kč byla vynaložena na podporu integrace cizinců a běženců na území ČR.

V kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** bylo vyčerpáno **670,6 mil. Kč**. Rozhodující část byla prostředků 521,3 mil. Kč byla přidělena subjektům poskytující sociální služby. Dotace na aktivní politiku zaměstnanosti činily 138,8 mil. Kč a na mezinárodní spolupráci 10,5 mil. Kč.

Dotace občanským sdružením kapitoly **Ministerstvo zdravotnictví** činily **239,8 mil. Kč** a byly vynaloženy na různé programy např. Program podpory občanských sdružení a humanitárních organizací (111,5 mil. Kč), Národní plán pomoci zdravotně postiženým (8,9 mil. Kč), Program podpory veřejně účelných aktivit občanských sdružení (33,5 mil. Kč), na vybrané projekty drogové problematiky (4,8 mil. Kč), na prevenci HIV/AIDS (2,2 mil. Kč), na program

přípravy na stárnutí (6,8 mil. Kč), dále pak pro Horskou službu (56,5 mil. Kč), pro vodní záchranné služby (4,0 mil. Kč) atd.

Neinvestiční dotace kapitoly **Ministerstvo kultury** ve výši **146,6 mil. Kč** byly poskytnuty např. na program rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin (29,3 mil. Kč), na obnovu majetku regionálních kulturních zařízení (15,0 mil. Kč), na aktivity národních a etnických menšin (9,0 mil. Kč), Havarijní střešní program (2,3 mil. Kč), kulturní aktivity (85,4 mil. Kč), atd.

Prostředky poskytnuté občanským sdružením v kapitole **Ministerstvo životního prostředí** ve výši **46,2 mil. Kč** byly použity na financování projektů v oblasti ekologie (18,7 mil. Kč) a ochrany přírody a krajiny (10,5 mil. Kč), na výzkum životního prostředí (16,7 mil. Kč) a na péči o vzhled obcí a veřejnou zeleň (350 tis. Kč)

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytla občanským sdružením celkem **76,7 mil. Kč**, z toho bytovým družstvům 37,1 mil. Kč jako státní finanční podporu hypotečního úvěrování, na podporu sdružení pro životní prostředí zdravotně postižených v ČR 3,8 mil. Kč, Sdružení nájemníků ČR (3,3 mil. Kč), Klubu českých turistů (7,7 mil. Kč), Horské službě 21,0 mil. Kč atd.

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** bylo čerpáno **44,1 mil. Kč**, z toho 22,8 mil. Kč připadlo Českému svazu včelařů, 3,4 mil. Kč Českému rybářskému svazu, po 2,0 mil. Kč sdružením Pomoc, Týn nad Vltavou a Neratov, Neratov v Orlických horách, 1,9 mil. Kč Českému zahrádkářskému svazu a 6,9 mil. Kč Českému svazu chovatelů, 1,6 mil. Kč Českomoravské myslivecké jednotě atd.

Kapitola **Úřad vlády** poskytla občanským sdružením na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami **62,8 mil. Kč**. Z rozpočtu kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** bylo vyčerpáno **17,1 mil. Kč** pro občanská sdružení na ochranu spotřebitele (16,7 mil. Kč) a pro občanská sdružení v oblasti podpory rovných příležitostí mužů a žen (400 tis. Kč). Kapitola **Ministerstvo vnitra** poskytla celkem **38,4 mil. Kč**, z toho občanskému sdružení Unie tělovýchovných organizací Policie ČR 21,1 mil. Kč, občanským sdružením na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatel a krizového řízení celkem 10,8 mil. Kč, na úseku integrace cizinců 1,2 mil. Kč, na úseku dobrovolnické služby 3,8 mil. Kč a na úseku prevence kriminality 875 tis. Kč.

Na dotace církvím a náboženským společnostem bylo v roce 2004 vynaloženo celkem **2 444,5 mil. Kč** (98,0 % rozpočtu po změnách), tj. o 1,9 % (o 46 mil. Kč) více než v roce minulém.

V kapitole **Ministerstvo kultury** dosáhly neinvestiční dotace registrovaným církvím a náboženským společnostem celkem **1 229,5 mil. Kč**, tj. 50,3 % výdajů celé skupiny. Z toho výdaje na **činnost církví a náboženských společností činily 970,0 mil. Kč** včetně platů a pojistného duchovních a administrativy ve výši 909,9 mil. Kč. Samotné platy duchovních byly vyplaceny ve výši 640,0 mil. Kč při meziročním růstu o 34 mil. Kč (o 5,6 %). Zbývající prostředky (cca 260 mil. Kč) byly použity zejména na obnovu církevních kulturních památek.

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** poskytuje finanční dotace **školám, předškolním a školským zařízením, jejichž zřizovateli jsou církve nebo náboženské společnosti** registrované podle zákona č. 3/2002 Sb. v platném znění (jde o školy mateřské, základní, střední, vyšší odborné a střediska mládeže). V 1. čtvrtletí 2005 resort školství poskytl na činnost 109 zařízením provozní dotace ve výši 667,8 mil. Kč, z toho na vzdělávání vč. zájmového studia téměř 649 mil. Kč a na využití volného času dětí a mládeže necelých 19 mil. Kč (kromě toho byly poskytnuty i účelové dotace – např. na SIPVZ téměř 2 mil. Kč a na projekt Hodina v rámci EU-ESF 148 tis. Kč). Celkem bylo církevním školám, předškolním a školským zařízením poskytnuto 670,8 mil. Kč a ostatním církevním a náboženským společnostem 1,3 mil. Kč, tj. **v souhrnu 672,1 mil. Kč**.

Na zajišťování činnosti humanitárních organizací orientovaných na služby ve prospěch zdravotně postižených a na provoz ústavů sociální péče, na nichž se církve a církevní náboženské organizace podílejí, vynaložila kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** celkem **527,5 mil Kč**. (vč. příspěvku České katolické charitě ve výši 90,5 mil. Kč na provoz domovů důchodců duchovních a řeholnic, dotací na aktivní politiku zaměstnanosti 49,3 mil. Kč a na mezinárodní spolupráci 3,8 mil. Kč).

Kapitola **Úřad vlády** poskytl církvím a náboženským společnostem na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami **7,5 mil. Kč**.

Dotace poskytované ze státního rozpočtu politickým stranám a hnutím dosáhly v roce 2004 celkem **543,9 mil. Kč**.

Příspěvek politickým stranám a hnutím vyplácený podle zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích, v platném znění, a určený na jejich činnost byl v rozpočtu zahrnut ve výši 501,4 mil. Kč, vyplacena byla částka **478,1 mil. Kč**. K nižšímu čerpání došlo především vlivem toho, že v uvedeném zákoně nebyl v roce 2004 zahrnut příspěvek na mandát poslance Evropského parlamentu (za 4 senátory zvolené za poslance Evropského parlamentu byl příspěvek vyplacen pouze za měsíce leden až červenec).

Úhrada volebních nákladů politickým stranám, rozpočtovaná ve výši 260 mil. Kč, byla vyplacena v částce **65,7 mil. Kč**. Tyto prostředky byly vyplaceny politickým stranám a hnutím na úhradu nákladů za volby do Evropského parlamentu podle zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a změně některých zákonů (politické straně, hnutí či koalici, která ve volbách získala nejméně 1 % z celkového počtu platných hlasů, bylo za každý odevzdaný hlas uhrazeno 30 Kč). Výrazně nižší čerpání prostředků bylo zapříčiněno nízkou volební účastí (28,3 %).

Dotace obecně prospěšným organizacím byly poskytnuty v celkové výši **236,7 mil. Kč** při meziročním růstu o 56,7 mil. Kč, tj. o 31,5 %. Z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** bylo uvolněno **102,4 mil. Kč** na protidrogovou prevenci, sociální prevenci a prevenci kriminality apod. **Ministerstvo kultury** poskytlo **45,3 mil. Kč** na různé kulturní aktivity, veřejné služby knihoven, stálé symfonické orchestry atd. **Ministerstvo zdravotnictví** vynaložilo **15,7 mil. Kč** např. na protidrogovou problematiku, speciální zdravotnické programy, rozvojovou zahraniční pomoc apod. Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** poskytla dotace ve výši **25,5 mil. Kč**. Prostředky na zahraniční rozvojovou pomoc (11,0 mil. Kč) byly určeny pro organizaci Člověk v tísni. Další podpora byla určena na řešení projektů výzkumu a vývoje (10,5 mil. Kč), ostatní záležitosti ve vzdělávání (3,8 mil. Kč), atd. Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** vyčlenila **14,6 mil. Kč** z toho např. na program Stabilizace lesa v Jizerských horách 883 tis. Kč, na výzkum a vývoj 12,4 mil. Kč, (OPS IREAS, ENKI, Ústav pro EKOPOL, Czech RE Agency) atd. Kapitola **Úřad vlády** poskytl obecně prospěšným společnostem na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami **20,8 mil. Kč**.

Ostatní neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím dosáhly výše **324,5 mil. Kč**, meziroční pokles představoval 3,8 %, tj. téměř 13,0 mil. Kč. Z celkové částky bylo v kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** použito **176,4 mil. Kč** zejména na odstraňování vad panelové výstavby 174,7 mil. Kč). **Ministerstvem práce a sociálních věcí** bylo uvolněno **51,6 mil. Kč**, z toho 40 mil. Kč na dotace odborovým orgánům na kontrolu bezpečnosti práce a 11,6 mil. Kč na aktivní politiku zaměstnanosti. Kapitola **Ministerstvo zemědělství** poskytlo **26,6 mil. Kč**, z toho na zemědělské vodní hospodářství 20,4 mil. Kč, na likvidaci vybraných pesticidních odpadů a na ochranu rostlin 1,6 mil. Kč, v rámci programu LEADER 3,2 mil. Kč, pro o.p.s. Středoevropský institut ekologie zvěře 1,0 mil. Kč, v rámci podpor lesnímu hospodářství 272 tis. Kč a pro Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO 180 tis. Kč. Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** vynaložila **35,6 mil. Kč**

zejména na řešení projektů výzkumu a vývoje, kapitola **Ministerstvo zdravotnictví čerpala 3,6 mil. Kč**, z toho 2,2 mil. Kč na účelovou podporu výzkumu a vývoje, 560 tis. Kč na Národní plán pomoci zdravotně postiženým, 500 tis. Kč na různé zdravotnické programy atd. Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** poskytla **3,1 mil. Kč** na projekty výzkumu a vývoje, jejichž příjemcem byla instituce Národní klimatický program. Z rozpočtu kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** bylo vydáno **3,3 mil. Kč**, z toho 3,0 mil. Kč využil Svaz průmyslu a dopravy ČR na řešení projektů v oblasti výzkumu a vývoje. Kapitola **Ministerstvo kultury** poskytla dotace ve výši **2,2 mil. Kč**, z toho 2,0 mil. Kč na kulturní aktivity (v tom 1,2 mil. Kč Nadačnímu fondu Festival spisovatelů Praha na Festival spisovatelů Praha 2004, 0,6 mil. Kč Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska na aktivity spojené s uspořádáním Dnů evropského dědictví 2004 a 0,2 mil. Kč na řešení projektů výzkumu a vývoje).

2.3.5. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně

Do této skupiny výdajů, která v roce 2004 představovala 5,9 % běžných výdajů státního rozpočtu, patří zejména transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění a transfery státním fondům.

Přehled o státním rozpočtu, jeho změnách a čerpání v roce 2004 včetně srovnání s minulým rokem poskytuje následující tabulka:

Tabulka č. 39

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM ÚSTŘEDNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně celkem	39 677	40 924	49 668	46 633	93,9	-3 035	117,5
z toho:							
- transfery státním fondům	6 717	7 530	16 277	13 243	81,4	-3 034	197,2
z toho: SZIF	6 717	4 730	13 477	10 443	77,5	-3 034	155,5
- transfery fondům soc. a zdrav. pojištění	32 507	33 394	33 391	33 390	100,0	- 1	102,7

Celkově dosáhly výdaje této skupiny 46,6 mld Kč, což bylo téměř o 3,1 mld Kč (o 6,1 %) pod úroveň upraveného rozpočtu, při meziročním růstu o 7,0 mld Kč, tj. o 17,5 %. Důvodem nárůstu výdajů bylo zvýšení dotací státním fondům v roce 2004 (zařazení dotace Státnímu fondu dopravní infrastruktury, změna financování v oblasti zemědělství související se vstupem České republiky do Evropské unie).

Formou **transferů státním fondům** byly z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** poskytnuty dotace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF) a Státnímu fondu dopravní infrastruktury (SFDI).

Dotace do rozpočtu **SFDI** byla poskytnuta ve výši 2 800 mil. Kč, ve které také byla profinancována a zúčtována. Čerpané výdaje u jednotlivých akcí představovaly národní podíl ke spolufinancování z poskytnutých úvěrů Evropské investiční banky, resp. z fondů Evropské unie. Vlastní proces financování probíhal prostřednictvím ČMZRB, a.s. jako smluvního finančního manažera u spolufinancovaných projektů. Věcně byly uvedené prostředky ve výši 2 800 mil. Kč využity na výstavbu dálnic (1 127,7 mil. Kč, z toho připadlo na dálnici D5 celkem 462,8 mil. Kč, na dálnici D8 celkem 262,0 mil. Kč a na dálnici D11 celkem 402,9 mil. Kč), na výstavbu rychlostních silnic 222,1 mil. Kč a na výstavbu silnic I. třídy 1 449,3 mil. Kč (z toho na akci I/13 Ostrov obchvat 550,0 mil. Kč, na akci I/20 Písek 7. dostavba 319,8 mil. Kč, na akci I/10 Turnov Harrachov 264,0 mil. Kč, na akci I/33 Česká Skalice obchvat 260,0 mil. Kč atd.)

Prostředky uvolněné z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** pro **SZIF na organizaci trhu** byly **čerpany** v plné rozpočtované výši **4 430 mil. Kč** při meziročním poklesu o 1 988,6 mil. Kč, tj. o 31,0 %. Byly použity na úhradu kompenzačních podpor za kvóty na mléko, na podporu spotřeby školního mléka, na subvence při vývozu mlékárenských výrobků ve výši celkem 1 938,9 mil. Kč, na úhradu subvencí při vývozu jatečného skotu a prasat 99,7 mil. Kč, na podporu výroby bramborového a pšeničného škrobu, na úhradu subvencí při vývozu bramborového škrobu na výrobní náklady za zpracovaný škrob celkem 45,9 mil. Kč, na vývoz sladu 51,0 mil. Kč atd.

V průběhu roku 2004 došlo k převodu prostředků na financování **Společné zemědělské politiky** z kapitoly **Ministerstvo zemědělství** do rozpočtu **SZIF** ve výši 8 200 mil. Kč (vnitřní rozpočtový přesun v rámci kapitoly v plné výši z položky „neinvestiční dotace podnikatelským subjektům“). Skutečně bylo **čerpano 5 170 mil. Kč**, a to na Společnou organizaci trhu, Program strukturální podpory (přímé platby, Horizontální plán rozvoje venkova, geodetické služby atd.).

Vedle dotace na úhradu nákladů spojených s regulací zemědělského trhu a na společnou zemědělskou politiku bylo státním rozpočtem poskytnuto dalších **847 mil. Kč k úhradě správních výdajů aparátu SZIF**. Navýšení těchto výdajů proti roku 2003 o 535,6 mil. Kč, tj. o 172,0 % bylo především dáno nutností zabezpečit požadavky Evropské unie na fungování Společné zemědělské politiky; došlo např. k převedení činností, které zabezpečovalo Ministerstvo zemědělství prostřednictvím agentury SAPARD (bylo delimitováno 215 zaměstnanců), zřízení odboru marketing, zřízení 7 regionálních odborů k zajištění příjmů a administrace žádostí atd.

Podrobnější hodnocení činnosti SFDI a SZIF je uvedeno v sešitu D návrhu SZÚ.

Neinvestiční transfery fondům sociálního a veřejného zdravotního pojištění představují především platby státu do systému zdravotního a sociálního pojištění za vybrané skupiny obyvatel.

Rozhodující část výdajů čerpaná podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, představují **platby státu za vybrané skupiny obyvatel do systému všeobecného zdravotního pojištění hrazené z kapitoly Všeobecná pokladní správa**. Platba státu za „státní pojištěnce“ schválená ve státním rozpočtu na rok 2004 v částce 33 379 mil. Kč dosáhla výše 33 377 mil. Kč, tj. 100 % rozpočtu, při meziročním růstu o 2,7 % (o 884 mil. Kč). Na základě nařízení vlády č. 230/2004 Sb. došlo od 1.1.2004 ke změně vyměřovacího základu pro výpočet platby státu u osoby, za kterou je plátcem pojistného na všeobecné zdravotní pojištění stát, z 3 458 Kč na 3 520 Kč, měsíční sazba státu za jednoho pojištěnce se tak zvýšila z 467 Kč na 475 Kč.

V roce 2004 byla provedena změna rytmu plateb - předsun platby z 2. pololetí na 1. pololetí ve výši 2,8 mld Kč. Tato předsunutá platba byla včas vyúčtována, tzn. byla k 31.12.2004 vůči státnímu rozpočtu neutrální (v listopadu 1,4 mld Kč a v prosinci 1,4 mld Kč).

V rámci této skupiny výdajů jsou zahrnuty i prostředky z rozpočtu kapitoly **Ministerstva obrany** pro dva specifické fondy Vojenské zdravotní pojišťovny, které slouží pro zprostředkování zdravotní a preventivní péče pro vojáky v činné službě (Fond zprostředkování úhrady zdravotní péče a Fond pro úhradu preventivní péče), zřízené podle vyhlášky MF č. 41/2000, a kterým bylo v roce 2004 vyplaceno **12,3 mil. Kč**, tj. o 1,7 mil. Kč (o 12,1 %) méně než v minulém roce.

2.3.6. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně byly ve schváleném rozpočtu **zpracovány v celkové výši 107,9 mld Kč**. Proti skutečnosti dosažené v roce 2003 představovalo snížení 3,3 mld Kč, tj. o 3,0 %, jejich objem se však v průběhu roku provedenými rozpočtovými opatřeními **zvýšil na 111,5 mld Kč**. Z upraveného rozpočtu představovaly 39,8 mld Kč transfery v rámci tzv. souhrnného vztahu, z toho 24,9 mld Kč činila předpokládaná dotace do rozpočtů obcí a 14,9 mld Kč dotace do rozpočtů krajů. Mimo rámec souhrnného dotačního vztahu byly rozpočtem po změnách stanoveny transfery ve výši téměř 71,7 mld Kč, z toho obcím v objemu přes 3,1 mld Kč a transfery krajům ve výši přesahující 68,5 mld Kč.

Tabulka č.40

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM ÚZEMNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně celkem*)	111 201	107 884	111 506	111 010	99,6	- 496	99,8
z toho:							
- obcím	28 562	28 003	28 042	27 641	98,6	- 401	96,8
v tom: souhrnný vztah	24 364	25 309	24 916	24 915	100,0	- 1	102,3
úcelové dotace	4 198	2 695	3 127	2 726	87,2	- 401	64,9
- krajům	82 638	79 879	83 453	83 361	99,9	- 92	100,9
v tom: souhrnný vztah	14 484	14 875	14 926	14 926	100,0	0	103,1
úcelové dotace	68 154	65 004	68 527	68 435	99,9	- 92	100,4

*) bez prostředků převedených v rámci finančního vypořádání (v roce 2003 ve výši 35,5 mil. Kč, v roce 2004 ve výši 40,4 mil. Kč)

Celkem ze státního rozpočtu bylo na **neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně uvolněno 111,0 mld Kč**, tj. 99,6 % rozpočtu po změnách (úspora 495,9 mil. Kč). Ve srovnání s minulým rokem došlo k mírnému snížení těchto výdajů (o 191 mil. Kč, tj. o 0,2 %).

Z celkového objemu prostředků představovaly **39,8 mld Kč** (100 % upraveného rozpočtu a meziroční růst o 992,6 mil. Kč, tj. o 2,6 %) dotace poskytované obcím a krajům **v rámci souhrnného vztahu** návazně na přílohy 6, 7 a 8 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2004. Z této částky bylo **24,9 mld Kč určeno do rozpočtu obcí** (100 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 550,4 mil. Kč, tj. o 2,3 %) a **14,9 mld Kč do rozpočtu krajů** (100 % rozpočtu při meziročním růstu o 442,2 mil. Kč, tj. o 3,1 %). Prostředky byly uvolněny z kapitoly **Všeobecná pokladní správa**.

Největší objem z těchto prostředků představovaly **dávky sociální péče** vyplácené příslušnými obcemi, na něž bylo poskytnuto **15,2 mld Kč^{*)}** (komentář je uveden v části o sociálních transferech obyvatelstvu). Kromě toho byly finanční prostředky určené pro rozpočty obcí poskytnuty zejména na výkon státní správy v obcích (2 608 mil. Kč), na školství (1 531 mil. Kč), ústavy sociální péče (275 mil. Kč), domovy důchodců (999 mil. Kč), na výkon státní správy obcí s rozšířenou působností (4 044 mil. Kč, z toho na státní sociální podporu 228 mil. Kč) atd.

Neinvestiční transfery krajům byly čerpány na dopravní obslužnost – na drážní dopravu (2 247 mil. Kč) a autobusovou dopravu (2 964 mil. Kč), na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z okresních úřadů, obcí a resortů krajům (9 094 mil. Kč, z toho na sociální služby 4 811 mil. Kč). Krajským úřadům byl také poskytnut příspěvek na výkon státní správy 399 mil. Kč, včetně příspěvku 52,5 mil. Kč na činnost sborů dobrovolných hasičů obcí.

Formou neinvestičních transferů **mimo rámec souhrnného dotačního vztahu** bylo v roce 2004 **vynaloženo** téměř **71,2 mld Kč**, tj. 99,3 % upraveného rozpočtu při meziročním poklesu o 1 192 mil. Kč (o 1,6 %). Z toho **obce** obdržely přes **2,7 mld Kč**, tj. 87,2 % upraveného rozpočtu, ale o 1 472 mil. Kč (o 35,1 %) méně než v minulém roce. **Kraje** obdržely přes **68,4 mld Kč**, tj. 99,9 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 281 mil. Kč (o 0,4 %).

Největší objem prostředků v rámci účelových dotací územním rozpočtům (95,7 %) byl v roce 2004 poskytnut kapitolou **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)**, a to ve výši **65,5 mld Kč**. Z toho **přímé náklady na vzdělávání školám, předškolním a školským zařízením zřizovaným obcemi a kraji**, které byly poskytovány čtvrtletně z rozpočtu kapitoly MŠMT prostřednictvím krajských úřadů, představovaly **62,2 mld Kč** (meziroční růst o 2,5 mld Kč, tj. o 4,2 %). Na přímé náklady na vzdělávání pro školy, předškolní a školská zařízení zřizované obcemi bylo určeno přes 36,7 mld Kč a na zřizované kraji 25,5 mld Kč. Kromě toho byly poskytnuty **dotace soukromému školství** ve výši **2,9 mld Kč** pro 568 organizací, a to čtvrtletně prostřednictvím krajů (meziroční růst o 187,6 mil. Kč, tj. o 6,9 %). Další neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně z kapitoly MŠMT ve výši cca 377 mil. Kč byly určeny na program protidrogové politiky, program sociální prevence a prevence kriminality, projekty rómské komunity, soutěže, podporu odborného vzdělávání pedagogů, státní informační politiku ve vzdělávání apod.

^{*)} Skutečné čerpání obcemi činilo 14,3 mld Kč, rozdíl 875 mil. Kč je řešen v rámci finančního vypořádání.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly uvolněny necelé 3,3 mld Kč, např. jako prostředky na financování běžného rozvoje územních samosprávných celků (1 160 mil. Kč), správní výdaje na systém státní sociální podpory (265 mil Kč mil. Kč), prostředky na strategie prevence kriminality na místní úrovni (79,1 mil. Kč) financování provozu ochranných systémů podzemních dopravních staveb Praha (45 mil. Kč), dotace na protiradonová opatření (5,4 mil. Kč), náhrady výdajů ÚSC – doplatek za rok 2003 (40,4 mil. Kč), výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy (71,4 mil. Kč), financování provozu ochranných systémů podzemních dopravních staveb Praha (45 mil. Kč), prostředky na řešení problémů ÚSC vyplývajících zejména z realizace II. fáze reformy veřejné správy (63,5 mil. Kč), dotace na posílení rozpočtu Středočeského kraje (30 mil. Kč), na volby konané v roce 2004 celkem 687,9 mil. Kč atd. Na základě usnesení vlády č. 56/2004 byly poskytnuty prostředky k řešení úhrady pohledávek zdravotnických zařízení zřízených bývalými okresními úřady ve výši 766,6 mil. Kč (rozpočtové opatření na vrub pol. „Výdaje na úhradu ztráty České konsolidační agentury“ v kapitole Všeobecná pokladní správa).

Prostředky převedené kapitolou **Ministerstvo pro místní rozvoj** představovaly **620,4 mil. Kč**, z toho bylo využito na programy rozvoje bydlení a bytového hospodářství 294,8 mil. Kč, na podporu individuální bytové výstavby 59,0 mil. Kč a na ostatní činnost v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje 262,3 mil. Kč (357,0 mil. Kč bylo poskytnuto obcím a 259,1 mil. Kč krajům).

Prostředky z kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly poskytnuty ve výši **721,9 mil. Kč**. Rozhodující část těchto prostředků 681,9 mil. Kč dostaly obce od úřadů práce na řešení místních problémů nezaměstnanosti v rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (veřejně prospěšné práce, při nichž vytvářejí pracovní místa zejména pro své občany, příspěvky na odbornou činnost absolventů a získání kvalifikace mladistvých, vytváření společensky účelných pracovních míst). Kraje na aktivní politiku zaměstnanosti získaly 29,9 mil. Kč (rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa a odborná praxe absolventů). Na běžné výdaje spojené s výstavbou a rekonstrukcí domovů důchodců a ústavů sociální péče v rámci programového financování reprodukce majetku dostaly obce a kraje celkem 10,1 mil. Kč.

Ministerstvo kultury uvolnilo **542,5 mil. Kč** především na plnění programů, např. Regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (225,0 mil. Kč), Záchrana architektonického dědictví (56,1 mil. Kč), na zajištění regionálních funkcí veřejných knihoven (126,4 mil. Kč), na podporu profesionálních divadel, symfonických orchestrů a pěveckých sborů (40,8 mil. Kč), na program

Havárie střech památek (15,8 mil. Kč) na veřejné informační služby knihoven (13,4 mil. Kč) a na jiné kulturní aktivity. **Ministerstvo zemědělství** uvolnilo touto formou dalších **273,6 mil. Kč**, z toho 267,4 mil. Kč obcím a 6,1 mil. Kč krajům především do oblasti lesního hospodářství a agrokomplexu. V kapitole **Ministerstvo zdravotnictví** bylo čerpáno **57,6 mil. Kč** (55,5 mil. Kč krajům a 2,1 mil. Kč obcím), z toho 30,7 mil. Kč na dostavbu MN Ústí nad Labem, 14,9 mil. Kč na rekonstrukci a dostavbu nemocnice Ivančice, 2,6 mil. Kč bylo použito na protidrogovou politiku, 0,6 mil. Kč na prevenci HIV/AIDS, v rámci programu „Národní program zdraví“ pak bylo poskytnuto 1,8 mil. Kč, 4,6 mil. Kč pro interní grantovou agenturu atd. **Ministerstvo životního prostředí** poskytlo krajům a obcím celkem **85,2 mil. Kč**, z toho obcím 66,2 mil. Kč (Program péče o krajinu 30,8 mil. Kč, příspěvky ZOO 26,4 mil. Kč, Program péče o zeleň v urbanizovaném prostředí 1,8 mil. Kč, úhrada kompenzací za ztráty způsobené obcím na území národních parků 5,4 mil. Kč atd.) a krajům téměř 19,0 mil. Kč (z toho příspěvky na ZOO 18,1 mil. Kč, dotace z Programu péče o krajinu 780 tis. Kč).

Podrobně jsou prostředky uvolněné jednotlivými kapitolami do rozpočtů obcí a krajů hodnoceny v **závěrečných účtech těchto kapitol** za rok 2004.

Neinvestiční půjčené prostředky veřejným rozpočtům územní úrovně ve schváleném rozpočtu činily 4,4 mil. Kč, v rozpočtu po změnách 16,3 mil. Kč, které také byly poukázány.

2.4. Další běžné výdaje státního rozpočtu

2.4.1. Financování zahraničních úvěrů

Schválený rozpočet výdajů spojených se **správou a evidencí zahraničních pohledávek státu** ve výši 60,0 mil. Kč byl čerpán v objemu **57,6 mil. Kč**, rozpočtová úspora činila 2,4 mil. Kč, tj. 4,1 %, a týkala se snížení příslušné paušální odměny ČSOB v důsledku uzavření dodatku k dosavadní smlouvě platnému od 1.10.2004. Proti skutečnosti roku 2003 bylo čerpání těchto výdajů o 3,3 mil. Kč (o 3,5 %) nižší.

2.4.2. Stavební spoření

Státní podpora stavebního spoření je realizována na základě zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, a jeho novel z roku 1995 a 2003. Na základě obchodních plánů stavebních spořitelien a vývoje v předcházejících letech bylo **ve schváleném rozpočtu na rok 2004** na tento účel **vyčleněno 15 200 mil. Kč**, po úpravách rozpočtu se tato částka **zvýšila na**

15 337 mil. Kč. Skutečně byla ze státního rozpočtu vyplacena záloha státní podpory stavebního spoření v celkové výši **15 337 mil. Kč**, tj. **2 076 mil. Kč (o 15,7 %) více než v roce 2003**. Průměrná výše státní podpory vyplacená za rok 2003 na každou jednu smlouvu s nárokem na státní podporu činila 3 159 Kč (nárok na státní podporu za sledovaný rok uplatňují stavební spořitelny za své klienty až po uplynutí kalendářního roku, tj. v roce následujícím).

V roce 2003 byl evidován celkový počet smluv o stavebním spoření s nárokem na státní podporu 5 983 654. Všemi **6 stavebními spořitelny** bylo předáno do zpracování žádosti o roční zálohy státní podpory za r. 2003 (2. a 3. kolo r. 2003) a zálohy státní podpory za r. 2004 (1.kolo 2004) **celkem 5 257 670 smluv** s nárokem na státní podporu.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly vyplaceny v r. 2004 ze státního rozpočtu zálohy na státní podporu stavebního spoření:

- po skončení kalendářního roku bylo podle stavu vkladů k 31.12.2003 stavebním spořitelnám vyplaceno v zákonné lhůtě dvou měsíců, tj. v dubnu 2004 (2. kolo r. 2003) celkem 14 781 mil. Kč,
- po vyřešení sporných případů a po opravě chybně zadaných dat bylo stavebním spořitelnám vyplaceno v zákonné lhůtě dvou měsíců tj. v červenci 2004 (3. kolo r. 2003) celkem 362 mil. Kč,
- na základě novely zákona č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření z r. 1995, bylo umožněno stavebním spořitelnám podat žádost o vyplacení zálohy státní podpory pro ty účastníky, kteří v 1. pololetí sledovaného roku ukončili stavební spoření. Na základě těchto žádostí bylo stavebním spořitelnám vyplaceno v zákonné lhůtě tj. v srpnu 2004 (1. kolo r. 2004) celkem 194 mil. Kč.

Podle ustanovení § 13, odst.1 zákona č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, vrátily stavební spořitelny k 31. 12. 2004 na účet kapitoly Všeobecná pokladní správa zálohu státní podpory v celkové výši 240 mil. Kč.

Na zvýšení celkově vyplacené částky státní podpory stavebního spoření v roce 2004 měla zásadní vliv novela zákona č. 96/1993 Sb. schválená zákonem č. 423/2003 Sb., která kromě jiného snížila maximální roční výši státní podpory ze 4 500 Kč na 3 000 Kč u smluv uzavřených po 1.1.2004. Projevila se zde tak snaha občanů i stavebních spořitelen uzavřít co nejvíce nových smluv před účinností zmíněné novely (v roce 2003 bylo uzavřeno 2 097,3 tis. nových smluv, tj. o 62,1 % více než v roce

2002; v roce 2004 bylo uzavřeno pouze 314,7 tis. nových smluv, tj. o 85,0 % méně než v roce 2003). S poklesem počtu nově uzavřených smluv v roce 2004 koresponduje snížení celkového počtu smluv k ultimu roku, kdy tento nevyvážil úbytek smluv a došlo poprvé k poklesu jejich celkového počtu (o 6,4 %, tj. o 401 531 smluv). V roce 2004 pokračoval pozitivní vývoj v úvěrové oblasti, kdy ke konci prosince došlo k nárůstu objemu poskytnutých úvěrů proti konci roku 2003 o 32,4 % (o 20 587 mil. Kč); poměr objemu celkových úvěrů a uspořené částky (287 077 mil. Kč) se tak zvýšil na 29,3 %, tj. o 2,4 procentního bodu.

2.4.3. Penzijní připojištění

Ze státního rozpočtu jsou od roku 1995 uvolňovány prostředky na výplatu státního příspěvku k penzijnímu připojištění. Na základě zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, vzniklo 44 penzijních fondů. Novela uvedeného zákona z roku 2004 umožnila dnem vstupu České republiky do Evropské unie vstup do systému penzijního připojištění ČR účastníkům s bydlištěm na území jiného členského státu EU, pokud se účastní důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v ČR. V průběhu roku tak došlo k postupnému nárůstu počtu účastníků a tím i čerpání státních příspěvků.

Schválený rozpočet na rok 2004 počítal na výplatu státního příspěvku s částkou 3,0 mld Kč, vzhledem k průběhu čerpání během roku byl rozpočet navýšen o 123,7 mil. Kč. Skutečné **čerpání** pak dosáhlo **3 123,7 mil. Kč** při meziročním zvýšení téměř o 242 mil. Kč, tj. o 8,4 %.

K 31.12.2004 bylo činných pouze **11 penzijních fondů**. Počet účastníků, kterým byly v roce 2004 vyplaceny příspěvky, dosáhl 2 860,1 tis., což je o 260,4 tis. osob (o 10,0 %) více než v roce 2003, kdy meziroční zvýšení představovalo 119,6 tis. osob (nárůst o 4,8 %). Průměrná výše měsíčního příspěvku účastníka penzijního připojištění v roce 2004 dosáhla 1 065 Kč.

2.4.4. Státní podpora hypotečního úvěrování

Cílem programu **státní podpory hypotečního úvěrování** je zvýšení dostupnosti dlouhodobých úvěrů poskytovaných komerčními bankami na výstavbu domů a bytů a pomoc mladým lidem do 36 let zvýšením dostupnosti staršího vlastnického bydlení a dostupnosti vlastnického bydlení pro mladé lidi. Podpora je poskytována z kapitoly **Ministerstvo pro místní rozvoj** podle nařízení vlády č. 244/1995 Sb., o podmínkách státní finanční podpory hypotečního úvěrování bytové výstavby, ve znění pozdějších

předpisů, resp. nařízení vlády č. 33/2004 Sb., a v případě mladých lidí do 36 let podle usnesení vlády č. 249/2002 Sb. a spočívá v úhradě části úroku hypotečního úvěru.

Státní rozpočet na rok 2004 počítal pro tuto formu podpory bytové výstavby s částkou 430 mil. Kč, která byla vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu státem podporovaných hypotečních úvěrů v průběhu roku zvýšena o 53 mil. Kč. **Skutečně vyčerpáno** bylo **472,5 mil. Kč** (o 24 mil. Kč, tj. o 4,2 méně než v roce 2003). Z této částky bylo poskytnuto 369 mil. Kč obyvateľstvu, zbytek čerpaly obce, bytová družstva a právnické a fyzické osoby podnikající v bytové výstavbě.

Od počátku poskytování státní podpory hypotečního úvěrování (r. 1995) bylo k 31.12.2004 uzavřeno již 26 642 smluv, z toho počet aktivních příjemců podpory činil 21 451. V roce 2004 bylo nově uzavřeno 5 699 smluv, což představovalo podporu cca 7 249 bytových jednotek, průměrná měsíční výše podpory na byt činila 1 065 Kč, průměrná výše úvěru na byt 1 086,4 mil. Kč, úroková sazba podporovaných úvěrů v roce 2004 byla 4,2 % p. a. (úroková sazba bez podpory 6,4 % p.a.), celkový objem úvěrů dosáhl téměř 9,0 mld Kč.

2.4.5. Majetková újma peněžních ústavů

Úhrada majetkové újmy peněžních ústavů, která jim vzniká v souvislosti s dříve poskytnutými sociálními úvěry (individuální a družstevní bytová výstavba, půjčky mladým manželům), byla v roce 2004 rozpočtována ve výši 683,9 mil. Kč a **poskytnuta ve výši 630,2 mil. Kč**, tj. 92,1 % rozpočtu, při meziročním poklesu o 107,2 mil. Kč tj. o 14,4 %. Nižší čerpání v roce 2004 souvisí s nízkými pohyblivými úrokovými sazbami PRIBOR 3M a 6M v tomto období.

Z celkové úhrady majetkové újmy peněžních ústavů za rok 2004 bylo poskytnuto 225 407 tis. Kč v souvislosti s úvěry na individuální bytovou výstavbu (Česká spořitelna), 278 098 tis. Kč s úvěry na družstevní bytovou výstavbu včetně 5 499 tis. Kč doplatku vyplývajícího z vyúčtování roku 2003 (Česká konsolidační agentura) a 126 706 tis. Kč v souvislosti s půjčkami mladým manželům (Česká spořitelna).

Majetková újma vzniká peněžním ústavům v souvislosti s dříve poskytnutými úvěry za státem stanovené zvýhodněné úrokové sazby a je hrazena ze státního rozpočtu v souladu s § 45 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách. V případě České konsolidační agentury je majetková újma hrazena také v návaznosti na § 19, zejména odstavce 4 a 5 zákona č. 239/2001 Sb., o České konsolidační agentuře.

Ve státním rozpočtu na rok 2004 byly zahrnuty rovněž prostředky na **majetkovou újmu pojišťoven** z provozování zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání ve výši 385 mil. Kč, které byly v průběhu roku upraveny na 279,2 mil. Kč. Požadavek na úhradu majetkové újmy nebyl ze strany pojišťoven uplatněn.

2.4.6. Výdaje na realizaci státních záruk

Celkové výdaje kapitoly **Všeobecná pokladní správa** související se státem jištěnými závazky jednotlivých dlužníků, přesáhly v roce 2004 úhrnnou výši **20,2 mld Kč**.

Vlastní **realizace standartních státních záruk** byla v roce 2004 provedena v celkovém rozsahu převyšujícím **10,0 mld Kč** a týkala se s.o. Správa železniční dopravní cesty (SŽDC) a a.s. AERO Vodochody. V případě **s.o. SŽDC** se jednalo o úhradu prakticky všech úvěrových závazků, za něž stát vystavil garanci. Z úhrnné částky **4 454,7 mil. Kč** připadlo 3 147,9 mil. Kč na úvěry poskytnuté na rychlostní koridory I a II, 793,4 mil. Kč na pořízení vlakových souprav s výkyvnými skříněmi (pendolína), 273,1 mil. Kč na financování investičních programů MD, 177,9 mil. Kč na obnovu vozového parku a 62,4 mil. Kč na revitalizaci železničních vozů. V případě **AERO Vodochody, a.s.** byla ukončena státní záruka zajišťující syndikovaný revolvingový úvěr z roku 1998 a ze státního rozpočtu uhrazena úhrnná částka **5 547,5 mil. Kč**.

V rámci tzv. **nestandardních státních záruk** (které nesplňují všechny podmínky stanovené rozpočtovými pravidly) bylo v roce 2004 přistoupeno k realizaci v celkové výši **1 862,6 mil. Kč**. Z toho:

- 781,7 mil. Kč jako úhrada záloh, vyplacených ČNB pro ČSOB, a. s. jako strategického investora IPB k pokrytí některých ztrát vyplývajících z uzavřených smluvních dokumentů;
- 500 mil. Kč jako první část záruky, vydané ve prospěch ČNB za program konsolidace a stabilizace bankovního sektoru;
- 576,1 mil. Kč jako roční úroky (tzv. pohyblivá složka odměny) ze státem garantované pohledávky ČSOB, a.s. vůči Slovenské inkasní, s.r.o.;
- 4,8 mil. Kč jako úhrada nákladů ČSOB, a.s. vzniklých z převzetí nekvalitních aktiv IPB.

Charakter realizace státní záruky měly v roce 2004 rovněž provedené **úhrady za závazky státu, vyplývající ze zákona č. 77/2002 Sb. k transformaci s. o. České dráhy a převodu podstatné části jejích závazků na s.o. SŽDC ve výši 4 468,3 mil. Kč.**

Celkové hodnoty **3 911,2 mil. Kč** dosáhly vedle výše zmíněné realizace záruk ještě přímé platby z rozpočtové kapitoly VPS, které se týkaly úvěrů poskytnutých v minulých letech Evropskou investiční bankou na financování integrovaného záchranného systému a rozsáhlých infrastrukturálních projektů. Přestože přijaté závazky státu mají i v těchto případech charakter státní záruky, nejsou příslušní dlužníci z tohoto titulu státu zavázáni a provedením úhrad splatných jistin a příslušenství z těchto úvěrů se fakticky nejednalo o realizaci státních záruk.

2.4.7. Výdaje na volby

V průběhu roku 2004 byly vyhlášeny a konaly se:

- nové volby do zastupitelstev obcí (17.1., 24.4., 4.9. a 4.12.),
- volby do Evropského parlamentu (11. a 12.6.),
- doplňující volby do Senátu Parlamentu ČR (8. a 9.10., 2. kolo 15. a 16.10.),
- volby do zastupitelstev krajů (5. a 6.11.),
- řádné volby do 1/3 Senátu Parlamentu ČR (5. a 6.11., druhé kolo 12. a 13.11.).

Ve schváleném rozpočtu na rok 2004 byly prostředky na financování výdajů souvisejících s konáním voleb zahrnuty v kapitole Všeobecná pokladní správa v celkové výši 1 352,9 mil. Kč a byly v průběhu roku uvolňovány kapitolám Ministerstvo vnitra, Český statistický úřad, Ministerstvo obrany a krajům a jejich prostřednictvím obcím. **Čerpáno** bylo celkem **1 108,2 mil. Kč** (81,1 %).

Tabulka č. 41

VÝDAJE NA VOLBY 2004	rozpočet 2004		skutečnost 2004	tis. Kč plnění v % 3:2
	schválený	po změnách		
	1	2		
Výdaje na volby celkem	1 352 918	1 352 934	1 108 199	81,91
v tom:				
- volby do zastupitelstev územních samospr. celků	749 372	659 497	523 716	79,41
- volby do Senátu	15 000	105 159	90 095	85,68
- volby do Evropského parlamentu	588 546	588 278	494 388	84,04

Do rozpočtu kapitoly **Ministerstvo vnitra** na mzdové prostředky a související výdaje pro sekretariát Státní volební komise a pro příslušníky Policie ČR, na tisk hlasovacích lístků a volebních materiálů, služby radiotelekomunikací a telekomunikací, kancelářské potřeby, poštovné, cestovné a občerstvení atd. bylo uvolněno a čerpáno:

- na volby do zastupitelstev ÚSC (obcí a krajů) 117,6 mil. Kč,
- na volby do Senátu Parlamentu ČR 64,7 mil. Kč,
- na volby do Evropského parlamentu 93,8 mil. Kč.

Do rozpočtu kapitoly **Český statistický úřad** na zajištění zpracování výsledků voleb bylo uvolněno/čerpáno:

- na volby do zastupitelstev ÚSC (obcí a krajů) 63,1 mil. Kč / 62,9 mil. Kč,
- na volby do Senátu Parlamentu ČR 17,4 mil. Kč / 17,3 mil. Kč,
- na volby do Evropského parlamentu 63,5 mil. Kč/ 63,5 mil. Kč.

Kapitole **Ministerstvo obrany** byly převedeny prostředky na pokrytí výdajů pro zajištění voleb, které vznikly újezdním úřadům vojenských újezdů, vč. odměn členům volebních komisí, v celkové výši 338 tis. Kč. Skutečné čerpání těchto prostředků činilo 168 tis. Kč (z toho 89 tis. Kč na volby do Senátu a 70 tis. Kč na volby do Evropského parlamentu).

Výdaje obcí a krajů spojené s přípravou a technickým zabezpečením voleb byly plně hrazeny ze státního rozpočtu. Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly v průběhu roku 2004 **poskytnuty** krajům a jejich prostřednictvím obcím dotace v celkové výši **688,0 mil. Kč**. Předběžně bylo **čerpáno** celkem **510,0 mil. Kč**, z toho připadlo na kraje 4,4 mil. Kč (definitivní čerpání je předmětem finančního vypořádání).

Úhrada volebních nákladů politickým stranám, vyplacená v částce **65,7 mil. Kč**, je komentována v části zprávy týkající se dotací politickým stranám a hnutím.

2.4.8. Odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU

Odvody peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství (ES) do rozpočtu Evropské unie (EU) jako smluvní závazek vyplývající ze vstupu České republiky do Evropské unie v květnu 2004 byly ve sledovaném roce ve výdajích státního rozpočtu uvedeny poprvé.

Na odvody prostředků určených k úhradě vlastních zdrojů ES za rok 2004 byla v kapitole Všeobecná pokladní správa **rozpočtována** částka **16 866 mil. Kč**, která měla sloužit k pokrytí finančních požadavků EU na úhradu zdroje vycházejícího z daně z přidané hodnoty (DPH) včetně korekcí Spojenému Království a zdroje založeného na hrubém národním důchodu (HND) včetně rezerv.

Základem pro stanovení výše uvedených vlastních zdrojů ES byl předpokládaný vývoj HND v roce 2004 v ČR (i EU). Při vstupu ČR do EU k 1. květnu 2004 byla v rozpočtu EU pro ČR předpokládána výše odvodů těchto vlastních zdrojů v částce 15 852 mil. Kč, tj. zhruba o 1 mld Kč méně než stanovil státní rozpočet. V průběhu roku 2004 došlo k řadě úprav rozpočtu EU především z titulu navyšování jeho výdajových potřeb a dalších vlivů na příjmové straně rozpočtu EU, které se promítlo i ve zvýšení odvodů jednotlivých členských států, neboť rozpočet EU je koncipován jako vyrovnaný. Konečný rozpočet EU na rok 2004 zahrnoval odvody vlastních zdrojů pro ČR ve výši 16 098 mil. Kč. Z této částky však nebyly aktivovány rezervy (zejména rezerva na pomoc v nouzi) ve výši cca 45 mil. Kč. **Skutečně odvedené prostředky na úhradu vlastních zdrojů do rozpočtu EU** v roce 2004 tak činily **16 053 mil. Kč** (z toho podle DPH 4 188 mil. Kč a podle HND 11 865 mil. Kč).

Další výdaje, čerpané z kapitoly Všeobecná pokladní správa, jsou podrobněji komentovány v souhrnu rozpočtových kapitol, sešit H.

2.5. Výdaje kapitoly Státní dluh

Prostřednictvím této kapitoly jsou financovány **výdaje na dluhovou službu státu**, tj. úroky a poplatky spojené s obsluhou státního dluhu a dále realizované kurzovní ztráty při splátkách jistiny zahraničního dluhu.

Schválený státní rozpočet pro rok 2004 počítal s celkovými výdaji kapitoly ve výši **27,0 mld Kč**. V návaznosti na předpokládaný růst státního dluhu byly tyto výdaje o 5,4 mld Kč (o 25,0 %) vyšší než byla skutečnost předchozího roku. **V průběhu roku byl rozpočet o 134 mil. Kč zvýšen.**

Přehled rozpočtových výdajů kapitoly Státní dluh podává následující tabulka:

Tabulka č. 42

Ukazatel	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	%	Index 2004/2003 (%)
		schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5:4	5:2
1. Úrokové výdaje celkem	21 328	26 729	26 889	26 765	99,5	125,5
Na vnitřní dluh	20 922	26 150	26 194	26 073	99,5	124,6
<i>z toho:</i>						
na státní pokladniční poukázky	4 085	4 200	4 244	4 232	99,7	103,6
na střednědobé a dlouhodobé dluhopisy	16 837	21 950	21 950	21 841	99,5	129,7
Na vnější dluh	406	579	695	692	99,5	170,3
<i>z toho:</i>						
na eurobondy	-	-	370	367	99,3	-
na vládní půjčky pro podporu platební bilance	246	-	-	-	-	-
na půjčky od EIB	160	579	325	325	99,8	202,4
2. Poplatky	90	300	274	69	25,2	76,4
3. Realizované kurzové ztráty	210	-	-	-	-	-
Výdaje kapitoly celkem	21 629	27 029	27 163	26 834	98,8	124,1

Skutečné výdaje kapitoly Státní dluh dosáhly v roce 2004 celkové výše **26 834 mil. Kč** a zůstaly tak pod úrovní upraveného rozpočtu o 329 mil. Kč, tj. o 1,2 % (proti schválenému rozpočtu zaostaly o 195 mil. Kč, tj. o 0,7 %). **Meziročně** tyto výdaje **vzrostly o 5,2 mld Kč**, tj. o 24,1 % (v roce 2003 vzrostly o 2,7 mld Kč, tj. o 14,2 %). Růst výdajů souvisí s dalším růstem schodku státního rozpočtu i s vyšším využitím úvěrů ze zahraničí.

Úrokové výdaje představují 99,7 % celkových výdajů kapitoly. **Dosáhly výše 26 765 mil. Kč a za upraveným rozpočtem zaostaly o 124 mil. Kč, tj. o 0,5 %.** V těchto výdajích zcela **převažují úrokové výdaje na vnitřní dluh**, jejichž výše 26,1 mld Kč naplnila státní rozpočet na 99,5 % a proti roku 2003 byla vyšší cca o 5,2 mld Kč, tj. o 24,6 %. Ve výdajích na vnitřní dluh převažují výdaje na střednědobé a dlouhodobé dluhopisy (21,8 mld Kč), výdaje na státní pokladniční poukázky představují pouze 4,2 mld Kč.

Úrokové výdaje na vnější (zahraniční) dluh dosáhly výše 692 mil. Kč a tvořily je úroky půjček od Evropské investiční banky ve výši 325 mil. Kč (jejich růst souvisí s výrazným zvyšováním těchto půjček a také se vzestupem jejich úrokových sazeb) a nově úroky z první emise eurobondů České republiky (výdaj byl vyvolán swapovými operacemi, které bylo nutno realizovat pro zajištění uvedené emise eurobondů proti devizovému riziku).

Růst celkových úrokových výdajů proti předchozímu roku byl ovlivněn dvěma základními faktory. Je to především dlouhodobý a **akcelerující růst státního dluhu a celkově vyšší úroveň úrokových sazeb** v porovnání s rokem 2003. V důsledku těchto vlivů byly úrokové výdaje o 5,4 mld Kč, tj. o 25,5 % vyšší než v předchozím roce.

Podrobnější informace o hospodaření kapitoly Státní dluh jsou uvedeny v samostatném sešitu E.

3. Čerpání mzdových prostředků v rozpočtové sféře

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) tvoří významnou část výdajů státního rozpočtu. Se mzdovými náklady ústředně řízených příspěvkových organizací, jejichž zaměstnanci jsou odměňováni podle zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, činil v roce 2004 objem těchto výdajů 111,9 mld. Kč.

V uvedeném čerpání prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) je zahrnuto rovněž čerpání těchto prostředků v tzv. regionálním školství, tj. ve školách, předškolních a školských zařízeních zřizovaných samosprávnými orgány. Mzdové prostředky regionálního školství jsou součástí tzv. přímých vzdělávacích nákladů, jejichž rozsah stanoví zákon č. 564/1990 Sb., v platném znění, a jsou rozpočtovány v kapitole MŠMT.

V porovnání s celkovými výdaji státního rozpočtu činí podíl výdajů na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) 12,96 % a proti roku 2003, kdy podíl dosáhl výše 13,37 %, došlo k mírnému poklesu.

Podíl mzdových výdajů spolu s pojistným na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, příspěvkem do fondu zaměstnanosti a do fondu kulturních a sociálních potřeb se blíží 18 % celkových výdajů státního rozpočtu.

Mimořádný význam této rozpočtové položky je vládou zdůrazněn tím, že kromě stanovení objemu prostředků na platy v podobě závazných ukazatelů státního rozpočtu u organizačních složek státu, ovlivňuje vláda tuto oblast i prostřednictvím závazných limitů prostředků na platy a počtu zaměstnanců podle jednotlivých kategorií organizací. Tyto limity schvaluje souběžně s návrhem státního rozpočtu na příslušný rok.

Do prostředků na odměňování zaměstnanců byly v roce 2004 zapojeny i mimorozpočtové zdroje v celkové výši 1 011,2 mil. Kč, z toho z fondu odměn 96,6 mil. Kč a mimolimitní prostředky na vědu a výzkum ve výši 206,7 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2003, kdy mimorozpočtové zdroje dosáhly výše 730,6 mil. Kč, došlo k jejich zvýšení o 280,6 mil. Kč a to především v důsledku jejich zvýšení o 308,1 mil. Kč v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Rozhodující podíl těchto zdrojů ve výši 986 mil. Kč, byl použit u příspěvkových organizací. K 31. 12. 2004 je evidováno na zůstatcích fondu odměn 195,8 mil. Kč.

Vývoj prostředků na platy, počtu zaměstnanců a průměrných platů za rok 2004 a zejména srovnávání s rokem 2003 je ovlivněno probíhající reformou veřejné správy a změnou z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém. Při této změně došlo zároveň ke změně výše dalších platů z 2 x 50 % na 2 x 10 % a prostředky z poklesu výše dalších platů byly použity na pokrytí navýšení tarifních platů. Vzhledem k tomu, že nový platový systém zvýhodnil určité skupiny pracovníků, mohlo u jiných dojít ke snížení platové úrovně proti roku 2003. Vláda proto svým usnesením ze dne 20. října 2004 č. 1023 rozhodla o zabezpečení finančních prostředků na výplatu dalšího platu za druhé pololetí a nařízením vlády ze dne 20. října 2004 č. 569 stanovila jeho výplatu ve výši 25 % částky, na kterou by jinak zaměstnanci vznikl nárok.

Přehled o čerpání a vývoji prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci v organizačních složkách státu a mzdových nákladů u příspěvkových organizací je obsažen v následující tabulce:

Tabulka č. 43

	Skutečnost 2003	Rozpočet 2 0 0 4		Skutečnost 2 0 0 4	Plnění v %	Rozdíl v mil.Kč	Meziroční index v %
		Schválený	Po změnách				
Mzdové prostředky	v mil.Kč	v mil.Kč	v mil. Kč	v mil. Kč	(4:3)	(4-3)	(4:1)
	1	2	3	4	5	6	7
Org. složky státu	58 768,5	59 803,1	61 273,4	59 904,0	97,8	-1 369,4	101,9
<i>z toho:</i>							
<i>státní správa</i>	45 248,5	46 597,9	47 816,3	47 151,5	98,6	-664,8	104,2
PO celkem	49 351,8	49 288,1	50 897,7	51 969,7	102,1	1 072,0	105,3
OSS a PO celkem	108 120,3	109 091,2	112 171,1	111 873,7	99,7	-297,4	103,5

Z tabulky je zřejmé, že závazný ukazatel státního rozpočtu - objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci, byl u organizačních složek státu dodržen jak v celkovém objemu, tak i za státní správu (čerpání na 97,8 % a za státní správu 98,6 %). Obdobný průběh má i plnění dalšího závazného ukazatele státního rozpočtu - objemu prostředků na platy (čerpání na 98,8 % a za státní správu 99,5 %).

Z hlediska jednotlivých kapitol byly překročeny ukazatele v nepatrném rozsahu a při započtení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum, prostředků fondu odměn a ostatních mimorozpočtových zdrojů, ke skutečnému překročení ukazatelů nedošlo.

Přehled o plnění rozpočtu po změnách u kapitol, které překračují závazné objemy prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (limity mzdových nákladů), dokládá následující tabulka.

Tabulka č. 44

Platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) v %	Kapitoly															Celkem
	301 KPR	313 MPSV	314 MV	315 MŽP	317 MMR	322 MPO	327 MD	328 ČTU	329 Mze	333 MŠMT	334 MK	345 ČSÚ	361 AV	374 SSHR		
Organizační složky státu				100,12				102,33					100,17	100,66		
z toho státní správa								102,33						100,66		
Příspěvkové organizace	110,13	106,41		104,91	101,73	102,10	114,19		100,12	101,62	100,73		118,95		102,11	
OSS a PO	104,96			102,43	100,24	100,28	101,88	102,33		101,59	100,66		118,61	100,66		
z toho platy																
Organizační složky státu			100,02					102,35			100,05	100,45	100,14	100,67		
z toho státní správa			100,03					102,35			100,05	100,45		100,67		
Příspěvkové organizace	111,07	106,36		104,93	101,89	102,25	112,07		100,46	101,19	100,68		117,82		101,69	
OSS a PO	105,74		101,01	102,38	100,25	100,41	101,60	102,35	100,03	101,18	100,65	100,45	117,51	100,67	100,16	
Platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) v %	Kapitoly po odečtení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum a mimorozpočtových zdrojů															
	301 KPR	313 MPSV	314 MV	315 MŽP	317 MMR	322 MPO	327 MD	328 ČTU	329 Mze	333 MŠMT	334 MK	345 ČSÚ	361 AV	374 SSHR	Celkem	
Organizační složky státu				99,97				100,00					100,00	99,99		
z toho státní správa								100,00						99,99		
Příspěvkové organizace	99,51	99,88		99,10	100,00	99,86	97,03		97,73	99,86	99,62		99,85		99,75	
OSS a PO	98,95			99,55	99,98	99,85	99,33	100,00		99,85	99,61		99,85	99,99		
z toho platy																
Organizační složky státu			99,96					100,00			100,00	99,76	100,00	100,00		
z toho státní správa			99,97					100,00			100,00	99,76		100,00		
Příspěvkové organizace	100,00	99,52		99,14	100,05	99,98	94,58		98,00	99,40	99,54		100,00		99,25	
OSS a PO	99,32		99,94	99,59	99,99	99,97	99,02	100,00	99,60	99,41	99,57	99,76	100,00	100,00	99,04	

Vlivem zapojení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum, fondu odměn a ostatních mimorozpočtových zdrojů do financování prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) je vykázána úspora čerpání prostředků rozpočtu po změnách ve výši cca 1 530,5 mil. Kč za organizační složky státu a příspěvkové organizace celkem. Překročení prostředků na platy po odečtení mimorozpočtových zdrojů, o 15 tis. Kč u příspěvkové organizace v resortu pro místní rozvoj, je pokryto úsporou v ostatních osobních nákladech.

Nárůst čerpání prostředků na platy o 4 277,4 mil. Kč, tj. o 4,17 % ve srovnání se skutečností roku 2003, je především výsledkem dynamiky růstu platů, zapracované do návrhu státního rozpočtu na rok 2004, ale i čerpání z kapitoly Všeobecná pokladní správa na dofinancování zvýšení dalších platů.

Schválený objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci na rok 2004 byl rozpočtovými opatřeními zvýšen celkem o 3 080 mil. Kč, z toho na pokrytí zvýšení dalších platů o 1 594,2 mil. Kč. Toto zvýšení vyplynulo z řady dílčích úprav, organizačních a jiných změn a přesunů mezi jednotlivými kategoriemi výdajových položek, často protichůdným směrem. Úpravy vyplývaly převážně ze změn právních předpisů.

Z hlediska jednotlivých typů organizací došlo k celkovému zvýšení schválených objemů u příspěvkových organizací o 1 609,6 mil. Kč, ve kterém je zahrnut významný převod z kapitoly Všeobecná pokladní správa na dofinancování dalších platů ve výši 1 101,7 mil. Kč, prostředky na vědu a výzkum ve výši 210,4 mil. Kč, z věcných výdajů 189,9 mil. Kč v regionálním školství na zabezpečení ústavní výchovy, výuky speciálních oborů a vyrovnání nenárokových složek platu, 60 mil. Kč na pokrytí přechodu z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém a 33,8 mil. Kč z účelových programů.

U organizačních složek státu došlo ke zvýšení schválených objemů o 1 470,3 mil. Kč, z toho u státní správy ke zvýšení o částku 1 218,4 mil. Kč.

Nejvýznamnější úpravy rozpočtu organizačních složek státu byly provedeny zejména těmito opatřeními:

- Uvolnění prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa a převod do této kapitoly v celkové výši 1 108,6 mil. Kč.

Z Vládní rozpočtové rezervy 113 mil. Kč, z toho 51,4 mil. Kč na dofinancování dalších platů. Z položky prostředky na platy 445,5 mil. Kč, z toho 410,2 mil. Kč na dofinancování dalších platů. Čerpání prostředků na dofinancování dalších platů je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 45

Čerpání prostředků na další platy za organizační složky státu z kapitoly Všeobecná pokladní správa				
kapitola		položka VRR	položka Prostředky na platy	Celkem z VPS v tis. Kč
307	MO		112 156	112 156
308	NBÚ	1 030		1 030
312	MF		50 400	50 400
313	MPSV		41 894	41 894
314	MV		143 478	143 478
315	MŽP	3 498		3 498
317	MMR		165	165
321	GA		87	87
322	MPO		2 690	2 690
327	MD		1 657	1 657
328	ČTÚ		1 515	1 515
329	Mze	12 449		12 449
335	MZdr	12 448		12 448
336	MSpr		54 449	54 449
344	ÚPV	839		839
345	ČSÚ	5 101		5 101
346	ČÚZK	13 375		13 375
347	KCP		447	447
348	ČBÚ		800	800
349	ERÚ		358	358
361	AV	477		477
372	RRTV		115	115
374	SSHR	1 103		1 103
375	SÚJB	1 061		1 061
300	C E L K E M	51 381	410 211	461 592

Mimo prostředky na další platy bylo uvolněno 647 mil. Kč, z toho:

- resortu práce a sociálních věcí 484,4 mil. Kč na přenos kompetence výkonu agendy státní sociální podpory ze samosprávy na úřady práce,
- resortu financí 69 mil. Kč, z toho 49 mil. Kč na odstupné a kázeňské odměny pro uvolněné celníky a 20 mil. Kč do platů na dofinancování daňové správy,
- Českému statistickému úřadu 36,7 mil. Kč na volby,
- resortu vnitra 35,8 mil. Kč, z toho 28,6 mil Kč na volby a 5,3 mil. Kč na dofinancování finanční policie,

- Poslanecké sněmovně Parlamentu 11,1 mil. Kč na zabezpečení poslanců a agendy Evropského parlamentu,
- resortu životního prostředí 3,3 mil. Kč na 10 % zvýhodnění tarifní stupnice pro odborné pracovníky Agentury ochrany přírody a krajiny,
- Úřadu vlády 2 mil. Kč na důchodovou reformu,
- resort zemědělství převedl do kapitoly Všeobecná pokladní správa 55,3 mil. Kč pro Státní zemědělský intervenční fond,

- Ostatní významnější změny:

- zvýšení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 151,7 mil. Kč převodem z ostatních běžných výdajů z organizačních a účelových důvodů, z toho 142,9 mil. Kč v resortu práce a sociálních věcí, kde 106,6 mil. Kč je z ostatních sociálních dávek na vyrovnání platové úrovně u úřadů práce (92,1 mil. Kč), lékařů ČSSZ (9,5 mil. Kč) a 5 mil. Kč na zabezpečení agendy jednorázové výplaty příspěvku pro děti a důchodce, dále z běžných výdajů 21 mil. Kč na digitalizaci evidenčních listů důchodového pojištění od zaměstnavatelů, 6,5 mil. Kč pro ČSSZ na výplaty jednorázových odškodnění, z aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti 5,4 mil. Kč na zabezpečení valorizace důchodů a 2,6 mil. Kč pro úřady práce na agendu státní sociální podpory; 7,7 mil. Kč v resortu životního prostředí, kde 5 mil. Kč je na zabezpečení soustavy NATURA 2000, 2 mil. Kč na odstupné a 0,7 mil. Kč na odměny průvodců; 2,9 mil. Kč v resortu školství, kde 1,3 mil. Kč je zvýšení na odměny pro Vysokoškolské sportovní centrum, 1 mil. Kč na odměny pro hodnotitele učebnic a projektů a 0,5 mil. Kč je na odstupné; 1,4 mil. Kč v resortu informatiky na diferenciaci v odměňování při realizaci Státní informační a komunikační politiky;

- snížení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 5,9 mil. Kč převodem do ostatních běžných výdajů, z toho 3 mil. Kč v resortu financí na zabezpečení personálních auditů a 2,9 mil. Kč u Ústavního soudu z platů nenaplněných asistentů soudců na pokrytí zvýšení DPH,

- zvýšení prostředků na platy o 34,3 mil. Kč převodem z věcných výdajů na zvýšení tarifních platů v souvislosti s přechodem z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém, v tom 31,3 mil. Kč v resortu spravedlnosti pro zaměstnance soudů, státních zastupitelství, Rejstříku trestů, Justiční akademie a školy, 1,3 mil. Kč v resortu zdravotnictví pro Národní lékařskou knihovnu, 1 mil. Kč pro kancelář Akademie věd a 0,7 mil. Kč v resortu životního prostředí pro SNP České Švýcarsko,

- zvýšení prostředků na platy o 30,2 mil. Kč převodem z věcných výdajů na dofinancování 25 % výše dalšího platu za druhé pololetí roku 2004 pro organizační složky státu, které z rozhodnutí vlády neměly pokryto zvýšení z kapitoly Všeobecná pokladní správa je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 46

Kapitola	306 MZV	313 MPSV	315 MŽP	317 MMR	322 MPO	327 MD	329 Mze	333 MŠMT	334 MK	338 MI	Celkem
platy v mil. Kč	5,9	2,7	2,3	3,3	2,7	1,6	6,5	4,2	0,5	0,6	30,2

- zvýšení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci na vědu a výzkum z přidělených grantů a účelových prostředků rozpočtovými opatřeními celkem o 227 mil. Kč, z toho u organizačních složek státu o 16,7 mil. Kč a z toho v resortu zdravotnictví o 3,2 mil. Kč, v resortu životního prostředí o 3,2 mil. Kč, v resortu obrany o 2,7 mil. Kč, v resortu školství mládeže a tělovýchovy o 2,5 mil. Kč, v resortu zemědělství o 1,2 mil. Kč, ve Státním úřadu pro jadernou bezpečnost o 1,1 mil. Kč, v resortu kultury a dopravy po 0,8 mil. Kč. U příspěvkových organizací o 210,4 mil. Kč, z toho v Akademii věd o 174,1 mil. Kč, v resortu kultury o 21,1 mil. Kč, v resortu dopravy o 7,2 mil. Kč, v resortu životního prostředí o 5,5 mil. Kč a v resortu práce a sociálních věcí o 2,2 mil. Kč,

- na sportovní aktivity ve vrcholovém sportu z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro Ministerstvo obrany ve výši 74,3 mil. Kč a Ministerstvo vnitra ve výši 52,5 mil. Kč (u MŠMT šlo o snížení ostatních běžných výdajů),

- ze zvýšených příjmů v resortu kultury 5 mil. Kč na odměňování průvodců v památkových objektech a v resortu zdravotnictví 3,2 mil. Kč na zvýšený podíl mimotarifních složek při usměrňování prostředků na platy.

Průměrné platy

Proti roku 2003, kdy byl nárůst průměrných platů ve výši 11,3 %, došlo v roce 2004 k nárůstu průměrných platů o 5,9 %. Státní rozpočet na rok 2004 počítal oproti schválenému rozpočtu na rok 2003 s nárůstem o 5 %. Tento rozpočtovaný nárůst byl především výsledkem přechodu z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém.

Vývoj průměrných platů je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 47

Průměrné platy	Skutečnost	Rozpočet 2004		Skutečnost	Změny (zvýšení, snížení)		
	2003	Schválený	Po změnách	2004	sl.3/sl.2	sl.4/sl.3	sl.4/sl.1
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Organizační složky státu celkem	20 786	21 223	21 513	21 915	101,4	101,9	105,4
<i>z toho:</i>							
<i>státní správa</i>	20 958	21 298	21 601	22 044	101,4	102,1	105,2
Príspevkové org. Organizační složky státu a PO celkem	15 873	15 711	16 211	16 911	103,2	104,3	106,5
	18 136	18 229	18 646	19 203	102,3	103,0	105,9

Průměrný plat, rozpočtovaný na rok 2004 ve výši 18 229 Kč, se v průběhu roku v důsledku úprav objemů prostředků na platy a počtů zaměstnanců vyplývajících z výše uvedených rozpočtových opatření zvýšil na 18 646 Kč, to znamená o 2,3 procentního bodu.

V organizačních složkách státu vzrostl skutečný průměrný plat o 5,4 %, z toho ve státní správě o 5,2 %. V příspěvkových organizacích vzrostly průměrné platy o 6,5 %. Rozdílné nárůsty průměrných platů v jednotlivých resortech v rozpětí od 95,54 % do 115,76 % jsou způsobeny zejména čerpáním prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa, prostředků na vědu a výzkum, prostředků z ostatních běžných výdajů použitých na pokrytí dopadů zvýšení tarifních platů z titulu dofinancování přechodu z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém a organizačními změnami, tj. především vlivem probíhající reformy veřejné správy a možným snižujícím vlivem je pokles výše dalších platů z 2x50 % v roce 2003 na 10 % za první pololetí a 25 % za druhé pololetí roku 2004.

Velmi významnými faktory růstu průměrných výdělků bylo nenaplnění počtu funkčních míst a zároveň nová možnost převodu nečerpaných prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 1 352,5 mil. Kč do rezervního fondu podle § 47 rozpočtových pravidel, čerpání podpory na vědu a výzkum podle § 10 zákona č. 130/2002 Sb. a mimorozpočtových zdrojů, které představují zvýšení o 557 Kč.

Dosažený průměrný plat za organizační složky státu a příspěvkové organizace celkem je vyšší o 3 % než rozpočet po změnách za rok 2004. Dosažení vyššího průměrného platu než je v rozpočtu po změnách souvisí zejména s možností čerpání prostředků za neobsazená funkční místa a s využitím mimorozpočtových zdrojů, včetně fondu odměn.

Srovnání průměrných platů zaměstnanců rozpočtové sféry s ostatními sektory ekonomiky.

Podle statistických informací o zaměstnanosti a mzdách pracovníků za rok 2004 bylo v národním hospodářství celkem dosaženo průměrného výdělku 18 582 Kč (na přepočtené osoby) a proti roku 2003 došlo ke zvýšení o 6,5 %. V podnikatelské sféře dosáhla průměrná mzda 18 544 Kč (na přepočtené osoby) a proti minulému roku vzrostla o 6,7 %. Průměrná mzda nepodnikatelské sféry, která zahrnuje i rozpočtovou sféru, dosáhla výše 18 713 Kč a proti minulému roku vzrostla o 5,8 %.

Z uvedeného je zřejmé, že dynamika růstu průměrných platů v podnikatelské a nepodnikatelské sféře se výrazně nelišila. Růst platů v podnikatelské sféře byl ve srovnání s nepodnikatelskou sférou o 0,9 procentního bodu rychlejší.

Vzájemné relace průměrných platů zaměstnanců nepodnikatelské a podnikatelské sféry, které v roce 2003 činily 101,7 % ve prospěch nepodnikatelské sféry, se změnily na 100,9 % v roce 2004. Rozdíl meziročně poklesl o 0,8 procentního bodu. Rozdíl ve výši průměrných platů těchto sektorů národního hospodářství se meziročně změnil z 303 Kč v roce 2003 na 169 Kč v roce 2004, tj. o 134 Kč.

Průměrné platy zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací napojených na státní rozpočet, dosáhly v roce 2004 výše 19 203 Kč při meziročním růstu o 5,9 %. Jedná se tedy o růst vyrovnaný s nepodnikatelským sektorem. Ve srovnání s nepodnikatelskou sférou jsou průměrné platy ve vlastní rozpočtové sféře o 2,6 % vyšší.

Vzájemné relace průměrných platů zaměstnanců rozpočtové a podnikatelské sféry, které v roce 2003 činily 104,4 % ve prospěch rozpočtové sféry, se změnily na 103,6 % v roce 2004. Rozdíl ve výši průměrných platů těchto sektorů národního hospodářství se tak meziročně změnil z 759 Kč v roce 2003 na 659 Kč v roce 2004, tj. poklesl o 100 Kč.

Průměrné platy v rozpočtové sféře byly meziročně o 3,3 procentního bodu vyšší než byl průměr za Českou republiku a proti podnikatelské sféře vyšší o 3,6 procentního bodu.

Výše uvedené trendy se promítají i do vývoje reálných mezd. V roce 2004 se úroveň reálné mzdy v podnikatelské sféře zvýšila o 3,8 % a v nepodnikatelské sféře o 2,9 %. Ve vlastní rozpočtové sféře se reálné mzdy zvýšily o 3 %.

Vývoj počtu zaměstnanců v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích znázorňuje následující přehled:

Tabulka č. 48

Vývoj počtu zaměstnanců	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Změny (zvýšení, snížení)		
		Schválený	Po změnách		sl.3-sl.2	sl.4-sl.3	sl.4-sl.1
	1	2	3	4	5	6	7
OSS celkem	217 148	216 907	219 035	212 436	2 128	-6 599	-4 712
z toho: státní správa	166 586	169 160	171 154	166 811	1 994	-4 343	225
PO celkem	254 306	257 968	257 896	251 386	-72	-6 510	-2 920
OSS a PO celkem	471 454	474 875	476 931	463 822	2 056	-13 109	-7 632

Skutečný počet zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací se proti roku 2003 snížil o 7 632 osob, a to především vlivem diferencovaného snížení počtu zaměstnanců podle usnesení vlády č. 808 a 809/2003 promítnutého do rozpočtu jako rozdíl mezi schváleným rozpočtem roku 2004 a 2003 ve výši 9 396 funkčních míst. Neobsazeno zůstalo v ročním průměru 13 109 funkčních míst, tj. 2,75 % z rozpočtu po změnách na rok 2004. V roce 2003 bylo neobsazeno v ročním průměru 13 566 funkčních míst. Ve srovnání s rokem 2003 došlo ke zmírnění tohoto jevu a počet neobsazených funkčních míst se meziročně snížil o 457.

Stále však dochází k situaci, kdy na základě požadavků rozpočtových kapitol roste počet systemizovaných, tj. rozpočtem zajištěných funkčních míst a současně vlivem jejich neobsazení k poklesu skutečných přepočtených počtů. Je to zejména výsledkem skutečnosti, že není stanovena povinnost vázat prostředky za neobsazená funkčních místa a tyto prostředky se stávají zdrojem zvyšování průměrných platů nebo se nově převádí do rezervního fondu.

Vývoj počtu zaměstnanců je výsledkem protichůdných, zvyšujících a snižujících, vlivů. K nejvýraznější zvyšující úpravě v rozpočtu po změnách došlo v resortu práce a sociálních věcí v souvislosti s přenosem kompetence výkonu agendy státní sociální podpory ze samosprávy na úřady práce podle zákona č. 453/2003 Sb. a snižující v resortu zemědělství v souvislosti s převodem činností z agentur SAPARD a APA do Státního zemědělského intervenčního fondu.

V průběhu roku 2004 došlo k úpravě schváleným rozpočtem stanoveného počtu zaměstnanců, jejichž platy jsou hrazeny ze státního rozpočtu, znamenající celkové zvýšení o 2 056 osob.

V organizačních složkách státu se zvýšil přepočtený počet zaměstnanců o 2 128 osob, přičemž ve státní správě došlo ke zvýšení o 1 994 osob.

K nejvýraznějšímu zvýšení došlo v resortu práce a sociálních věcí (o 2 207 osob, z toho 2 151 na agendu státní sociální podpory u úřadů práce a 50 osob z MF), dále v resortu vnitra (o 332 osob, z toho 210 na sportovní reprezentaci, 128 na zřízení finanční policie z MF, 3 osoby byly převedeny na ÚV a 3 na MPSV), v resortu obrany (o 193 osob, z toho 217 osob na sportovní reprezentaci a 24 osob bylo převedeno na bezpečnostní prověrky v NBÚ), u Ústavního soudu (o 19 osob na místo třetího asistenta ústavního soudce) a v Poslanecké sněmovně Parlamentu (5 osob na agendu poslanců Evropského parlamentu). Z příspěvkových organizací bylo převedeno v resortu životního prostředí (25 osob na zajištění soustavy NATURA 2000 pro Správu ochrany přírody), v resortu zemědělství (22 osob na kontrolní a inspekční činnosti v souvislosti s EU) a v resortu zdravotnictví (21 osob, z toho 15 na zřízení koordinačního střediska pro resortní zdravotnické informační systémy). Naproti tomu došlo ke snížení počtu zaměstnanců resortu financí (o 286 osob, z toho 277 nenaplněných funkčních míst v Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových) a v resortu zemědělství (225 osob převedených do Státního zemědělského intervenčního fondu). Dále došlo v resortu pro místní rozvoj k převodu 22 funkčních míst a části agendy strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU z ústředního orgánu na Centrum pro regionální rozvoj u příspěvkových organizací. V resortu průmyslu a obchodu k převodu 10 funkčních míst do příspěvkové organizace Czechinvest na implementaci strukturálních fondů a PHARE.

V příspěvkových organizacích se snížil počet zaměstnanců celkem o 72 osob vlivem výše uvedených převodů, zvýšení v resortu obrany (52 osob na sportovní reprezentaci), v resortu zdravotnictví (12 osob na zdravotní ústavy) a snížení v resortu obrany (100 funkčních míst v důsledku převodů bytového fondu na územně samosprávné celky).

Vývoj počtu zaměstnanců ve státní správě

Přehled o vývoji počtu zaměstnanců ve státní správě v roce 2004 podává následující tabulka:

Tabulka č. 49

	P o č t y z a m ě s t n a n c ů		
	Státní správa celkem	Ústřední orgány st. spr.	Ústř. řízené org.st.spr. a SOBCPO*)
Schválený rozpočet 2004	169 160	19 191	149 969
Souhrn změn rozpočtu 2004	1 994	-227	2 221
z toho:			
Zvyšující	2 381	20	2 361
Snižující	-354	-234	-120
Převody z (do) ostat. OSSaPO	-36	-20	-16
Převody mezi orgány státní správy	3	7	-4
Rozpočet po změnách 2004	171 154	18 964	152 190
Nenaplněné počty zaměstnanců	-4 343	-740	-3 603
Skutečnost 2004	166 811	18 224	148 587

*) SOBCPO = složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany

Počet zaměstnanců státní správy se v rozpočtu po změnách proti schválenému rozpočtu 2004 v ročním přepočtu zvýšil o 1 994 funkčních míst. Výše uvedená tabulka rozlišuje úpravy podle jejich charakteru. Zdůvodnění významných změn je obsaženo ve výše uvedeném výčtu změn pro organizační složky státu.

Převod prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci do rezervního fondu.

Převod u organizačních složek státu je v roce 2004 nový fenomén, který vznikl v důsledku novely rozpočtových pravidel a je definován v § 47. Přehled o výskytu a výši prostředků včetně vztahu k počtům zaměstnanců je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 50

Kapitola	Převod do rezervního fondu v tis. Kč			Počet zaměstnanců		Měsíční částka z platů	
	ostatní platby za prov. práci	platy	platy a OPPP	neobsazený	skutečnost	neobsazený	skutečnost
301 KPR	149,40	693,12	842,52	24	101	2 407	572
302 Kparl.				20	323		
303 Ksen.	9 265,00	2 124,00	11 389,00	15	208	11 800	851
304 ÚV		422,84	422,84	26	540	1 355	65
306 MZV		380,00	380,00	89	2 107	356	15
307 MO	321 365,00	476 456,00	797 821,00	1 866	40 257	21 278	986
308 NBU				12	257		
309 KVOP		1 047,00	1 047,00	14	87	6 232	1 003
312 MF	36 373,00	94 973,00	131 346,00	1 211	26 959	6 535	294
313 MPSV	2 183,71	19 160,76	21 344,47	352	16 883	4 536	95
314 MV	56 889,90	7 189,91	64 079,81	1 058	74 400	566	8
315 MZP				91	2 046		
317 MMR				10	562		
321 GA				2	30		
322 MPO	570,00	130,00	700,00	79	1 679	137	6
327 MD				48	916		
328 ČTÚ				6	470		
329 Mze	850,00		850,00	129	6 855		
333 MŠMT	6 180,00		6 180,00	51	1 170		
334 MK	407,00		407,00	9	239		
335 Mzdr	1 162,63	7 610,14	8 772,77	201	3 847	3 155	165
336 Mspr	216 403,01	75 219,56	291 622,57	956	22 527	6 557	278
338 MI				24	144		
343 ÚOOÚ	1 308,82	2 238,04	3 546,86	8	71	23 313	2 627
344 ÚPV				4	257		
345 ČSU	4 013,73	1 092,13	5 105,86	9	1 869	10 112	49
346 ČUZK	156,99		156,99	182	5 616		
347 KCP				10	133		
348 ČBÚ				9	231		
349 ERÚ	761,44		761,44	1	89		
353 ÚOHS	409,31	209,10	618,41	12	114	1 452	153
358 ÚS				16	92		
361 AV				4	80		
372 RRTV					34		
374 SSHR				15	461		
375 SÚJB				14	297		
381 NKU	5 080,00		5 080,00	22	485		
Celkem	663 528,95	688 945,59	1 352 474,54	6 599	212 436	8 700	270

4. Kapitálové výdaje státního rozpočtu

4.1. Čerpání výdajů podle druhového třídění

Kapitálové výdaje státního rozpočtu byly v roce 2004 rozpočtovány v celkové výši 65,8 mld Kč, což je proti skutečnosti roku 2003 více o 8,9 mld Kč. Do veřejného sektoru bylo rozpočtováno 60,6 mld Kč (tj. 92,1 % kapitálových výdajů), zbývajících 5,2 mld Kč bylo směřováno podnikatelským subjektům.

Základní parametry jednotlivých akcí jsou zaznamenány v **Informačním systému financování programů reprodukce majetku (ISPROFIN)** spravovaném Ministerstvem financí. Ve schváleném rozpočtu byly v tomto systému zahrnuty investiční akce v rozsahu 49,9 mld Kč, ve skutečnosti bylo prostřednictvím jednotlivých programů uvolněno celkem 46,8 mld Kč.

Objem kapitálových výdajů zahrnutých ve schváleném státním rozpočtu byl v průběhu roku zvýšen o 1,8 mld Kč. Změny se týkaly zejména investičních nákupů a souvisejících výdajů, které byly navýšeny o 1,6 mld Kč, dále transferů veřejným rozpočtům územní úrovně (navýšení o 0,9 mld Kč) a investičních dotací podnikatelským subjektům (o 0,5 mld Kč). Naproti tomu byl o 1,0 mld Kč snížen rozpočet u ostatních výdajů.

Vývoj a strukturu kapitálových výdajů státního rozpočtu ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 51

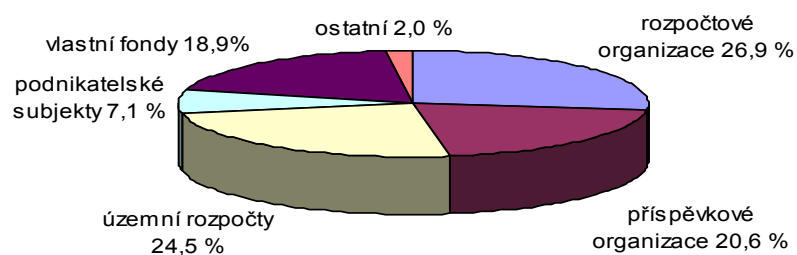
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE U K A Z A T E L	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Státní rozpočet celkem	56 943	65 824	67 617	66 712	98,7	-905	117,2
v tom:							
Investiční nákupy a související výdaje	21 627	21 162	22 769	17 974	78,9	-4 795	83,1
Nákup akcií a majetkových podílů	74	60	51	60	117,6	9	81,1
Investiční dotace podnikatelským subjektům	4 822	5 214	5 741	4 705	82,0	-1 036	97,6
Investiční transfery neziskovým a pod. organizacím	907	1 163	1 179	1 174	99,6	-5	129,4
Invest. transfery veř. rozpočtům ústřední úrovně	285	45	42	46	109,5	4	16,1
Invest. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	14 310	16 023	16 906	16 244	96,1	-662	113,5
z toho: obcím	8 627	8 580	9 517	9 290	97,6	-227	107,7
krajům	5 664	7 443	7 389	6 954	94,1	-435	122,8
Investiční dotace příspěvkovým organizacím	10 320	20 353	20 238	13 718	67,8	-6 520	132,9
Investiční převody vlastním fondům	3 486			12 598	x	x	361,4
Investiční půjčené prostředky	951	146	84	186	221,4	102	19,6
z toho: veřejným rozpočtům územní úrovně	889	76	4	111	2775,0	107	12,5
Investiční převody Národnímu fondu	160		8	8	100,0	0	5,0
Ostatní kapitálové výdaje		1 658	599	0	0,0	-599	x

Ve skutečnosti byly kapitálové výdaje státního rozpočtu čerpány ve výši **66,7 mld Kč**, což je o 0,9 mld Kč, tj. o 1,3 % méně než činil upravený rozpočet. Jejich čerpání proti roku 2003 se **zvýšilo o 9,8 mld Kč**, tj. o 17,2 %. Nejvíce **vzrostly převody vlastním (rezervním) fondům** organizačních složek státu, které dosáhly **téměř 12,6 mld Kč** (v roce 2003 to bylo 3,5 mld Kč), což bylo umožněno novelou zákona o rozpočtových pravidlech, která od roku 2004 umožňuje převést nedočerpané kapitálové výdaje v plné uspořené výši. Výrazně vzrostly i investiční dotace příspěvkovým organizacím (o 3,4 mld Kč) a krajům (o 1,3 mld Kč). Z kapitol byl **největší nárůst** – o 6,2 mld Kč - zaznamenán u **Ministerstva dopravy** a o více než 3,0 mld Kč u kapitoly Všeobecná pokladní správa. **Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu vzrostl ze 7,0 % v roce 2003 na 7,7 % v roce 2004.**

Dále je uveden podíl rozhodujících položek na celkových kapitálových výdajích v roce 2004:

Graf č. 6

Struktura kapitálových výdajů

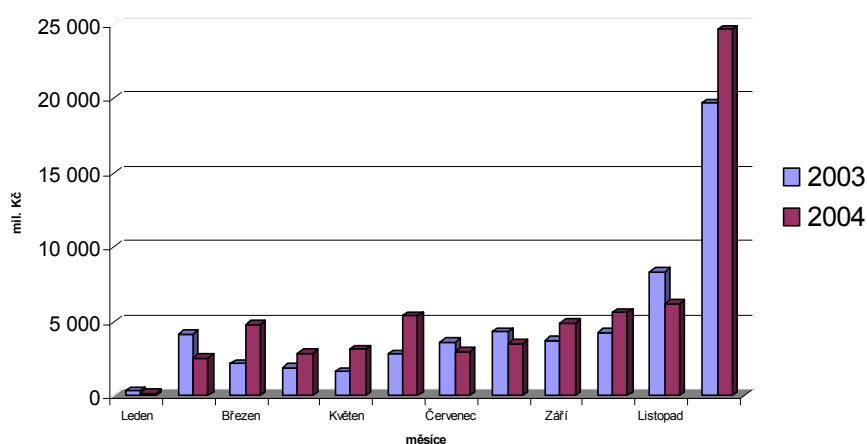

Z grafu je patrné, že **největší podíl kapitálových výdajů** byl v souladu s rozpočtem a obdobně jako v roce 2003 **čerpán organizačními složkami státu** - k zabezpečení jejich potřeb vynaložil státní rozpočet cca **18,0 mld Kč**, což představovalo téměř 27,0 % celkových kapitálových výdajů. Investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně představovaly 24,5 % těchto výdajů, příspěvky poskytované příspěvkovým organizacím 20,6 %. **Výrazně vzrostl podíl převodu vlastním fondům**, který se zvýšil z 6,1 % v roce 2003 **na 18,9 %** v roce 2004.

Čerpání kapitálových výdajů v průběhu roku bylo obdobné jako v minulých letech, tj. typickým projevem je vysoké čerpání **v závěru roku**.

Vývoj čerpání kapitálových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2003 a 2004 ukazuje následující graf:

Graf č. 7

Pozn.: Údaje podle pokladního plnění státního rozpočtu

I když **v závěru roku**, především v samotném měsíci prosinci, je **čerpání kapitálových výdajů tradičně vyšší**, v posledních dvou letech se podíl tohoto období na celoročním čerpání **dále zvýšil**. V roce 2003 bylo v prosinci vyčerpáno **34,6 %**, v roce 2004 dokonce **37,0 %** celoroční skutečnosti, když v dřívějších letech se toto čerpání pohybovalo mezi 20 až 25 %.

Zatímco v předchozích letech toto vysoké čerpání finančních prostředků vyvolávalo určité pochybnosti o účelnosti a hospodárnosti vynakládání rozpočtových prostředků v závěru roku, v posledních dvou letech se zde projevil **vliv převodu prostředků do rezervních fondů, výrazný zejména v roce 2004**. Z celkových výdajů čerpaných v **prosinci** činily **převody** rezervním fondům (12,6 mld Kč) **téměř 51 %**. Po vyloučení převodů by činil podíl prosince na celoročních výdajích **pouze 22,4 %**.

V následující tabulce je uveden **přehled výdajů rozpočtových kapitol s rozhodujícím podílem** na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu (údaje po vyloučení transferů územním rozpočtům):

Tabulka č. 52

Kapitálové výdaje	v mil. Kč		
	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	Index 2004/2003
Státní rozpočet celkem (bez transferů a půjček VR územní úrovně)	41 744	50 358	120,6
z toho:			
Ministerstvo obrany	12 567	11 313	90,0
Ministerstvo dopravy	4 156	10 361	249,3
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 617	5 350	115,9
Ministerstvo vnitra	3 829	3 953	103,2
Ministerstvo zemědělství	3 544	2 715	76,6
Ministerstvo spravedlnosti	1 799	2 576	143,2
Ministerstvo zdravotnictví	1 848	2 525	136,6
Ministerstvo práce a sociálních věcí	1 157	1 917	165,7
Ministerstvo financí	1 585	1 717	108,3
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1 334	1 469	110,1
Ministerstvo zahraničních věcí	822	951	115,7
Ministerstvo životního prostředí	540	736	136,3
Ministerstvo kultury	703	662	94,2
Akademie věd České republiky	555	620	111,7
Český statistický úřad	378	445	117,7
Ministerstvo pro místní rozvoj	515	426	82,7
Všeobecná pokladní správa	375	610	162,7

Z jednotlivých rozpočtových kapitol se na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu (bez investičních transferů a půjčených prostředků veřejným rozpočtům územní úrovně) obdobně jako v roce 2003 **nejvíce podílela kapitola Ministerstvo obrany, a to 22,5 %**, dále kapitola Ministerstvo dopravy 20,6 % a kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 10,6 %.

V kapitole Ministerstvo obrany bylo v roce 2004 ze státního rozpočtu na kapitálové výdaje uvolněno **11,3 mld Kč**. Tato částka byla o 1,3 mld Kč nižší než v roce 2003. Proti předchozímu roku, kdy činil 30,1 %, tak podíl této kapitoly na uvedených výdajích klesl.

Výdaje určené na financování programů reprodukce majetku vedených v ISPROFIN činily v rámci kapitoly 13,4 mld Kč, z nichž 11,1 mld Kč byly výdaje investiční (98,3 % celkových kapitálových výdajů kapitoly). Největší část investičních výdajů byla vynaložena na zabezpečení **programového okruhu Rozvoj vzdušných sil**, a to ve výši **3,0 mld Kč**, v jehož rámci byly na rozvoj a modernizaci taktického letectva čerpány prostředky ve výši 2,0 mld Kč a na modernizaci vrtulníkového letectva ve výši 0,5 mld Kč. Na **rozvoj pozemních sil** bylo vynaloženo **2,8 mld Kč**, z toho výdaje na modernizaci mechanizovaného vojska činily 2,2 mld Kč. Zbývající prostředky byly vynaloženy na programové okruhy **rozvoj velení a řízení (téměř 1,7 mld Kč)**, **rozvoj vojenského zpravodajství a topografie (téměř 1,7 mld Kč**, z toho 1,1 mld Kč na výstavbu specializovaných sil Armády ČR a 480 mil. Kč na rozvoj sil speciálních operací). Dále byly finanční prostředky použity na **zabezpečení mezinárodní spolupráce (911 mil. Kč**, z nichž 770 mil. Kč se týká bezpečnostních investic NATO) či na **rozvoj vojenského zdravotnictví (551 mil. Kč**, převážně na rozvoj mírových zdravotnických a veterinárních zařízení). Zbývající prostředky směřovaly např. na **rozvoj logistiky a ochranu životního prostředí (354 mil. Kč)**, na informační systémy (430 mil. Kč) a na ostatní projekty.

Kapitálové výdaje ve výše uvedených programech obsahují i **prostředky převedené do rezervního fondu** v celkové výši necelých **3,6 mld Kč**. **Skutečně vynaložené výdaje** kapitoly v hodnoceném roce tak činily pouze **7,8 mld Kč**.

V kapitole Ministerstvo dopravy bylo čerpání kapitálových výdajů vykázáno **ve výši 10,4 mld Kč** a bylo tak o 6,2 mld Kč, tj. téměř 2,5krát, vyšší než v roce 2003. Z uvedené částky téměř **2,8 mld Kč** představuje **odvod prostředků do rezervního fondu** k využití v dalších letech. Jde především o prostředky nevyčerpané na programech zajišťovaných Ředitelstvím silnic a dálnic ČR.

Ze skutečně využitých prostředků ve výši 7,6 mld Kč byl **největší objem** kapitálových výdajů vynaložen **na stavby v rámci výstavby českých dálnic**. Na program „**Výstavba dálnice D 47**“ kapitola vynaložila téměř **2,5 mld Kč**, na program „**Výstavba dálnice D 8**“ přes **1,9 mld Kč**, dalších **1,6 mld Kč** souviselo s pokračováním programu „**Výstavba dálničního obchvatu Plzně a souvisejících přivaděčů**“. Financování obou posledně jmenovaných akcí je **kryto úvěrem od Evropské investiční banky**. V rámci programu „**Podpora obnovy vozidel regionální a městské hromadné dopravy**“ bylo dopravcům, kteří zabezpečují dopravní obslužnost měst a území, poskytnuto 397 mil. Kč (dotace představuje cca 20 - 30 % pořizovací ceny vozidla, na **pokračování výstavby trasy IV. C 2. etapa pražského metra** bylo Dopravnímu podniku hl. m. Prahy převedeno **450 mil. Kč**. Na program „**Obnova**

dopravní infrastruktury v území postiženém povodní 2002“ byly uvolněny finanční prostředky ve výši 451 mil. Kč pro Správu železniční dopravní cesty, s.o., a pro Povodí Labe, s.p.

V kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy přesáhly kapitálové výdaje objem **5,3 mld Kč**, což je o 0,7 mld Kč více než v předcházejícím roce. Ve vykázaném čerpání je zahrnut **převod do rezervního fondu** ve výši **1,1 mld Kč**.

Ze skutečně využitých prostředků byla největší část prostředků, konkrétně **1,5 mld Kč**, použita - obdobně jako v roce 2003 - **na výstavbu a obnovu budov a staveb veřejných vysokých škol. Další prostředky** ve výši 502 mil. Kč směřovaly na **rozvoj a obnovu státních škol a výchovných zařízení**, na **výstavbu a obnovu budov základního školství** (přes 70 mil. Kč) či na **podporu investičních akcí v oblasti sportu a tělovýchovy** (cca 460 mil. Kč). Výstavba nebo rekonstrukce některých vysokých škol v Praze a Brně (Univerzita Karlova, ČVUT, Masarykova univerzita) si vyžádaly v souhrnu objem přesahující 750 mil. Kč, **na vědu a výzkum** kapitola vynaložila přes 468 mil. Kč investičních prostředků.

Z ostatních kapitol byl větší objem prostředků vynaložen u **Ministerstva vnitra**, kde byly kapitálové výdaje čerpány ve výši **téměř 4,0 mld Kč**, což je o 120 mil. Kč více než v roce 2003. **Největší část** prostředků (1,2 mld Kč) byla vynaložena na **rozvoj a obnovu materiálně-technické základny Policie ČR** a dalších téměř 0,7 mld Kč na rozvoj a obnovu materiálně-technické základny **hasičského záchranného sboru**; oba programy slouží k zabezpečení reprodukce investičního majetku těchto složek. Rozvoj a obnova radiokomunikačního systému hlavních složek IZS – PEGAS si vyžádala 347 mil. Kč, rozvoj a obnova materiálně-technické základny systému řízení MV 371 mil. Kč. V rámci investičních výdajů této kapitoly byl zabezpečován i program podpory rozvoje a obnovy materiálně-technické základny **veřejné správy**, který slouží k realizaci výstavby 2. etapy sídel veřejné správy krajských úřadů a k obnově a provozování ICT veřejné správy v oblasti správních a dopravně správních evidencí. Na tento program kapitola vynaložila 572 mil. Kč. **Do rezervního fondu** bylo v závěru roku **převedeno 744 mil. Kč**.

Stejně jako v minulých letech se **státní rozpočet** i v roce 2004 **podílel na financování kapitálových výdajů územních rozpočtů**. Celkový objem výdajů územních samosprávných celků (ÚSC) **dosáhl 86,8 mld Kč**, z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu bylo do této sféry **uvolněno téměř 16,4 mld Kč** (jedná se o investiční transfery a půjčky). **Podíl státního rozpočtu** na financování investičních potřeb územních rozpočtů tedy činil **18,8 %** (v předchozím roce to bylo 19,3 %). Prostředky ve výši necelých **8,4 mld Kč** byly **uvolněny z kapitoly Všeobecná pokladní správa a 8,0 mld Kč z rozpočtů ostatních kapitol** státního rozpočtu.

V kapitole VPS je součástí vykázaného objemu prostředků převedených do rozpočtů krajů a obcí především dotace na **financování reprodukce majetku ÚSC**, poskytnutá **podle přílohy č. 6 k zákonu** o státním rozpočtu na rok 2004 v celkové výši téměř **1,3 mld Kč**. Další prostředky této kapitoly byly směřovány zejména na **financování investičního rozvoje ÚSC** (na tento účel bylo poskytnuto více než **2,6 mld Kč**) a dále k **podpoře** některých programů, týkajících se např. **regionálního školství** (přes **2,5 mld Kč**) či **regionální infrastruktury** (téměř 1,6 mld Kč). Uvolněné prostředky sloužily rovněž k výstavbě a technické obnově školských zařízení (77 mil. Kč) nebo k financování technických opatření v pásmech ochrany vod (49 mil. Kč). Pro další potřeby obcí bylo uvolněno 203 mil. Kč.

Z ostatních kapitol státního rozpočtu se na kapitálových výdajích transferovaných územním rozpočtům **nejvíce podílelo Ministerstvo pro místní rozvoj**. Z rozpočtu této kapitoly bylo vynaloženo celkem **2,1 mld Kč** (stejně jako v roce 2003), a to především na následující investiční programy:

- *Programy výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury*, na které bylo vynaloženo celkem **867 mil. Kč**. Programy sledují záměr podpory výstavby nájemních bytů ve vlastnictví obcí a rozšíření nabídky zainvestovaných pozemků pro následnou výstavbu bytových a rodinných domů prostřednictvím výstavby technické infrastruktury. Jejich hlavním cílem je podpořit výstavbu nájemních bytů pro příjmově vymezené osoby;

- *Program regionálního rozvoje*, na který bylo v roce 2004 prostřednictvím veřejných rozpočtů územní úrovně vynaloženo **447 mil. Kč**. Prostředky byly použity na řešení nejnaléhavějších potřeb na poli regionální politiky. Jmenovitě se jedná zejména o programy podpory rozvoje v hospodářsky a strukturálně postižených oblastech severozápadních Čech, severní Moravy a dalších hospodářsky slabých regionů;

- **Program výstavby podporovaných bytů**, na který plynulo **198 mil. Kč**. Cílem programu je podpora výstavby nájemních bytů ve vlastnictví obce pro osoby, které jsou znevýhodněny v přístupu k bydlení nejen z důvodu své příjmové situace, ale i z dalších důvodů;

- **Program regenerace panelových sídlišť**, na který směřovalo **111 mil. Kč**. Cílem tohoto programu je vytvořit podmínky pro postupnou přeměnu stávajících monofunkčních sídlištních celků na atraktivní polyfunkční městské části.

Na **programy zaměřené na odstraňování následků povodní** z roku 2002 bylo v roce 2004 vynaloženo celkem více než **438 mil. Kč**. Jedná se o programy Podpora obnovy místních komunikací po povodni 2002, Program obnovy venkova po povodni 2002 a o Podporu hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů po povodni 2002.

Z kapitoly **Ministerstvo zdravotnictví** bylo na investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovni uvolněno **1,8 mld Kč** (v roce 2003 to bylo 3,6 mld Kč), a to zejména na následující programy:

- **Podpora reprodukce majetku regionálních zdravotnických zařízení**, na který bylo v roce 2004 vynaloženo více než **1,1 mld Kč**. Náplní programu je realizace investičních akcí, jejichž předmětem jsou především rekonstrukce stávajícího nemovitého majetku, v menší míře jsou budovány objekty zcela nové. Největší částka byla v rámci programu uvolněna pro nemocnici Domažlice (téměř 345 mil. Kč) a nemocnici Ivančice (téměř 188 mil. Kč);

- **Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví**. V programu byly realizovány akce zabezpečující v oblasti regionálního zdravotnictví pořízení, obnovu a provozování ICT, podporu vybavení zdravotnickými prostředky, podporu rozvoje a obnovy MTZ záchranných služeb a podporu rozvoje nemovitého majetku. Na realizaci programu bylo v roce 2004 vyčerpáno celkem **438 mil. Kč**;

- část programu **Výstavba a technická obnova nemocnic a léčebných zařízení v působnosti MZ** se týká zdravotnických zařízení, jejichž zřizovatelem jsou krajské úřady. V roce 2004 bylo uvolněno **266 mil. Kč** na dostavbu Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem;

- v rámci programu **Podpora rozvoje zdravotní péče** bylo v oblasti regionálního zdravotnictví čerpáno **11 mil. Kč** na programy protidrogové politiky, národního programu kolorektálního karcinomu a na další programy.

Z celkového objemu uvolněných prostředků bylo více než 1,7 mld Kč poskytnuto do rozpočtů krajů, obce získaly 130 mil. Kč.

Z prostředků Ministerstva zemědělství bylo do veřejných rozpočtů územní úrovně poskytnuto celkem 1 520 mil. Kč investičních prostředků (z toho 1 460 mil. Kč tvoří dotace obcím), a to převážně na následující programy:

- *Výstavba a technická obnova vodovodů a úpraven vod*, z kterého bylo výhradně obcemi čerpáno 422 mil. Kč;

- *Výstavba a technická obnova kanalizací a čistíren odpadních vod*, na jehož realizaci plynulo obcím 346 mil. Kč.

Na *pomoc při obnově území postiženého povodní 2002* bylo poskytnuto 626 mil. Kč, další prostředky plynuly na rozvoj venkovských mikroregionů.

4.2. Výdaje na financování programů reprodukce majetku

Počínaje rokem 1995 jsou výdaje státního rozpočtu na financování programů sledovány podle jejich účelového určení a to na konkrétních akcích a projektech v **Informačním systému financování programů reprodukce majetku (ISPROFIN)** Ministerstva financí. Tato databáze umožňuje dlouhodobé sledování konkrétních programů a programových okruhů, jak ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 53

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl		Index
	2000	2001	2002	2003	2004 *)	2004-03	2004/03	
Výstavba a technická obnova silnic	3 854	238	45	108	1	-107	0,9	
Výstavba a technická obnova dálnic	1 298	122	1 859	2 416	8 752	6 336	362,3	
Výstavba a technická obnova železnic	3 813	27						
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra	370	923	502	485	450	-35	92,8	
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)				4 691	910	-3 781	19,4	
Dopravní infrastruktura v působnosti MDS ostatní	615			7	72	65	1028,6	
Dopravní infrastruktura celkem	9 950	1 310	2 405	7 707	10 185	2 478	132,2	
Výstavba a obnova vodovodů,kanalizací a ČOV	1 333	700	1 316	1 313	856	-457	65,2	
Integrovaný záchranný systém			320	542	375	-167	69,2	
Výstavba a obnova bytů a domů s pečovatelskou službou	3 462	3 371	1 490	1 128	2 157	1 029	191,2	
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru školství	5 264	6 819	8 211	5 888	6 825	937	115,9	
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru kultury vč.obnovy NKP	1 256	1 393	1 361	1 212	963	-249	79,5	
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru zdravotnictví	4 726	4 496	6 632	5 683	4 279	-1 404	75,3	
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru sociální péče	2 665	3 131	2 297	608	1 347	739	221,5	
Rozvoj mat.tech.základny celních a finančních úřadů	1 491	1 236	453	1 747	3 027	1 280	173,3	
Rozvoj materielné technické základny policie	1 445	528	811	1 199	1 704	505	142,1	
Rozvoj mat. technické základny justice a vězeňské služby	1 656	1 016	1 679	1 813	2 856	1 043	157,5	
Rozvoj materielné technické základny armády	11 872	10 567	10 275	12 202	11 422	-780	93,6	
Reforma veřejné správy	1 696	1 822	160	250		-250	0,0	
Státní pomoc při obnově území po povodních 2002				3 575	1 740	-1 835	48,7	
Podpora regionálního rozvoje					3 171	3 171	#DIV/0!	
Rozvoj a obnova informačních a komunikačních technologií	3 151	3 738	3 019	4 662	5 439	777	116,7	
Ostatní programy	16 319	15 527	16 327	16 495	18 134	1 639	109,9	
Výdaje státního rozpočtu na programy celkem	66 284	55 654	56 757	66 024	74 480	8 456	112,8	

Poznámky : *) údaje včetně převodů do rezervního fondu

**) obnova dopravní infrastruktury ve vlastnictví státu.

Z přehledu je zřejmé, že proti roku 2000 došlo k výraznému snížení výdajů na programy v oblasti dopravní infrastruktury v roce 2001 o 12,6 mld Kč, tj. o 13,2 %, ve srovnání s rokem 2000 v důsledku zřízení Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI).

Snížení výdajů na výstavbu bytů a domů s pečovatelskou službou v roce 2002 o 1,9 mld Kč bylo kompenzováno dotacemi ze Státního fondu podpory bydlení. V roce 2003 došlo k výrazné změně struktury výdajů v důsledku jejich přesměrování na urychlenou nápravu škod způsobených povodní 2002 a byla ukončena reforma veřejné správy. Ke zvýšení výdajů na rozvoj a obnovu ICT v roce 2003 o cca 54 % proti roku 2002 došlo v důsledku metodické změny v této oblasti spočívající v zahrnutí provozních výdajů do programů, kterými jsou tyto procesy řízeny.

V roce 2004 využili správci rozpočtových kapitol nových pravidel pro převod nečerpaných prostředků do následujícího roku. Do rezervních fondů organizačních složek státu byly převedeny rozpočtové prostředky v celkové výši 14 526 mil. Kč, které budou použity v roce 2005 a dalších letech.

Stejně jako v předchozích letech byly některé infrastrukturní programy financovány úvěry se státní zárukou, které poskytly zahraniční banky. Konkrétně se jedná o úvěr na výstavbu dálnic ve výši 15 mld Kč, na modernizaci a opravy mezinárodních silnic 2 mld Kč, na modernizaci I. a II. železničního koridoru 23,5 mld Kč a financování integrovaného záchranného systému 4,0 mld Kč.

Přehled o čerpání úvěrů, jejichž dluhová služba je hrazena ze státního rozpočtu, u nichž rozhodující podíl činí úvěry Evropské investiční banky, a směřování dotací poskytnutých ze SFDI, jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 54

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl 2004-03	Index 2004/03
	2000	2001	2002	2003	2004 *)		
Výstavba a technická obnova silnic	1 382	1 983	428	2 086	128	-1 958	6,1
Výstavba a technická obnova dálnic	2 744	1 334	1 862	402	2 077	1 675	516,7
Výstavba a technická obnova železnic	6 742	6 809	6 557	2 636		-2 636	0,0
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra							
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)							
Dopravní infrastruktura ostatní	16	184					
Dopravní infrastruktura celkem	10 884	10 310	8 847	5 124	2 205	-2 919	43,0
Výstavba a obnova vodovodů, kanalizací a ČOV	320	247	616	703	655	-48	93,2
Integrovaný záchranný systém	947	652	979	1 337	5	-1 332	0,4
Úvěry se státní zárukou celkem	12 151	11 209	10 442	7 164	2 865	-4 299	40,0
Výstavba a technická obnova silnic		12 110	14 338	15 044	12 399	-2 645	82,4
Výstavba a technická obnova dálnic		4 532	6 980	8 095	9 322	1 227	115,2
Výstavba a technická obnova železnic		10 340	10 785	15 126	10 645	-4 481	70,4
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra					547	547	
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)				2 643	152	-2 491	5,8
Dopravní infrastruktura ostatní		269	6 803	356	11	-345	3,1
Dotace na infrastrukturu ze SFDI		27 251	38 906	41 264	33 076	-8 188	80,2

Připočítáme li tyto úvěry a dotace ze SFDI k výdajům státního rozpočtu, získáme souhrnné údaje o **účasti státního rozpočtu a SFDI na financování programů reprodukce majetku**, jak uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 55

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl	Index
	2000	2001	2002	2003	2004 *)	2004-03	2004/03
Souhrn dotací ze státního rozpočtu, úvěrů se státní zárukou a dotací ze SFDI	78 435	94 114	106 105	114 452	110 421	-4 031	96,5
z toho :							
Výstavba a technická obnova silnic	5 236	14 331	14 811	17 238	12 528	-4 710	72,7
Výstavba a technická obnova dálnic	4 042	5 988	10 701	10 913	20 151	9 238	184,7
Výstavba a technická obnova železnic	10 555	17 176	17 342	17 762	10 645	-7 117	59,9
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra	370	923	502	485	997	512	205,6
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)				7 334	1 062	-6 272	14,5
Dopravní infrastruktura ostatní	631	453	6 803	363	83	-280	22,9
Dopravní infrastruktura celkem	20 834	38 871	50 158	54 095	45 466	-8 629	84,0
Výstavba a obnova vodovodů,kanalizací a ČOV	1 653	947	1 932	2 016	1 511	-505	75,0
Integrovaný záchranný systém	947	652	1 299	1 879	380	-1 499	20,2

Podíl dotací a úvěrů se státní zárukou a dotací ze SFDI na financování vybraných programových okruhů je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 56

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl
	2000	2001	2002	2003	2004 *)	2004-03
Výstavba, rekonstrukce a modernizace silnic	6,68	15,23	13,96	15,06	11,35	-3,72
Výstavba, rekonstrukce a modernizace dálnic	5,15	6,36	10,08	9,54	18,25	8,71
Výstavba, rekonstrukce a modernizace železnic	13,46	18,25	16,34	15,52	9,64	-5,88
Výstavba a technická obnova staveb MHD	0,47	0,98	0,47	0,42	0,90	0,48
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)	0,00	0,00	0,00	6,41	0,96	-5,45
Dopravní infrastruktura ostatní	0,80	0,48	6,41	0,32	0,08	-0,24
Dopravní infrastruktura celkem	26,56	41,30	47,27	47,26	41,18	-6,09
Výstavba a obnova vodovodů, kanalizací a ČOV	2,11	1,01	1,82	1,76	1,37	-0,39
Integrovaný záchranný systém	1,21	0,69	1,22	1,64	0,34	-1,30
Výstavba a obnova bytů a domů s pečovatelskou službou	4,41	3,58	1,40	0,99	1,95	0,97
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru školství	6,71	7,25	7,74	5,14	6,18	1,04
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru kultury vč.obnovy NKP	1,60	1,48	1,28	1,06	0,87	-0,19
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru zdravotnictví	6,02	4,78	6,25	4,97	3,88	-1,09
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru sociální péče	3,40	3,33	2,16	0,53	1,22	0,69
Rozvoj mat.tech. základny celních a finančních úřadů	1,90	1,31	0,43	1,53	2,74	1,21
Rozvoj materiálně technické základny policie	1,84	0,56	0,76	1,05	1,54	0,50
Rozvoj mat. technické základny justice a vězeňské služby	2,11	1,08	1,58	1,58	2,59	1,00
Rozvoj materiálně technické základny armády	15,14	11,23	9,68	10,66	10,34	-0,32
Reforma veřejné správy	2,16	1,94	0,15	0,22	0,00	-0,22
Státní pomoc při obnově území po povodních 2002	0,00	0,00	0,00	3,12	1,58	-1,55
Podpora regionálního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	2,87	2,87
Rozvoj a obnova informačních a komunikačních technologií	4,02	3,97	2,85	4,07	4,93	0,85
Ostatní programy	20,81	16,50	15,39	14,41	16,42	-4,38

Z uvedeného přehledu je zřejmá dlouhodobá **priorita financování dopravní infrastruktury**, a to zejména výstavby a rekonstrukce silnic, výstavby dálnic a modernizace železničních koridorů. Významná pozornost je věnována rovněž výstavbě integrovaného záchranného systému, rozvoji materiálně-technické základny školství, zdravotnictví, sociální péče, justice, finančních a celních úřadů.

Vzhledem k tomu, že řada resortů není vybavena odbornými útvary specializovanými na programové financování a projektové řízení, dochází i nadále k nedostatkům jak v přípravě, tak i v realizaci výstavby. Tato situace se projevuje mimo jiné i v zahajování nových staveb i za cenu prodlužování lhůt výstavby rozestavěných staveb, rostou náklady staveb v důsledku podcenění jejich přípravy a zadávání a zejména chybí odborná posouzení investičních záměrů z technickoekonomických hledisek.

Vedle těchto dlouhodobých problémů však rok 2004 přinesl i **některé pozitivní posuny**, především ve zkracování lhůt výstavby na nově zahajovaných stavbách, ve zkvalitňování jejich přípravy a v prohloubení kontroly účelového určení prostředků státního rozpočtu a zaručených úvěrů prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky a České spořitelny, a.s. Za významnou změnu je třeba rovněž považovat podstatné zvýšení kvality dokumentací programů, které správci programů předkládali Ministerstvu financí v roce 2004 k posouzení a schválení.

5. Mandatorní výdaje

Mandatorní výdaje jsou výdaje státního rozpočtu, které musí stát uhradit, protože to stanoví platné zákonné předpisy nebo mezinárodní dohody a smlouvy. Údaje o čerpání těchto výdajů a srovnání s minulých rokem uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 57

MANDATORNÍ VÝDAJE	v mil. Kč						
	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
A. MANDATORNÍ VÝDAJE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA CELKEM	401 343	420 561	422 461	418 252	99,0	-4 209	104,2
Sociální transfery včetně ochrany zaměstnanců a mandatorních sociálních dotací	322 140	331 323	332 933	330 934	99,4	-1 999	102,7
v tom: Dávky důchodového pojištění (vč. ozbrojených složek)	225 833	232 120	230 909	230 897	100,0	-12	102,2
Dávky nemocenského pojištění	34 437	31 201	29 746	29 718	99,9	-28	86,3
Státní sociální podpora	32 275	35 075	33 001	32 786	99,3	-215	101,6
Ostatní sociální dávky (bez rezervy)	5 573	6 813	13 314	12 860	96,6	-454	230,8
Podpora v nezaměstnanosti - pasivní	6 949	7 900	7 346	7 030	95,7	-316	101,2
Ochrana zaměstnanců při plateb. neschopnosti zaměstnavatelů	194	324	213	133	62,4	-80	68,6
Mandatorní sociální dotace zaměstnavatelům	2 731	2 990	3 213	3 193	99,4	-20	116,9
Dávky sociální péče vyplácené obcemi	14 148	14 900	15 191	14 317	94,2	-874	101,2
Státní příspěvek k penzijnímu připojištění	2 882	3 000	3 124	3 124	100,0	0	108,4
Platba státu do zdravotního pojištění - VPS	32 493	33 379	33 379	33 377	100,0	-2	102,7
Výdaje na dluhovou službu	21 328	26 729	26 889	26 765	99,5	-124	125,5
Poplatky dluhové služby	90	300	274	69	25,2	-205	76,7
Majetková újma peněžních ústavů	737	684	684	630	92,1	-54	85,5
Příspěvek státu na podporu stavebního spoření	13 261	15 200	15 337	15 337	100,0	0	115,7
Výdaje na volby a příspěvek politickým stranám	496	2 114	2 114	1 652	78,1	-462	333,1
Pozemkové úpravy	612	700	686	700	102,0	14	114,4
Dotace na podporu exportu - MF, EGAP, ČEB	38	1 125	1 013	116	11,5	-897	305,3
Transfery státním fondům (SZIF)	6 717	4 730	5 277	5 277	100,0	0	78,6
Výběrová dětská rekreace - dětské domovy a ÚSP	14	14	14	14	100,0	0	100,0
Úřad pro dohled nad družstevními záložnami	35	39	39	35	89,7	-4	100,0
Soudní a mimosoud. rehabilitace a odškodnění obětem trestné činnosti	30	290	290	93	32,1	-197	310,0
Jednorázová částka účastníkům národního boje a dalším osobám podle z. č. 261/2001 Sb. a odškodnění podle z. č. 172/2002 Sb.	122	100	25	25	100,0	0	20,5
Zdravotní péče azylantům a cizincům	51	63	63	63	100,0	0	123,5
Majetková újma pojištěn z provozování zák. pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	-	385	279	0		-279	
Dotace na minimální povinný příspěvek do FKSP státním podnikům	261	346	1	1	100,0	0	0,4
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	36	40	40	40	100,0	0	111,1
B. OSTATNÍ MANDATORNÍ VÝDAJE CELKEM (BI+BII)	25 251	41 165	40 289	34 940	86,7	-5 349	138,4
I. Výdaje vyplývající z jiných právních norem celkem	529	479	541	526	97,2	-15	99,4
Státní podpora hypotečního úvěrování	496	430	483	472	97,7	-11	95,2
Novomanželské půjčky	7	8	8	5	62,5	-3	71,4
Vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem	0	1	1	0	0,0	-1	x
Souhrnné pojištění vozidel	26	40	49	49	100,0	0	188,5
II. Výdaje vyplývající ze smluvních závazků celkem	24 722	40 686	39 748	34 414	86,6	-5 334	139,2
Úhrada realizovaných kurzových ztrát jistiny při splátkách zahraničního státního dluhu	210	0	0	0		0	0,0
Státní záruky a negarantované úvěry s.o. Správa železniční dopravní cesty podle z. č. 77/2002 Sb.	12 183	19 595	19 017	16 335	85,9	-2 682	134,1
Platba úroků za úvěry se zárukou poskytnuté nemocnicím	32	0	0	0		0	0,0
Vládní úvěry včetně plynárenských VIA a poplatků za vedení účtů	61	1 910	1 910	58	3,0	-1 852	95,1
Transfery mezinárodním organizacím, platby MMF, SB, Fond budoucnosti	987	2 315	2 315	1 968	85,0	-347	199,4
Odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU	0	16 866	16 506	16 053	97,3	-453	
Vypřádání závazků ČR vůči CME a Housing&Construction	11 249	0	0	0			x
MANDATORNÍ VÝDAJE CELKEM (A+B)	426 594	461 726	462 750	453 192	97,9	-9 558	106,2
PODÍL NA CELKOVÝCH VÝDAJÍCH STÁTNÍHO ROZPOČTU v %	52,75	53,10	53,20	52,52			

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona jsou odvozeny z výše jednotlivé platby stanovené zákonem nebo z uplatnění zákonných nároků a podmínek, za kterých je stát musí realizovat. Do této skupiny patří především sociální transfery obyvatelstvu (důchody, dávky nemocenského pojištění a podpory v nezaměstnanosti, dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče), platba státu do systému všeobecného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel, příspěvek na stavební spoření a příspěvek k penzijnímu připojištění. Pro **ostatní mandatorní výdaje vyplývající z právních norem** jsou stanoveny podmínky k jejich výplatě, za kterých je musí stát uhradit, ale z právního předpisu nelze přímo odvodit výši jednotlivé platby nebo výdaje (např. výdaje na podporu exportu). Mandatorní výdaje **vyplývající ze smluvních závazků** jsou dány mezinárodními smlouvami a dohodami nebo jsou spojeny s některými státními zárukami, vládními úvěry apod. (např. výdaje na odvod vlastních zdrojů Evropských společenství do Evropské unie).

Celkové mandatorní výdaje představovaly ve **schváleném rozpočtu 461,7 mld Kč**, (tj. 53,1 % celkových výdajů), z toho na zákonné mandatorní výdaje připadlo téměř 420,6 mld Kč, tj. 91,1 %. Největší objem mandatorních výdajů vyplývajících ze zákona představovaly sociální transfery vč. ochrany zaměstnanců a mandatorních sociální dotací, které byly rozpočtovány ve výši 331,3 mld Kč, tj. 78,8 % výdajů této skupiny, dále objemově významné byly výdaje na platbu státu do zdravotního pojištění pro vybrané skupiny obyvatel, státní příspěvek na stavební spoření a výdaje na dluhovou službu, které v souhrnu činily 75,3 mld Kč, tj. 17,9 % mandatorních výdajů předurčených zákonem. Ve sledovaném roce byl poprvé rozpočtován odvod peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie ve výši 16,9 mld Kč jako smluvní závazek vyplývající ze vstupu České republiky do Evropské unie v květnu 2004. Předpokládaný podíl celkových mandatorních výdajů na hrubém domácím produktu v b.c. činil 16,9 %.

Upravený rozpočet mandatorních výdajů dosáhl téměř 462,8 mld Kč a byl tak o 1,0 mld Kč vyšší než schválený rozpočet. Na zvýšení se podílely mandatorní výdaje vyplývající ze zákona (o 1,9 mld Kč), zatímco ostatní mandatorní výdaje byly sníženy (téměř o 0,9 mld Kč).

Skutečné čerpání všech mandatorních výdajů dosáhlo **453,2 mld Kč**, tj. přes 52,5 % celkových výdajů státního rozpočtu, a za upraveným rozpočtem zaostalo téměř o 9,6 mld Kč (o 2,1 %). Meziroční růst o 26,6 mld Kč, tj. o 6,2 % byl ovlivněn zahrnutím výdajů plynoucích z arbitrážního sporu CME vůči ČR a z vypořádání vztahů vůči společnosti Housing&Construction do skutečnosti roku 2003; po odečtení těchto mimořádných výdajů ve výši 11,2 mld Kč činil meziroční růst 37,8 mld Kč, tj. 9,1 %. Na tomto zvýšení se projevil především v mandatorních výdajích poprvé

zahrnutý odvod peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie ve výši téměř 16,1 mld Kč. K růstu dalších výdajů došlo v sociální oblasti - v červnu 2004 byly vyplaceny mimořádné dávky důchodcům a dětem jako sociální opatření ve vztahu ke změnám DPH (6,5 mld Kč), důchody vzrostly téměř o 5,1 mld Kč. Výdaje na dluhovou službu se zvýšily o 5,4 mld Kč, výdaje na realizaci státních záruk téměř o 4,2 mld Kč atd.

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona byly čerpány v objemu **418,3 mld Kč** (99,0 % upraveného rozpočtu) a představovaly 92,3 % všech mandatorních výdajů. Meziročně se tyto výdaje zvýšily o 16,9 mld Kč (o 4,3 %). Největší část připadla na **sociální transfery**, a to **330,9 mld Kč** (79,1 %). Na jejich celkovém meziročním zvýšení o 8,8 mld Kč (o 2,7 %) se podílely především již zmíněné mimořádné dávky důchodcům a dětem a růst dávek důchodového pojištění o 5,1 mld Kč (o 2,2 %), na druhé straně na základě úpravy legislativy v nemocenském pojištění došlo ke snížení dávek nemocenského pojištění (zvl. nemocenského). Dále se výrazně zvýšily výdaje na obsluhu státního dluhu (o 5,4 mld Kč, tj. o 25,5 %) a příspěvek státu na podporu stavebního spoření (o 2,1 mld Kč, tj. o 15,7 %). V mandatorních výdajích byly rovněž zahrnuty výdaje na volby konané v roce 2004 do zastupitelstev obcí a krajů, do Senátu a do Evropského parlamentu ve výši 1,1 mld Kč.

Mandatorní výdaje vyplývající z jiných právních norem a ze smluvních závazků byly čerpány v částce **34,9 mld Kč**, tj. o 5,3 mld Kč (o 13,3 %) méně než uváděl upravený státní rozpočet. Na meziroční růst téměř o 9,7 mld Kč (o 38,4 %) měly protisměrný vliv, jak již bylo uvedeno, vypořádání závazků státu vůči CME a společnosti Housing&Construction v roce 2003, na druhé straně v roce 2004 poprvé zahrnutý odvod peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie, růst výdajů na státní záruky, ale také nízké čerpání, resp. nečerpání výdajů na vládní úvěry (plynárenské VIA).

Jednotlivé mandatorní výdaje jsou hodnoceny v příslušné části zprávy týkající se výdajů v druhovém členění rozpočtové skladby.

Důsledkem **vyšší dynamiky mandatorních výdajů** než celkových výdajů státního rozpočtu (proti roku 1995 vzrostly celkové mandatorní výdaje o 134,0 %, celkové výdaje pouze o 99,4 %) je **růst jejich podílu na celkových výdajích státního rozpočtu**. Ten se zvýšil proti roku 1995 ze 44,76 % na 52,52 %, tj. o 7,76 procentního bodu; z toho podíl zákonných mandatorních výdajů vzrostl o 5,84 procentního bodu (ze 42,63 % na 48,47 %).

V období 1995-2004 se zvýšil rovněž jejich podíl na hrubém domácím produktu v b.c. ze 14,02 % na 16,47 %, tj. o 2,45 procentního bodu (v roce 2003 tento podíl činil 16,72 %).

6. Výdaje státního rozpočtu na podporu výzkumu a vývoje

Výdaje na podporu výzkumu a vývoje byly zákonem č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu pro rok 2004, stanoveny ve výši 14,7 mld Kč. Proti roku 2003 se jednalo o zvýšení o 0,8 mld Kč, což představuje **nárůst o 5,8 %**. Přestože vláda považuje podporu této oblasti v rámci své rozpočtové politiky za jednu ze svých priorit, s ohledem na reformu veřejných financí došlo pouze k mírnému meziročnímu nárůstu celkového objemu. Rozpočtovaná výše výdajů představovala 0,53 % HDP z predikovaného objemu HDP, což znamená o 0,01 procentního bodu méně, než v roce 2003 (po provedené revizi HDP za rok 2003 ČSÚ).

Částka stanovená zákonem č. 457/2003 Sb. byla v průběhu roku rozpočtovými opatřeními nepatrně navýšena o 30 mil. Kč. **Skutečné čerpání dosáhlo 14,2 mld Kč, tj. 96,6 % upraveného rozpočtu. Nevyčerpaný objem ve výši 0,5 mld Kč byl převeden do rezervních fondů kapitol** a bude použit na podporu výzkumu a vývoje v následujících letech. V roce 2003 byla do rezervních fondů převedena nevyčerpaná částka ve výši 0,1 mld Kč.

K významnému zvýšení výdajů na oblast podpory výzkumu a vývoje, kdy meziroční index nárůstu u schváleného rozpočtu dosáhl hranice přes 30 %, došlo v kapitolách Bezpečnostní informační služba, Národní bezpečnostní úřad, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo dopravy. Nově byly vyčleněny výdaje na výzkum a vývoj u Ministerstva pro místní rozvoj. Nejvyšší absolutní zvýšení čerpání skutečných výdajů proti roku 2003 zaznamenaly kapitoly Akademie věd – o 0,4 mld Kč a Ministerstvo průmyslu a obchodu – o 0,3 mld Kč.

Největší podíl výdajů na výzkum a vývoj připadl jako každý rok na **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, které čerpalo celkem 4,5 mld Kč, tj. 95,7 % upraveného rozpočtu kapitoly a 31,7 % celkového objemu podpory výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu. Snížení výdajů kapitoly na tuto oblast oproti roku 2003 bylo ovlivněno zrušením poplatku za účast ČR na 6. rámcovém programu EU, který pokrývá aktivity Evropského společenství v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a jejich demonstrací v letech 2002 – 2006. Z prostředků kapitoly byla uvolněna institucionální podpora ve výši 3,2 mld Kč, což představuje mírné snížení ve srovnání s rokem 2003. Jednalo se o podporu výzkumných záměrů realizovaných vysokými školami, organizacemi v působnosti kapitoly a právníckými osobami a dotace na specifický výzkum na vysokých školách. Účelová podpora výzkumu a vývoje z této kapitoly byla uvolněna ve výši 1,3 mld Kč, t. j. na srovnatelné úrovni s rokem 2003. Z toho 1,1 mld Kč bylo směřováno na podporu programů v působnosti poskytovatelů na programy Výzkumná centra-LN, Podpora začínajících pracovníků ve výzkumu a vývoji a Mezinárodní spolupráci ČR ve výzkumu a vývoji

prostřednictvím programů EUPRO, COST, EUREKA, KONTAKT a INGO. Na podporu výzkumu a vývoje veřejných vysokých škol bylo v roce 2004 z kapitoly vynaloženo celkem 3,3 mld Kč, což je na shodné úrovni s rokem 2003.

Tabulka č. 58

v mil. Kč

UKAZATEL	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Převody do rezerv. fondů 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách					
	1	2	3	4	5	6	7	8
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	13 425,0	14 663,9	14 693,2	14 174,6	510,0	96,5	-518,6	105,6
v tom:								
Kancelář prezidenta republiky	0,2		0,1	0,1		100,0		50,0
Úřad vlády České republiky	13,2	16,3	16,3	15,5	0,0	95,1	-0,8	117,4
Bezpečnostní informační služba	4,4	7,1	7,1	7,1		100,0	0,0	161,4
Ministerstvo zahraničních věcí	16,3	19,3	19,3	18,8	0,5	97,4	-0,5	115,3
Ministerstvo obrany	508,6	483,9	497,5	382,8	116,8	76,9	-114,7	75,3
Národní bezpečnostní úřad	14,0	25,6	25,4	18,8		74,0	-6,6	134,3
Ministerstvo práce a sociálních věcí	76,0	113,9	114,1	70,6	43,5	61,9	-43,5	92,9
Ministerstvo vnitra	19,7	19,0	19,6	19,7	0,2	100,5	0,1	100,0
Ministerstvo životního prostředí	527,8	565,9	563,4	553,6	9,8	98,3	-9,8	104,9
Ministerstvo pro místní rozvoj		30,0	30,0	27,4	2,6	91,3	-2,6	x
Grantová agentura České republiky	1 183,0	1 252,5	1 248,8	1 242,2	4,6	99,5	-6,6	105,0
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1 205,2	1 559,4	1 553,5	1 542,0	8,9	99,3	-11,5	127,9
Ministerstvo dopravy	95,8	157,8	157,5	129,0	28,2	81,9	-28,5	134,7
Ministerstvo zemědělství	586,4	668,3	671,7	671,4	0,4	100,0		114,5
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 583,3	4 688,4	4 673,0	4 538,4	134,2	97,1	-134,6	99,0
Ministerstvo kultury	79,4	82,4	82,4	81,6	0,6	99,0	-0,8	102,8
Ministerstvo zdravotnictví	730,8	800,5	804,2	727,9	74,5	90,5	-76,3	99,6
Ministerstvo spravedlnosti	16,0	16,1	4,7	4,8		102,1	0,1	30,0
Ministerstvo informatiky	21,5	21,3	21,3	16,1	5,2	75,6	-5,2	74,9
Český úřad zeměměřičský a katastrální	24,3	24,6	24,6	24,6		100,0		101,2
Český báňský úřad	22,5	27,5	27,5	27,5		100,0		122,2
Akademie věd České republiky	3 647,3	4 033,3	4 081,4	4 005,2	80,0	98,1	-76,2	109,8
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	49,3	50,8	49,8	49,5		99,4	-0,3	100,4
Z celku:								
Institucionální výdaje na výzkum a vývoj	7 597,6	7 868,6	7 903,3	7 783,6	x	98,5	-119,7	102,4
Účelové výdaje na výzkum a vývoj	5 827,4	6 795,3	6 789,9	6 391,0	x	94,1	-398,9	109,7

Prostřednictvím kapitoly **Akademie věd** bylo na výzkum a vývoj vynaloženo celkem 4,0 mld Kč, což představuje zvýšení oproti roku 2003 o 11,1 %. Podíl institucionálních výdajů na celkové podpoře výzkumu a vývoje kapitoly v roce 2004 činil 85,0 %, což je na srovnatelné úrovni s rokem 2003.

Ministerstvo průmyslu a obchodu vynaložilo na výzkum a vývoj celkem 1,5 mld Kč, což ve srovnání s předchozím rokem představuje zvýšení o 25,0 %. Prostředky účelové podpory výzkumu a vývoje byly vynaloženy na 453 projektů v následujících programech: Program Progres – zvýšení výkonnosti českého průmyslu (466 mil. Kč); Program Konsorcía – produktivita a technologie pro průmysl (454 mil. Kč); Program Impuls – podpora malých a středních podniků, zlepšení konkurenceschopnosti produktů a modernizace technologií (328 mil. Kč); Program Tandem – nové výrobky, technologie a služby (228 mil. Kč); Národní program Pokrok (61 mil. Kč); Revitalizace montovaných skeletových objektů (3 mil. Kč).

V roce 2004 se poprvé ve státním rozpočtu objevily výdaje na podporu Národního programu výzkumu, který byl schválen usnesením vlády č. 417/2003. **Podpora Národního programu výzkumu** byla realizována Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem dopravy, Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem zdravotnictví a Akademií věd. Celkové výdaje pro rok 2004 byly schváleny ve výši 0,9 mld Kč, skutečné výdaje činily 0,5 mld Kč. Nevyužité prostředky byly převedeny do rezervních fondů k využití v dalších letech.

Podpora státního rozpočtu na výzkum a vývoj je realizována podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), a to formou účelové podpory a institucionální podpory. **Účelová podpora** výzkumu a vývoje znamená poskytování účelových dotací na řešení projektů výzkumu a vývoje fyzickým a právnickým osobám včetně příspěvkových organizací a organizačních složek státu. **Institucionální podpora** představuje poskytnutí prostředků na výzkumný záměr příspěvkových organizací, organizačních složek státu i jiných právnických osob, na specifický výzkum na vysokých školách nebo na mezinárodní spolupráci České republiky.

Z celkových výdajů ve výši 14,2 mld Kč, vynaložených na podporu výzkumu a vývoje v roce 2004, připadlo na účelové výdaje 6,4 mld Kč, tj. 45,1 % a na institucionální výdaje 7,8 mld Kč, tj. 54,9 %. Ve srovnání s rokem 2003 došlo ke zvýšení podílu účelových výdajů na celkovém objemu podpory, a to o 1,8 procentního bodu.

7. Výdaje na státní správu

”Státní správa”¹ z hlediska státního rozpočtu představuje ministerstva a další státní orgány a instituce (celkem cca 2/3 z celkového počtu 41 kapitol státního rozpočtu). V jejich působnosti vykonávají činnost desítky organizačních složek, jako např. územní finanční orgány (tvořící 8 finančních ředitelství a přes 200 finančních úřadů), celní orgány (Generální ředitelství cel, 8 celních ředitelství a přes 90 celních úřadů), úřady práce (přes 70), pozemkové úřady, veterinární správa (přes 70 složek), zastupitelské úřady, Česká správa sociálního zabezpečení, katastrální úřady, zeměměřičské a katastrální inspektoráty, Státní plavební správa, Úřad pro civilní letectví, Puncovní úřad, Česká obchodní inspekce, inspektoráty bezpečnosti práce a další. Součástí státní správy jsou i některé složky Ministerstva obrany vč. Armády ČR a Ministerstva vnitra vč. Policie ČR (regionální a další složky), dále soudnictví (cca 100 soudů), státní zastupitelství a vězeňská služba. Jde tedy o subjekty, které svojí činností zabezpečují a podporují chod státní správy.

V orgánech a organizačních složkách státní správy v roce 2004 pracovalo celkem téměř 167 tis. zaměstnanců a na jejich činnost bylo ze státního rozpočtu vynaloženo celkově 97,1 mld Kč.

Tabulka č. 59

Počty zaměstnanců a výdaje na státní správu v roce 2004:

Ukazatel	Počet zaměstnanců	Výdaje celkem		Běžné výdaje skuteč.	v tom:		Kapitálové výdaje skuteč.
		Rozpočet po změnách	Skutečnost		platby, ost. platby za prov.práci a pojistné	ost. běž. výdaje	
Státní správa celkem	166 811	101 424	97 113	88 195	63 368	24 827	8 920
z toho:							
Ministerstvo vnitra	72 356	38 323	38 192	35 533	27 865	7 668	2 659
Ministerstvo spravedlnosti	22 105	16 274	15 223	13 908	10 471	3 437	1 315
Ministerstvo financí	24 916	13 280	12 864	11 538	8 683	2 855	1 326
Ministerstvo práce a soc. věcí	16 220	9 456	8 609	7 857	4 866	2 991	752
Ministerstvo zahranič. věcí	2 107	4 524	4 278	3 590	722	2 868	688
Ministerstvo obrany	3 476	3 149	2 500	2 324	1 582	742	176
Ministerstvo zemědělství	5 983	3 123	3 058	2 765	2 068	697	293
Vybraná ministerstva celkem	147 163	88 129	84 724	77 515	56 257	21 258	7 209

¹ Pojem "státní správa" není obsahově jednoznačně definován, proto dále uváděné údaje mají pouze *orientační charakter* (mj. také z důvodu změn vyplývajících z reformy veřejné správy – přechodu působnosti z centra na ÚSC); uvedené skutečnosti relativizují rovněž meziroční srovnání. Pro zjednodušení sumarizací jsou do výdajů státní správy u vybraných paragrafů zahrnuty celé seskupení položek 50, 51 a 61.

Celkové výdaje státního rozpočtu na státní správu **byly čerpány na 95,8 % rozpočtu po všech změnách** (úspora ve výši 4,3 mld Kč) a **meziročně vzrostly o 2,4 mld Kč, tj. o 2,6 %** (v roce 2003 činila úspora 2,1 mld Kč, tj. 2,2 % a meziroční růst 8,8 mld Kč, tj. 10,2 %). **Z celkových výdajů na státní správu v roce 2004 představovaly běžné (neinvestiční) výdaje 90,8 %** (stejně jako v roce 2003), zbytek připadl na kapitálové výdaje. Největší objem neinvestičních výdajů – celkem 63,4 mld Kč, tj. 65,3 % všech výdajů byl použit na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci včetně povinného pojistného placeného zaměstnavatelem (v roce 2003 byl tento podíl 64,2 %). Tyto výdaje, resp. jejich rozhodující část – mzdové prostředky – jsou podrobněji vyhodnoceny v předchozím bodě 2.3.2. této zprávy.

Počet zaměstnanců pracujících ve státní správě v roce 2004 dosáhl **166,8 tis. osob** průměrného přepočteného stavu, což ve srovnání s upraveným limitem (171,2 tis. osob) představovalo **úsporu 4,4 tis. osob a plnění na 97,4 %**. **Meziročně** jejich počet vzrostl o 225 osob, tj. o 0,1 %.

Rozhodující část výdajů na státní správu byla vynaložena na činnost resortů zabezpečujících **vnitřní bezpečnost státu** (Policie ČR v rámci Ministerstva vnitra), **právní ochranu** (soudy, státní zastupitelství a vězeňská služba v rámci Ministerstva spravedlnosti), **správu daní a poplatků** (finanční a celní úřady v rámci Ministerstva financí), **sociální oblast** (úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad bezpečnosti práce, inspektoráty bezpečnosti práce v rámci MPSV), správu v působnosti **pozemkových úřadů** (v rámci Ministerstva zemědělství), **obranu** (Ministerstvo obrany a některé správní složky Armády ČR) a **zahraniční věci** (zastupitelské úřady v rámci MZV).

Podíl těchto kapitol na celkových výdajích na státní správu v roce 2004 **představoval 84,7 mld Kč, tj. 86,9 %** (z toho na běžných výdajích 87,9 % a na kapitálových výdajích 80,8 %) při 88,2 % podílu na celkovém počtu zaměstnanců ve státní správě. Proti roku 2003 vzrostly výdaje těchto nosných resortů o 2,3 mld Kč, tj. o 2,8 %, tedy rychleji než za celou státní správu.

Nejvíce – přes 39 % - se na celkových výdajích na státní správu **podílelo Ministerstvo vnitra** (z toho na běžných výdajích 40,3 % a na kapitálových výdajích 29,8 %), při podílu na počtu zaměstnanců 43,4 %. **Ministerstvo spravedlnosti se** na výdajích na státní správu **podílelo 15,7 %** při podílu na počtu zaměstnanců 13,3 % a **Ministerstvo financí 13,2 %** u výdajů a 14,9 % u zaměstnanců.

Celkové výdaje na jednoho zaměstnance státní správy v roce 2004 představovaly **v průměru 582 tis. Kč**, z toho běžné výdaje činily 529 tis. Kč (z nich osobní výdaje 380 tis. Kč) a kapitálové výdaje 53 tis. Kč. Proti předchozímu roku vzrostly celkové výdaje na jednoho zaměstnance o 2,5 %, z toho běžné výdaje o 2,5 % (z nich osobní výdaje o 4,1 %), a kapitálové výdaje o 2,3 %.

Nejvíce výdajů na 1 zaměstnance státní správy bylo vynaloženo u **Ministerstva informatiky - 3 484 tis. Kč**, tj. nárůst o 56,4 % (MI bylo zřízeno v roce 2003 a kromě kompetencí bývalého Úřadu pro veřejné informační systémy na něj postupně přešly kompetence na úseku spojů – převodem z MDS, nyní MD, a kompetence v oblasti elektronického podpisu od Úřadu pro ochranu osobních údajů; to se odrazilo v nárůstu výdajů na 1 zaměstnance proti roku 2003 o 56,5 %), u **Ministerstva zahraničních věcí - 2 031 tis. Kč** (proti roku 2003 pokles o 3,2 %, způsoben zejména nižšími nákupy služeb a poklesem kursu USD vůči Kč), u **Státního úřadu pro jadernou bezpečnost - 1 270 tis. Kč** (proti roku 2003 nárůst o 1,7 %), u **Rady pro rozhlasové a televizní vysílání – 1 216 tis. Kč** (jako kapitola státní správy je zařazena nově od roku 2004), u **Ministerstva dopravy - 1 181 tis. Kč** (meziroční pokles o 41,4 % souvisí s výše uvedeným převodem části správních agend do MI a postupným dočerpáváním prostředků určených na odstraňování následků povodní 2002), u **Ústavního soudu - 1 096** (proti roku 2003 pokles o 4,3 %, ovlivněn především snížením kapitálových výdajů) a u **Ministerstva pro místní rozvoj - 1 025 tis. Kč** (nárůst o 11,0 %, ovlivněn hlavně zvýšením kapitálových výdajů souvisejících s projekty na akci TPCA Kolín a s dostavbou akce „Salvátorská“).

Nejméně prostředků na 1 zaměstnance státní správy připadlo na kapitoly **Český úřad zeměměřický a katastrální - 405 tis. Kč** (nárůst o 10,9 %, ovlivněn částečně růstem výdajů a částečně poklesem počtu zaměstnanců), **Ministerstvo zdravotnictví - 463 tis. Kč** (téměř stejně jako v roce 2003), **Správa státních hmotných rezerv - 497 tis. Kč** (pokles o 2,9 %) a **Ministerstvo zemědělství - 511 tis. Kč** (pokles o 0,3 %).

Celkové výdaje na státní správu v roce 2004 představovaly 11,3 % všech výdajů státního rozpočtu (pokles o 0,4 procentního bodu), z toho běžné výdaje činily 11,1 % všech neinvestičních výdajů státního rozpočtu (v roce 2003 to bylo 11,4 %) a investiční výdaje 13,4 % všech kapitálových výdajů (v roce 2003 činily 15,3 %).

Výdaje na státní správu bez vybraných resortů (jejichž činnosti nemají jednoznačně administrativní charakter), uvedených v předchozí tabulce, představovaly **1,4 % všech výdajů státního rozpočtu**, z toho běžné výdaje 1,3 % a kapitálové výdaje 2,6 % (v roce 2003 tyto podíly činily 1,5 %, 1,4 % a 2,6 %).

Jestliže v roce 2004 bylo vynaloženo z prostředků státního rozpočtu v průměru na 1 obyvatele České republiky **84,5 tis. Kč** všech výdajů (z toho běžných 77,9 tis. Kč a kapitálových 6,5 tis. Kč), pak **státní správa "stála" 1 obyvatele 9,5 tis. Kč** (z toho běžné výdaje představovaly 8,6 tis. Kč a kapitálové výdaje 0,9 tis. Kč) a **po vyloučení** výdajů na výše uvedené vybrané resorty **1 213 Kč**. Z hlediska **meziročního srovnání v předchozím roce 2003** dosáhly uvedené ukazatele těchto hodnot: podíl všech výdajů státního rozpočtu na 1 obyvatele 79,3 tis. Kč (z toho běžných 73,7 tis. Kč a kapitálových 5,6 tis. Kč) a podíl výdajů státní správy na 1 obyvatele 9,3 tis. Kč (z toho běžné výdaje 8,4 tis. Kč a kapitálové výdaje 0,9 tis. Kč), resp. po vyloučení uvedených resortů 1 197 Kč.

8. Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění

Odvětvové členění výdajů státního rozpočtu má za cíl především transparentně interpretovat směry vládní rozpočtové politiky a finanční zajištěnost jednotlivých funkcí státu. Toto členění odhlíží od všech ostatních hledisek, která do funkčního členění nepatří, a naopak agreguje jednotlivé funkční kategorie výdajů podle účelu, na které jsou peníze státního rozpočtu vynakládány.

Přehled o výdajích státního rozpočtu podle odvětvového (funkčního) hlediska podává následující tabulka^{x/}:

Tabulka č. 60

Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění

v mld Kč

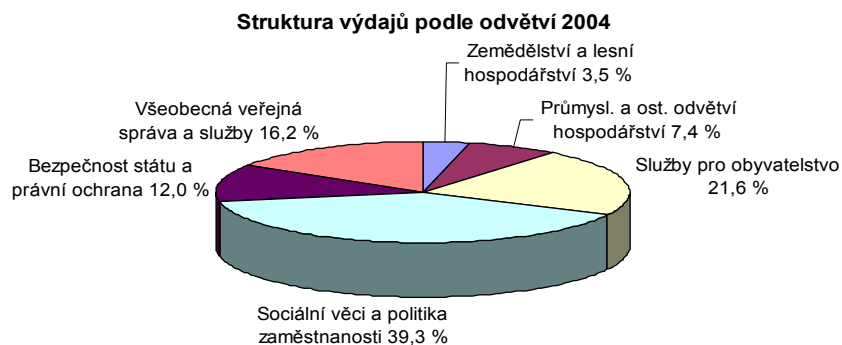
Rozp. skup.	U K A Z A T E L	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění 4:3	Index 2004/03 4:1	Rozdíl 2004-03 4-1
			schválený	po změnách				
			1	2				
1	Zemědělství a lesní hospodářství	21,60	28,38	28,49	30,33	106,5	140,4	8,7
	z toho: Zemědělská a potravinářská činnost a rozvoj	8,16	16,25	16,23	18,01	111,0	220,7	9,9
2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	54,30	52,94	67,18	64,17	95,5	118,2	9,9
	v tom: Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	8,00	9,13	15,11	14,45	95,6	180,6	6,5
	Doprava	27,82	26,90	33,83	32,97	97,5	118,5	5,2
	Vodní hospodářství	5,48	5,39	6,06	4,96	81,8	90,5	-0,5
	Spoje	0,38	0,48	0,50	0,51	102,0	134,2	0,1
	Všeob. hosp. záležitosti a ost. ekon. funkce	12,62	11,05	11,67	11,28	96,7	89,4	-1,3
3	Služby pro obyvatelstvo	180,06	184,27	188,51	186,79	99,1	103,7	6,7
	v tom: Vzdělávání	92,43	94,95	98,61	97,52	98,9	105,5	5,1
	Kultura, církev a sdělovací prostředky	6,79	7,19	7,57	7,26	95,9	106,9	0,5
	Tělovýchova a zájmová činnost	2,63	2,92	3,51	3,52	100,3	133,8	0,9
	Zdravotnictví	48,47	44,28	45,67	45,71	100,1	94,3	-2,8
	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	19,41	21,00	21,21	21,32	100,5	109,8	1,9
	Ochrana životního prostředí	4,07	5,00	5,23	4,75	90,8	116,7	0,7
	Ostatní výzkum a vývoj	6,26	8,93	6,72	6,72	100,0	107,3	0,5
4	Sociální věci a politika zaměstnanosti	325,84	335,16	338,36	338,77	100,1	104,0	12,9
	v tom: Dávky a podpory v sociálním zabezpečení	301,81	308,45	310,29	310,22	100,0	102,8	8,4
	Politika zaměstnanosti	13,17	15,35	15,14	15,13	99,9	114,9	2,0
	Sociální péče a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	10,86	11,36	12,92	13,41	103,8	123,5	2,6
5	Bezpečnost státu a právní ochrana	101,69	99,78	100,76	103,40	102,6	101,7	1,7
	v tom: Obrana	44,57	41,75	41,56	42,54	102,4	95,4	-2,0
	Civilní připravenost na krizové stavy	1,48	1,59	1,59	1,53	96,2	103,4	0,1
	Bezpečnost a veřejný pořádek	31,52	32,73	32,97	33,62	102,0	106,7	2,1
	Právní ochrana	16,60	17,04	17,10	18,06	105,6	108,8	1,5
	Požární ochrana a integ. záchr. systém	7,52	6,66	7,55	7,65	101,3	101,7	0,1
6	Všeobecná veřejná správa a služby	125,23	168,52	146,46	139,43	95,2	111,3	14,2
	v tom: Státní moc, stát. správa, územní samospráva a politické strany	24,68	45,02	43,38	42,50	98,0	172,2	17,8
	Jiné veřejné služby a činnosti	1,79	2,07	2,34	2,16	92,3	120,7	0,4
	Finanční operace	54,69	52,01	51,22	48,59	94,9	88,8	-6,1
	Ostatní činnosti	44,07	69,42	49,53	46,19	93,3	104,8	2,1
VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM		808,72	869,05	869,75	862,89	99,2	106,7	54,2

Pozn.: Srovnatelnost údajů v roce 2004 a v roce 2003 je snížena vlivem vstupu ČR do EU.

^{x/} Údaje včetně převodů do rezervních fondů organizačních složek státu (v roce 2004 celkem 29,0 mld Kč, v roce 2003 celkem 5,2 mld Kč)

Následující graf znázorňuje podíl jednotlivých odvětví na celkových skutečných výdajích státního rozpočtu za rok 2004:

Graf č. 8

8.1. Výdaje na sociální věci a politiku zaměstnanosti

Tyto výdaje dosáhly v roce 2004 výše **338,8 mld Kč**, což je o **12,9 mld Kč**, tj. o **4,0 %** více než v předchozím roce (v roce 2003 vzrostly oproti roku 2002 o 2,7 %). Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely **39,3 %**, tj. o 1,0 procentního bodu méně než v roce 2003 (pokles jejich podílu v roce 2003 proti roku 2002 činil 1,9 procentního bodu). Jejich schválený rozpočet byl splněn na 101,1 %, rozpočet po změnách pak na 100,1 %.

Téměř 91,6 % prostředků této skupiny výdajů byly vynaloženy na **dávky a podpory v sociálním zabezpečení** (rozpočtový oddíl 41), které dosáhly objemu **310,2 mld Kč** a meziročně vzrostly o **8,4 mld Kč**, tj. o 2,8 %.

Z této částky připadalo 74,4 % na **dávky důchodového pojištění** – **230,9 mld Kč** (meziroční nárůst o 2,2 %), z toho na starobní důchody bylo vynaloženo celkem 167,8 mld Kč, na invalidní důchody (plné i částečné) 41,7 mld Kč a na vdovské, vdovecké a sirotčí důchody celkem 21,3 mld Kč.

Druhou váhově nejvýznamnější částku v rámci sociálního zabezpečení představují **dávky státní sociální podpory** čerpané ve výši **33,0 mld Kč**, které meziročně vzrostly o 2,2 %. Tyto výdaje zahrnují především přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné atd.

Dalším významným pododdílem jsou **dávky nemocenského pojištění**. Objemem **29,7 mld Kč** zaostaly za skutečností roku 2003 o 4,7 mld Kč, tj. o 13,7 %. Byly tvořeny zejména položkami nemocenského ve výši 24,8 mld Kč (meziroční pokles o 4,8 mld Kč), peněžité pomoci v mateřství ve výši 4,2 mld Kč a podpory při ošetřování člena rodiny ve výši 0,7 mld Kč.

Výdaje na **politiku zaměstnanosti** (rozpočtový oddíl 42) dosáhly v roce 2004 výše **15,1 mld Kč** a proti roku 2003 vzrostly o 14,9 % (v roce 2003 vzrostly o 33,3 %).

Z nich **pasivní politika zaměstnanosti** v objemu **7,3 mld Kč** (nárůst o 5,6 % proti roku 2003) souvisela především s hmotným zabezpečením osob v nezaměstnanosti (podpory) a zvýšením ke hmotnému zabezpečení na manželku a děti osobám se změněnou pracovní schopností.

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v celkově vynaložené částce **4,4 mld Kč** vzrostly meziročně o 33,5 % (v roce 2003 poklesly o 6,4 %) a byly použity zejména na tvorbu účelných pracovních míst – 1 031 mil. Kč, dále na veřejně prospěšné práce - 833 mil. Kč, na rekvalifikace - 481 mil. Kč, na odbornou praxi absolventů škol - 418 mil. Kč a na podporu zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností - 251 mil. Kč.

Třetím nejvýznamnějším pododdílem politiky zaměstnanosti byly **příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace**, jež byly ve výši **2,5 mld Kč** (z toho 163 mil. Kč plynulo do rezervního fondu) vyplaceny zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů v souvislosti s restrukturalizací ocelářského a hnědouhelného průmyslu a dopravy, a představovaly tak proti roku 2003 nárůst o 15,2 %.

Výdaje na **sociální péči a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti** (rozpočtový oddíl 43), které představují nikoliv přímé dávky a podpory, ale výdaje na činnosti a služby zaměřené na určité sociální skupiny obyvatelstva nebo sociální programy, dosáhly v roce 2004 celkové výše **13,4 mld Kč** a proti předchozímu roku vzrostly o 23,4 % (v roce 2003 poklesly o 30,7 %). V rámci tohoto okruhu výdajů jsou nyní financovány především výdaje **na správu v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti**, na které připadla největší část vynaložených prostředků – **10,2 mld Kč** (meziroční růst o 36,1 %). Tyto výdaje byly čerpány zejména u České správy sociálního zabezpečení včetně jejich okresních složek a u úřadů práce. Na ústředně financovanou **sociální péči a pomoc starým a zdravotně postiženým občanům** bylo vynaloženo 1,1 mld Kč, z toho připadlo ve prospěch sociálních ústavů pro zdravotně postiženou mládež včetně diagnostických ústavů 447 mil. Kč a domovů důchodců 395 mil. Kč.

8.2. Výdaje na služby pro obyvatelstvo

Výdaje na služby pro obyvatelstvo zahrnují výdaje na vzdělávání, kulturu, církve a sdělovací prostředky, tělovýchovu a zájmovou činnost, zdravotnictví, bydlení, komunální služby a územní rozvoj, ochranu životního prostředí a na výzkum a vývoj odvětvově nespécifikovaný. Prostředky na tyto účely jsou poskytovány rozpočtovými kapitolami přímo nebo prostřednictvím rozpočtů územních samosprávných celků. **Výdaje na služby pro obyvatelstvo dosáhly v roce 2004 částky 186,8 mld Kč** a meziročně **vzrostly** o 6,7 mld Kč, tj. **o 3,7 %** (v roce 2003 o 11,8 %). **Na celkových výdajích** státního rozpočtu **se podílely 21,6 %** proti 22,3 % v předchozím roce.

Objemově nejvýznamnější část těchto výdajů (více než 52 %) představovaly **výdaje na vzdělávání** (rozpočtový oddíl 31 a 32) – celkem dosáhly **97,5 mld Kč** při meziročním růstu o 5,5 % (v roce 2003 vzrostly o 7,2 %). Většina této částky směřovala do pododdílu **Ostatní činnost a nespécifikované výdaje**, v rámci kterého bylo vyplaceno **67,5 mld Kč** (při meziročním růstu o 3,6 %). V naprosté většině šlo o transferované prostředky pro územní samosprávné celky, na které přešla působnost především v oblasti **zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání**. Takto vysoká částka v tomto pododdíle souvisí s reformou veřejné správy v roce 2003, kdy došlo k převedení jak majetku a zřizovatelských funkcí k nim, tak i jejich financování na kraje. Na zařízení **vysokoškolského vzdělávání** bylo vynaloženo celkem **22,2 mld Kč** (o 2,3 mld Kč více než v roce 2003), z toho na činnost vysokých škol (bez výzkumu a vývoje na vysokých školách) 18,8 mld Kč.

Výdaje na zdravotnictví (rozpočtový oddíl 35), financované ze státního rozpočtu, dosáhly v roce 2004 v souhrnu **45,7 mld Kč** a byly o 2,8 mld Kč, tj. o 5,7 % pod úroveň roku 2003 (v roce 2003 vzrostly o 1,7 mld Kč, tj. o 3,7 %). Pokles byl způsoben vyšší základnou v roce 2003, kdy vláda svými usneseními č. 750/2003 a č. 1153/2003 rozhodla, že bude zdravotním zařízením zřízených bývalými okresními úřady poskytnuta **mimořádná finanční výpomoc státu** k částečnému řešení úhrady pohledávek těchto zařízení ve výši 2,7 mld Kč (**na rok 2004** připadlo vyplatit podstatně **menší částku – 0,8 mld Kč**). Dále je zde patrný vliv **snížení investičních transferů krajům ve prospěch nemocnic na 1,7 mld Kč** (pokles o 1,5 mld Kč). Největší objem představují výdaje na "ostatní činnosti" (34,0 mld Kč), zahrnující zejména **platbu státu na zdravotní pojištění nevýdělečných osob** ve výši **33,4 mld Kč** (v roce 2003 to bylo 32,5 mld Kč). **Výdaje na zvláštní zdravotnická zařízení a služby pro zdravotnictví** dosáhly celkem 1,8 mld Kč a proti roku 2003

klesly o 1,0 mld Kč. Z nich bylo ve prospěch hygienické služby poskytnuto 945 mil. Kč a záchranné službě 483 mil. Kč. Výdaje na správu ve zdravotnictví (pododdíl 356) dosáhly 1,7 mld Kč (růst o 380 %). Tento růst byl způsoben metodickou změnou spočívající v novém začlenění Krajských hygienických stanic (z paragrafu 3531 „Hygienická služba a ochrana veřejného zdraví“ do paragrafu 3562 „Činnost ostatních orgánů státní správy ve zdravotnictví“).

Na bydlení, komunální služby a územní rozvoj (rozpočtový oddíl 36) bylo v roce 2004 z prostředků státního rozpočtu vynaloženo celkem **21,3 mld Kč**, tj. o 9,8 % více než v předchozím roce (v roce 2003 činil nárůst 12,7 %), z toho na **kapitálové výdaje** připadlo **2,6 mld Kč**. **Programy podpory individuální bytové výstavby** byly dotovány **částkou 16,4 mld Kč**, zejména formou státních příspěvků na podporu stavebního spoření (15,3 mld Kč), na podporu hypotečních úvěrů (0,5 mld Kč) a neinvestičních půjček obyvatelstvu. V rámci kapitálových výdajů bylo vynaloženo do oblasti bytového hospodářství 1,3 mld Kč (výdaje na výstavbu bytů, podpora ze strany státu obcím na výstavbu bytů, včetně nákupu pozemků na tuto výstavbu).

Na kulturu, církve a sdělovací prostředky (rozpočtový oddíl 33) bylo v roce 2004 vynaloženo **7,3 mld Kč**, což je o 6,9 % více než v předchozím roce (v roce 2003 meziročně poklesly o 1,2 %). Z celkového objemu běžných výdajů ve výši 5,8 mld Kč připadlo (převážně formou transferů územním rozpočtům a dotací neziskovým a podobným organizacím) nejvíce prostředků muzeím a galeriím - 986 mil. Kč, na divadelní činnost 617 mil. Kč, na činnosti knihovnické 539 mil. Kč, na činnost registrovaných církví a náboženských společností 970 mil. Kč. Další prostředky byly směřovány na zachování a obnovu kulturních památek - 684 mil. Kč a na činnost památkových ústavů, hradů a zámků - 713 mil. Kč. Investiční výdaje na kulturu, církve a sdělovací prostředky dosáhly celkem 1,4 mld Kč a byly poskytnuty hlavně ve prospěch muzeí a galerií (287 mil. Kč) a Pražského hradu (209 mil. Kč).

Výdaje na ochranu životního prostředí (rozpočtový oddíl 37) dosáhly **4,7 mld Kč** a proti roku 2003 vzrostly o 16,8 % (v roce 2003 to bylo o 24,5 % více) zejména vlivem růstu prostředků na nakládání s odpady. Ty dosáhly téměř 672 mil. Kč (meziroční růst o 175,6 %) a souvisely především s růstem výdajů na sběr a odvoz nebezpečných odpadů o 416 mil. Kč na 525 mil. Kč. Nejvíce prostředků bylo vynaloženo **na ochranu přírody a krajiny - 1,9 mld Kč**, z nichž většina plynula do protierozní, protilavinové a protipožární ochrany (797 mil. Kč) a do ochrany chráněné části přírody (776 mil. Kč). Další prostředky byly vynaloženy na výzkum životního prostředí - 332 mil. Kč, na ochranu a sanaci půdy a podzemní vody - 327 mil. Kč a

v neposlední řadě na správu v ochraně životního prostředí - 887 mil. Kč. Z částky 4,7 mld Kč celkových výdajů připadlo na kapitálové výdaje 1,3 mld Kč.

Tělovýchova a zájmová činnost (rozpočtový oddíl 34) byla v roce 2004 financována částkou **3,5 mld Kč**, což je o 0,9 mld Kč (tj. o 33,9 %) více než v předchozím roce (v roce 2003 to bylo meziročně o 0,8 % více). Tento růst byl především ovlivněn výdaji na péči o sportoviště, tělocvičny, sportovní haly, plavecké bazény apod. v majetku obcí ve výši 920 mil. Kč. (v roce 2003 tyto výdaje nebyly rozpočtovou skladbou zvlášť sledovány). Nejvíce prostředků - 1,3 mld Kč bylo vynaloženo na "ostatní tělovýchovnou činnost" (§ 3419), která zahrnuje výdaje na tělovýchovnou činnost jiné než pro účely státní sportovní reprezentace, např. dotace státu sportovním sdružením a svazům, výdaje na konání sportovních akcí, na provoz sportovišť apod. Na rozvoj státní sportovní reprezentace bylo vynaloženo 993 mil. Kč. Na využití volného času dětí a mládeže bylo věnováno 350 mil. Kč v rámci podpory činnosti domů dětí a mládeže, stanic mladých techniků, dětských hřišť apod.

8.3. Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství (rozpočtová skupina 1) a na **průmyslová a ostatní odvětví hospodářství** (rozpočtová skupina 2) dosáhly v roce 2004 celkové výše **94,5 mld Kč**, což představovalo 10,9 % všech výdajů státního rozpočtu (v roce 2003 to bylo 9,4 %) a **meziročně vzrostly o 18,6 mld Kč, tj. o 24,5 %** (v roce 2003 činil meziroční růst 47,4 %).

Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství činily **30,3 mld Kč** a meziročně **vzrostly o 8,7 mld Kč**, tj. o 40,5 %. Z nich 18,0 mld Kč připadlo na zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj (proti roku 2003 nárůst o 120,8 %). Tento růst byl především způsoben meziročním zvýšením výdajů v rámci paragrafu 1012 („Podnikání a restrukturalizace v zemědělství a potravinářství“) o 8,2 mld Kč na 11,7 mld Kč. To bylo ovlivněno především **neinvestičními transfery Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu** ve výši **2,9 mld Kč** v rámci tohoto paragrafu i dalšími transfery tomuto Fondu v rámci paragrafu 1011 („Udržování výrobního potenciálu zemědělství, zemědělský půdní fond a mimoprodukční funkce zemědělství“) ve výši **2,3 mld Kč**, což bylo způsobeno vstupem ČR do EU a změnou způsobu financování zemědělství (z prostředků EU). V paragrafu 1012 bylo vykázáno čerpání neinvestičních dotací nefinančním podnikatelským subjektům ve výši 5,2 mld Kč (v roce 2003 to bylo 2,1 mld Kč). V rámci celé skupiny výdajů na zemědělství a lesní hospodářství došlo ke **zvýšení převodů do rezervních fondů**

z 90 mil. Kč v roce 2003 **na 5,3 mld Kč** v roce 2004. Na druhé straně došlo k poklesu dotací SZIF v rámci pododdílu „Regulace zemědělské produkce, organizace trhu a poskytování podpor“ o 1,5 mld Kč na 5,3 mld Kč.

Na lesní hospodářství byla vyčleněna 1,0 mld Kč (růst o 0,5 %), na správu v zemědělství 4,0 mld Kč (pokles o 0,2 %), na zemědělský a lesnický výzkum a vývoj 0,7 mld Kč (nárůst o 14,6 %).

Na dopravu (rozpočtový oddíl 22) bylo ze státního rozpočtu poskytnuto **33,0 mld Kč**, což bylo **o 5,2 mld Kč** (o 18,5 %) více než v roce 2003. Tento nárůst byl způsoben především **zvýšením výdajů do pozemních komunikací o 86,6 % na 12,6 mld Kč** a byl ovlivněn růstem investičních výdajů na správu, údržbu, opravy, technickou obnovu a výstavbu dálnic a jejich součástí z 1,7 mld Kč v roce 2003 na 8,5 mld Kč v roce 2004 (vliv zapojení prostředků půjčených od EIB). V členění jednotlivých pododdílů rozpočtové skladby připadlo (kromě již zmíněného pododdílu „Pozemní komunikace“) **nejvíce prostředků na železniční dopravu – 15,3 mld Kč** a na správu v dopravě – 4,4 mld Kč (z toho představuje dotace Státnímu fondu dopravní infrastruktury 2,8 mld Kč). Výdaje na výzkum v dopravě vzrostly proti roku 2003 na 157 mil. Kč, tj. o 64,0 %.

Výdaje státního rozpočtu na průmysl, stavebnictví, obchod a služby (rozpočtový oddíl 21) **dosáhly 14,5 mld Kč**, což je o 6,5 mld Kč, tj. o 80,7 % více než v roce 2003. Tento výrazný růst byl způsoben mimořádným výdajem spojeným s **realizací státních záruk za Aero Vodochody ve výši 5,5 mld Kč**. Druhá nejvýznamnější část výdajů v rámci tohoto oddílu připadla na dotace těžebnímu průmyslu a energetice, v rámci kterých bylo vynaloženo **2,5 mld Kč na útlum hornictví** a 119 mil. Kč na programy úspor energie a obnovitelných zdrojů. Na správu v těchto odvětvích bylo vynaloženo 1,7 mld Kč a na výzkum a vývoj 1,6 mld Kč.

Vodní hospodářství (rozpočtový oddíl 23) se na výdajích státního rozpočtu v roce 2004 podílelo částkou **5,0 mld Kč** (pokles proti roku 2003 o 0,5 mld Kč, tj. o 9,5 %). Z této částky bylo použito na **úpravy vodních toků a vodohospodářská díla 2,2 mld Kč** (o 367 mil. Kč, tj. o 14,5 % méně než v roce 2003, který byl více ovlivněn řešením důsledků povodní z roku 2002). Na činnosti související se zásobováním pitnou vodou, tj. zejména vodárenskou infrastrukturou bylo vynaloženo 1,3 mld Kč (o 304 mil. Kč, tj. o 29,7 % více) a na odvádění a čištění odpadních vod 641 mil. Kč (o 181 mil. Kč, tj. o 22,0 % méně). Z celkové částky 5,5 mld Kč představovaly kapitálové výdaje 2,7 mld Kč.

Na odvětví **spojů** (rozpočtový oddíl 24) bylo vynaloženo **506 mil. Kč**, což je o 121 mil. Kč více než v předchozím roce. Většina prostředků – 442 mil. Kč byla vynaložena na správu ve spojích.

Součástí této skupiny výdajů jsou též výdaje na **všeobecné hospodářské záležitosti a ostatní ekonomické funkce** (rozpočtový oddíl 25). Tyto výdaje dosáhly částky **11,3 mld Kč** a proti roku 2003 klesly o 1,3 mld Kč. Patří sem např. výdaje na podporu malého a středního podnikání (1,3 mld Kč), na činnost orgánů státní správy v oblasti zeměměřictví a katastru (2,0 mld Kč), na činnosti Fondu národního majetku a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (1,5 mld Kč) a na další činnosti ústředních orgánů státní správy v oblasti hospodářství, normalizace, standardizace a metrologie, v oblasti bezpečnosti práce apod. Na podporu bank, spořitelen a pojišťoven (náklady spojené s vyrovnáváním závazků zaniklých bank, které převzal stát) vynaložil stát 1,9 mld Kč, což je o 29,3 % méně než v roce 2003.

8.4. Výdaje na bezpečnost státu a právní ochranu

Výdaje této rozpočtové skupiny **dosáhly celkové částky 103,4 mld Kč**, což proti roku 2003 představuje **zvýšení o 1,7 mld Kč, tj. o 1,7 %** (v roce 2003 činil nárůst 8,1 mld Kč, tj. 8,1 %) a podíl na celkových výdajích státního rozpočtu 12,0 %.

Rozhodující část těchto výdajů (41,1 %) připadla **na obranu** (rozpočtový oddíl 51), na kterou bylo vynaloženo **42,5 mld Kč** při poklesu o 4,6 %. Z této částky činily běžné výdaje 31,9 mld Kč a kapitálové výdaje 10,6 mld Kč. **Na činnost jednotlivých složek Armády České republiky** bylo určeno **celkem 34,9 mld Kč** (pokles o 3,8 %), na státní správu ve vojenské obraně 3,1 mld Kč (meziroční pokles o 5,1 %) a na mezinárodní spolupráci v obraně bylo použito 2,2 mld Kč (pokles o 25,8 %).

Na **civilní připravenost na krizové stavy** (rozpočtový oddíl 52) bylo čerpáno **1,5 mld Kč**, což představuje meziroční růst o 3,5 %. Prostředky byly použity zejména v souvislosti s pořizováním, obměňováním a ochraňováním státních hmotných rezerv (1,2 mld Kč) a na státní správu v oblasti hospodářských opatření (0,3 mld Kč).

Na **bezpečnost a veřejný pořádek** (rozpočtový oddíl 53) vynaložil státní rozpočet celkem **33,6 mld Kč** při růstu o 6,7 %, z toho 30 mld Kč na výdaje na policii, obecní policii a na Bezpečnostní informační službu a 3,4 mld Kč na činnost Ministerstva vnitra.

Na právní ochranu (rozpočtový oddíl 54) bylo čerpáno **18,1 mld Kč** při meziročním růstu o 8,9 %. Z této částky bylo vynaloženo **na soudnictví 7,9 mld Kč** (meziroční pokles o 2,8 %), **na vězeňství 6,1 mld Kč** (růst o 3,1 %) a **na státní zastupitelství 1,8 mld Kč** (růst o 2,6 %). Patří sem i výdaje na činnost Ústavního soudu České republiky (118 mil. Kč) a Kanceláře Veřejného ochránce práv (69 mil. Kč).

Na požární ochranu a integrovaný záchranný systém (rozpočtový oddíl 55) bylo v roce 2004 vynaloženo **7,6 mld Kč**, což je o 1,6 % více než v předchozím roce. Naprostá většina těchto prostředků směřovala do oblasti profesionálních složek a útvarů požární ochrany (6,0 mld Kč), na zabezpečení operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému (0,9 mld Kč) a na vzdělávací a technická zařízení požární ochrany (0,3 mld Kč).

8.5. Výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby

Celkové výdaje této rozpočtové skupiny **dosáhly v roce 2004 hodnoty 139,4 mld Kč** a byly tak o 14,2 mld Kč, tj. o 11,3 % vyšší než v předchozím roce. Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 16,2 %, zatímco v roce 2003 to bylo 15,5 %.

Největší součástí výdajů této skupiny tvořily tzv. **finanční operace** (rozpočtový oddíl 63) – celkem **48,6 mld Kč**, což je o 6,1 mld Kč méně než v roce 2003. Na této sumě se nejvíce podílely výdaje státního rozpočtu **na dluhovou službu státu** (úroky, poplatky a kursové ztráty spojené s obsluhou státního dluhu) ve výši **26,8 mld Kč** (meziročně vzrostly o 5,2 mld Kč, tj. o 24,1 %). I v roce 2004 byla hrazena **ztráta České konsolidační agentury** v celkové výši **18,2 mld Kč** (v roce 2003 to bylo 18,6 mld Kč).

Na státní moc, státní správu, územní samosprávu a politické strany (rozpočtový oddíl 61) bylo vynaloženo celkem **42,5 mld Kč**, tj. o 72,2 % (o 17,8 mld Kč) více než v roce 2003. Tento výrazný růst byl způsoben především **odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU** podle DPH a HNP, které dosáhly **16,1 mld Kč** a souvisí se členstvím ČR v EU. Další výdaje byly použity následovně:

na činnost **finančních ředitelství a finančních úřadů 6,6 mld Kč**, na činnost **celních ředitelství a celních úřadů 4,6 mld Kč**, na **zastupitelství a stálé mise ČR v zahraničí 3,5 mld Kč**. Na **zastupitelské orgány** (Parlament, volby do Parlamentu a do zastupitelstev územních samosprávných celků) a na **činnost politických stran a hnutí** bylo vynaloženo celkem **3,7 mld Kč**.

Výdaje na **ostatní činnosti** (rozpočtový oddíl 64) dosáhly v roce 2004 částky **46,2 mld Kč** a meziročně vzrostly o 2,1 mld Kč, tj. o 4,8 %. V rámci této složky výdajů rozpočtové skupiny 6 byly v souladu se zákonem o státním rozpočtu na rok 2004 poskytnuty zejména **neinvestiční dotace v rámci souhrnného dotačního vztahu, a to obcím ve výši 24,9 mld Kč** (meziroční růst o 2,3 %) **a krajům 14,9 mld Kč** (o 3,1 % více než v r. 2003). Mimo rámec tzv. souhrnného dotačního vztahu bylo **krajům** transferováno **dalších 1,6 mld Kč**. **Investiční transfery** byly poskytnuty především **krajům**, a to ve výši **3,2 mld Kč** mimo rámec a **1,3 mld Kč** v rámci souhrnného dotačního vztahu.

Na **jiné veřejné služby a činnosti** (rozpočtový oddíl 62) bylo vynaloženo celkem **2,2 mld Kč**. Na **humanitární zahraniční pomoc** bylo vynaloženo **0,7 mld Kč** a na **rozvojovou zahraniční pomoc 0,5 mld Kč**. Patří sem i archivní činnost s objemem spotřebovaných prostředků 0,7 mld Kč.

Součástí výdajů státního rozpočtu jsou i **výdaje na výzkum a vývoj**, které jsou v rozpočtové skladbě z hlediska jejího odvětvového třídění obsaženy v podstatě v každém výše uvedeném oddílu – jde o tzv. vědní paragraf (v rozpočtové skladbě zpravidla vymezen koncovým dvojčíslem 80). Na rozdíl od toho je samostatně sledována (na § 3801) výzkumná a vývojová činnost u Akademie věd ČR, která má různorodé ústavy a působí v širokém spektru vědních disciplin. To se obdobně týká i Grantové agentury ČR (její činnost je evidována na § 3802).

Celkem byly ze státního rozpočtu **na výzkum a vývoj v roce 2004** vynaloženy prostředky ve výši **14,7 mld Kč** a proti roku 2003, kdy činily 13,6 mld Kč, **vzrostly o 8,4 %**. **Jejich podíl na souhrnných výdajích** státního rozpočtu v roce 2004 představoval **1,7 %** a proti předchozímu roku se nezměnil. Podrobnější informace o výdajích na výzkum a vývoj jsou uvedeny v části III.6. této zprávy.

IV. ZHODNOCENÍ VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ VYNALOŽENÝCH K ODSTRAŇOVÁNÍ POVODŇOVÝCH ŠKOD, K ÚHRADĚ RESTITUČNÍCH VÝDAJŮ A K ŘEŠENÍ DŮSLEDKŮ KOSOVSKE KRIZE

a) Zhodnocení využití prostředků vynaložených k odstraňování povodňových škod

Záplavy, které v srpnu roku 2002 postihly rozsáhlá území v České republice, způsobily obrovské škody na majetku státu, municipalit, podnikatelských subjektů i občanů. Nezbytnost řešení následků povodňových škod se tak stala prvořadým úkolem, kterým se musela vláda zabývat bezprostředně po vzniku krizové situace a který se promítá i do dalších let.

V souladu s vypracovanou Strategii obnovy území postižených záplavami představovalo hlavní problém především zabezpečení potřebných finančních prostředků.

Obnova postižených území se proto stala **jednou z priorit rozpočtové politiky** v roce 2003, význam tohoto úkolu byl zdůrazněn i v rozpočtu na rok 2004.

Na financování následků povodňových škod se podílí především státní rozpočet, ale i prostředky některých státních fondů, významnou pomoc pak představují zdroje Evropské unie a úvěry Evropské investiční banky.

Největší objem finančních prostředků byl vynaložen v letech 2002 a 2003. Celkem bylo v těchto dvou letech vynaloženo na řešení následků povodňových škod z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu **více než 12,4 mld Kč**, z toho téměř 2,5 mld Kč v roce 2002 a více než 9,9 mld Kč v roce 2003. V uvedeném objemu za rok 2003 je zahrnuto i **čerpání prostředků z úvěrů od Evropské investiční banky** v celkové výši **5,4 mld Kč**. Na financování se podívala i **Evropská unie** - z **Fondu solidarity EU** bylo poskytnuto **4,1 mld Kč** a cca 28 mil. EUR v rámci nástrojů financování předvstupní spolupráce s EU.

Z některých státních fondů (Státní fond dopravní infrastruktury, Státní fond rozvoje bydlení, Státní fond životního prostředí) bylo v roce 2002 uvolněno celkem přes 650 mil. Kč, dalších 150 mil. Kč představují prostředky shromážděné na vládním povodňovém kontu zřízeném u SFŽP. Zvláštní formou pomoci bylo v roce 2003 rovněž poskytnutí 750 mil. Kč z Pozemkového fondu ČR, který na základě příslušného usnesení vlády prominul splátky jistiny půjčky Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnímu fondu a ten tyto prostředky použil na řešení následků povodní.

Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2004 byla na daný účel vyčleněna v rozpočtech jednotlivých kapitol formou závazného ukazatele **částka 878 mil. Kč**.

V průběhu roku byly tyto výdaje **posíleny o cca 3,0 mld Kč, z toho 2,7 mld Kč** představovaly prostředky získané čerpáním **úvěru od Evropské investiční banky (EIB)** přijatého podle zákona č. 574/2002 Sb. Celkem tak rozpočtované výdaje na odstraňování povodňových škod vzrostly na téměř 3,9 mld Kč.

Z rozpočtované částky bylo **ve skutečnosti vyčerpáno necelých 3,8 mld Kč**. Na výdajích se z **více než 70 %** podílely **prostředky EIB**, jejichž čerpání přesáhlo **2,7 mld Kč**.

Celkové čerpání prostředků na odstraňování povodňových škod je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka č. 61

VÝDAJE NA ODSTRAŇOVÁNÍ POVODŇOVÝCH ŠKOD	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v %	Rozdíl
	schválený	po změnách			
Výdaje na odstraňování povodňových škod celkem	878	3 877	3 794	97,9	-83
v tom:					
Úřad vlády ČR	12	39	41	105,1	2
Ministerstvo práce a sociálních věcí		1	1	100,0	0
Ministerstvo pro místní rozvoj	800	944	919	97,4	-25
Ministerstvo dopravy		892	868	97,3	-24
Ministerstvo zemědělství		1 935	1 926	99,5	-9
Ministerstvo kultury	36	36	36	100,0	0
Ministerstvo spravedlnosti	30	30	3	10,0	-27

V kapitole **Úřad vlády** bylo v roce 2004 na odstraňování povodňových škod vyčerpáno celkem **41 mil. Kč**, z toho převážná část (37,3 mil. Kč) byla použita na opravu Lichtenštejnského paláce, zbývající prostředky na odbahnění rybníka Čapár v Kolodějích (na tuto akci byly použity i mimorozpočtové prostředky ve výši 1,7 mil. Kč, které poskytl Státní fond životního prostředí).

V kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** byl schválený rozpočet 800 mil. Kč po zapojení prostředků od EIB zvýšen na 944 mil. Kč. Takto upravený rozpočet byl prakticky vyčerpán. Celkem bylo na odstranění povodňových škod uvolněno 919 mil. Kč, z toho největší část prostředků byla určena k zabezpečení **programu obnovy venkova** po povodních, na který kapitola vynaložila přes 282 mil. Kč. Další prostředky představovaly dotace poskytované do povodňových fondů obcí na opravy bytového fondu poškozeného povodněmi (232 mil. Kč), do hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů připlýnulo ze státního rozpočtu celkem 229 mil. Kč, podpora obnovy místních komunikací si vyžádala **přes 148 mil. Kč** (tento program byl financován **z úvěru od EIB**).

V kapitole **Ministerstvo dopravy** byly povodňové výdaje v celkové výši **868 mil. Kč** kryty v rozhodující míře zahraničním úvěrem. Na obnovu dálnic, silnic pro motorová vozidla a silnic I. třídy, na obnovu železniční dopravní cesty a na obnovu vodních cest bylo **z úvěru EIB** využito celkem **822 mil. Kč**. Dalších 46 mil. Kč, použitých na obnovu majetku subjektů provozujících veřejné přístavy a vnitrozemskou vodní dopravu, bylo získáno z ostatních zdrojů kapitoly Ministerstvo dopravy a převodem z ostatních kapitol.

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** byl v roce 2004 k odstraňování povodňových škod vynaložen největší objem prostředků. Přitom z celkové výše 1 926 mil. Kč převažující část – **přes 90 %** - tvořily **prostředky z úvěru od EIB**. Pomoc plynula vesměs do oblasti vodního hospodářství, kde byla směřována především k **odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku**, na něž bylo vynaloženo přes 1 053 mil. Kč. Státní pomoc při obnově území postiženého povodní činila 713 mil. Kč, na obnovu, odbahnění a rekonstrukci rybníků a vodních nádrží bylo poskytnuto 159 mil. Kč.

V kapitole **Ministerstvo kultury** je součástí vykázané částky převod do rezervního fondu ve výši 3,9 mil. Kč. Skutečně využitá prostředky v rozsahu **32,1 mil. Kč** byly použity na podporu obnovy státních a regionálních kulturních zařízení a na obnovu kulturních památek. Nejvíce prostředků bylo uvolněno pro Národní galerii, kde si restaurování děl a ostatní potřeby vyžádaly 7,0 mil. Kč, další prostředky byly využity k odstraňování škod v Národním muzeu (6,5 mil. Kč), Národním technickém muzeu (6,1 mil. Kč), Národní knihovně (téměř 6,0 mil. Kč) a v Technickém muzeu Brno (5,5 mil. Kč). Částka cca 1,1 mil. Kč byla uvolněna pro restaurování interiéru krematoria v Památníku Terežín. Prostředky převedené do rezervního fondu jsou určeny k pokračování obnovovacích prací v roce 2005.

V kapitole **Ministerstvo spravedlnosti** bylo použito cca 2,5 mil. Kč převážně ke skladování archiválií a tiskovin a jejich zmrazování.

V kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** nevznikly v souvislosti s povodněmi v roce 2002 větší problémy, které by bylo třeba řešit dlouhodobě. V hodnoceném roce tak bylo na tento účel vynaloženo pouze 1 492 tis. Kč, které byly využity na odstranění škod u subjektu „Prácheňské sanatorium, o.p.s.“, který poskytuje sociální služby (není zřízeno MPSV).

Kromě výdajů, které byly v rozpočtech kapitol k odstraňování škod způsobených povodněmi zvláště vyčleněny formou závazných ukazatelů, vynaložily na tento účel některé kapitoly i **další prostředky**, zejména **prostřednictvím jiných programů** zahrnutých v programovém financování.

Bylo tomu tak např. v kapitole **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, kde financování probíhalo v rámci dvou programů zaměřených především na rozvoj a obnovu MTZ Univerzity Karlovy, v menší míře i na rozvoj a obnovu MTZ státních škol a výchovných zařízení; celkem bylo k těmto účelům vynaloženo 154,6 mil. Kč;

v kapitole **Ministerstvo vnitra** bylo v rámci tří programů vyčerpáno celkem 32,7 mil. Kč na rozvoj a obnovu MTZ státních archivů, Policie ČR a hasičského záchranného sboru; dalších téměř 13,0 mil. Kč bylo čerpáno v oblasti sportu. Celkem kapitola touto formou uvolnila 45,7 mil. Kč;

v kapitole **Ministerstvo průmyslu a obchodu** byl realizován program zaměřený na obnovu majetku subjektů podporujících energetické liniové stavby. Program je financován **z úvěru od EIB**, v roce 2004 na něj bylo vynaloženo 13,4 mil. Kč. Prostředky EIB byly použity i kapitolou **Ministerstvo životního prostředí**, kam bylo na odstraňování následků povodní převedeno 14,7 mil. Kč získaných ze zahraničního úvěru z kapitoly Ministerstvo zemědělství;

v kapitole **Ministerstvo kultury** bylo kromě výdajů vynaložených formou účelově určených prostředků (viz předcházející text) uvolněno k odstraňování povodňových škod dalších 4,9 mil. Kč, které byly získány z mimorozpočtových zdrojů (převážně se jedná o prostředky z minulých let);

v kapitole **Ministerstvo financí** byly na povodňové škody použity mimorozpočtové prostředky ve výši 736 tis. Kč.

Podrobnější informace o využití finančních prostředků uvolněných na odstraňování následků povodňových škod **jsou obsaženy v závěrečných účtech jednotlivých kapitol.**

Další prostředky byly poskytnuty **prostřednictvím veřejných rozpočtů územní úrovně**. Výše uvolněných prostředků a účely jejich využití jsou uvedeny v části II. sešitu F o hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků.

K řešení následků povodní přispěl i Pozemkový fond ČR. Ten uvolnil 12,7 mil. Kč na opravy majetku, který má fond svěřený do správy a který byl povodní v roce 2002 poškozen (např. odvodňovací kanál, hráze rybníků, oprava bytů v zatopených areálech).

Na financování odstraňování následků povodňových škod ze srpna 2002 se podílely rovněž **prostředky Evropské unie**, i když také již v menším rozsahu než v roce 2003. Prostředky byly poskytnuty zejména z projektů/nástrojů předvstupní pomoci – **Phare a ISPA**.

V programu **Phare** dobíhalo v roce 2004 proplácení prostředků v rámci dvou projektů. Z celkového objemu prostředků alokovaných ve výši 10,5 mil. EUR **na opravu místní infrastruktury** bylo v roce 2004 vyplaceno **přes 1,0 mil. EUR** (celkem bylo k 31.12.2004 vyplaceno téměř 9,1 mil. EUR). Z další alokace ve výši 1,0 mil. EUR určené na **pomoc neziskovému sektoru**, který se podílel na pomoci obyvatelstvu v zaplavených oblastech, bylo v roce 2004 vyplaceno **165 tis. EUR** (celkem do konce hodnoceného roku 958 tis. EUR).

Z nástroje **ISPA** (od 1.5.2004 Fond soudržnosti) bylo na nápravu škod na infrastruktuře dopravy a životního prostředí **vyčleněno celkem 30 mil. EUR**, které byly stejnou měrou rozděleny mezi oba sektory. V roce 2004 bylo z vyčleněných prostředků proplaceno 9,3 mil. EUR, z toho 3,5 mil. EUR na projekty v sektoru životního prostředí a 5,8 mil. EUR v sektoru dopravy (v roce 2003 bylo k těmto účelům poskytnuto 19,0 mil. EUR).

V souhrnu tak bylo v rámci uvedených nástrojů EU poskytnuto České republice více než 38,0 mil. EUR, z toho 28,0 mil. EUR v roce 2003 a přes 10,0 mil. EUR v roce 2004.

Z **Fondu solidarity Evropské unie**, který byl zřízen jako nástroj určený na pomoc územím postiženým přírodní katastrofou a který byl aktivován právě na nápravu povodňových škod ve Střední Evropě, byly prostředky ve výši 129 mil. EUR poskytnuty v roce 2003, **v roce 2004 již další prostředky čerpány nebyly**.

b) Využití prostředků určených k úhradě restitučních výdajů poskytnutých na základě zákonů č. 164/1998 Sb., 21/2000 Sb. a 246/2000 Sb.

Zákonem č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, bylo dosavadním uživatelům bytů a nebytových prostor ve vydávaných nemovitostech, které slouží pro činnost diplomatických a konzulárních misí, poskytování zdravotnických a sociálních služeb, potřeby školství, provoz kulturních a tělovýchovných zařízení, pracovní rehabilitaci a zaměstnání zdravotně postižených osob, umožněno uzavřít s nabyvateli těchto objektů dohodu o užívání a nájmu nebytových prostor podle občanského zákoníku a souvisejících předpisů. Oprávněná osoba mohla dohodu vypovědět nejdříve po uplynutí 10 let ode dne účinnosti tohoto zákona (tj. po 1. listopadu 2000).

Tímto zákonem však nebyly stanoveny potřebné prostředky ke krytí výdajů s tím souvisejících, proto bylo financování výdajů řešeno **zákonem č. 164/1998 Sb.**, kterým se mění zákon č. 500/1990 Sb., o působnosti orgánů ČR ve věcech převodů vlastnictví k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby. Podle tohoto zákona bylo v roce 1998 **z prostředků Fondu národního majetku převedeno 5 480 mil. Kč** na zvláštní účet státních finančních aktiv ke krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen váznoucích na majetku vydaném oprávněným osobám a ke krytí nezbytných výdajů souvisejících s náhradou za majetek státu sloužící účelům výzkumu a vývoje vydaný oprávněným osobám.

Prostředky vyčleněné podle zákona č. 164/1998 Sb. však nepostačovaly v plné výši na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku, proto byly **v roce 2000 uvolněny další prostředky podle zákona č. 21/2000 Sb.** pro kapitolu Ministerstvo práce a sociálních věcí (4 000 mil. Kč) **a podle zákona č. 246/2000 Sb.** pro kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2 090 mil. Kč), Ministerstvo kultury (1 489 mil. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (700 mil. Kč) a pro OkÚ Kutná Hora (55 mil. Kč), **v souhrnné výši 8 334 mil. Kč.** Celkem tak bylo k uvedenému účelu vyčleněno přes 13,8 mld Kč.

Rozdělení finančních prostředků určených k úhradě restitučních výdajů podle výše uvedených zákonů a podle jednotlivých kapitol, jejich čerpání ke konci roku 2004 a převod zbývajících prostředků do roku 2005 je uveden v tabulce:

Tabulka č. 62

Kapitoly	Vyčleněno dle zákonů celkem	zákony				v mil. Kč	
		zák. č. 164/1998 Sb.	zák. č. 21/2000 Sb.	zák. č. 246/2000 Sb.		Čerpání dle zákonů celkem	Převod do r. 2005
		čerpání 1998-2001	čerpání 2000-2003	čerpání 2000-2003	čerpání 2004		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	6 750	2 750	4 000	0	0	6 750	0
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 383	2 293	0	1 120	65	3 478	905
Ministerstvo kultury	1 813	324	0	763	109	1 196	617
Ministerstvo zdravotnictví	813	113	0	596	19	728	85
Okresní úřad Kutná Hora	55	0	0	55	0	55	0
c e l k e m	13 814	5 480	4 000	2 534	193	12 207	1 607

Z přehledu je zřejmé, že prvních téměř 5,5 mld Kč vyčleněných podle zákona č. 164/1998 Sb. bylo vyčerpáno již v letech 1998-2001, z prostředků uvolněných na základě zákonů č. 21/2000 a č. 246/2000 Sb. (celkem 8,3 mld Kč) bylo více než 6,5 mld Kč využito v letech 2000-2003. **Z celkového objemu prostředků vyčleněných příslušnými zákony tak bylo v úhrnu již více než 12 mld Kč vyčerpáno do konce roku 2003;** k využití v dalších letech zbývalo 1,8 mld Kč.

Schválený rozpočet na rok 2004 uvažoval pro úhradu restitučních výdajů s částkou **1,1 mld Kč**, zahrnutou ve výdajích kapitoly OSFA. V průběhu roku bylo z této částky uvolněno do jednotlivých kapitol, kterých se tyto výdaje týkají, původně přes 872 mil. Kč. Většina prostředků však byla vrácena zpět do kapitoly OSFA, důvodem byly např. neukončené soudní spory nebo **kontrolní nálezy** z akcí provedených **Nejvyšším kontrolním úřadem**. Skutečné čerpání tak bylo výrazně nižší a dosáhlo **pouze 193 mil. Kč**.

V kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy bylo z prostředků vyčleněných zákonem č. 246/2000 Sb. v roce 2004 čerpáno **64,5 mil. Kč** celkem na tři programy zajišťující náhradu objektů vydaných v restituci. Z uvedené částky převažující část, konkrétně 64,2 mil. Kč, byla směřována do regionálního školství k náhradě objektů základních a středních škol, zbývajících 300 tis. Kč se týkalo vysokých škol. **Celkem bylo v letech 1998-2004** na restituční náhrady ve školství **vynaloženo 3 478 mil. Kč**, zbývajících prostředky ve výši cca 900 mil. Kč budou použity v příštích letech.

V kapitole Ministerstvo kultury bylo ze zákonem č. 246/2000 Sb. vyčleněných prostředků na krytí nezbytných výdajů spojených s restitucemi vynaloženo v roce 2004 **pouze 109 mil. Kč**. Náhrada objektů vydaných v restitucích je řešena především výstavbou nových kapacit, zejména depozitního charakteru, ale také rekonstrukcí a modernizací stávajících nebo nově získaných historických budov. V loňském roce bylo z prostředků na restituce financováno 9 akcí. Z těch významnějších byla ukončena Stálá expozice Českého muzea hudby, akce Původní renesanční kuchyně – hájenka (investor Památník Národního písemnictví), akce Archeologický depozitář a specializovaná muzejní pracoviště, Regionální muzeum v Teplicích či přestavba zámku v Kamenici nad Lipou. V důsledku nálezu NKÚ bylo u řady akcí zastaveno financování prostřednictvím kapitoly OSFA a akce jsou nadále financovány z rozpočtových prostředků kapitoly. **Celkem bylo v letech 1998-2004** na restituční náhrady v oblasti kultury vynaloženo **1 196 mil. Kč**, k použití zbývá ještě 617 mil. Kč.

V kapitole Ministerstvo zdravotnictví bylo v roce 2004 ze zákonem č. 246/2000 Sb. stanovené částky a po zohlednění nálezu NKÚ použito **pouze 19 mil. Kč**. Prostředky byly použity pro Zdravotní ústav se sídlem v Praze na nákup objektů a pozemků a na následnou rekonstrukci. **Celkem bylo v letech 1998-2004** na restituční náhrady ve zdravotnictví vynaloženo **728 mil. Kč**, k použití v dalších letech zůstává 85 mil. Kč.

V kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí nebyly v roce 2004 čerpány již žádné prostředky, v **uplynulých letech** bylo na výstavbu ústavů sociální péče a domovů důchodců v rámci restitucí **vynaloženo celkem 6 750 mil. Kč**.

Na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku bylo **ve všech dotčených kapitolách vynaloženo za celé období od roku 1998 v souhrnu cca 12,2 mld Kč**. Prostředky v celkové výši přesahující 1,6 mld Kč, které byly na restituční výdaje vyčleněny podle zákona č. 246/2000 Sb. a které nebyly dosud čerpány, budou k těmto účelům **použity v příštích letech**.

c) Využití prostředků určených zákonem č. 165/1999 Sb. k řešení důsledků kosovské krize

Zákon č. 165/1999 Sb. zmocnil Ministerstvo financí **vydat státní dluhopisy do výše 2,0 mld Kč** s účelovým určením na financování řešení důsledků kosovské krize.

Emise dluhopisů byly uskutečněny v letech 1999 a 2000. Získané **prostředky byly uloženy na zvláštním účtě ve státních finančních aktivech**, z něhož byly, podobně jako v předchozích letech, i v roce 2004 uvolňovány zúčastněným resortům. Část prostředků si resorty v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, převedly do svých rezervních fondů.

Základní **rozdělení celkové částky 2,0 mld Kč** mezi zainteresované resorty stanovila vláda České republiky svým **usnesením č. 765/1999**. Tato základní alokace byla posléze upravována, a to především **dalším usnesením č. 1025/1999** a dále též i dohodami mezi resorty navzájem.

V roce 2004 se uskutečnil po vzájemné dohodě jeden individuální přesun alokovaných částek mezi resorty, a to z kapitoly Ministerstva zahraničních věcí do kapitoly Ministerstva vnitra. Jednalo se o přesun částky ve výši 0,9 mil. Kč na pokračování projektu resortu vnitra „Transfer know-how a výměna zkušeností s reformou veřejné správy v zemích střední a východní Evropy“.

V roce 2004 bylo přijato vládní usnesení č. 16, které podrobně specifikovalo užití části již dříve na konkrétní projekty alokovaných, ale v praxi nevyužitých prostředků Ministerstva průmyslu a obchodu. V předchozích letech 1999–2003 bylo **pro Ministerstvo průmyslu a obchodu** schváleno celkem 7 usnesení vlády (č. 381/1999, 786/2000, 1127/2000, 351/2001, 1190/2001, 687/2002 a 16/2003), jimiž byla na konkrétní projekty obnovy a humanitární pomoci rozdělena celá alokovaná částka ministerstva ve výši **500,0 mil. Kč**. Podle všech uvedených usnesení bylo Ministerstvem průmyslu a obchodu **v letech 1999–2004 skutečně vyčerpáno 472,0 mil. Kč**. **Pro rok 2005 a další léta** tak zbývá Ministerstvu průmyslu a obchodu vynaložit ještě 28,0 mil. Kč.

V částce 28,0 mil. Kč je obsaženo i 26,0 mil. Kč, které byly v roce 2004 mimořádně uvolněny z kapitoly Operace státních finančních aktiv ve prospěch Ministerstva průmyslu a obchodu. Jednalo se o dokrytí účelových prostředků ministerstva z roku 2002, které tento resort nepoužil k financování stanoveného účelu, ale zároveň je ani neodvedl zpět do státních finančních aktiv. Tyto prostředky tak již

byly použity na krytí jiných výdajů státního rozpočtu. V roce 2004 uvolněné nové prostředky ve výši 26,0 mil. Kč na pokrytí alokace projektů z dřívějších usnesení vlády si resort průmyslu a obchodu převedl do svého rezervního fondu.

Pro **Ministerstvo zemědělství** byla v letech 2000–2003 přijata tři vládní usnesení č. 1127/2000, 1280/2002 a 995/2003, rozdělující na konkrétní **projekty obnovy** celkem 49,0 mil. Kč. Podle uvedených usnesení bylo Ministerstvem zemědělství v letech 2001–2004 skutečně vyčerpáno 40,2 mil. Kč. Na všechny ostatní **projekty rozvojové a humanitární pomoci** může resort zemědělství na základě usnesení vlády č. 765/1999 využít 101,0 mil. Kč. Z této částky bylo v letech 1999–2004 vynaloženo 100,4 mil. Kč. **Celkem tedy resort zemědělství z jemu alokované celkové částky ve výši 150,0 mil. Kč využil v letech 1999–2004 již 140,6 mil. Kč** a pro rok 2005 a další roky mu vzhledem k nevrácené částce ve výši 2,6 mil. Kč (viz níže) **zbývá vyčerpat ještě 6,8 mil. Kč.**

Ministerstvu zemědělství kromě toho byla z kapitoly Operace státních finančních aktiv převedena do rozpočtu částka 1,1 mil. Kč. Jde o prostředky, které byly v roce 1999 vykázány jako výdaj resortu zemědělství z prostředků z dluhopisů na financování řešení důsledků kosovské krize. Jednalo se o část dobrovolného příspěvku ve výši 1,2 mil. Kč do Světového potravinového programu OSN. Později však Světový potravinový program na základě své finanční kontroly tuto částku 1,2 mil. Kč zaslal jako vratku zpět. Tato částka se stala v roce 2004 příjmem státního rozpočtu – kapitoly Operace státních finančních aktiv. V roce 2004 z ní bylo resortu zemědělství převedeno 1,1 mil. Kč, který ji využil ke stejným účelům, jako v roce 1999.

V roce 2004 bylo celkově pro všech pět zúčastněných resortů uvolněno z účtu státních finančních aktiv rozpočtovými opatřeními 93,6 mil. Kč (bez 26,0 mil. Kč uvolněných Ministerstvu průmyslu a obchodu ze zvláštních účelových prostředků kapitoly Operace státních finančních aktiv a bez 1,1 mil. Kč uvolněných Ministerstvu zemědělství). Z těchto uvolněných prostředků **resorty v roce 2004** na řešení důsledků kosovské krize **skutečně vynaložily 77,2 mil. Kč** (bez 1,1 mil. Kč vynaložených Ministerstvem zemědělství z vrácených prostředků ze Světového potravinového programu).

Zpět do státních finančních aktiv resorty vrátily 5,6 mil. Kč. Nevyčerpané prostředky v celkové výši 33,8 mil. Kč si dva resorty – Ministerstvo zahraničních věcí (5,8 mil. Kč) a Ministerstvo průmyslu a obchodu (28,0 mil. Kč) převedly do svých rezervních fondů. Resort zemědělství však vrátil do státních finančních aktiv o 2,6 mil. Kč méně, než kolik činily jím nevyčerpané prostředky. Tyto nevrácené prostředky byly využity v roce 2004 ke krytí schodku státního rozpočtu a nelze je v dalších letech již použít.

V letech 1999–2004 bylo z výše uvedené celkové částky 2 mld Kč vynaloženo na řešení důsledků kosovské krize celkem 1 900,3 mil. Kč. Vzhledem k nevráceným prostředkům v celkové výši 44,5 mil. Kč (2,6 mil. Kč v roce 2004, 4,6 mil. Kč v roce 2003, 31,9 mil. Kč v roce 2002, 0,2 mil. Kč v roce 2001, 5,0 mil. Kč v roce 2000 a 0,2 mil. Kč v roce 1999) a částce 9,0 mil. Kč v rezervních fondech Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu, zbývá k využití v následujících letech ještě 54,3 mil. Kč. V této částce není obsaženo 26,0 mil. Kč, převedených resortem průmyslu a obchodu v roce 2004 do svého rezervního fondu a získaných ze zvláštních účelových prostředků kapitoly Operace státních finančních aktiv.

Přehled o prostředcích získaných podle zákona č. 165/1999 Sb. ve výši 2,0 mld Kč k řešení důsledků kosovské krize, alokovaných podle usnesení vlády č. 765/1999 a dalších vládních usnesení a dohod mezi resorty, podává následující tabulka.

Tabulka č. 63

v mil. Kč							
Resort	Alokace prostředků	Skutečně vynaloženo v letech 1999–2003	Uvolněno v roce 2004 ze SFA resortům	Skutečně vynaloženo v roce 2004	Převedeno do rezervních fondů v roce 2004	Vráceno z resortů do SFA v roce 2004	Zbývá k využití pro další roky
	1	2	3	4	5	6	7
Ministerstvo obrany	894,6	888,1	–	–	–	–	0,7
Ministerstvo vnitra	321,9	318,1	0,9	0,5	0,4	–	2,1*)
Ministerstvo zahraničních věcí	133,5	77,7	9,1	3,3	5,8	–	42,7*)
Ministerstvo průmyslu a obchodu	500,0	409,7	64,3**)	62,3**)	2,0**)	–	2,0*)
Ministerstvo zemědělství	150,0	129,5	19,3**)	11,1**)	–	5,6	6,8
Celkem	2 000,0	1 823,1	93,6**)	77,2**)	8,2	5,6	54,3*)

*) Včetně prostředků rezervních fondů jednotlivých resortů v celkové výši 9,0 mil. Kč (Ministerstvo vnitra 1,2 mil. Kč, Ministerstvo zahraničních věcí 5,8 mil. Kč a Ministerstvo průmyslu a obchodu 2,0 mil. Kč), ale bez 26,0 mil. Kč, převedených resortem průmyslu a obchodu v roce 2004 do svého rezervního fondu ze zvláštních účelových prostředků kapitoly Operace státních finančních aktiv.

***) Bez zvláštních účelových prostředků kapitoly Operace státních finančních aktiv, uvolněných Ministerstvu průmyslu a obchodu ve výši 26,0 mil. Kč a v roce 2004 převedených tímto resortem do svého rezervního fondu a bez vratky prostředků, znovu v roce 2004 uvolněných Ministerstvu zemědělství ve výši 1,1 mil. Kč a využitých jím ve shodné výši.

Prostředky v celkové výši 77,2 mil. Kč, použité v roce 2004 na řešení důsledků kosovské krize jednotlivými kapitolami, byly vynaloženy zejména na tyto účely:

– Ministerstvo vnitra (celkem 0,5 mil. Kč)

- pokračování projektu „Transfer know-how a výměna zkušeností s reformou veřejné správy v zemích střední a východní Evropy“ (0,5 mil. Kč);

– Ministerstvo zahraničních věcí (celkem 3,3 mil. Kč)

- příspěvek do mezinárodního Svěreneckého fondu pro odminování (1,3 mil. Kč),
- ENVIROS – spolufinancování projektu UNMIK, vytvoření vládních struktur pro energetický sektor Kosova (0,8 mil. Kč),
- kancelář zástupce ČR v sekretariátu Paktu stability v Bruselu (0,7 mil. Kč),
- ICG – příspěvek na podporu studií k bezpečnostní situaci v Kosovu (0,5 mil. Kč);

– Ministerstvo průmyslu a obchodu (celkem 62,3 mil. Kč)

- rekonstrukce pavilonu urologie nemocnice v Bělehradě (29,4 mil. Kč),
- plynofikace města Loznice v Srbsku (15,7 mil. Kč),
- dokončení revitalizace území znečištěného rtutí ve Vloře v Albánii (7,5 mil. Kč),
- posouzení a likvidace ekologických a stavebních havárií v rafinerii Novi Sad v Srbsku (6,9 mil. Kč),
- obnova nemocnice v Bělehradě (2,8 mil. Kč);

– Ministerstvo zemědělství (celkem 11,1 mil. Kč)

- dichrografický soubor pro detekci škodlivých látek v pitné vodě pro potravinářskou výrobu, Srbsko a Černá Hora (4,9 mil. Kč),
- dodávky březích jalovic a mobilního dojícího zařízení do Republiky Srbské v Bosně a Hercegovině (4,2 mil. Kč),
- dodávky březích jalovic – projekt obnovy zemědělství v Bosně a Hercegovině (0,8 mil. Kč),
- rekonstrukce farmy pro chov prasat v Bulharsku (1,2 mil. Kč).

V. ROZDÍL MEZI PŘÍJMY Z POJISTNÉHO NA DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A VÝDAJI SPOJENÝMI S VÝBĚREM POJISTNÉHO NA DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A S VÝPLATOU DÁVEK DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, je součástí státních finančních aktiv "zvláštní účet důchodového pojištění", na který je převáděn kladný rozdíl mezi příjmy pojistného na důchodové pojištění, včetně příjmů penále a pokut připadajících na důchodové pojištění a výdaji na dávky důchodového pojištění, včetně výdajů spojených s výběrem pojistného na důchodové pojištění a výplatoú dávek důchodového pojištění. Rozdíl mezi příjmy a výdaji systému důchodového pojištění je propočítáván od roku 1996, tj. poté, kdy bylo zákonem č. 160/1995 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém pojištění, stanoveno, že kladná salda budou shromažďována ve prospěch systému důchodového pojištění. Od roku 1996 do roku 2003 byly rozdíly propočítávány podle přílohy k usnesení vlády č. 530/1995, ve znění usnesení vlády č. 584 z 25. září 1997.

Postup výpočtu je nově stanoven vyhláškou č. 76/2005 Sb., o stanovení způsobu výpočtu rozdílu mezi příjmy pojistného na důchodové pojištění a výdaji na dávky důchodového pojištění, vydanou v souladu se zmocněním v § 36 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

Od uzákonění zvláštního účtu důchodového pojištění v roce 1995 byl zjištěn přebytek pojistného důchodového pojištění nad výdaji za rok 1996 ve výši 4 383 963 tis. Kč. Tato částka byla v souladu se zákonem č. 491/2000 Sb., použita na krytí části záporného salda hospodaření systému důchodového pojištění v roce 2001. V dalších letech, až do roku 2003 docházelo ke schodkům. Jedním z důvodů bylo snížení sazby pojistného na důchodové pojištění z 27,2 % na 26,0 %, které se promítlo v kombinaci s dalšími faktory do výběru pojistného důchodového pojištění a výdajů na důchody v dalších letech (stárnutí populace, vzrůstající počet lidí odcházejících do důchodu, růst nedoplatků na pojistném atd.) a tudíž do schodku systému důchodového pojištění. V letech 1997 až 2003 uvedený propočet pouze evidoval výši tohoto záporného salda, které je součástí celkového schodku státního rozpočtu a k žádným převodům prostředků na zvláštní účet důchodového pojištění nedocházelo.

Za rok 2004 dochází po několika letech opětovně k přebytku příjmů z důchodového pojištění nad výdaji důchodového pojištění vč. výdajů na správu důchodového pojištění, a to v částce 8 326 mil. Kč. Přebytek příjmů nad výdaji vyplynul především z úpravy dané zákonem č. 425/2003 Sb., kterým s účinností od 1. ledna 2004 došlo ke zvýšení sazby pojistného na důchodové zabezpečení z 26 % na 28 % vyměřovacího základu, tj. o 2 procentní body, na úkor snížení pojistné sazby příspěvku na státní politiku zaměstnanosti z 3,6 % na 1,6 % vyměřovacího základu.

V roce 2004 příjmy z pojistného na důchodové pojištění, vč. příslušenství, které plátcí platí povinně, činily 243 232 896 tis. Kč. Dobrovolné důchodové pojištění bylo vybráno v částce 43 164 tis. Kč. **Příjmy z pojistného důchodového pojištění včetně příslušenství a dobrovolného důchodového pojištění**, dosáhly za všechny kapitoly státního rozpočtu, které pojistné vybírají, částky 243 276 060 tis. Kč. **Výdaje na důchody** činily v roce 2004 celkem za všechny kapitoly státního rozpočtu, ze kterých jsou vypláceny, 230 896 759 tis. Kč. **Správní výdaje** spojené s výběrem důchodového pojištění a s výplatou dávek důchodového pojištění byly propočítány za všechny kapitoly za rok 2004 v částce 4 052 821 tis. Kč.

Výpočet výsledku hospodaření systému důchodového pojištění za rok 2004 byl proveden podle vyhlášky č. 76/2005 Sb. následovně:

Od celkových výdajů České správy sociálního zabezpečení za rok 2004 ve výši 263 764 523 tis. Kč byly odečteny výdaje na důchody, na dávky nemocenského pojištění, na další dávky sociálního zabezpečení v objemu 259 098 281 tis. Kč, výdaje na výplaty podle zvláštních právních předpisů, které provádí Česká správa sociálního zabezpečení (výdaje na odškodnění podle zákona č. 261/2001 Sb., zákona č. 39/2000 Sb. a zákona č. 172/2002 Sb.) v částce 17 954 tis. Kč. Dále byly odečteny výdaje na společné programy Evropské unie České republiky v částce 74 931 tis. Kč, které se netýkají důchodového pojištění (Program Phare CZ O2 –08 04 Výstavba školící kapacity ČSSZ v Karlových Varech). Výsledná částka 4 573 357 tis. Kč se stala základem pro propočet správních výdajů České správy sociálního zabezpečení připadající na výběr pojistného na důchodové pojištění a na výplatu dávek důchodového pojištění. Po vynásobení koeficientem 0,8642 stanoveným vyhláškou, byly zjištěny správní výdaje na systém důchodového pojištění ve výši 3 952 295 tis. Kč. Správní výdaje necivilních správ sociálního zabezpečení Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Vězeňské služby Ministerstva spravedlnosti spojené se systémem důchodového pojištění byly propočteny v částce 100 526 tis. Kč. U Ministerstva financí nejsou správní výdaje propočítávány, jelikož z této kapitoly

jsou vypláceny pouze dávky nemocenského pojištění, nikoliv dávky důchodového pojištění. Výsledek výpočtu v částce 4 052 821 tis. Kč představuje celkové správní výdaje připadající na systém důchodového pojištění.

Výdaje na dávky důchodového pojištění a správní výdaje spojené s výběrem pojistného na důchodové pojištění a výplatou dávek důchodového pojištění za rok 2004 dosáhly celkem 234 949 580 tis. Kč. **Příjmy z pojistného na důchodové pojištění v částce 243 276 060 tis. Kč byly v roce 2004 vyšší než úhrn výdajů na dávky důchodového pojištění a správní výdaje o 8 326 480 tis. Kč, což představuje přebytek hospodaření systému důchodového pojištění.**

Údaje, ze kterých se vycházelo při propočtu, jsou uvedeny v tabulce:

Tabulka č. 64

v tis. Kč

	v tom správy sociálního zabezpečení:					
	Celkem ČR	MPSV	MO	MV	Min.sprav.	MF
Pojistné na důchodové pojištění povinné	243 232 896	235 794 673	1 782 018	4 677 966	469 720	508 519
Pojistné na důchodové pojištění dobrovolné	43 164	43 164				
Celkem pojistné důchod. pojištění	243 276 060	235 837 837	1 782 018	4 677 966	469 720	508 519
Výdaje na dávky důchodového pojištění	230 896 759	225 185 065	3 008 027	2 394 091	309 576	
Správní výdaje důch. poj. ČSSZ (propočteno koef. 0,8553 podle usn. vl. č. 530/95)	3 952 295	3 952 295				
Koeficient podílu správ. výd. na dávkách důch. poj.-u ČSSZ	0,0176	0,0176				
Správní výdaje necivilních správ	100 526		52 941	42 136	5 449	
Výdaje na důchody a správu	234 949 580	229 137 360	3 060 968	2 436 227	315 025	
Rozdíl příjmů a výdajů	8 326 480	6 700 477	-1 278 950	2 241 739	154 695	508 519

VI. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU NA FINANCOVÁNÍ SPOLEČNÝCH PROGRAMŮ EVROPSKÉ UNIE A ČESKÉ REPUBLIKY

Vstupem do Evropské unie 1. května 2004 získala Česká republika možnost čerpat prostředky ze společného rozpočtu Evropské unie (EU) v rámci tzv. strukturální politiky, která je financovaná prostřednictvím čtyř strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Příprava České republiky na strukturální politiku probíhala však již před jejím členstvím v EU a ještě několik roků po vstupu bude čerpání nástrojů předvstupní pomoci (Phare, ISPA, SAPARD) dobíhat.

Strukturální fondy

Ve smyslu nařízení Rady Evropských společenství č. 1260/1999 se strukturálními fondy rozumí:

- **Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)**, který financuje investice vytvářející nová pracovní místa, infrastrukturu, projekty místního rozvoje a rozvoje venkova;
- **Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EAGGF – orientační sekce^{*)})**, který financuje opatření v oblasti zemědělství a rozvoje venkova;
- **Evropský sociální fond (ESF)**, který financuje opatření pro zvyšování zaměstnanosti vč. vzdělávání;
- **Finanční nástroj pro orientaci rybolovu (FIFG)**, který financuje opatření v oblasti rybolovu.

Každý projekt financovaný prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti musí přispívat k plnění jednoho z tří hlavních cílů definovaných legislativou EU:

- **Cíl 1:** podpora rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává. V období 2004-2006 jsou implementovány tyto operační programy (OP): Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, Infrastruktura, Průmysl a konkurenceschopnost, Rozvoj lidských zdrojů, Společný regionální operační progra;

- **Cíl 2:** podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí čelících strukturálním obtížím. V období 2004-2006 budou financována opatření obsažená v tzv. Jednotném programovém dokumentu (JPD). U cíle 2 se jedná o JPD regionu NUTS II Hlavní město Praha;

^{*)} jedná se o dvousložkový fond: orientační sekce financuje strukturální opatření, záruční sekce financuje Společnou zemědělskou politiku

- **Cíl 3:** podpora přizpůsobování a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti – v období 2004-2006 jde o JPD regionu NUTS II Hlavní město Praha.

Další možnost financování mimo OP a JPD tvoří tzv. **Iniciativy společenství**. V období 2004-2006 budou v České republice implementovány iniciativy INTERREG III (přeshraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráce) a EQUAL (nadmárodní spolupráce k podpoře nových prostředků boje se všemi formami diskriminace a nerovností na trhu práce).

V rámci programovacího období 2004-2006 získala Česká republika možnost čerpat prostředky ze strukturálních fondů uvedené v následující tabulce:

Tabulka č. 65

Oblasti podpory	Alokace strukturálních operací pro Českou republiku			
	Celkem	2004	2005	2006
Cíl 1	1 454,3	339,0	485,5	629,8
Cíl 2	71,3	23,3	23,8	24,2
Cíl 3	58,8	19,2	19,6	20,0
Iniciativa INTERREG	68,7	21,0	21,4	26,3
Iniciativa EQUAL	32,1	7,6	10,7	13,8
Celkem	1 685,20	410,10	561,00	714,10

mil. EUR

Na základě schválených operačních programů, jednotných programových dokumentů a iniciativy Equal byly Evropskou komisí ke dni 31.12.2004 do ČR poukázány zálohové platby ve výši 10% alokace 2004-2006. ČR neobdržela zálohové platby na iniciativu Interreg.

Přehled obdržených záloh ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 66

Program	Fond	Výše obdržené zálohy v Kč	Výše obdržené zálohy v EUR
Jednotný programový dokument pro Cíl 3 – Praha	ESF	185 787 027,08	5 879 336,30
Operační program Infrastruktura	ERDF	782 070 946,95	24 636 035,50
Operační program Průmysl a podnikání	ERDF	828 075 124,78	26 085 214,20
Společný regionální operační program	ERDF	1 292 196 259,40	45 433 257,10
	ESF	149 846 099,64	
Jednotný programový dokument pro Cíl 2	ERDF	226 327 247,30	7 129 540,00
Iniciativa EQUAL (ESF)	ESF	101 743 894,47	3 210 092,90
Operační program Rozvoj lidských zdrojů	ESF	1 008 106 572,85	31 881 928,30
OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	EAGGF	524 113 400,85	17 390 141,90
	FIFG	23 020 486,73	
Celkem	x	5 121 287 060,05	161 645 546,20

V roce 2004 bylo **konečným příjemcům proplaceno** ze zdrojů EU **141 728 498,77 CZK**, tj. 4 473 550,92 EUR. Z celkové alokace pro všechny strukturální fondy tedy zbývá proplatit 334 526 449,08 EUR. Výše uvedené prostředky byly uvolněny z Evropského fondu regionálního rozvoje.

Pokud jde o OP Rozvoj lidských zdrojů, Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, Infrastruktura, JPD Praha Cíl 2 a JPD Praha Cíl 3 a také iniciativy Interreg a Equal, dosud nebyly čerpány prostředky strukturálních fondů. V OP Průmysl a podnikání byly konečným příjemcům ke dni 31.12.2004 poukázány platby ve výši 140 006 934,75 Kč. Pokud jde o Společný regionální operační program, byly proplaceny prostředky ve výši 1 721 564 ,02 Kč.

Alokace je dosud čerpána jen v omezené míře z těchto důvodů:

- a) současné období je pilotní a jedná se o nové programy, z nichž ČR čerpá vůbec poprvé
- b) prostředky bylo možno začít čerpat až po vstupu ČR do EU (1.5. 2004), jde tedy zhruba o poloviční období, které se nekryje s fiskálním rokem
- c) i v ostatních členských státech je běžné, že alokace na daný rok se čerpá v průběhu dalších dvou let (tzv. pravidlo N+2)
- d) dosud probíhala administrativní příprava v souladu s požadavky Evropské komise, následovaly výzvy k předkládání projektů a jejich hodnocení, což jsou vše nutné podmínky pro zahájení čerpání.

Fond soudržnosti / ISPA

Fond soudržnosti (FS) poskytuje pomoc na národní úrovni vybraným zemím na přípravu vstupu do hospodářské a měnové unie. Financuje projekty vyšší než 10 mil. EUR v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních infrastrukturních sítí.

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie k 1. květnu 2004 došlo k transformaci implementace projektů předvstupního nástroje ISPA na pravidla Fondu soudržnosti (FS).

Stejně jako v rámci předvstupního nástroje ISPA jsou prostředky Fondu soudržnosti čerpány prostřednictvím Národního fondu Ministerstva financí, který zastává funkci platebního orgánu pro finanční prostředky strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

V průběhu roku 2004 bylo v rámci ISPA/FS realizováno 26 projektů, z toho 8 projektů dopravní infrastruktury, 13 projektů v oblasti životního prostředí, 4 projekty určené pro technickou asistenci. Byl ukončen jeden projekt na odstraňování povodňových škod z roku 2002 a Evropská komise ukončila projekt technická asistence pro sektor životního prostředí v souladu s nařízením Rady č. 1164/1994, čl. D (2).

V průběhu roku 2004 byly Národním fondem vyžádány u Evropské komise prostředky Fondu soudržnosti v celkové výši 70 854 374,56 EUR, obdrženo bylo 67 626 076,61 EUR. Rozdíl mezi vyžádanými a obdržеныmi finančními prostředky je způsoben tím, že některé prostředky vyžádané v roce 2003 byly obdrženy až v roce 2004 a zároveň některé prostředky vyžádané v roce 2004 Národní fond obdrží až v průběhu roku 2005. V roce 2004 bylo pak **konečným příjemcům vyplaceno 35 211 023,22 EUR.**

Následující tabulka ukazuje čerpání prostředků podle jednotlivých sektorů:

Tabulka č. 67

ISPA / Fond soudržnosti	Příspěvek ISPA	Kontrahováno v 2004	Čerpáno do 30.4.04	Čerpáno 1.5.04 - 31.12.04	tis.EUR	
					Spolufinancování z národních zdrojů	
Projekty sektoru životního prostředí	228 382	173 268	3 749	5 864		8 145
Projekty na odstraňování povodňových škod	30 000	0	7 356	1 979		1 494
Projekty sektoru doprava	244 420	0	10 613	5 451		7 458
Projekty technické asistence	3 176	556	105	95		0
C e l k e m	505 978	173 824	21 823	13 389		17 097

V sektoru dopravy byly v průběhu roku 2004 vyžádány prostředky ve výši 41 664 tis. EUR a zároveň od Evropské komise obdrženy prostředky ve výši 43 359 467,09 EUR. Konečným příjemcům bylo vyplaceno 16,06 mil. EUR.

V sektoru životního prostředí byly v roce 2004 vyžádány prostředky v celkové výši 23 010 823,35 EUR a obdrženy prostředky ve výši 17 801 155,94 EUR. Konečným příjemcům bylo vyplaceno 9 ,61 mil EUR.

Na povodňové projekty byly vyžádány prostředky ve výši 6 000 291,95 EUR a zároveň obdrženy prostředky ve výši 6 254 639,21 EUR. Konečným příjemcům bylo vyplaceno 9,33 mil. EUR.

V průběhu roku 2004 byly vyžádány prostředky na financování projektů technické asistence ve výši 178 790,88 EUR a zároveň od Evropské komise obdrženy prostředky ve výši 210 814,37 EUR. Konečným příjemcům bylo vyplaceno 199 tis. EUR.

Z účtů Národního fondu probíhá i nadále spolufinancování 2 projektů v sektoru životního prostředí. Z těchto účtů bylo v průběhu roku 2004 uvolněno celkem 44 596 128,90 CZK.

Společná zemědělská politika

Kapitola **Ministerstvo zemědělství (MZe)** poskytlo v roce 2004 v rámci Společné zemědělské politiky celkem 10 369,4 mil. Kč, jak je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka č. 68

Účel	Z rozpočtu EU	Národní spolufinancování	Použití rezervního fondu MZe	Přijaté na příjmový účet MZe z EU
Společné organizace trhu	147 299 953		971 025	147 299 953
SOT-doplatek				25 074
Horizontální plán rozvoje venkova	1 730 252 738	432 563 185		2 666 419 765
Přímé platby (SAPS)*	2 854 869 651			
Přímé platby-navýš. (TOP)		5 203 451 036		
Celkem	4 732 422 342	5 636 014 221	971 025	2 813 744 792

*V případě přímých plateb (SAPS) se jedná o podíl z rozpočtu EU, který je však předfinancován ze státního rozpočtu. K refundaci z rozpočtu EU dochází až v následujícím roce, tj. v tomto případě v roce 2005

V souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších změn, byly převedeny do rezervního fondu MZe nevyčerpané prostředky v celkové výši 4 882,3 mil. Kč.

Na Společné organizace trhu (SOT) bylo z Evropské unie v roce 2004 přijato 147,3 mil. Kč, vyplaceno bylo 148,3 mil. Kč (ke krytí kurzových rozdílů byl použit rezervní fond kapitoly MZe ve výši 971 tis. Kč). V závěru roku 2004 bylo na SOT vyplaceno prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu z úvěru 153,7 mil. Kč (zálohy na listopad a prosinec 2004). Prostředky uvedené v tabulce č. 68 byly poskytovány konečným příjemcům prostřednictvím SZIF, jakožto platební agentury pro platby ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, s výjimkou přímých plateb (TOP), které vyplatilo konečným příjemcům MZe.

Předvstupní spolupráce s EU

Na programy **Phare** bylo v roce 2004 poskytnuto z EU celkem 82,6 mil. EUR. Prostřednictvím Národního fondu pokračovalo financování programů Phare z let 2000 až 2003. V tomto období došlo k ukončení některých programů (např. Národní

program Phare 2001, Národní program Phare 2000 (částečně) a programy přeshraniční spolupráce z roku 2000). Naopak v průběhu roku 2004 začala implementace posledních přijatých programů Phare (Národní program Phare 2003-I. a II. část, programy přeshraniční spolupráce a program na podporu jaderné bezpečnosti z roku 2003).

V roce 2004 bylo v rámci aktivních programů/projektů Phare kontrahováno 67 119 652 EUR a vyplaceno 88 218 990 EUR. V rámci národního spolufinancování bylo v roce 2004 čerpáno 786 395 163 Kč ze státního rozpočtu a 1 942 151 885 Kč z jiných zdrojů (zejména zdroje konečných příjemců pomoci).

V předchozích letech hradil Národní fond příspěvky na účast České republiky v **komunitárních programech**. Poplatky byly z části hrazeny z prostředků Phare a z části z národních zdrojů. V roce 2004 však již nedošlo k žádným úhradám účastnických poplatků.

Dnem vstupu do EU pozbyla ČR nárok na čerpání podpory z programu **SAPARD**. V roce 2004 již nebyla vyhlašována žádná kola příjmu žádostí, tudíž ani kontrahovány další finanční prostředky. Uzavírání smluv bylo ukončeno k 31. 12. 2003. Proplácení finančních závazků ze všech předchozích kol příjmů žádostí bude pokračovat až do podzimu roku 2006.

Program SAPARD byl po vstupu do EU nahrazen Operačním programem „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“, prostřednictvím kterého je možno čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. Oproti programu SAPARD je OP Zemědělství rozšířen o podporu lesního a vodního hospodářství a rybnářství.

V roce 2004 bylo na 707 projektů proplaceno z Národního fondu konečným příjemcům celkem 1 624,3 mil. Kč (v tom 1 312,7 mil. Kč tvořily zdroje z EU, 223,6 mil. Kč zdroj kapitoly Ministerstvo zemědělství a 88,0 mil. Kč zdroj kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj).

Transition Facility 2004

Od května 2004 je Česká republika jako nový členský stát EU příjemcem pomoci z nového nástroje Evropských společenství Transition Facility (Přechodový nástroj). Podpora programu je přednostně určena pro posilování institucionální kapacity v mnoha oblastech veřejné sféry (např. vnitřní trh, finanční kontrola, životní prostředí, doprava, jaderná bezpečnost apod.). Charakterem projektů i formou pomoci se nijak neliší od nástroje Phare. Jednotlivé programy nástroje Transition Facility (Transition Facility 2004, 2005 a 2006) budou připravovány v průběhu let 2004 až 2006 a čerpání prostředků na jednotlivé projekty bude probíhat do roku 2009.

Vzhledem k tomu, že Rozhodnutí Komise K(2004) 4016 pro Transition Facility 2004 bylo vydáno dne 21.10.2004, nebyly v tomto programu dosud realizovány žádné finanční toky. V současné době probíhá příprava výběrových řízení na dodavatele. Celková alokace z rozpočtu EU na tento program pro rok 2004 je 17,1 mil. EUR, závazek spolufinancování z národních zdrojů dosahuje téměř 3,1 mil. EUR. Na začátku roku 2005 proběhne příprava veškerých náležitostí na čerpání první zálohové platby na tento program.

Účast evropských prostředků na financování dosahuje ve většině případů až 75 % z celkových uznatelných nákladů akce. Podmínkou tohoto financování je dodržení podmínek Evropské komise a zajištění dostatečného národního spolufinancování (veřejného nebo soukromého).

Výdaje státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR

Výdaje státního rozpočtu určené na spolufinancování společných programů EU a ČR byly v roce 2004 sledovány v rámci rozpočtového ukazatele Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR, který je dále členěn na výdaje spojené s přípravou ČR na vstup do EU a na výdaje související s naplňováním strukturálních programů po vstupu do EU.

Na realizaci **předvstupních nástrojů** (Phare, ISPA a SAPARD) byla ve státním rozpočtu na rok 2004 stanovena částka 1 251,9 mil. Kč, která byla v průběhu roku upravena na 1 384,3 mil. Kč. Skutečně bylo čerpáno pouze 821,3 mil. Kč, tj. 59,3 % upraveného rozpočtu.

Na spolufinancování **programů strukturálních fondů a projektů Fondu soudržnosti** bylo původně rozpočtováno 1 568,1 mil. Kč. V roce 2004 se Česká republika stala členskou zemí EU a resorty v očekávání rychlého nástupu realizace strukturálních opatření a projektů upravovaly rozpočty svých kapitol tak, že se rozpočet zvýšil o 38,9 mil. Kč na 1 607,0 mil. Kč. Praktické provádění strukturální politiky EU však ukázalo některé nedostatky v přípravě projektů a jejich čerpání, proto skutečné výdaje státního rozpočtu na spolufinancování dosáhly pouze necelých 162 mil. Kč, tj. 10,1 % rozpočtu po změnách.

Celkem na financování společných programů EU a ČR v rámci příslušných závazných ukazatelů bylo z původně rozpočtovaných 2 820,0 mil. Kč, resp. upravených 2 991,3 mil. Kč, skutečně vyčerpáno bylo přes 983,0 mil. Kč, tj. 32,9 % rozpočtu po změnách.

Výdaje jednotlivých rozpočtových kapitol byly vynaloženy následujícím způsobem:

- v kapitole **Ministerstvo průmyslu a obchodu** celkem **84,0 mil. Kč** (plnění 33,2 % rozpočtu po změnách). Tento objem prostředků byl použit na realizaci programů PHARE v oblasti posílení dozoru nad trhem, podpory subdodavatelů a v oblasti nakládání s radioaktivním odpadem (25,2 mil. Kč, tj. 19,1 % čerpání rozpočtu po změnách) a operačního programu Podpora průmyslu a podnikání (58,8 mil Kč, tj. 48,6 % čerpání rozpočtu po změnách) spolufinancovaného z ERDF;
- v kapitole **Ministerstvo dopravy** celkem **2,2 mil. Kč** (plnění na 24,7 % rozpočtu po změnách). Jedná se pouze o prostředky využité na spolufinancování strukturálních výdajů na opatření 4.1-Technická pomoc při řízení, realizaci, monitorování a kontrole a 4.2-Ostatní výdaje technické pomoci v rámci operačního programu Infrastruktura;
- v kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** celkem **134,3 mil. Kč** (plnění na 10,9 % rozpočtu po změnách). Původní rozpočtovaná částka 1 204 mil. Kč byla upravena na 1 234 mil. Kč. Prostředky byly čerpány vesměs na program Phare (134,3 mil. Kč), na strukturální výdaje související s čerpáním ESF bylo využito jen 35 tis. Kč (Iniciativa EQUAL, operační program Rozvoj lidských zdrojů). Nevyčerpané prostředky byly převedeny do rezervního fondu *);
- v kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** celkem **102,8 mil. Kč** (plnění na 18,9 % rozpočtu po změnách). Na předvstupní programy bylo vyčerpano 31,5 mil. Kč proti 145 mil. Kč v upraveném rozpočtu, a to zejména na realizaci výdajů na projekty Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury a Rozvoj a diversifikace hospodářských činností v rámci SAPARD (29,4 mil. Kč, 100 % čerpání) a na programy v rámci Phare, kde bylo čerpáno jen 2,1 mil. Kč ze 115,6 mil. Kč, tj. 1,9 % z rozpočtu této položky. Na strukturální programy bylo z rozpočtovaných 400 mil. Kč čerpáno jen 18%, tj. 71,2 mil. Kč;

^{*)} Poznámka : v tabulce Plnění závazných ukazatelů státního rozpočtu za kapitolu 313 je u závazného ukazatele Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem uvedeno plnění ve výši 233 442 tis. Kč, tj. o 99 116 tis. Kč vyšší. Je to způsobeno chybou ve výkazu Úřadů práce, ve kterém byla tato částka týkající se společných programů ČR a EU (z toho 13 370 tis. Kč PHARE a 85 386 tis. Kč ESF) zahrnuta do skutečných výdajů, ačkoliv čerpána nebyla a byla převedena do rezervního fondu. Uvedená chyba se v současné době, tj. po předložení a odsouhlasení výkazů nedá opravit a proto je zde pouze komentována.

- v kapitole **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** celkem **29,8 mil. Kč** (plnění na 28,8 % rozpočtu po změnách). V rámci Phare bylo z rozpočtovaného objemu cca 1 mil. Kč vyčerpáno 579 tis. Kč na vzdělávací semináře pracovníků Zprostředkujícího subjektu, kteří jsou zapojeni do implementace a realizace operačního programu Rozvoj lidských zdrojů. Nevyčerpaných 73,4 mil. Kč bylo převedeno do rezervního fondu MŠMT.

Na programy v rámci strukturálních fondů bylo, vzhledem k problémům v rámci finančních toků, financování z ESF zahájeno až ve 4. čtvrtletí 2004. Z toho důvodu byly pouze předfinancovány dva systémové projekty v rámci opatření 3.1-Zkvalitňování a vzdělávání ve školách a školských zařízeních a opatření 3.2-Podpora terciálního vzdělávání, výzkumu a vývoje a využívala se technická pomoc. Proto bylo z 102,4 mil Kč (rozpočet po změnách) čerpáno jen 29,3 mil. Kč (28,5%);

- v kapitole **Ministerstvo financí** celkem **6,5 mil. Kč** (plnění na 15,0 % upraveného rozpočtu). Původně rozpočtovaných 17,5 mil. Kč bylo v souvislosti s přípravou na zavedení státní pokladny navýšeno na 43,5 mil. Kč. Realizované projekty Phare spolufinancované státním rozpočtem v sektoru financí byly zaměřeny zejména do oblastí veřejných financí (budování státní pokladny, kontroly, účetnictví a auditu, daní a cel, regulace kapitálového trhu apod. a na dobudování odpovídajících podpůrných informačních systémů);

- v kapitole **Ministerstvo vnitra** celkem **98,5 mil. Kč** (plnění na 68,7% rozpočtu po změnách). Prostředky byly vyčerpány na realizaci programů Phare. V této položce schválený rozpočet 77,6 mil. Kč byl upraven na 143,4 mil. Kč, vyčerpáno bylo 98,5 mil. Kč na programy Phare v rámci programového financování, a to na komplexní systém řízení lidských zdrojů pro Policii ČR, posílení boje proti organizovanému zločinu, Schengenský informační systém, kontrolu osob na hranicích a ve vnitrozemí, reformu azylových institucí, protikorupční opatření, koordinace činností územně samosprávných celků na krajské a obecní úrovni aj.;

- v kapitole **Ministerstvo spravedlnosti** celkem **51,8 mil. Kč** (plnění na 100% rozpočtu po změnách). Prostředky byly využity zejména na spolufinancování programu Phare, a to Celoživotní vzdělávání v soudnictví (12,3 mil. Kč), Informační síť v soudnictví II. (35,4 mil. Kč); zbývající výdaje byly použity na projekt Justiční akademie a spolupráce v trestních věcech;

- v kapitole **Ministerstvo zemědělství** celkem **385,7 mil. Kč** (plnění na 86,8 % rozpočtu po změnách). Prostředky byly čerpány výhradně na projekty Phare a SAPARD, jejichž rozpočet činil 374,2 mil. Kč a byl čerpán ve výši 385,7 mil. Kč, tj.

na 103,1 %. Z těchto prostředků byly realizovány projekty v oblasti pozemkových úprav, posílení veterinárního a fytosanitárního dohledu, na integrovanou kontrolu dotací ze SZP, IACS, posílení bezpečnosti potravin, zlepšení kapacit na detekci BSE, laboratoří SVS apod. Prostředky rozpočtované na realizaci operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství ve výši 37 mil. Kč byly v upraveném rozpočtu navýšeny o 33 mil. Kč na 70 mil. Kč a nebyly čerpány a byly převedeny do rezervního fondu;

- v kapitole **Ministerstvo životního prostředí** celkem **25,6 mil. Kč** (plnění na 25,6% rozpočtu po změnách). Finanční prostředky v částce 23,5 mil. Kč směřovaly na projekt ISPA - ČHMÚ - Monitoring hydrosféry. Zbývající prostředky byly využity na realizaci operačního programu Infrastruktura (2 mil. Kč) a na opatření operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (216 tis. Kč);
- v kapitole **Ministerstvo zdravotnictví** celkem **2,1 mil. Kč** (plnění na 167,5 % rozpočtu po změnách). Tyto prostředky byly využity v rámci Phare na vybudování počítačových sítí v Hradci králové, Praze a v Moravskoslezském kraji. V rozpočtu po změnách se na tyto aktivity počítalo s částkou 1,27 mil. Kč, která byla dále navýšena o 884 tis. Kč z rezervního fondu;
- v kapitole **Úřad průmyslového vlastnictví** celkem **6,0 mil. Kč** (plnění na 99,8 % rozpočtu po změnách). Finanční prostředky byly vynaloženy na realizaci opatření Informační systém duševního vlastnictví, praktická výuka a pomoc při prosazování práv s cílem provázat je s Národním informačním systémem, který zajišťuje tok informací mezi institucemi zabývajícími se ochranou duševního vlastnictví včetně autorského práva apod., v souladu s usnesením vlády č. 330 ze dne 14.4.1999;
- v kapitole **Český statistický úřad** celkem **11,5 mil. Kč** (plnění na 100% rozpočtu po změnách). V roce 2004 probíhala realizace programů Phare 2002 a Phare 2003, které se zaměřují na spolupráci institucí odpovědných za sběr a šíření úředních statistických dat v EU. Program je koordinován EUROSTATem;
- v kapitole **Energetický regulační úřad** **nebyly vyčerpány žádné rozpočtované prostředky**. Nepodařilo se navázat na dříve realizovaný projekt Phare v oblasti posílení regulačních mechanismů a uplatňování energetického aquis. Rozpočtované prostředky budou v souladu s vyhláškou Ministerstva financí č. 551/2004 Sb. vypořádány se státním rozpočtem;
- v kapitole **Nejvyšší kontrolní úřad** celkem **2,0 mil. Kč** (plnění na 100 % rozpočtu po změnách). Finanční prostředky byly využity na realizaci twinningového programu a sloužily ke zvyšování jazykových a odborných znalostí pracovníků v oblasti finančního a výkonnostního auditu;

- v kapitole **Český telekomunikační úřad** celkem **38,8 mil. Kč** (plnění na 97,0 % rozpočtu po změnách). Původně rozpočtovaných 15 mil. Kč na realizaci programu Phare Zavedení a management globálního automatizovaného systému pro monitorování kmitočtového spektra (GASFSM) bylo v návaznosti na dodatečné přidělení finančních prostředků z rozpočtu EU navýšeno o 25 mil. Kč přesunem z výdajů určených na programové financování reprodukce majetku na celkových 40 mil. Kč;
- v kapitole **Úřad vlády** celkem **1,3 mil. Kč** (plnění 100% rozpočtu po změnách). Těmito prostředky bylo spolufinancována technická asistence projektu Phare - Podpora Institutu státní správy.

V kapitole **Všeobecná pokladní správa** bylo na výdaje na spolufinancování programů EU rozpočtováno 400 mil. Kč. Z této částky bylo na základě usnesení vlády č. 308 ze 7.4.2004 poskytnuto Ministerstvu zemědělství 200 mil. Kč na posílení spolufinancování opatření Horizontálního plánu rozvoje venkova. Zbývajících 200 mil. Kč bylo převedeno na jiný účel (posílení mzdové složky v rozpočtové sféře).

Dále mimo rámec financování společných programů EU a ČR bylo ve Všeobecné pokladní správě vyčleněno 173,2 mil. Kč na závazky vyplývající z mezinárodních smluv pro příjem předvstupní pomoci rozpočtu EU. Z této položky byly Národním fondem čerpány prostředky ve výši 91 mil. Kč, a to zejména na krytí kurzových rozdílů (61,5 mil. Kč), úhradu nákladů na předakreditační audit SZIF (9,3 mil. Kč), na vyrovnání kurzových rozdílů SAPARD (12 mil. Kč) a další náklady spojené s úhradami z prodlení, náklady na šetření apod.

Vedle státního rozpočtu se na spolufinancování strukturálních operací podílely :

Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI) částkou **1 916 mil. Kč** (plnění na 90,7 % rozpočtu SFDI). Výdaje byly použity na rozvoj silničních a železničních komunikací. Vedle toho fond vynaložil na předfinancování plateb z Fondu soudržnosti ke krytí podílu rozpočtu EU dalších 1 609 mil. Kč;

Státní fond životního prostředí částkou **393,1 mil. Kč**. V roce 2003 předložili realizátoři projektů požadavek na spolufinancování z programu ISPA ve výši 686,2 mil. Kč. Ministerstvo životního prostředí vyhovělo žádostem v celkovém souhrnu 645,4 mil. Kč a k 31.12.2004 bylo SFŽP čerpáno na projekty ISPA 29,5 mil. Kč. Dalších cca 363 mil. Kč bylo čerpáno na OP Infrastruktura.

Tabulka č.69

Přehled o rozpočtových a čerpaných objemech státního rozpočtu 2004 na spolufinancování programů EU

Kapitola		Ukazatel	Rozpočet 2004		Skutečnost	tis. Kč % plnění
číslo	název		schválený	po změnách		
304	UV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	1 302	1 320	1 319	100,0
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	1 302	1 320	1 319	100,0
		v tom: PHARE	1 302	1 320	1 319	100,0
312	MF	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	17 500	43 500	6 539	15,0
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	17 500	43 500	6 539	15,0
		v tom: PHARE	17 500	43 500	6 539	15,0
313	MPSV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	1 203 727	1 233 635	134 326	10,9
		v tom:				
		a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR	295 564	334 972	134 291	40,1
		v tom: PHARE	295 564	334 972	134 291	40,1
		b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti	908 163	898 663	35	0,0
		v tom: ESF	908 163	898 663	35	0,0
314	MV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	77 601	143 368	98 466	68,7
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	77 601	143 368	98 466	68,7
		v tom: PHARE	77 601	143 368	98 466	68,7
315	MZP	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	100 000	100 000	25 641	25,6
		v tom:				
		a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR	100 000	94 099	25 425	27,0
		v tom: PHARE	25 850	25 850	0	0,0
		ISPA	74 150	68 249	25 425	37,3
		b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti	0	5 901	216	3,7
		v tom: ERDF	0	5 901	216	0,0
		ESF	0	0	0	0,0
317	MMR	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	545 106	545 106	102 785	18,9
		v tom:				
		a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR	145 000	145 000	31 542	21,8
		v tom: PHARE	145 000	115 600	2 142	1,9
		SAPARD	0	29 400	29 400	100,0
		b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti	400 106	400 106	71 243	17,8
		v tom: ERDF	360 106	360 106	71 243	19,8
		ESF	40 000	40 000	0	0,0
322	MPO	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	261 040	253 212	83 971	33,2
		v tom:				
		a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR	140 040	132 212	25 210	19,1
		v tom: PHARE	140 040	132 212	25 210	19,1
		b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti	121 000	121 000	58 761	48,6
		v tom: ERDF	121 000	121 000	58 761	48,6
327	MD	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	8 954	8 954	2 210	24,7
		v tom:				
		Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti	8 954	8 954	2 210	24,7
		v tom: ERDF	8 954	8 954	2 210	24,7
328	CTU	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	15 000	40 000	38 800	97,0
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	15 000	40 000	38 800	97,0
		v tom: PHARE	15 000	40 000	38 800	97,0
329	MZe	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	411 200	444 200	385 689	86,8
		v tom:				
		a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR	374 200	374 200	385 689	91,7
		v tom: PHARE	179 200	179 200	167 498	93,5
		SAPARD	195 000	195 000	218 191	111,9
		b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti	37 000	70 000	0	0,0
		v tom: EAGGF (orientační sekce)	37 000	70 000	0	0,0
333	MSMT	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	109 584	103 484	29 849	28,8
		v tom:				
		a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR	16 687	1 087	579	53,3
		v tom: PHARE	16 687	1 087	579	53,3
		b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti	92 897	102 397	29 270	28,6
		v tom: ESF	92 897	102 397	29 270	28,6
335	MZ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	0	1 265	2 119	167,5
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	0	1 265	2 119	167,5
		v tom: PHARE	0	1 265	2 119	167,5
336	MS	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	47 482	51 778	51 778	100,0
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	47 482	51 778	51 778	100,0
		v tom: PHARE	47 482	51 778	51 778	100,0
344	UPV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	6 000	6 000	5 988	99,8
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	6 000	6 000	5 988	99,8
		v tom: PHARE	6 000	6 000	5 988	99,8

pokračování tabulky na další straně

Kapitola		Ukazatel	Rozpočet 2004		Skutečnost	% plnění
číslo	název		schválený	po změnách		
345	ČSU	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	11 526	11 526	11 526	100,0
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	11 526	11 526	11 526	100,0
		v tom: PHARE	11 526	11 526	11 526	100,0
349	ERU	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	2 000	2 000	0	0,0
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	2 000	2 000	0	0,0
		v tom: PHARE	2 000	2 000	0	0,0
381	NKU	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	1 979	1 979	1 979	100,0
		v tom:				
		Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do	1 979	1 979	1 979	100,0
		v tom: PHARE	1 979	1 979	1 979	100,0
Celkem	CR	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných	2 820 001	2 991 327	982 984	32,9
		v tom:				
		a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před	1 251 881	1 384 306	821 250	59,3
		v tom: PHARE	982 731	1 091 657	548 234	50,2
		ISPA	74 150	68 249	25 425	37,3
		SAPARD	195 000	224 400	247 591	110,3
		b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem	1 568 120	1 607 021	161 735	10,1
		v tom: ERDF	490 060	495 961	132 214	26,7
		ESF	1 041 060	1 041 060	29 521	2,8
		EAGGF (orientační sekce)	37 000	70 000	0	0,0

Operace na účtech Národního fondu v roce 2004

1. Účty pro předvstupní nástroje pomoci EU

Zdrojové účty předvstupních nástrojů pomoci EU vedené v EUR

	EUR	CZK
Počáteční stav	69 632 307,71	2 267 227 939,04
Příjmy na zdrojové účty NF		
Převod prostředků z EU pro Phare	82 648 811,44	2 579 095 431,81
Převod prostředků z EU pro ISPA	35 832 519,99	1 156 425 559,09
Převod prostředků z EU pro SAPARD	38 696 276,48	1 216 467 517,75
Úroky	244 772,19	7 833 350,83
Vratky prostředků z IA	12 013 719,12	373 770 570,65
Ostatní převody - mimo účty NF	20 008,20	651 092,47
Ostatní převody - mezi účty NF	28 510 153,01	872 073 675,94
	197 966 260,43	6 206 317 198,54

Výdaje ze zdrojových účtů NF

Převod prostředků IA Phare	-85 595 545,10	-2 709 031 987,23
Převod prostředků IA ISPA	-27 311 319,19	-883 154 348,35
Převod prostředků Agentuře SAPARD	-41 054 265,34	-1 312 968 259,00
Výdaje čerpané z účtu pro NSZ	-152 710,08	-4 558 476,16
Výdaje čerpané z účtu ISPA pro KP	-3 411 485,88	-104 476 755,09
Vratky prostředků do EU	-186 868,43	-6 146 913,16
Ostatní převody - mimo účty NF	-723,96	-23 079,97
Ostatní převody - mezi účty NF	-64 626 132,76	-2 022 643 820,84
	-222 339 050,74	-7 043 003 639,80

Účty implementačních agentur (IA) vedené v EUR

	EUR	CZK
Počáteční stav	38 247 021,06	1 245 326 363,63
Příjmy na účty IA		
Převod prostředků ze zdrojových účtů NF pro IA Phare	85 595 545,10	2 709 031 987,23
Převod prostředků ze zdrojových účtů NF pro IA ISPA	27 311 319,19	883 701 715,29
Úroky	130 851,90	4 175 841,64
Vratky na účty IA NF	672 637,24	21 326 832,43
Ostatní převody - mimo účty NF	4 865 167,83	152 510 156,09
Ostatní převody - mezi účty NF	2 968 203,54	53 975 662,77
	121 543 724,80	3 824 722 195,45

Výdaje z účtů IA

Výdaje čerpané z účtů IA Phare	-88 218 990,00	-2 798 359 307,98
Výdaje čerpané z účtů IA ISPA	-25 759 643,59	-837 856 302,74
Vratky prostředků NF	-14 074 532,87	-447 875 635,05
Ostatní převody - mimo účty NF	-4 281 168,99	-137 170 394,95
Ostatní převody - mezi účty NF	-13 102 057,21	-412 414 581,08
	-145 436 392,66	-4 633 676 221,80

Účty vedené v CZK

	CZK
Počáteční stav	1 669 398 294,98
Příjmy na účty v CZK	
Převod z kapitoly VPS na DPH a vyrovnání kurzových rozdílů	12 000 000,00
Úroky	6 025 247,14
Převod z kapitol SR na účty spolufinancování	17 017 877,43
Převody vratek z Finančních úradů na účty IA	28 201 816,70
Převody z Agentury Sapard	6 888 603,00
Ostatní převody - mimo účty NF	47 184 467,56
Ostatní převody - mezi účty NF	647 485 848,23
	764 803 860,06

Výdaje z účtů v CZK

Převody vratek DPH na účty projektů vedené v €	-8 600 065,59
Výdaje čerpané z univerzálních účtů ISPA	-68 634 035,14
Výdaje čerpané z účtů Sapard	-311 669 837,00
Výdaje čerpané z účtů FSEU	-5 943 274,14
Výdaje čerpané z účtů spolufinancování Phare	-489 026 869,82
Ostatní převody - mezi účty NF	-772 768 724,85
	-1 656 642 806,54

2. Účty pro strukturální fondy a Fond soudržnosti

Účty vedené v EUR

Příjmy na účty PA

Převod prostředků z EU - strukturální fondy	161 645 546,20	5 121 287 060,05
Převod prostředků z EU - Fond soudržnosti	31 793 556,62	982 758 793,72
Úroky	456 309,03	14 093 864,12
Ostatní převody - mimo účty NF	54 280 000,00	1 717 690 600,00
Ostatní převody - mezi účty NF	48 735 152,22	1 557 536 328,27
	296 910 564,07	9 393 366 646,16

Výdaje z účtů PA

Převod prostředků Platebním jednotkám SF	-4 741 911,86	-148 404 330,68
Převod prostředků Platebním jednotkám CF	-9 451 380,23	-291 657 991,51
Ostatní převody - mimo účty NF	-54 280 000,00	-1 709 370 297,50
Ostatní převody - mezi účty NF	-434 225,98	-312 630 867,72
	-68 907 518,07	-2 462 063 487,41

Účty vedené v CZK

Příjmy na účty Platebního orgánu v CZK

Převod prostředků Platebním jednotkám CF	905 534,71
Převod prostředků z VPS	61 500 000,00
Úroky	592,80
Ostatní převody - mezi účty NF	10 083 044,11
	72 489 171,62

Výdaje z účtů Platebního orgánu v CZK

Vratky prostředků NF	-2 217 645,61
Vyrovnání kurzových ztrát	-2 672,95
	-2 220 318,56

Příjmy na účty Platebních jednotek v CZK

Úroky	61 909,55
Ostatní převody - mezi účty NF	445 841 904,32
	445 903 813,87

Výdaje z účtů Platebních jednotek v CZK

Výdaje čerpané z účtů Platební jednotek SF	-141 728 498,77
Výdaje čerpané z účtů Platební jednotek CF	-290 749 932,31
Ostatní převody - mezi účty NF	-10 662,03
	-439 196 453,49
Stav k 31.12.2004	289 415 032,69
	9 652 752 555,75

VII. HODNOCENÍ PRŮBĚHU REFORMY VEŘEJNÉ ÚZEMNÍ SPRÁVY

Reforma veřejné správy, která v současné době probíhá, je kontinuální proces, který se dotýká jak ústřední správy, tak územní správy. Reforma veřejné správy představuje komplexní systémovou změnu, decentralizaci a dekoncentraci s důrazem na zvýšení kvality výkonu veřejné správy jako služby pro občany. Podstatnou částí reformy je vrátit ústřední správě pouze koncepční, legislativní, metodickou, koordinační a kontrolní činnost a zároveň potlačit na této úrovni operativní funkce, zlepšit úroveň komunikace a koordinace mezi ústřední státní správou a územní veřejnou správou a poskytovat občanům veřejné služby na standardní úrovni a při efektivním využití vynaložených nákladů. Dalším důvodem pro reformu územní veřejné správy je rovněž dlouhodobě nevyhovující územně správní uspořádání.

Dne 1.července 2004 nabyl účinnosti zákon č. 387/2004 Sb., o změnách krajů, s tím, že se do 31.prosince 2004 použijí pouze vybraná ustanovení, a to jen pro postupy a úkoly k zabezpečení voleb do zastupitelstev krajů v roce 2004. Tento zákon řeší přechod obcí z kraje do kraje, a to po vzájemné dohodě dotčených obcí a příslušných krajů.

Změna územní působnosti orgánů státu na okresní úrovni byla pro rok 2004 prozatím zajištěna novelou vyhlášky č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky.

V souladu s usnesením vlády ČR č. 238/2004, o postupu optimalizace právního a ekonomického prostředí pro výkon veřejné správy orgány územních samosprávných celků, bylo v průběhu roku 2004 prověřováno, zda kompetence, které byly převedeny na orgány územních samosprávných celků v rámci ukončení činnosti okresních úřadů, byly převedeny vhodně a zda úkoly vyplývající z těchto změn jim nezpůsobují vážné problémy.

Na splnění citovaného úkolu se podílela svými podněty ministerstva a další ústřední orgány státní správy, kraje a Svaz měst a obcí České republiky. Po jejich vyhodnocení a vypracování návrhu na řešení aktuálních problémů, které vznikají územním samosprávným celkům při výkonu působnosti, bude v průběhu roku 2005 předložen vládě ucelený materiál, který by měl být prvním krokem směřujícím k systematické tvorbě právního prostředí pro výkon veřejné správy.

V návaznosti na tyto činnosti se připravuje analýza všech působností vykonávaných orgány územních samosprávných celků, jejímž cílem je snížení jejich administrativního zatížení a postupného dosažení větší racionalizace veřejné správy. Rovněž se předpokládá zjednodušení výkonu správních agend, zvýšení účinnosti, vhodnější koordinace a racionalizace jak činností lokálního charakteru, tak působení státní správy na samosprávu s cílem rozšiřování samosprávné úlohy obecní samosprávy.

V průběhu roku 2004 byla dokončena výstavba nové budovy krajského úřadu Zlínského kraje, v měsíci listopadu se uskutečnilo stěhování krajského úřadu do nových prostor. Bylo ukončeno financování stavby, celkový rozpočtový náklad na zřízení sídla Zlínského kraje činil 635,9 mil. Kč.

Přílohy

ke Zprávě o výsledcích hospodaření státního rozpočtu

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2004
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2004
- C) Opatření Ministerstva financí v oblasti regulace cen v roce 2004

A) ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH CENOVÉ A DAŇOVÉ KONTROLY ZA ROK 2004

I. Výsledky cenové kontroly

Ve sledovaném období ukončili pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství celkem 751 kontrolních akcí a šetření.

Ve správním řízení bylo za porušení cenových předpisů vydáno 318 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové částce 42 721,3 tis. Kč. Jedno rozhodnutí bylo vydáno podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole za neposkytnutí součinnosti a ve 4 případech bylo předmětem rozhodnutí zastavení řízení. Proti rozhodnutím bylo podáno 36 odvolání, ve 26 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 4 532,6 tis. Kč a v 6 případech bylo odvolacím orgánem prvoinstanční rozhodnutí potvrzeno. U 10 podaných odvolání nebylo do konce roku správní řízení ukončeno. Celková částka pravomocně uložených pokut činí 27 926 tis. Kč.

Výsledky provedených kontrol a řešení stížností za jednotlivá finanční ředitelství v číslech obsahuje následující tabulka.

Přehled výsledků oddělení cenové kontroly finančních ředitelství za rok 2004 (v tis. Kč)

Finanční ředitelství	Pokuty podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách								Počet kontrolních (z toho na základě stížností)	Počet stížností,	Počet kontr. akcí	Zaplacené pokuty
	Vydaná rozhodnutí		Pokuty v odvolacím řízení		Sníženo/zrušeno v odvolacím		Pokuty z uzavřených					
	sl. 1		sl. 2		sl. 3		sl. 4					
	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč				
pro hl. m. Prahu	20	4 720	1	-206	2	-226	17	4 288	52/16	36	72	4 002
v Praze	32	14 493	1	-5 334	1	-200	31	8 959	65/5	7	67	
v Českých Budějovicích	32	299	1	-6	2	-86	30	207	75/4	11	82	177
v Plzni	27	2 827	0	0	4	-1 734	27	1 093	46/3	16	59	1 084
v Ústí nad Labem	60	4 226	0	0	5	-1 308	59	2 918	96/4	64	152	1 820
v Hradci Králové	77	1 383	3	-290	4	-409	70	684	115/1	6	120	662
v Brně	37	5 125	0	0	3	-63	36	5 062	85/5	34	114	5 021
v Ostravě	38	9 648	4	-4 427	5	-506	31	4 715	63/3	19	79	739
C e l k e m	323	42 721	10	-10 263	26	-4 532	301	27 926	595/43	193	745	13 505

V roce 2004 byl výkon cenové kontroly zaměřen na ověření **dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem o cenách**, zejména **maximálních cen** ve zdravotnictví, pozemků nesloužících k podnikání a melasy. V mimořádném rozsahu byly provedeny kontroly **minimálních cen** mléka kravského, cukru a cukrové řepy. Dále byla pozornost kontroly zaměřena na ceny zařazené do seznamu zboží, u něhož se uplatňují **věcně usměrňované ceny**, jako např. vody pitné a odváděné, výrobků a výkonů ve zdravotnictví a zdravotní péče, veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, na **ceny povinných technických prohlídek** silničních vozidel, **výkonů stanic měření emisí** apod. Nemalá část kapacity byla věnována kontrolám podání zaměřených na **zneužití hospodářského postavení u cen neregulovaných**, které jsou časově a odborně velmi náročné.

Nově, v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky a podpory Evropského společenství pro poskytování mléka a některých **mléčných výrobků žákům** ve školách, byly provedeny kontroly dodržování těchto maximálních cen.

Výrobky a výkony ve zdravotnictví, zdravotní péče

Kontroly maximálních a věcně usměrňovaných cen ve zdravotnictví byla jako každoročně věnována mimořádná pozornost. Bylo ukončeno **210 kontrol**, zejména výrobců, dovozců, distributorů, prodejců léčiv a zdravotnických prostředků, ale i u poskytovatelů služeb, včetně lázeňských. Porušení cenových předpisů bylo prokázáno u 161 kontrolovaných subjektů a ve správním řízení byly uloženy **pokuty ve výši 17 469,5 tis. Kč**, což svědčí o trvalé potřebě kontroly na tomto citlivém úseku. Dvě rozhodnutí byla vydána za účelem zastavení řízení a zrušení pokuty v autoremeduře a 1 rozhodnutí bylo vydáno za neposkytnutí součinnosti podle zákona o státní kontrole.

Stížnosti, což je nelogické, byly ve sledovaném období podány pouze 3, všechny byly hodnoceny jako neoprávněné. Z toho je zřejmé, že veřejnost není obeznámena s působností cenové kontroly ve zdravotnictví.

Kontroly regulovaných cen byly prováděny v následujících typech zdravotních zařízení.

a) Lékárny

V lékárnách bylo provedeno **23 kontrol** a vydáno 13 rozhodnutí o uložení **pokuty v celkové výši 126 tis. Kč**. Ze dvou podaných odvolání byla 1 pokuta byla snížena a jedna potvrzena v původní výši.

Pokuty byly uloženy za **nedodržování pravidel věcného usměrňování cen** individuálně připravovaných léků a k **překračování maximálních cen** tzv. taxa laborum při individuální přípravě léků. Dále byla prokázána nedostatečná cenová evidence.

b) Distributoři a dovozci léčiv a zdravotnických prostředků

Celkem bylo **prověřeno 19 subjektů**, z toho 13 byly za nedodržení cenových předpisů uloženy **pokuty ve výši 10 972,7 tis. Kč**.

Kontroly prokázaly mimo jiné **nedodržování stanoveného postupu při zpracování návrhů maximálních cen**, v některých případech i nepředložení návrhů na Ministerstvo financí. V uplatňovaných cenách byla použita chybná základna pro výpočet ceny, např. že dodavatel nepromítal do cen vliv kurzových rozdílů nebo použil nesprávný kurz. Dále byl zjišťován prodej za cenu vyšší než maximální nebo při prodeji za úředně stanovenou cenu podle § 5 nebyla splněna podmínka, na kterou cenové orgány omezily uplatnění této ceny, např. uplatněním vyšší přírážky za výkony obchodu. Rovněž bylo zjištěno nedodržení povinnosti informovat při prodeji odběratele o výši ceny od tuzemského výrobce nebo zahraničního dodavatele a o výši přírážky za výkony obchodu.

V jednom případě bylo uplatněno odvolání proti rozhodnutí o uložení pokuty. Odvolací orgán částečně důvody k odvolání uznal a pokuta byla snížena.

V rámci kontrol v této oblasti byla uplatněna pořádková pokuta podle zákona o státní kontrole za neposkytnutí součinnosti. V rámci odvolacího řízení však byla zrušena, jak již bylo zmíněno v úvodu týkající se zdravotnictví.

c) Výrobci léčiv

Ve sledovaném období byly ukončeny **3 kontroly** dodržování postupu při zpracování návrhů maximálních cen a jejich dodržování při prodeji, včetně podmínek, které se k uplatňovaným cenám vztahují.

Porušení bylo zjištěno v jednom případě u věcně usměrňovaných cen, zahrnutím nákladů na reprezentaci a nesprávně vyššího odhadu růstu nákladů o 40 %, u investic až o 50 %. **Pokuta** byla uložena v celkové výši **5 333, 9 tis. Kč**. Kontrolovaný subjekt podal proti rozhodnutí o uložení pokuty odvolání. Odvolací řízení probíhá.

d) Oční optiky

U provozovatelů oční optiky bylo provedeno celkem **12 kontrol**, všem kontrolovaným subjektům byly uloženy **pokuty v celkové výši 108 tis. Kč**. U jednoho kontrolovaného subjektu, přestože se jednalo o pokutu 6 tis. Kč proběhlo řízení 1. i 2. instance dvakrát, výsledkem bylo zrušení rozhodnutí a zastavení řízení s odůvodněním blížícího se marného uplynutí lhůt.

Celkem bylo za porušení cenových předpisů vydáno 13 rozhodnutí o pokutě, a to za **nevedení cenové evidence v předepsaném rozsahu a překračování maximálních cen** při výdeji optických pomůcek předepsaných očním lékařem, tzv. na poukaz, respektive nedodržování regulace přírážky obchodního výkonu při výdeji zdravotnického prostředku.

e) Stomatologické laboratoře

Z **68 kontrol** provedených ve stomatologických laboratořích bylo u 64 prokázáno porušení cenových předpisů s následným uložením **pokut v celkové výši 425,5 tis. Kč**. Na základě podaného odvolání byly, v rámci autoremedury, důvody odvolání uznány v plném rozsahu a pokuta snížena. Celkem bylo vydáno 65 rozhodnutí o uložení pokut.

Kontrola zjišťovala neplnění povinnosti zpracování a uchování kalkulací. V případech, kdy kalkulace byly zpracovány, bylo zjišťováno nedodržení pravidel věcného usměrňování cen stomatologických výrobků, např. nesprávným propočtem fondu pracovní doby nebo zahrnováním neoprávněných nákladů, jako např. náklady

na reprezentaci, soukromá vozidla, škody, smluvní pokuty apod., které s prodáváním zbožím nesouvisejí.

Zajímavým poznatkem je zjištění, že např. v kalkulacích byla zahrnuta vyšší spotřeba materiálu, než by odpovídalo pravidlům věcného usměrňování, ale skutečně fakturované ceny byly nižší.

f) Zubní lékaři

Na základě opakovaných jednání se Společenstvem zubních techniků v předchozích letech se kontrola zaměřila i na zubní lékaře, kteří od laboratoří zboží nakupují. **Z 21 provedených kontrol** bylo u 20 prokázáno porušení cenových předpisů a uloženy **pokuty v celkové výši 164 tis. Kč.**

Kontrolou bylo zjištěno **neplnění povinnosti zpracování kalkulací** a jejich uchování v zákonem stanovené lhůtě. V případech, kdy kalkulace byly zpracovány, bylo zjišťováno nedodržení pravidel věcného usměrňování cen stomatologických výrobků, např. tím, že do minutové sazby byly započteny režijní náklady ve vyšší hodnotě než byly skutečné náklady vykázané v účetnictví, duplicitně byl zahrnut přímý materiál, sociální a zdravotní pojištění a leasingové splátky. Některé ordinace neměly stanovenou spotřebu přímého materiálu na jednotlivé výrobky podle druhů a množství. Dále při propočtu minutové sazby byl snížen neoprávněně fond pracovní doby o nahodilé události, které se v následujících letech neopakovaly. Příjmové doklady neobsahovaly jednoznačný popis účtovaného výkonu (určené podmínky ceny), nebylo je tudíž možno jednoznačně přiřadit k položce ceníku.

g) Komplexní a příspěvková lázeňská péče hrazená zdravotními pojišťovkami

Při kontrole dodržování pravidel věcného usměrňování cen bylo u 5 léčebných zařízení z 8 kontrolovaných zjištěno **kalkulování neoprávněných nákladů**, které s vymezenou lázeňskou péčí hrazenou pojišťovkami nesouvisely nebo se vztahovaly na cizince a samoplátce. Za porušení cenových předpisů byly uloženy **pokuty v celkové výši ve výši 132,3 tis. Kč.**

h) Zdravotní péče v dětských ozdravovnách hrazená zdravotními pojišťovnami

V dětských ozdravovnách byla realizovány **3 kontroly** věcně usměrňovaných cen, uložená **pokuta činí 23 tis. Kč**. Kalkulované náklady nebyly pro účely sjednání cen řádně očištěny o náklady vztahující se k neregulovaným výkonům a byly tudíž nesprávně vyšší než ekonomicky oprávněné náklady. V jednom případě nebyly zpracovány kalkulace s odvoláním na jejich neakceptaci ze strany zdravotních pojišťoven v minulosti.

i) Umělé přerušování těhotenství

Umělé přerušování těhotenství **podléhalo regulaci formou maximálních cen** do konce roku 2004, několik let bez změny cenové úrovně. V zájmu zpětné vazby bylo realizováno **39 kontrol** s cílem ověřit dodržování stanovené maximální ceny. Překročení této ceny bylo zjištěno v 21 nemocničních zařízeních s uložením **pokuty v celkové výši 136,1 tis. Kč**.

Současně bylo v 5 nemocnicích kontrolováno dodržování maximálních cen výkonů vyžádaných a hrazených orgány státní správy ze státního rozpočtu. Zjištěná porušení byla projednána společným protokolem a rozhodnutím jak pro oblast maximálních cen interrupcí, tak výkonů vyžádaných a hrazených orgány státní správy ze státního rozpočtu.

j) Výdejny zdravotnické techniky

Byla provedena **1 kontrola** dodržování maximálních cen a plnění evidenční povinnosti a to bez zjištění porušení cenových předpisů.

k) Výkony vyžádané a hrazené orgány státní správy ze státního rozpočtu

Výkony vyžádané a hrazené orgány státní správy ze státního rozpočtu, kromě výše uvedených, byly **kontrolovány v dalších 9 zdravotnických zařízeních**. Ve správním řízení bylo vydáno 8 rozhodnutí o **pokutě v celkové výši 33 tis. Kč**. Odvolací orgán 1 rozhodnutí zrušil a věc vrátil FŘ k novému projednání a rozhodnutí a v jednom případě pokutu snížil.

Dle cenového kontrolního orgánu, **nemocnice vedou nedostatečně cenovou evidenci**, u některých bylo zjištěno překročení maximálních cen a **některé dokonce nemají žádnou povědomost o existenci maximálních cen**.

l) Platby za poskytnutou zdravotní péči cizincům

V **jednom případě** byly podrobeny kontrole platby cizinců za poskytnutou zdravotní péči. Vzhledem k tomu, že se jednalo o samoplátce, na které se v dané době ještě nevztahovaly předpisy Evropské unie ani příslušné mezistátní dohody, byla kontrola ukončena záznamem.

m) Transfúzní stanice

Kontrola věcně usměrňovaných cen u výrobků transfúzních stanic a způsobu vedení cenové evidence byla provedena u jednoho subjektu. Porušení cenových předpisů nebylo zjištěno.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

V období roku 2004 byly provedeny **4 kontroly** dodržování maximálních cen. Pouze u jednoho kontrolovaného subjektu došlo k překročení maximálních cen. **Pokuta** byla uložena ve **výši 1,9 tis. Kč**. Jde o pronájem ploch využívaných pro zahrádky, hřiště, parkování a zastavěnou plochu pod garáží.

Pohřební služby

Výměrem Ministerstva financí jsou z velké škály pohřebních služeb **regulovány jen ceny za pronájem hřbitovních míst, kde platí maximální ceny** pozemků nesloužících k podnikání. Kromě toho mají obce možnost regulovat, jako maximální, ceny služeb krematorií, jejichž kontrolu, v případě stanovení maximální ceny, provádějí ve své kompetenci.

Maximální ceny za pronájem hřbitovních míst byly **kontrolovány u 45 subjektů**, z toho u 26 bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy **pokuty v celkové výši 97,4 tis. Kč**. Ve dvou případech se kontrolovaný subjekt odvolal. V jednom případě byla výše pokuty odvolacím orgánem potvrzena, v dalším byla snížena v rámci autoremedury 1. instancí.

Překročení maximálních cen bylo způsobeno nesprávným zaokrouhlení každého započatého m² plochy směrem nahoru, dále bylo zjištěno nevedení řádné evidence a nezpřístupnění informace o cenách formou ceníku na viditelném místě tak, aby žádný zákazník nemusel vyžadovat jeho předložení nebo zpřístupnění. Zjištěno bylo také uplatňování paušální, nikoliv kalkulované ceny a uplatňování ceny celkem včetně služeb spojených s nájmem hřbitovního místa, což je opět v rozporu s cenovými předpisy.

Byly vyřízeny 3 stížnosti, z toho 2 neoprávněné.

Minimální cena mléka kravského syrového

V mimořádném rozsahu bylo prováděny kontroly dodržování minimálních cen mléka kravského syrového, na základě podání Agrární komory ČR a dalších sdružení a skupin zastupujících zemědělce, adresovaných přímo panu místopředsedovi vlády a ministroví financí v závěru roku 2003.

Ukončeno bylo **50 kontrol**, z toho v 18 případech bylo zjištěno uplatňování ceny nižší než minimální. Ve správním řízení byly uloženy **pokuty v celkové výši 5 093,2 tis. Kč**.

Čtyři kontrolované subjekty podaly odvolání proti rozhodnutí, z toho odvolací orgán dvě rozhodnutí 1. instance zrušil, u dvou původní rozhodnutí potvrdil.

Nedodržení minimální ceny bylo zjištěno v uplatňování nasmlouvaných srážek za jakostní znaky, např. obsahu tukuprosté sušiny nebo teploty mléka po nadojení v mléčnici před svozem, nad rámec nařízení vlády o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005 a dále srážek snižujících realizovanou cenu pod stanovenou minimální cenu za dodaný litr, jako odměny za zprostředkování prodeje mezi producentem a zpracovatelem.

Minimální cena cukru a cukrové řepy

byla **kontrolována u 58 producentů**, zpracovatelů a obchodních organizací. Za uplatňování ceny nižší než minimální byly v deseti případech uloženy **pokuty v celkové výši 6 263,2 tis. Kč**. Ve čtyřech případech se jednalo o producenty cukru a zpracovatele cukrové řepy, ve dvou případech o zpracovatele cukru a ve čtyřech případech o obchodní společnosti.

Jako porušení cenových předpisů bylo konstatováno např. poskytnutí slevy kupujícímu za včasnou platbu faktury za dodané zboží nebo nebyly zohledněny náklady na balení a cukr byl dodán za cenu cukru volně loženého. Zjištěno bylo i nedodržení stanovené minimální ceny cukrové řepy ve spojitosti s jednorázovou úhradou vystavených faktur a neoprávněným fakturováním dopravného. V jednom kontrolovaném subjektu bylo zjištěno i překročení maximální ceny melasy.

Kontroly byly prováděny, stejně jako u mléka, na základě podání organizací sdružujících zemědělce, zejména Agrární komory. Jejich výsledky však avizované uplatňování nižších než minimálních cen v rozsahu podání nepotvrdily.

Školní mléko

Vstup České republiky do EU nastartoval další uplatnění cenových kontrolních orgánů. V souladu s nařízením Komise (ES) č. 2707/2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o podporu Společenství pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků žákům ve školách a nařízením vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, stanovilo Ministerstvo financí **maximální ceny mléčných výrobků pro žáky základních škol**. Nařízení zakotvuje také povinnost kontroly dodržování stanovených a dotovaných maximálních cen.

V závěru roku byly realizovány kontroly dodržování maximálních cen plošně. Výsledkem **82 kontrolních akcí** bylo zjištění, že maximální ceny jsou dodržovány. Poznatky z této akce však svědčí o neadekvátní pracnosti spojené s dodržováním vyžadované evidence a celkové manipulace s tímto dotovaným zbožím na školách.

Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací

Věcně usměrňované ceny tohoto zboží byly **kontrolovány u 39 vodohospodářských společností**. Za porušení cenových předpisů bylo vydáno 29 rozhodnutí o **pokutě v celkové výši pokut 3 664 tis. Kč**. Jedno rozhodnutí bylo vydáno za účelem zastavení řízení. Z 9 odvolání odvolací orgán 5 pokut snížil o 1 778 tis. Kč, 1 rozhodnutí ve výši 140 tis. Kč zrušil a vrátil finančnímu ředitelství k novému projednání a u 3 odvolání nebylo odvolací řízení do konce roku ukončeno.

Nejčastější porušení cenových předpisů spočívala např. v **kalkulování vyšších nákladů na opravy** hmotného majetku a v zahrnutí vyšších poplatků za vypouštění odpadních vod, než lze považovat za náklady ekonomicky oprávněné. Do kalkulace byly zahrnuty vnitropodnikové výkony v cenách pro externí odběratele obsahujících zisk, místo ve vlastních nákladech.

U některých vodohospodářských společností bylo zjištěno, že ceny obsahují **neoprávněné náklady**, které technologicky s výrobou resp. s odváděním vody

nesouvisejí, např. zvýšení správní režie o náklady na reklamu a na reprezentaci nebo na sponzorování sportovních či společenských akcí. Nerespektování závazného postupu při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci se projevilo rovněž nesprávným účtováním nákladů na pořízení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku. Dalším zjištěním nadále zůstává nezpracování nebo neuchování kalkulace v zákonné lhůtě.

Šetřeno bylo 20 stížností, z toho 17 neoprávněných. Nejčastější byly stížnosti občanů na dvousložkovou formu vodného a stočného, kdy jsou znevýhodněni odběratelé s nízkou spotřebou vody, zvláště z řad důchodců, případně majitelé chat a rekreačních domků.

Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Ve sledovaném období bylo dodržování pravidel věcného usměrňování cen ověřováno u **8 dopravců**. Ve správním řízení byla vydána 3 rozhodnutí o uložení **pokuty v celkové výši 65 tis. Kč**.

K porušení cenových předpisů došlo např. tím, že do kalkulace byly zahrnuty náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné, např. náklady nesouvisející s danou službou, odpisy promlčených a nedobytných pohledávek nebo režijní náklady střediska pravidelné autobusové náklady vyšší než skutečně vykázané. Dalším porušením bylo zahrnutí nákladů hrazených z neinvestiční dotace a v jednom případě šlo o nesplnění evidenční povinnosti.

Byly předloženy pouze 2 stížnosti, z toho jedna byla postoupena Krajskému úřadu a jedna stížnost byla neoprávněná.

Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu

Věcně usměrňované ceny byly **kontrolovány u 22 poskytovatelů** této služby, u 18 z nich byla ve správním řízení uložena **pokuta v celkové výši 4 015 tis. Kč**. Čtyři subjekty se odvolaly, dvě rozhodnutí byla v odvolacím řízení potvrzena a dvě pokuty byly sníženy celkem o 1 100 tis. Kč.

Bylo zjištěno zahrnutí vyšších, než ekonomicky oprávněných nákladů v položce přímý materiál v souvislosti s nesprávným počtem popelových nádob, nájemného, kdy byl kupujícím duplicitně účtován pronájem i poplatek nebo zahrnutím režijních a mzdových nákladů, které s poskytovanou službou nesouvisely. Došlo také ke sjednání vyšší než vykalkulované věcně usměrňované ceně za termickou likvidaci směsného odpadu. Jeden z kontrolovaných subjektů do sjednané ceny nesprávně zahrnul částku

za odstraňování a likvidaci odpadu přestože byl odpad ukládán na skládku, takže skutečné náklady byly nižší než kalkulované. Častým porušením cenových předpisů je stále nezpracování a nepředložení kalkulací.

Ze tří řešených stížností byly dvě neoprávněné.

Povinné technické prohlídky, kterými se kontroluje technický stav silničních vozidel ve stanicích technické kontroly

V průběhu roku bylo ukončeno **28 kontrol** dodržování pravidel věcného usměrňování cen. U 23 poskytovatelů této služby došlo k porušení cenových předpisů. Uložené **pokuty činily 1 007 tis. Kč**. Z 5 odvolání byly 3 pokuty v odvolacím řízení sníženy o 135 tis. Kč, jedno rozhodnutí o pokutě ve výši 25 tis. Kč bylo odvolacím orgánem zrušeno a vráceno finančnímu ředitelství k novému projednání a rozhodnutí, jedno odvolacím řízení nebylo do konce roku ukončeno.

K porušení cenových předpisů došlo tím, že do kalkulací cen byly zahrnuty náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné, např. mzdové náklady pracovníků nesouvisející s poskytovanou službou, náklady na prodej pohonných hmot a maziv, reklamu, inzerci, nájemné hrazené již v předchozím období apod. Bylo zjištěno také duplicitní započítání ceny za kontrolní známku při opakované technické prohlídce, kdy cena této známky již byla započtena v základní ceně. Některé náklady byly kalkulovány vyšší než ekonomicky oprávněné, např. nebylo do ceny promítnuto snížení nákladů za pronájem nebytových prostor. Stále častým porušením je nezpracování kalkulace cen za jednotlivé druhy povinných technických prohlídek.

Ceny metrologických výkonů a výkonů státního zkušebnictví

Ceny této služby byly od 1. ledna 2004 z regulovaných položek vyloučeny. **Čtyři provedené kontroly** se týkaly předchozího období a byly zahájeny v roce 2003. U dvou kontrolovaných subjektů byly uloženy **pokuty ve výši 22 tis. Kč**. Jeden kontrolovaný subjekt porušil cenové předpisy tím, že do cen kalkuloval náklady na dobrovolné příspěvky ČMI a ÚNMZ, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné, druhý nezpracováním kalkulací cen prováděných výkonů.

Výkony stanic měření emisí při měření emisí silničních motorových vozidel

Věcně usměrňované ceny této služby, zařazené do regulace od 1. 1. 2004, byly **kontrolovány u 18 poskytovatelů**, v 10 případech došlo k porušení cenových předpisů a byly uloženy **pokuty v celkové výši 57 tis. Kč**.

Nejčastějším zjištěním bylo **nezpracování a nepředložení kalkulací**. V případě zpracování kalkulací bylo zjištěno zahrnutí nákladů, které souvisely s jinou činností kontrolovaného subjektu než měření emisí.

Nájemné a služby poskytované s užíváním bytu

S ohledem na skutečnost, že od doby vydání Nálezu Ústavního soudu z prosince 2002 neexistuje žádná právní norma, jež by souhrnně řešila problematiku nájemného z bytů a úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů, mohly se cenové kontrolní orgány zaměřit pouze na kontrolu správnosti **dodržování podmínek určených výměrem Ministerstva financí**, tj. rozúčtování nákladů na vodné a stočné a na dodržování pravidel stanovených vyhláškou upravující nájemné a služby v družstevních bytech. Společným jmenovatelem provedených kontrol jsou **stížnosti**, kterých **bylo šetřeno 65, z toho jen 8 oprávněných**. Občané, i když v menší míře než v předchozích letech, se stále obracejí jak na ministerstvo, tak na finanční ředitelství se stížnostmi, nejen na vyúčtování služeb.

V průběhu roku bylo ukončeno **26 kontrol**, u 7 z nich bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uložena **pokuta v celkové výši 3 261,6 tis. Kč**. Nejvyšší pokuta uložena velkému bytovému družstvu ve výši 3 218 tis. Kč je předmětem odvolacího řízení.

Porušením cenových předpisů bylo **chybné stanovení výše spotřeby vody u nájemníků** použitím výpočtu podle směrných čísel, neodečtení podílu spotřeby vody související s ostatní činností vlastníka objektu, numerická chyba při přepisování spotřeby vody u nájemce, neoprávněné zahrnutí nákladů na odpočty bytových vodoměrů, nesprávné množství odebrané vody nebo odlišné fakturační období s obdobími, za které bylo vyúčtování provedeno.

Nájemné v obytných místnostech a v zařízeních určených k trvalému bydlení

Kontroly byly realizovány s cílem ověřit, zda se tento typ ubytování na území ČR vyskytuje a zda je nutné cenu této služby nadále regulovat. **Věcně usměrňovaná cena byla kontrolována v 5 ubytovacích zařízeních**, porušení cenových předpisů zjištěno nebylo. Šetření dalších 26 zařízení potvrdilo, že smlouvy o nájmu v obytných místnostech jsou změnou nájemníka zpravidla nahrazovány smlouvou o ubytování, která již věcnému usměrňování nepodléhá.

Služby dodávky televizních programů kabelové televize

Od 1. ledna 2004 věcně usměrňovaná cena služeb dodávky televizních programů kabelové televize byla **kontrolována ve 2 případech** na základě podané stížnosti. U jednoho provozovatele bylo zjištěno nezpracování kalkulace a byla uložena **pokuta ve výši 10 tis. Kč**.

Zneužití hospodářského postavení

Kontroly tohoto typu mohou být prováděny pouze u neregulovaných cen a u prodávajících či kupujících, kteří zaujímají na trhu výhodnější hospodářské postavení. Prokázáno pak musí být zneužití tohoto postavení.

V roce 2004 bylo realizováno **12 kontrol**, vesměs na základě podání.

Předmětem podání byly např. ceny pravidelné vnitrostátní letecké linkové dopravy. S přihlédnutím k zastupitelnosti a možnosti cestujících volit mezi dvěma srovnatelnými produkty, vlakovým a leteckým spojením nabízeným dvěma samostatnými společnostmi, nebylo zneužití prokázáno.

Kontrola zneužití hospodářského postavení byla provedena u vlastníka nebytového prostoru a sjednání výše ceny za jeho pronájem. Bylo zjištěno, že **ceny obvykle uplatňované na soutěžních trzích byly výrazně nižší než cena realizovaná** kontrolovaným subjektem. Prodejem za cenu vyšší, než obvyklou, bylo hospodářského postavení kontrolovaným subjektem při sjednávání ceny zneužito a byla mu uložena pokuta, proti které se odvolal. Odvolací řízení nebylo ke konci roku ukončeno.

Další kontrola se zabývala poskytováním služeb spojených s užíváním bytu. Majitel domu účtoval za poskytnuté služby ceny nižší než obvyklé, čímž nedošlo k porušení zákona o cenách.

Předmětem kontroly bylo i možné zneužití hospodářského postavení při prodeji vody průmyslové. Bylo konstatováno, že v kontrolovaném období 2001-03 dodávala společnost vodu průmyslovou za cenu nižší než obvyklou, zneužití hospodářského postavení nebylo prokázáno.

Rovněž na základě podání, bylo šetřeno podezření na zneužití hospodářského postavení pronajímatele smuteční síně. Ani zde porušení cenových předpisů prokázáno nebylo, jednalo se spíše o nevyjasněné obchodní vztahy, do nichž nemá právo cenový kontrolní orgán zasahovat a podavatel od požadavku na provedení kontroly odstoupil.

Na základě stížnosti byly provedeny 4 kontroly možného zneužití hospodářského postavení při sjednávání cen za sběr, svoz a likvidaci konfiskátů (kadáverů) živočišného původu. Na základě zmapování trhu, provedeného ministerstvem financí bylo prokázáno výhodnější hospodářské postavení, avšak kontrolou nebylo zjištěno, že by prodávající zneužil svého postavení k získání nepřiměřeného hospodářského prospěchu prodejem za ceny zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk. Výrazný vliv na výši ceny za sběr, svoz a likvidaci kadáverů má také jejich převoz k likvidaci do určené kafilerie. Tato skutečnost má vazbu na rozhodnutí veterinární zprávy ČR z důvodů kompaktibility s předpisy EU.

V závěru roku, byla na základě podání odběratele tekutého surového železa provedena kontrola zneužití hospodářského postavení u výrobce surového železa. I když výhodnější postavení prodávajícího na relevantním trhu bylo prokázáno, porušení cenových předpisů zjištěno nebylo.

Ve vazbě na předcházející kontrolu byla provedena i kontrola zneužití hospodářského postavení při prodeji surovin určených pro výrobu surového železa. Dodavateli-proávajícímu surovin, který zaujímá výhodnější hospodářské postavení, byla uložena pokuta za zneužití postavení při sjednání ceny obchodního výkonu (marže), vyšší než ceny obvyklé. Rozhodnutí o **pokutě ve výši 1 000 tis. Kč** je předmětem odvolacího řízení.

Jako v předcházejících letech, byla předmětem kontroly i uplatňovaná neregulovaná cena za provozování kabelové televize v roce 2003. Porušení cenových předpisů nebylo prokázáno.

Kontroly plnění evidenčních povinností

Kontroly plnění evidenčních povinností, zejména **označení zboží cenou** platnou v okamžiku nabídky a povinnosti předložení nabídkového ceníku nejsou stěžejní činností cenových útvarů ministerstva. V případě stížností je však nutné se jimi zabývat. Ve sledovaném období bylo realizováno celkem **10 kontrol** a vydáno 7 rozhodnutí o uložení **pokuty v celkové výši 328 tis. Kč**.

U třech kontrol v supermarketech byla uložena pokuta za neoznačení prodáváných výrobků cenou platnou v okamžiku nabídky a vztaženou k jednotkovému množství zboží a určeným podmínkám při prodeji spotřebního zboží konečnému spotřebiteli. Toto porušení bylo kvalifikováno jako nesplnění povinností označování zboží cenami. Odvolací orgán však uznal jako záruku dostatečného způsobu označení zboží cenou v prodejně umístěné čtecí zařízení. V důsledku toho

byly dvě uložené **pokuty ve výši 220 tis. Kč** byly zrušeny a jedna snížena o 78 tis. Kč. Dnem vstupu do Evropské unie je tento problém řešen novelou příslušného ustanovení zákona o cenách.

Mimořádná šetření vyžádaná ministerstvem

Na základě požadavku Ministerstva financí provedla vybraná finanční ředitelství v prvním čtvrtletí v 8 městech a v hlavním městě Praze u 7 městských částí **šetření správnosti údajů o hospodaření měst s bytovým fondem** za rok 2002, předložených na žádost ministerstva. Byly ověřovány výnosy z nájemného, náklady na opravy, údržbu a správu obecních bytů a domů. Zároveň byly analyzovány příčiny výsledku hospodaření v oblasti nájemného bydlení za výše uvedené období. Šetřením byly **zjištěny chybné údaje zhoršující hospodářský výsledek**, jejichž odstraněním došlo v jednom případě ke snížení ztráty a ve druhém případě k odstranění ztráty. Dále bylo zjištěno, že některá města vykazovala v nákladech na opravy, údržbu a správu bytů celkové náklady na byty a nebyty, dále náklady na opravy po povodních, které byly hrazeny z dotací nebo pojišťovnou. Vykazované náklady byly nadhodnoceny o různé náklady např. odvoz a likvidaci odpadu všeho druhu, statické posudky, projektové práce, čištění kanalizace, tj. nákladů, které se netýkaly jen bytového fondu. Vyloučením těchto nákladů se vykazovaná ztráta ve všech městských částí hl. m. Prahy snížila, dokonce u třech městských částí a některých sledovaných měst zcela zanikla. Ověřená ztráta u dvou měst byla zapříčiněna nízkým nájemným v severočeském regionu.

Zemědělský svaz ČR se obrátil na ministerstvo s podáním, ve kterém poukazoval na zahrnutí neoprávněných nákladů a nepřiměřeného zisku do sjednaných neregulovaných cen za likvidaci kadáverů. Jde o výkon velmi specifický, který lze provádět jen na základě povolení Státní veterinární správy. Seznam poskytovatelů této služby zajistilo ministerstvo na ministerstvu zemědělství, sběr informací pak 4 finanční ředitelství, v jejichž regionu má 9 vyjmenovaných subjektů sídlo. Cílem šetření bylo zjistit vývoj cen, objemy produkce a na základě toho pak hospodářské postavení na trhu ČR ve smyslu zákona o cenách. Na základě tohoto šetření byla dvě finanční ředitelství požádána o provedení kontroly zneužití hospodářského postavení ve 4 asanačních ústavech. Zneužití hospodářského postavení nebylo prokázáno – viz část Zneužití hospodářského postavení.

Napadení pracovníků při výkonu kontroly nebylo ve sledovaném období **zaznamenáno**, cenovým kontrolním orgánem v Ústí n. Labem však bylo oznámeno telefonické vyhrožování. Orgánům činným v trestním řízení rovněž nebyl podán žádný podnět.

Z uvedeného výčtu lze závěrem konstatovat, že výsledky kontroly zcela jednoznačně prokazují opodstatněnost její existence a nevyhnutelnost jejího dalšího působení na trhu i v zájmu ochrany spotřebitele. Potvrzují nadále nedostatečné respektování cenových předpisů ze strany podnikatelských subjektů v různých regulovaných oblastech. Vstup do Evropské unie již zaznamenal nutnost regulovat další druh zboží a dá se předpokládat, že tato tendence bude pokračovat.

V roce 2004 **byla provedena změna zákona o cenách**, kterou **bylo vládě uloženo předkládání zprávy o cenové kontrole Poslanecké sněmovně**. Ministerstvu financí tak vznikl nový úkol, a to předložit zprávu o cenové kontrole vládě České republiky, který byl splněn v prosinci. Ministerstvo však bude usilovat o změnu termínu tak, aby byla předkládána zpráva za ucelené roční období.

II. Výsledky daňové kontroly

Základní legislativní rámec pro působnost a činnost územních finančních orgánů je stanoven zákony č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Daňová kontrola je vymezena § 16 ZSDP. Cílem daňové kontroly je zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení daně u daňového subjektu. K daňové kontrole se vztahují ještě další ustanovení zákona. Např. podle ustanovení § 15 ZSDP je správce daně oprávněn v souvislosti s daňovým řízením provádět místní šetření jak u subjektu daně, tak i u jiných osob.

Celkové výsledky činnosti při provádění daňových kontrol a místních šetření v roce 2004 jsou následující:

V roce 2004 provedly finanční úřady **119 428 daňových kontrol a 112 194 místních šetření**. V těchto údajích se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně

za jeden rok. Na základě provedených *daňových kontrol* činily doměřené daně **5 403 mil. Kč**. Celková výše doměřených daní z *místních šetření* činila **1 337 mil. Kč**. K výsledkům kontrolní činnosti je třeba dále uvést, že ztráta vykázaná u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob byla v roce 2004 snížena celkem o **5 426 mil. Kč**.

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol a místních šetření za rok 2004 ukazuje následující tabulka.

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol (Kč)	Počet místních šetření	Doměřeno z místních šetření (Kč)
Daň z přidané hodnoty	23 568	1 456 848 601	57 282	1 068 772 290
Daně spotřební	451	205 645 140	793	56 825 422
Daň z příjmů PO	14 154	2 299 487 008	9 237	129 433 204
Daň z příjmů FO – podáv. přízn.	27 686	1 146 925 926	24 594	30 283 561
Daň z příjmů FO – záv. činnost	20 203	242 810 811	4 801	43 983 666
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	6 310	20 162 011	690	1 891 898
Daň z nemovitostí	8 893	12 988 625	6 520	1 055 951
Daň dědická darovací a z přev. nem.	38	26 000	5 092	4 236 447
Daň silniční	18 125	17 722 827	3 185	641 850
Celkem	119 428	5 402 616 949	112 194	1 337 124 289

Daňová kontrola se zaměřuje zejména na významné plátce a poplatníky, na daňové subjekty, u nichž nebyla dosud provedena kontrola a na daňové subjekty, u nichž je možno podle poznatků správce daně předpokládat možnost daňových úniků. Snaha pracovníků finančních úřadů v roce 2004 směřovala k zefektivnění provádění daňových kontrol. Číselné údaje dokládají, že oproti minulým obdobím (2003 a 2002) **byl zastaven pokles efektivnosti provádění daňových kontrol**. Tato skutečnost byla způsobena tím, že správci daně v roce 2004 věnovali pozornost zejména přípravě na daňovou kontrolu, včetně analytické činnosti a systémovému výběru daňových subjektů ke kontrole. K systémovému výběru daňových subjektů využívají pracovníci finančních úřadů úlohu ADIS - „Výběr subjektů ke kontrole“, umožňující kvalifikovaný výběr daňových subjektů na bázi hodnocení vybrané množiny ukazatelů. Nárůst doměřených daní byl způsoben i tím, že v roce 2004 byly ukončeny u daňových subjektů daňové kontroly započaté v roce 2003 s mimořádně vysokými částkami doměřených daní. Poznatkem roku 2004 je upřednostňování provádění časově méně náročných místních šetření před zahájením daňové kontroly. Tento nástroj se využívá nejčastěji ke zjištění oprávněnosti nadměrného odpočtu u daně z přidané hodnoty. Místní šetření umožní správci daně zmapovat činnost daňového

subjektu a odhalit snadněji potenciaální doměrek. Na základě provedeného místního šetření analyzuje správce daně zjištěné skutečnosti a po jejich zhodnocení realizuje následně u daňového subjektu zahájení daňové kontroly.

I přes výše uvedené pozitivní znaky se i v roce 2004 vyskytly faktory, které negativně ovlivňují efektivitu kontrolní činnosti. Jedním z nich je **neúměrné a úmyslné prodlužování doby trvání daňové kontroly ze strany daňových subjektů** a zejména jejich zástupců z řad daňových poradců, a to z různých důvodů (*např. zahraniční služební cesty, přebírání písemností v poslední den úložní lhůty, nemoc, dovolená, opakované žádosti o prodloužení lhůty pro splnění požadované povinnosti, opakované podávání námitek a návrhů na vyloučení jednotlivých pracovníků z důvodů podjatosti a navrhování důkazních prostředků ve formě výslechů svědků, mnohdy bez přímé vazby na předmět řízení*). V řadě případů **vzrůstá složitost provedení daňové kontroly** i tím, že skutečná sídla daňových subjektů zásadně neodpovídají deklarovaným údajům v obchodním rejstříku. Často dochází k situacím, kdy daňový subjekt mění účelově místní příslušnost v průběhu nebo v závěrečné fázi daňové kontroly. Ukončení daňové kontroly komplikují případy, kdy se daňové subjekty snaží na poslední chvíli zvrátit výsledek daňové kontroly. V této souvislosti žádají lhůtu pro vyjádření ke skutečnostem zjištěným ve zprávě o daňové kontrole a zpravidla navrhují provedení nových doplňujících důkazních prostředků.

Proces daňové kontroly byl nepříznivě ovlivněn i tím, že v roce 2004 byla v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie zavedena nová právní úprava v oblasti daně z přidané hodnoty, se kterou se správci daně museli vypořádat při její aplikaci v daňovém řízení.

Opakovaným problémem je skutečnost, že v okamžiku, kdy jsou v průběhu daňového řízení zjištěny závažnější nedostatky, **dochází mnohdy k verbálnímu i fyzickému napadání pracovníků správce daně**. Na pracovníky územních finančních orgánů **jsou podávány neoprávněné stížnosti**, a to v řadě případů i z toho důvodu, aby došlo k prodloužení daňového řízení a tím získání časového prostoru pro opatření si potřebných důkazů. Vyřízení těchto podání vyžaduje značný časový fond jak pracovníků územních finančních orgánů, tak i v řadě případů pracovníků Ministerstva financí.

Při kontrolách u jednotlivých daní byly zjištěny tyto nejzávažnější nedostatky:

Při kontrolách *daně z příjmů fyzických osob* je nejčastější příčinou doměrku zjištění týkající se zatajování příjmů u činností, kde jsou tržby přijímány v hotovosti,

např. v obchodní činnosti, maloobchodu, hostinské činnosti a u služeb. V prodejnách nebo restauracích je častým zjištěním, že nejsou prováděny inventarizace majetku a závazků, nejsou vedeny povinné evidence, např. podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, nejsou vykazovány slevy zboží a nedostatek peněžních prostředků v pokladně je nahrazován půjčkami nebo osobními vklady daňových subjektů do podnikání, mající za cíl legalizaci nepřiznaných finančních prostředků. Jako zdroje těchto vkladů jsou uváděny rodinné úspory, bezúročné půjčky, výhry v kasinech. Často dochází k uplatňování výdajů na osobní potřebu jako výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Dále se rozmáhá zahrnování faktur na fiktivní dodávky a služby na základě dokladů od neexistujících subjektů do daňově účinných výdajů.

Při kontrolách *daně z příjmů právnických osob* jsou zjišťovány obdobné nedostatky jako v předchozích letech. Jedná se o předkládání neúplného účetnictví, nesprávné účtování nebo neúčtování o nedokončené výrobě, nerespektování časové a věcné souvislosti nákladů a výnosů, chybné účtování leasingových splátek, optimalizaci základu daně prostřednictvím obchodních operací mezi ekonomicky, personálně nebo jinak propojenými osobami, kdy ceny sjednané se liší od cen, které by byly sjednány mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích, výplaty zahraničním osobám (*podíly na zisku*) nezdaněné srážkovou daní, neprůkazné provádění inventarizace majetku a neúplné vedení evidence zásob materiálu a zboží, neúčtování tržeb za prodané zboží a poskytnuté služby, nesprávné stanovení vstupní ceny pro odepisování hmotného majetku, porušování zásad pro tvorbu opravných položek k pohledávkám a rezerv na opravy hmotného investičního majetku. Opakovaně dochází k zakládání stále nových společností s tím, že majetek zadluženého subjektu je převeden na nově založenou obchodní společnost a stávající obchodní společnost je zanechána s řadou závazků, bez jakéhokoliv majetku a bez možnosti uhradit finančnímu úřadu závazky. Neustále jsou zjišťovány případy, kdy daňové subjekty uplatňují v nákladech faktury za zprostředkování, zhotovení marketingových studií, ekonomické analýzy, reklamní činnost, přičemž se fakturované služby neuskutečnily, respektive daňové subjekty nejsou schopny prokázat jejich uskutečnění.

Při kontrolách *daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti* správci daně zjišťují nedostatky, které spočívají v tom, že ze strany plátců nejsou prováděny odvody sražených záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Objevují se pochybení ve formě nedostatečně vyplněného prohlášení k dani, neuvedení změn v prohlášení, které mají vliv na výši odčitatelných položek, případy nesprávného uplatnění

nezdanitelných částek, zejména u úroků z hypotečních úvěrů a životního pojištění při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Trvalý problém u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti spočívá v zastírání skutečného stavu stavem formálně právním, kdy faktický pracovně právní vztah je deklarován jako podnikatelská činnost. Opakovaně jsou zjišťovány případy, že plátcí vyplácejí zaměstnancům s jejich souhlasem vyšší mzdy, než jsou ve skutečnosti uváděny v mzdových listech a v účetnictví. Nadále se objevují porušení spojená s ekonomickým pronájmem pracovní síly.

Při kontrolní činnosti zaměřené na **daň z přidané hodnoty** obdobně jako v minulých letech je zjišťována skutečnost, že plátcí nejsou schopni věrohodným způsobem prokázat uplatňovaný nárok na odpočet daně. Jedná se o případy uplatňování nároku na odpočet daně z přidané hodnoty z dokladů vystavených neplátcí, a o neoprávněné čerpání odpočtu daně na vstupu na základě dokladů vystavených na fiktivní zdanitelná plnění, která ve skutečnosti nejsou poskytnuta. Předmětná plnění se objevují v oblasti reklamy a zprostředkování. Z kontrolní činnosti vyplynulo, že v oblasti daně z přidané hodnoty jsou zjišťovány nedostatky především v nesplnění povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty, v zatajování tržeb a následně nepřiznání a neodvedení daně z přidané hodnoty na výstupu z uskutečněných zdanitelných plnění. Častou příčinou dodatečně vyměřené daně jsou zjištění, která spočívají v tom, že plátce daně uplatnil při fakturaci zboží a služeb chybné sazby daně. Objevují se nálezy neodvedené daně z obchodního majetku, a to v zejména v případech, kdy dojde ke zrušení registrace plátce nebo při ukončení činnosti sdružení. Přetrvávajícím problémem zůstávají také obchody v řetězci s tím, že předmět zdanitelného plnění je na konci řetězce vyvezen do třetí země a slouží k čerpání nadměrných odpočtů.

V souvislosti s přechodem správy spotřební daně na celní úřady od 1. ledna 2004 probíhalo v průběhu roku 2004 dokončování daňových kontrol zaměřených na spotřební daně, které byly započaty do konce roku 2003. Při kontrolách **spotřebních daní** jsou zjišťovány nedostatky u daňových subjektů ve vedení evidence sloužící k prokázání nároku na vrácení spotřební daně, tzv. zelené nafty. V jednom z případů zjistil správce daně při kontrolní činnosti překročení stanovených norem ztrát lihu při výrobě a oběhu lihu a vyměřil nemalou částku daně.

U **daně z nemovitostí** patří mezi časté příčiny doměrků nepřiznávání nemovitostí, které jsou předmětem daně, zejména stavební pozemky, nebytové prostory využívané k podnikání, rekreační objekty. Opakují se případy nesprávně použitých sazeb u staveb sloužících k podnikatelské činnosti. Dochází též k tomu, že

daňové subjekty nepodávají daňová přiznání při změně okolností rozhodných pro vyměření daně, např. z důvodu změny ve způsobu užívání staveb.

Nejčastějšími nálezy při daňových kontrolách **daně silniční** je nesprávné přiznání daně při vzniku a zániku daňové povinnosti, nesprávné zařazení vozidel pro stanovení roční sazby daně a neoprávněné uplatnění nároku na osvobození od daně silniční.

Oblast kontroly dodržování rozpočtové kázně

Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně je hlavní náplní pracovníků oddělení dotací na vybraných finančních úřadech. V rámci daňové kontroly pracovníci těchto oddělení prověřují, jak jednotlivé subjekty dodržují stanovené podmínky pro užití prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu či státních fondů. Poprvé v tomto roce se objevily i kontroly prostředků poskytnutých z fondů Evropské unie.

V roce 2004 provedly finanční úřady **15 334** daňových kontrol či místních šetření, při kterých zkontrolovaly cca **64 mld Kč**, vyplacených ze všech zdrojů a zpět do státního rozpočtu předepsaly téměř **12 mld Kč** odvodů a penále. Každý finanční úřad provedl v průměru 175 daňových kontrol a předepsal k odvodu 136 mil. Kč na odvodech a penále.

O tom, že personální situace se na finančních úřadech v oblasti správy odvodů stabilizuje a nedochází k žádným větším výkyvům svědčí i to, že proti předchozím rokům začíná počet kontrol stagnovat. V předchozích letech došlo k navýšení počtu správců dotací na finančních úřadech, čímž rostl automaticky i počet kontrol. V průběhu 2-3 let, kdy se noví pracovníci postupně zapracovávali, rostl rovněž počet kontrol, a to téměř geometrickou řadou. V současné době, při stejném počtu pracovníků, logicky již nemůže docházet k enormnímu růstu kontrol a finanční úřady jsou vedeny k tomu, aby maximální pozornost věnovaly kvalifikovanému posouzení porušení rozpočtové kázně.

Z celé škály dotačních titulů byla v roce 2004 největší pozornost věnována kontrole dotací či návratných finančních výpomocí, které byly subjektům poskytnuty na **podporu bydlení**. Finanční úřady kontrolovaly nejen stamiliónové dotace, poskytnuté obcím na podporu výstavby nájemního bydlení, ale i drobné příjemce finančních příspěvků státu na individuální bytovou výstavbu, které se pohybují pouze v řádu statisíce korun. Poměrně nelichotivě vycházejí z kontrolních závěrů obce, zejména pak ty, které byly příjemcem dotací v prvních letech existence tohoto

dotačního titulu. Mnohé z nich obdržely od finančních úřadů platební výměry na odvod v plné výši dotace, a to nikoliv z důvodu formálního nedodržení některé z podmínek, ale především pro závažné porušení rozpočtové kázně. V některých případech došlo z jejich strany až k popření základního smyslu dotačního titulu, tj. výstavby „nájemního“ bydlení pro sociálně slabší spoluobčany, které byly zaměněny za výstavbu luxusních bytů do osobního vlastnictví.

Tradičně velká pozornost byla věnována i *zemědělským dotacím*. Kontroly těchto dotací či návratných finančních výpomocí tvořily 17 % z celkové kontrolní činnosti finančních úřadů. Ani v roce 2004 však nedošlo k vyřešení problémů spojených s výplatou tzv. bonifikací pro zemědělce, příjemce návratných finančních výpomocí v letech 1991-1995. Žádné z navrhovaných řešení nebylo přijatelné pro všechny zainteresované strany, což vedlo vládu České republiky k tomu, že na návrh ministra financí výplatu bonifikací v roce 2005 zastavila.

Všechny zásadní oblasti, kam kdy směřovaly státní prostředky se staly předmětem kontrolní činnosti finančních úřadů. Ty se v roce 2005 dostaly i k příjemcům prostředků z Evropské unie. První zkušenosti byly získány při **kontrole prostředků EU** poskytnutých na odstranění důsledků povodní z roku 2002 prostřednictvím tzv. Fondu solidarity a u zemědělských dotací poskytnutých agenturou SAPARD. Celkově bylo provedeno **34 kontrol**, přitom nález, tj. porušení rozpočtové kázně, bylo shledáno pouze u 2 případů. Z tohoto výsledku by se dalo usuzovat (*i když je to patrně předčasné*), že subjekty nakládají s prostředky Evropské unie s větší obezřetností.

Celkově bylo v roce 2004 z evidovaného objemu **78 mld Kč** zkontrolováno **33 mld Kč** u cca 20 tis. příjemců, přičemž bylo zkontrolováno 25 tis. dotačních smluv, dohod, rozhodnutí apod. Z celkového počtu **15 334** kontrol bylo **1 834**, tj. 12 %, provedeno na základě podnětů od poskytovatelů prostředků. **Nejvíce podnětů** přišlo na finanční úřady **od Ministerstva práce a sociálních věcí**, potažmo od jimi řízených úřadů práce. K dalším poskytovatelům, kteří sami kontrolují použití dotací a tím při odhalení porušení rozpočtové kázně dají podnět finančním úřadům, patří Ministerstvo pro místní rozvoj.

B) ZPRÁVA O ČINNOSTI CELNÍCH ORGÁNŮ MINISTERSTVA FINANCÍ ZA ROK 2004

1. Stav a vývoj celních a daňových příjmů

Celní orgány vybraly **na celních a daňových příjmech v roce 2004 celkem 159,6 mld. Kč**, což představuje 20,7 % všech příjmů státního rozpočtu (v roce 2003 to bylo 41,8 %).

Na celkových příjmech vybraných celními úřady se nejvíce podílí daň z přidané hodnoty (89,1 %) a spotřební daně (7,8 %).

Porovnání celních a daňových příjmů za rok 2004 s předchozím rokem je uvedeno v následující tabulce (v mil. Kč):

Příjmy celní správy	2003	2004	Index	Rozdíl
DPH	241 063,9	142 170,8	59,0	-98 893,1
Silniční daň	29,5	6,6	22,3	-22,9
SPD celkem	41 079,3	12 369,8	30,1	-28 709,5
- z toho SPD: z vína	66,6	17,3	26,0	-49,3
z minerálních olejů	20 970,8	6 572,0	31,3	-14 398,8
z lihu a lihovin	1 070,1	372,6	34,8	-697,5
z piva	27,4	5,7	21,0	-21,7
z tabák. výrobků	18 944,5	5 402,2	28,5	-13 542,3
Clo 100% příjem st. rozpočtu *)	10 251,7	4 086,3	39,9	-6 165,4
Clo 25% příjem st. rozpočtu **)	0,0	817,0	0,0	817,0
Správní poplatky	3,6	5,9	165,9	2,3
Příslušenství	166,0	128,8	77,6	-37,2
Státní příjmy celních úřadů	0,6	0,1	13,2	-0,5
CELKEM	292 594,7	159 585,4	54,5	-133 009,3

*) Příjmy ze cla vyměřeného před vstupem ČR do EU

**) 25% příjmů ze cla vybraného po vstupu ČR do EU

Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku došlo **k poklesu všech druhů daňových příjmů (s výjimkou správních poplatků). Za souhrn všech příjmů činil pokles 133,0 mld. Kč, tj. 54,5 %**. Toto podstatné snížení bylo velkou měrou ovlivněno vstupem ČR do EU, kdy od 1. května 2005 zanikla celní hranice mezi Českou republikou a státy EU.

Nejvýraznější pokles příjmů nastal u cla. V souladu s předpisy EU se 75 % vyměřeného cla z titulu vzniku celního dluhu od 1. 5. 2004 odvádí EU, zbylých 25 %, tj. 817 mil. Kč, je příjmem státního rozpočtu ČR.

2. Pohledávky a nedoplatky

Pro účel zpracování rozboru se pohledávkou rozumí neuhrazená částka splatného cla, daní a poplatků, včetně příslušenství bez ohledu na zákonnou lhůtu splatnosti. Po uplynutí lhůty splatnosti se stává neuhrazená pohledávka nedoplatkem.

Celková výše pohledávek k 31. 12. 2004 činila 12,1 mld. Kč. V této částce jsou zahrnuty také platební výměry na penále z prodlení při nedodržení zákonné lhůty splatnosti celního dluhu ve výši 522,6 mil. Kč.

Celkový stav nedoplatků k 31. 12. 2004 dosáhl 10,7 mld. Kč. Z toho podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu:

CLO	1 242,6 mil. Kč
DPH	3 549,8 mil. Kč
SPD	5 743,3 mil. Kč
<u>OSTATNÍ</u>	<u>169,9 mil. Kč</u>
CELKEM	10 705,6 mil. Kč

Největší podíl na celkové výši nedoplatků mají nedoplatky vzniklé vyměřením na základě rozhodnutí z úřední povinnosti, které se na celkové výši nedoplatků podílí částkou 7 535,2 mil. Kč, tj. 70,4 %. Nedoplatky z obchodního zboží vzniklé na základě celního řízení předložením celního prohlášení se na celkové výši nedoplatků podílí částkou 2 700 mil. Kč, tj. 25,2 %. Zbytek ve výši 470,2 mil. Kč tvoří neuhrazené pohledávky z úroků a penále z prodlení.

Rozdělení nedoplatků podle let vyměření celního dluhu je následující:

do r. 2002	4 339,5 mil. Kč
r. 2003	3 301,6 mil. Kč
<u>r. 2004</u>	<u>3 004,5 mil. Kč</u>
CELKEM	10 705,6 mil. Kč

Část nedoplatků (515,8 mil. Kč) tvoří nedoplatky z let 1990 až 1994, kdy do roku 1993 nebylo nutno v plném rozsahu zajišťovat celní dluh. Do nedoplatků z let 1990 až 1994 jsou zahrnuty také nedoplatky vůči slovenským deklarantům, jejichž výše činí 60,8 mil. Kč. Ve druhém pololetí roku 2004 došlo u těchto nedoplatků ke snížení o 70,6 mil. Kč z důvodu odepsání pro jejich nedobytnost. Přesto, že celní správa využívá všechny možnosti k vymáhání, tzn. uplatňuje celní dluh na ručители, zjišťuje bankovní účty dlužníků, zjišťuje majetek dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu, spolupracuje s finančními úřady v případě přeplatků evidovaných u poplatníka, je vymáhání nedoplatků velmi obtížné. Velká část nedoplatků je uplatněna v konkurzu či u likvidátora nebo je vymáhána soudní cestou, což je

dlouhodobá záležitost. Část nedoplatků tvoří pohledávky vůči České bance, a.s., Kreditní bance, a.s. a Union bance, a.s., na které byl prohlášen konkurz.

Vymáhání nedoplatků se provádí podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2004 byly celními úřady vydány výzvy k plnění v náhradní lhůtě v 52 457 případech v hodnotě 5 484,3 mil. Kč. Tyto výzvy byly úspěšné v 45 146 případech a na jejich základě bylo vymoženo 2 380,3 mil. Kč. Exekučních příkazů na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank bylo celními úřady v roce 2004 vystaveno 5 570 na celkovou výši nedoplatků 3 023,2 mil. Kč. Tyto exekuční příkazy byly úspěšné nebo částečně úspěšné ve 4 532 případech v hodnotě 170,9 mil. Kč.

Výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu byl využit ve 4 929 případech (vymožená částka 4 010,7 mil. Kč). Úspěšné byly tyto výkony rozhodnutí v 1 107 případech, přičemž vymožená částka představuje 400,9 mil. Kč. Ve 240 případech byl využit institut uplatnění celního zástavního práva v celkové hodnotě 388,1 mil. Kč. Tento způsob vymáhání byl úspěšný u 85 případů a hodnota příjmů činila 66,9 mil. Kč. V 95 případech byl proveden prodej zboží na úhradu celního dluhu v celkové výši 6,9 mil. Kč.

K 31. 12. 2004 odepsaly celní úřady pro nedobytnost nebo z důvodu, že náklady na vymáhání by přesáhly vymáhanou částku, nedoplatky v částce 2 226,5 mil. Kč.

3. Odhalování případů porušování celních předpisů a boj proti podloudnictví

Na úseku odhalování porušování celních předpisů byl oproti předcházejícímu roku **zaznamenán pokles počtu zjištěných celních deliktů a celních přestupků**. Na druhé straně došlo k nárůstu počtu zjištěných jiných správních deliktů, což ve velké míře souvisí s převzetím nových kompetencí celní správy po vstupu ČR do EU.

V rámci celé celní správy byla zjištěna následující **porušení celních předpisů**:

Ukazatel	Počet 2003	Počet 2004	Index
Celních deliktů	10 356	6 447	62,3
Jiných správních deliktů	638	2 877	450,9
Celních přestupků	8 109	3 255	40,1
Případů podezření ze spáchání trest. činů	645	762	118,1
Případů dovyměření celního dluhu	14 128	9 431	66,8
Kontrol stánkového prodeje	1 091	4 004	367,0

Celní orgány odhalovaly stále nejvíce případů při nesprávném uvádění celní hodnoty (podfakturace, tj. uvádění nižších údajů o statistické hodnotě zboží, nezapočítávání nákladů na dopravu nebo jejich záměrné snižování). Dále se jednalo o nesprávné sazební zařazení zboží včetně záměrného uvádění jiného druhu zboží.

Ani z komoditního pohledu nedošlo oproti roku 2003 k výrazným změnám. I nadále bylo závažné porušování celních předpisů zjišťováno zejména u vybraných výrobků podléhajících spotřebním daním (cigarety a tabákové výrobky, alkoholické nápoje). Dále bylo porušení předpisů zjišťováno v automobilovém a elektronickém průmyslu (dovozy dílů a komponentů k finální výrobě).

Cigarety a tabák

V roce 2004 bylo celními orgány zjištěno 907 případů, při nichž byly zadrženy cigarety a surový tabák (702 případů po vstupu do EU oproti 205 případům před vstupem do EU). Celní hodnota zadržovaných cigaret a tabáku přesahovala 27,2 mil. Kč. Předpokládaný celkový únik na cle a daních by přesahoval 291 mil. Kč. V porovnání s rokem 2003 je důležitým faktorem snižující se počet případů páchaných jednotlivci. Majoritní úlohu v této oblasti zaujímají stále více organizované skupiny pachatelů.

K nejvýznačnějším případům roku 2004 patřilo odhalení profesionální výrobní linky na výrobu cigaret a zadržení hlavních organizátorů. Linka zabezpečovala kompletní výrobu plagiátů cigaret včetně jejich balení do krabiček a do kartonů. Reálná denní produkce stroje dosahovala 6 mil. kusů cigaret. Předpokládaný daňový únik u nalezených cigaret a tabáku byl vyčíslen částkou převyšující 14 mil. Kč.

Ropné produkty

V roce 2004 bylo zjištěno celkem 36 případů porušení celních předpisů u této komodity. Celní hodnota činila více jak 1 100 mil. Kč. Celkový únik na cle a daních nebyl zatím vzhledem k probíhajícím šetření vyčíslen.

Etylalkohol a víno

V roce 2004 bylo zjištěno celkem 487 případů porušení předpisů ve smyslu zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních (376 případů po vstupu do EU oproti 111 případům před vstupem do EU). Bylo zajištěno více než 4 mil. litrů alkoholických nápojů. Odhadovaný únik na cle a dalších daních představuje částku přesahující 43,2 mil. Kč.

Největší případ porušení předpisů v souvislosti s nakládáním s alkoholem byl realizován u celního ředitelství Praha. Přímou při činu byli zadrženi pachatelé, kteří narušili úřední uzávěru spoje na potrubí a do tohoto spoje nainstalovali stáčecí ventil, jímž byl stáčen líh mimo měřidla. Při realizaci případu bylo zjištěno, že mimo měřidla bylo stočeno téměř 74 tis. litrů lihu. Daňový únik byl vyčíslen na 13,6 mil. Kč.

Zemědělské produkty

V oblasti bezpečnosti potravin bylo pro dovozy vybraných druhů potravin s omezením místa vstupu ustanoveno jediné vstupní místo v ČR, kde se tyto dovozy mohou realizovat (celní úřad Praha D5). Vzhledem ke zvýšené hladině aflatoxinů nebylo 20 zásilek, zejména arašídů, pistácií a fiků v objemu zhruba 330 tun, propuštěno do režimu volného oběhu.

V oblasti zemědělských komodit, potravin a potravinářských výrobků kapitol 1 – 24 bylo zaznamenáno celkem 40 případů porušení celních předpisů v souvislosti s dovozem a tranzitem (v tomto údaji nejsou obsažena data o výrobcích zatížených spotřební dani, jako např. víno, alkohol, cigarety). Hlavními trendy porušování předpisů bylo nesprávné sazební zařazení, nesprávný původ, porušení podmínek tranzitu nebo podhodnocení zboží. Jako nový trend bylo zaznamenáno obcházení veterinárních předpisů v případě, kdy králičí maso původem z Číny bylo v dubnu 2004 propuštěno do volného oběhu v ČR. Po vstupu ČR do EU byla část zásilky v rámci vnitrounijního obchodu v množství 5 040 kg prodána do SRN, která jako člen EU uplatňovala zákaz dovozu masa původem z Číny. Rozsáhlá šetření případů obcházení veterinárních předpisů zaměřená na dovozy králičího masa původem z Číny trvala půl roku a je v současné době stále v šetření německých celních orgánů.

Celková hodnota zboží, u kterého bylo zjištěno porušení celních předpisů, přesáhla 86,7 mil. Kč. Celkový zjištěný únik přesáhl částku 3,9 mil. Kč. Nejzávažnější případy se týkaly sadbových a konzumních brambor, potravinových směsí cukru s kakaem, sirupu s citrónovou příchutí, kukuřičných lupínků a ananasové šťávy.

Motorová vozidla - osobní automobily

V roce 2004 bylo zjištěno celkem 143 případů porušení předpisů při dovozech osobních automobilů a to zejména uváděním nesprávných údajů nebo paděláním dokladů, případně nedodržením podmínek stanovených celními orgány. Tyto případy byly odhaleny převážně v rámci následných kontrol, v některých případech za podpory výsledků mezinárodní administrativní spolupráce v celních záležitostech.

Celní hodnota dovezených vozidel přesáhla 67 mil. Kč, únik na cle a daních je předběžně vyčíslen částkou 13 mil. Kč.

Textil a textilní výrobky

V hodnoceném období bylo zjištěno 754 případů porušení celních předpisů v souvislosti s dovozem textilu do ČR a režimem tranzitu. Bylo zajištěno zboží v hodnotě přesahující částku 336,8 mil. Kč. Únik na cle a DPH činil více jak 15,3 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že celní správa posílila kontroly stánkového prodeje na tržištích, především v blízkosti hranic se SRN, byl největší nárůst počtu porušení celních předpisů zaznamenán v souvislosti s těmito kontrolami. Z celkového počtu 754 bylo zaznamenáno 540 případů porušení práv k ochranným známkám a zboží uniklé celnímu dohledu. V rámci režimu dovozu bylo dále zaznamenáno porušování celních předpisů formou podhodnocování zboží.

Omamné a psychotropní látky (OPL)

V hodnoceném období bylo celními orgány ve 410 případech (280 případů po vstupu do EU oproti 103 případům před vstupem do EU) zajištěno celkem 61,8 kg omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“). Kromě toho bylo zajištěno 318 kusů (tablety, ampule) anabolických steroidů, 8 kusů tablet efedrinu, 8 kusů houby lysohlávky, 2 572 kusů tablet XTC (extáze) a 664 kusů rostlin či semen marihuany. Největším záchytem v uvedeném období bylo zajištění 25 kg heroinu při realizaci případu pašování této drogy z Turecka.

Co do četnosti bylo nejvíce záchyťů OPL uskutečněno na pražském letišti v Ruzyni (57 případů), kdy droga byla zjištěna pomocí psů v poštovních zásilkách. Druhým místem byl hraniční přechod Rozvadov, kde bylo převážně v mezinárodní autobusové dopravě zjištěno 21 případů nelegálního dovozu OPL.

Zbraně, výbušniny, radioaktivní a vojenské materiály

V oblasti boje proti nelegálnímu obchodu se zbraněmi, výbušninami, radioaktivním a vojenským materiálem bylo ve sledovaném období celními orgány realizováno celkem 20 případů. Nejzávažnějšími případy bylo zajištění 46 858 kg výbušniny PENTRIT, která byla nelegálně dovezena ze Švédska českou firmou a zajištění 1 200 kusů pistolí CZ vzor 52, které byly zajištěny ve spolupráci s Policií ČR.

CITES

V oblasti ochrany ohrožených druhů fauny a flory (Úmluva CITES) odhalily celní orgány 30 pokusů o nelegální přepravu živočichů, rostlin a jejich částí (celkem 1 787 kusů a 39 kg). Jednalo se o živé želvy, plazi, žáby, ptáci, různé druhy kaktusů, výrobky ze slonoviny, preparované lebky aligátora amerického, hadí a krokodýlí kůže, preparované motýly atd.

Nejčastěji byly uvedené případy zjišťovány v poštovních zásilkách a v cestovním styku na letišti Praha-Ruzyně. K největším záchytům patřilo zadržení 22 kusů varanů, 19 hadů a 74 želv v zavazadlech jediného cestujícího na letišti v Ruzyni, který uvedené živočichy dovážel bez patřičných dokladů.

Ochranné známky a porušování autorských práv

V hodnoceném období bylo celními orgány zjištěno 240 případů (209 případů po vstupu do EU oproti 31 případům před vstupem do EU), které se vztahovaly k ochranným známkám renomovaných firem neoprávněně užitých na neoriginálních textilních výrobcích, obuvi, batozích, náramkových hodinkách a dalších výrobcích.

Porušení autorských práv (neoprávněně nahrané audio a video kazety, CD a DVD disky) bylo zjištěno celkem v 518 případech (437 případů po vstupu do EU oproti 81 případům před vstupem do EU).

Při kontrolách bylo celními orgány zajištěno zboží v celní hodnotě více než 626 mil. Kč.

Starožitnosti

V oblasti nezákonného dovozu a vývozu starožitností a dalších předmětů kulturní hodnoty byly v hodnoceném období zaznamenány 2 případy (v roce 2003 bylo registrován 1 případ). Jednalo se o pokusy vývozů starožitného nábytku a jednoho historického automobilu.

Neplnění přihlašovacích povinností platebních prostředků

V roce 2004 bylo zjištěno 10 případů neplnění přihlašovacích povinností platebních prostředků fyzickými osobami při přestupu státní hranice. Hodnota zajištěných platebních prostředků činila v přepočtu 74,8 mil. Kč.

Následné kontroly

Podle § 127 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, bylo ve sledovaném období zahájeno celkem 1 478 následných kontrol, z nichž bylo 1 332 pozitivních, tj. došlo ke zjištění porušení celních předpisů a byl zjištěn únik na cle a daních ve výši více než 442 mil. Kč.

Nejčastěji opakujícími se zjištěnými formami porušení celních a daňových předpisů v hodnoceném období bylo zejména nezapočtení dopravného do celní hodnoty, nesprávné sazební zařazení zboží, dvojí fakturace, neoprávněné přiznání preferenční sazby, nezapočtené náklady na služby spojené s pojištěním, balením, opravou nebo servisní službou dováženého zboží, nadhodnocení zboží při jeho vývozu, nepřipočtení softwarového vybavení k celní hodnotě.

Společná zemědělská politika

V rámci společné zemědělské politiky existuje 16 společných organizací trhu, na které jsou vypláceny vývozní náhrady. Společné organizace trhu 1 až 15 se vztahují na zemědělské produkty, společná organizace trhu 16 se vztahuje na produkty vyvážené ve formě zboží, tzv. non Annex výrobky. V rámci kontrolní činnosti, kterou provádějí celní úřady v oblasti společné zemědělské politiky, bylo provedeno u společných organizací trhu 1 až 15 celkem 172 fyzických kontrol z celkového počtu 889 propuštění zboží do celního režimu vývoz. U společné organizace trhu 16 bylo provedeno 357 fyzických kontrol z celkového počtu 852 propuštění zboží do celního režimu vývoz.

U produktů a zboží v rámci společné zemědělské politiky bylo zjištěno 8 nesrovnalostí, a to 4 v rámci následné kontroly a 4 při propouštění produktů do režimu volného oběhu. Nebyla zjištěna žádná nesrovnalost v souvislosti s prováděnou fyzickou kontrolou v případě vývozu produktů nebo zboží, na které jsou vypláceny vývozní náhrady.

Mobilní dohled

Dnem 1. 5. 2004 byly v souladu s Organizačním řádem Celní správy České republiky vytvořeny skupiny mobilního dohledu.

Tyto skupiny provádějí zejména následující činnosti:

a) pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu se zaměřením na zboží zatížené spotřební daní,

b) kontrolu stánkového prodeje se zaměřením na dodržování zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů,

c) kontrolu zaplacení poplatku za užívání dálnic a rychlostních silnic,

d) kontrolu dodržování doby řízení vozidla, bezpečnostních přestávek a doby odpočinku řidičů v silniční dopravě na základě Evropské dohody o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR),

e) kontrolu povolení k provozování mezinárodní silniční dopravy.

Kontrolní činnost skupin mobilního dohledu je dále zaměřena na:

a) přepravu nebezpečných věcí (ADR) v silniční dopravě,

b) kontrolu dodržování nejvyšší přípustné hmotnosti nákladních vozidel,

c) kontrolu podle § 25 odst. 5 písm. d) zákona č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), zaměřenou na zjišťování skutečností týkajících se regulace obchodní činnosti podle Nařízení Rady č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.

V oblasti provádění kontrol zaměřených na dodržování povinných bezpečnostních přestávek řidičů v mezinárodní silniční dopravě dle Dohody AETR, kontrolu mezinárodních přepravních povolení, kontrolu přepravy nebezpečných věcí dle dohody ADR, kontrolu dálničních kupónů a na kontrolní vážení dosáhly skupiny mobilního dohledu dobrých výsledků a jejich činnost je vysoce hodnocena Ministerstvem dopravy. Kontrolní akce proběhly v příhraničních oblastech se Slovenskou republikou, Polskou republikou, Spolkovou republikou Německo a s Rakouskou republikou.

Ministerstvo dopravy stanovilo celním orgánům provést od 1. 9. 2004 do 31. 12. 2004 kontrolu minimálně 60 000 záznamů o provozu vozidla (kotouček do záznamových zařízení – tachografů). Požadovaný počet byl překročen ještě před vypršením uvedeného termínu.

Dle usnesení vlády č. 1027 ze dne 20. 10. 2004 zabezpečují skupiny mobilního dohledu Celního ředitelství Brno a Celního ředitelství Praha, ve spolupráci s Policií ČR a mobilními skupinami Centra služeb pro silniční dopravu, kontrolní činnost na dálnici D1.

Skupiny mobilního dohledu se též zaměřují na kontrolní činnost v oblasti stánkového prodeje zboží a na oblast kontrol velkoobchodů, velkoskladů, velkoobchodů a dopravních prostředků zásobujících tržnice a stánky. Kontrolní akce jsou zpravidla realizovány ve spolupráci s dalšími kontrolními orgány státní správy. Zejména se jedná o Českou obchodní inspekci, Policii ČR, finanční a živnostenské úřady a v posledním období i o hasičský záchranný sbor.

V oblasti stánkového prodeje zboží bylo během období od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2004 provedeno celkem 1 842 kontrolních akcí zaměřených na kontrolu značení tabákových výrobků a kontrolu zákazu prodeje tabákových výrobků a lihovin, přičemž v 828 případech bylo zjištěno porušení povinností vyplývajících ze zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Při kontrolách zaměřených na zboží uniklé celnímu dohledu bylo zajištěno podle zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví, resp. zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, celkem 1 079 124 kusů zboží. Jednalo se zejména o textil, obuv, CD, MC, VHS, DVD, hodinky, Game Boy v celkové hodnotě 1 022,2 mil. Kč. Úspěšných výsledků bylo dosaženo zejména ve druhé polovině roku, kdy bylo jen ve dvaceti největších případech zajištěno více než 40 000 kusů textilního zboží renomovaných značek a 85.000 párů obuvi s podezřením na porušení práv k ochranné známce, s vyčíslenou hodnotou zboží přesahující částku 187 mil. Kč.

V oblasti kontrol podle zákona o obchodování s ohroženými druhy byly zahájeny kontrolní akce ve spolupráci s Českou inspekcí životního prostředí. V rámci těchto kontrolních akcí bylo zajištěno několik kusů žab, živých želv, orchidejí, jedna soška zhotovená z klu slona afrického a 500 ks kosmetického přípravku s obsahem kobřího jedu. Kontrolní akce jsou organizovány na regionální úrovni ve spolupráci s inspektoráty České inspekce životního prostředí a živé exempláře jsou předávány do záchranných center.

Výsledky činnosti pověřených celních orgánů v trestním řízení

V hodnoceném období pověřené celní orgány zpracovaly 754 případů v postavení orgánu činného v trestním řízení a zahájily trestní řízení (526 případů po vstupu do EU oproti 228 případům před vstupem do EU). Nejčastěji bylo trestní prověřování vedeno v případech nelegálního dovozu a vývozu omamných a psychotropních látek dle § 187 trestního zákona, trestných činů kráčení daně dle § 148 trestního zákona a trestných činů dle § 148a – porušení předpisů o nálepkách k označení zboží.

Mezinárodní administrativní spolupráce v celních záležitostech

V období po vstupu ČR do EU obdrželo Generální ředitelství cel celkem 75 zahraničních dožádání k provedení šetření vzhledem k podezření z porušování celních a daňových předpisů. Do zahraničí bylo odesláno v tomto období celkem 21 žádostí o obdobná šetření. Kromě toho bylo vyřízeno přes 200 různých dotazů zahraničních celních správ z oblasti boje proti podloudnictví s omamnými a psychotropními látkami a vojenským a radioaktivním materiálem.

Intenzivně spolupracovala celní správa s celními správami Slovenska a SRN. Vzrostl počet dožádání z Turecka a ze států bývalého Sovětského svazu. Významná byla spolupráce s Evropskou Komisí, zejména s Úřadem pro potírání podvodných jednání (OLAF). Průběžně probíhala i vzájemná administrativní spolupráce na regionální úrovni, kterou prováděla jednotlivá celní ředitelství na základě ujednání se sousedními státy. Celní ředitelství obdržela v průběhu hodnoceného období 29 žádostí o spolupráci a do zahraničí vyslala 38 žádostí.

4. Základní údaje o počtu osob a dopravních prostředků přestupujících státní hranice přes hraniční přechody do vstupu ČR do EU

V období od ledna do dubna 2004 přestoupilo státní hranice ČR přes hraniční přechody:

- 74,2 mil. osob, což je o 2,4 % více než ve stejném období roku 2003,
- 21,1 mil. osobních automobilů a motocyklů, což je o 3 % více než ve stejném období roku 2003,

- 163,3 tis. autobusů, což je o 7,2 % více než ve stejném období roku 2003,
- 1 474 osobních, nákladních a rekreačních lodí, tj. o 19 % méně než ve stejném období roku 2003,
- 38 836 letadel, což je nárůst o 19 %,
- 2,4 mil. silničních nákladních vozidel, což je o 7,9 % více než ve stejném období roku 2003,
- 850 tis. železničních nákladních vagónů, což je oproti stejnému období roku 2003 o 8,6 % více,
- v kombinované dopravě ROLA Lovosice – Drážďany 26 265 kamionů (o 15,1 % méně než ve stejném období roku 2003). Vytížení vlakových souprav bylo v průměru 65,7 %.

Dnem vstupu do EU se ČR stala, s výjimkou letišť s mezinárodním provozem, členským státem EU bez vnější unijní hranice.

C) OPATŘENÍ MINISTERSTVA FINANČÍ V OBLASTI CENOVÉ REGULACE V ROCE 2004

V roce 2004 pokračovala cenová regulace vybraných výrobků a služeb podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a to buď formou úředně stanovených cen (pevné ceny, maximální ceny, minimální ceny) nebo formou věcného usměrňování cen.

Od roku 2001 má kompetenci v regulaci cen energií (elektrická energie, zemní plyn a tepelná energie) Energetický regulační úřad. V oblasti telekomunikačních služeb reguluje ceny od 1. července 2000 Český telekomunikační úřad. Od 1. ledna 2004 je regulačním orgánem pro tabákové výrobky Celní úřad Kutná Hora.

Seznam výrobků a služeb, u nichž byla v roce 2004 uplatněna některá z forem cenové regulace Ministerstvem financí, okresními úřady a obcemi, vydalo Ministerstvo financí v souladu se zákonem o cenách výměrem č. 01/2004. Změny a doplňky v průběhu roku obsahovaly výměry č. 02 až 05. Seznam zboží s regulovanými cenami se pro rok 2004 rozšířil o dvě položky – měření emisí motorových vozidel a služby kabelových televizí. Dále byly nově uplatněny maximální ceny mléčných výrobků pro školáky. Oproti roku 2003 seznam neobsahoval pevné ceny tabákových výrobků. Naopak k 1. 5. 2004 byly z regulace cen vypuštěny metrologické výkony a výkony státního zkušebnictví.

Provedené změny v oblasti regulovaných cen všemi regulačními orgány (MF, ERÚ, ČTÚ) přispěly k celkové míře inflace v roce 2004 cca 1,2 procentního bodu, změny poplatků cca 0,1 procentního bodu a vliv volných cen činil 1,5 procentního bodu. V roce 2004 byla docílena průměrná míra inflace ve výši 2,8 %.

Průměrná míra inflace byla ovlivněna zejména zvýšením cen v oddílech bydlení a potravin a nealkoholické nápoje, jejichž podíl na růstu celkové hladiny spotřebitelských cen činil 1,0 a 0,6 procentních bodů.

V oblasti bydlení vzrostly hlavně úhrady za užívání družstevních bytů o 5,2 %, vodné o 5,0 %, stočné o 5,8 %, ceny za odvoz odpadků o 6,5 %. Ceny elektřiny byly vyšší o 2,0 % a zemního plynu o 1,0 %.

Cenová hladina potravin a nealkoholických nápojů byla ve většině měsíců roku 2004 ovlivňována zvýšením cen pekárenských výrobků a obilovin, ke kterému došlo již v listopadu 2003. Ve srovnání s rokem 2003 vzrostly ceny pekárenských výrobků a obilovin o 10,6 %, masa o 2,8 %, mléka, sýrů, vajec v průměru o 3,9 %, olejů a tuků o 4,1 %, cukru o 23 %. Nižší než v roce 2003 byly zejména ceny čerstvé zeleniny (o 7,7 %).

Rychleji než průměrná cenová hladina rostly zejména ceny v oddílech pošty a telekomunikace, stravování a ubytování, ostatní zboží a služby, které byly ovlivněny zvýšením sazeb DPH. Na snižování cenové hladiny působil pokles cen v oddílech odívání a obuv, zařízení a provoz domácností.

A. ZMĚNY REGULOVANÝCH CEN

I. Úředně stanovené ceny

Zemní plyn

Změny maximálních cen zemního plynu provedl v roce 2004 Energetický regulační úřad 4 x v termínech k 1. lednu, k 1. dubnu, k 1. květnu a k 1. říjnu. Tyto změny odrážely zejména vývoj cen ropy a zemního plynu na světových trzích a vývoj kursu dolaru.

K 1. lednu se zvýšily ceny zemního plynu pro domácnosti v průměru o 2,95 %. Celková průměrná předací cena od společnosti Transgas, a. s. se zvýšila cca o 1,1 % vlivem zvýšených nákladů na přepravu a uskladňování.

K 1. dubnu se snížily předací ceny zemního plynu od společnosti Transgas, a. s. v průměru o 5,6 %, což znamenalo snížení průměrné ceny u distribučních společností o 4,0 %. U kategorie domácností došlo ke snížení průměrné ceny o 3,5 %.

K 1. květnu v návaznosti na snížení sazby DPH z 22 na 19 % se snížily ceny zemního plynu cca o 2,5 %.

K 1. říjnu v důsledku zvýšení cen ropy a topných olejů na světových trzích v návaznosti na nepříznivou mezinárodní situaci (irácká krize, problémy s ruským ropným gigantem Jukos, stav zásob ropy v severní Americe, politická nestabilita ve Venezuele) se zvýšily předací ceny od společnosti Transgas a. s. o 18,1 %, což znamenalo nárůst průměrných cen zemního plynu u distribučních společností o 12,9 % a pro kategorii domácností o 11 %.

Elektrická energie

K 1. lednu 2004 došlo ke zvýšení průměrné ceny dodávek elektřiny z důvodu zvýšení cen vstupních faktorů, které nejsou ze zákona předmětem regulace ERÚ. Jedná se zejména o tyto faktory:

- a) zvýšení ceny silové elektřiny dominantního výrobce ČEZ, a. s. v průměru o 7,8 %,
- b) zvýšení ceny systémových služeb proti roku 2003 o 13 Kč/MWh,
- c) zvýšení ceny na krytí vícenákladů spojených s povinným výkupem elektřiny z obnovitelných zdrojů a ze zdrojů s kombinovanou výrobou elektřiny a tepla proti roku 2003 o 22,47 Kč/MWh.

Tyto vlivy se projeví na zvýšení cen elektrické energie pro jednotlivé typy odběratelů procentuálně takto:

	Domácnosti	Podnikatelé	Velkoodběr z VN
JČE	6,6	5,1	2,5
JME	1,4	2,6	4,0
PRE	0,0	0,7	4,1
SČE	5,1	3,5	2,1
SME	4,4	3,6	1,5
STE	4,9	5,0	3,9
VČE	5,9	3,1	2,3
ZČE	2,3	2,3	3,5

Český statistický úřad vykázal k 1. lednu 2004 nárůst cen elektřiny o 4,2 %. K 1. květnu 2004 pak ceny klesly z důvodu snížení sazeb DPH z 22 % na 19 % o 2,5 %.

Léčivé přípravky a zdravotnické prostředky

K 1. červenci 2004 vstoupily v platnost nové maximální ceny léčivých přípravků a zdravotnických prostředků. Výsledkem oboustranných cenových pohybů konkrétních tuzemských a dovážených výrobků opakovaně dodávaných na trh bylo opět zachování stability celkové cenové hladiny, které lze vyjádřit indexem 0,9965 (snížení cen činilo 165 mil. Kč, tj. 0,35 %).

Ve druhém pololetí byly vydány 2 dodatky k základnímu výměru maximálních cen nových léků a zdravotnických prostředků.

Zdravotní výkony

K 1. květnu 2004 v souvislosti se vstupem do EU byl rozšířen o další položky seznam specifických zdravotních výkonů prováděných zdravotnickým zařízením na žádost orgánů státní správy (hrazené z prostředků státního rozpočtu) a dále na žádost orgánů justice, státního zastupitelství nebo policie (hrazené z rozpočtů uvedených institucí) se stanovenými maximálními cenami.

Nájemné

Rok 2004 byl celý ve znamení plné liberalizace nájemného z bytů. Všechny pokusy ze strany koalice i opozice v Poslanecké sněmovně o přijetí zákonné úpravy v oblasti nájemného z bytů skončily neúspěšně. V červenci Ministerstvo financí zpracovalo návrh tezí k novému návrhu zákona o nájemném z bytu a cenách služeb spojených s užíváním bytu, které byly v září zaslány k připomínkám Ministerstvu pro místní rozvoj a Ministerstvu práce a sociálních věcí s tím, že po jejich projednání a odsouhlasení bude zpracován nový návrh zákona a počátkem roku 2005 bude předložen Poslanecké sněmovně. Ani v závěru roku však k žádnému konsensu ve vládě nedošlo, proto nadále oblast nájemného zůstává plně liberalizována bez zásahu státu – nájemné i jeho změny je možné volně sjednat mezi nájemcem a pronajímatelem.

Nemovitosti, jejichž cena je hrazena ze státních prostředků

Cena nemovitostí (stavby, pozemky, byty, nebytové prostory) plně nebo částečně hrazená ze státního rozpočtu, státního fondu nebo jiných prostředků státu může být sjednána jen do výše ceny zjištěné podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Podle § 12 odst. 4 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, může Ministerstvo financí ve veřejném zájmu dát předchozí souhlas se sjednáním ceny vyšší. Žádosti o vyšší ceny musí obsahovat znalecký posudek o ceně zjištěné podle zákona č. 151/1997 Sb. se zdůvodněním návrhu požadované vyšší ceny. Toto ustanovení bylo velmi silně využíváno Ministerstvem dopravy při výkupech pozemků pod stávajícími komunikacemi nebo při výstavbě nových komunikací (dálnic,

obchvatů měst, rychlostních komunikací apod.). Ve většině případů byly žádosti neoprávněné. Nebyly doporučeny ani předkladatelem (Ministerstvo dopravy). Rozvojem výstavby a především nedostatečnou legislativní úpravou „veřejného zájmu“ bude tato agenda nadále vzrůstat. Nedojde ani ke stabilizaci na trhu s pozemky a stát bude nucen plnit svou úlohu regulátora i na trhu s těmito pozemky, a to nejen v jejich cenách, ale i v nájemném z pozemků nesloužících k podnikání nájemce.

Telekomunikační služby

V roce 2004 došlo ke změně cen u regulovaných telekomunikačních služeb pouze o vlivy ze změn sazeb DPH.

K 1. lednu 2004 byla do maximálních cen univerzální služby promítnuta zvýšená sazba daně z přidané hodnoty u telekomunikačních výkonů z 5 % na 22 %.

Od 1. května 2004 došlo ke snížení maximálních cen v souvislosti se změnou sazby daně z přidané hodnoty u telekomunikačních výkonů, základní sazba DPH se snížila ze 22 % na 19 %. Ke stejnému datu byla při zachování výše maximální ceny za jeden impuls zkrácena délka tarifních impulsů uskutečněných z veřejných telefonních automatů a z veřejných telefonních hovoren.

Tabákové výrobky

Od 1. ledna 2004 se v souvislosti se zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, stal cenovým orgánem pro tabákové výrobky Celní úřad Kutná Hora, jenž pokračoval ve stanovování pevných cen tabákových výrobků, které předtím stanovovalo Ministerstvo financí. Celní úřad vydal cenovým rozhodnutím Seznam pevných cen pro konečného spotřebitele tabákových výrobků a v průběhu roku jeho 12 dodatků, kterými byly stanoveny pevné ceny pro konečného spotřebitele nových tabákových výrobků a provedeny změny pevných cen stávajících tabákových výrobků.

Regulace cen tabákových výrobků byla vynucena zavedením dvousložkové sazby spotřební daně u těchto výrobků, která při výpočtu procentní části sazby daně vychází z jednotných pevných cen pro konečného spotřebitele.

Cukrovka a cukr

S účinností od 9. dubna 2004 byla nařízením vlády č. 160/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru na kvótové roky 2001/2005 až 2004/2005, ve znění pozdějších předpisů a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 499/2002 Sb., stanovena minimální cena cukrovky vypěstované v roce 2004 ve výši 1470 Kč za 1 tunu čisté hmotnosti cukrovky. Tato cena byla oproti minimální ceně cukrovky vypěstované v roce 2003 vyšší o 50 %. Úroveň ceny cukrovky aplikované v rámci dodávkových vztahů v České republice byla tímto přizpůsobena cenové úrovni stanovené v Evropské unii. Při sklizni cukrovky v roce 2004 již plně platila pravidla tržního řádu na cukr Evropské unie. Cena odpovídající ceně platné v Evropské unii byla stanovena před vstupem do Evropské unie pro potřeby uzavírání smluv o dodávce cukrovky.

S účinností ke dni vstupu České republiky do Evropské unie byly nařízením vlády č. 160/2004 Sb. s ohledem na pravidla jednotného vnitřního trhu cukru v Evropské unii zrušeny minimální cena cukru a maximální cena melasy (uplatňovány byly od začátku kvótového roku 2003/2004, tj. od 1. září 2003).

Od 1. července 2004, tj. začátek hospodářského roku 2004/2005, platí plně společná organizace trhů v odvětví cukru v EU (i ceny). Podle nařízení vlády č. 364/2004 Sb., o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru, se minimální ceny cukrovky stanovené předpisy ES považují za úředně stanovené ceny podle zákona o cenách.

Mléko kravské syrové

Vstupem naší země do EU se u mléka kravského syrového musela regulace trhu podřídit regulačním pravidlům ES. Protože rozsáhlá regulace trhu mléka a výrobků z něj je řešena v EU jiným způsobem a minimální cenu mléka jako takovou EU nemá, pozbylo nařízení vlády č. 445/2000 Sb. ze dne 22. listopadu 2000 o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005, kterým byla stanovena minimální cena mléka s účinností od 1. ledna 2001 ve výši 7,60 Kč za litr syrového mléka stanovena, datem vstupu do EU platnosti.

V zájmu kompatibility s platnými předpisy ES bylo nutné v oblastech, kde to předpisy ES přímo příkazují, zavést jinou regulaci cen (stanovování maximálních cen pro konečného spotřebitele – žáky škol u podporovaných mléčných výrobků, dodávaných do škol).

Maximální ceny pro konečného spotřebitele tzv. „školního mléka“

K naplnění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, nařízení Rady (ES) č. 1255/1999 a zároveň i požadavku ustanovení čl. 14 nařízení Komise (ES) č. 2707/2000, které ukládá každé členské zemi EU zabezpečit stanovení maximálních cen těchto výrobků, důsledné promítání poskytovaných podpor do cen, informovat o přijímaných opatřeních příslušnou komisi v Bruselu a současně i zabezpečit kontroly dodržování těchto cen, stanovilo Ministerstvo financí výměrem č. 02/2004 ze dne 27. dubna 2004 12 maximálních cen skupin mléčných výrobků při prodeji konečnému spotřebiteli – žákům škol, avšak pouze na období od 1. května do 30. června 2004.

Výměrem č. 05/2004 ze dne 23. srpna 2004 byly s účinností od 1. září stanoveny nové maximální ceny „školního mléka“ pro školní rok 2004/2005. Při jejich stanovení se již vycházelo i z registrace dodavatelů podporovaných výrobků u Státního zemědělského intervenčního fondu. Je stanoveno 68 maximálních cen mléčných výrobků, dodávaných do škol. V průběhu roku 2004 podporované mléčné výrobky odebíralo zhruba 3 000 škol.

II. Věcně usměrňované ceny

Tepelná energie

Energetický regulační úřad stanovil pro regulaci cen tepelné energie, že nárůst meziročních nákladů, které jsou kalkulovány do cen, má odpovídat pouze meziročnímu růstu odpisů majetku souvisejícího s výrobou a rozvodem tepelné energie a meziročnímu nárůstu pojistného majetku. V lokalitách, kde dodavatelé tepelné energie dosud uplatňují rozdílné ceny pro domácnosti a ostatní odběratele, pokračovalo postupné sjednocení cen tepelné energie pro dodávky na stejné úrovni a se shodným charakterem. Rozdíl cen za příslušné dodávky tepelné energie určené v konečné spotřebě domácnostem a za dodávky ostatním odběratelům bude v roce 2004 snížen na polovinu. Český statistický úřad vykázal v roce 2004 nárůst cen tepelné energie o 2,5 %.

Voda

a) Voda povrchová

U vody povrchové odebrané z vodních toků byly uplatňovány věcně usměrňované ceny. Tento způsob regulace cen přímo předpokládá zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Povrchová voda slouží např. pro výrobu pitné vody, průmyslové účely, zemědělské závlahy, průtočné chlazení parních turbín.

b) Voda pitná a voda odvedená („vodné“ a „stočné“)

Cena vody pitné a vody odpadní odvedené byly regulovány formou věcného usměrňování cen. Pravidla regulace cen zahrnovala možnost uplatňování dvousložkové formy vodného a stočného, a to v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), který tento způsob platby za dodanou pitnou vodu a odvedenou odpadní vodu zavedl. Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny za 1 m³ a množství odebrané nebo odvedené (vypouštěné odpadní) vody, a pevnou složku stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního odebraného množství vody. Český statistický úřad vykázal v roce 2004 nárůst cen vody pitné a odvedené o 5,41 %.

Doprava osobní vnitrostátní autobusová

Jízdné v osobní vnitrostátní autobusové dopravě zůstává nadále regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci jsou povinni poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. V rámci pravidel věcného usměrňování cen pro účely propočtu přiměřeného zisku a ekonomicky oprávněných nákladů byl pro rok 2004 koeficient růstu provozních nákladů, z důvodu zvýšení spotřební daně pohonných hmot, zvýšen (z 1,00 v r. 2003 na 1,02 v r. 2004).

K 1. červenci 2004 se pro občany – držitele průkazů ZTP a ZTP/P v souladu s novelou vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, změnila sleva z jízdného z 62% na 75%. Zlevněné jízdné pro tuto skupinu cestujících je maximálně ve výši 25% plného (obyčejného) jízdného stanovené dopravcem.

K 1. září 2004 bylo v souladu s usnesením vlády č. 624/2003 zavedeno zlevněné jízdné pro žáky a studenty všech škol v ČR do věku 26 let, kteří plní povinnou školní docházku nebo se soustavně připravují na budoucí povolání ve střední, vyšší odborné nebo speciální škole v denní nebo prezenční formě studia k dojíždění z místa trvalého pobytu do místa sídla školy k účasti na školním vyučování nebo praktickém vyučování, praktické přípravě či praktické výuce a praxi.

Žáci škol ve věku do 15 let se přepravují za zlevněné jízdné – maximálně za 37,5% plného (obyčejného) jízdného uplatňovaného dopravcem, žáci a studenti škol ve věku od 15 let do 26 let se přepravují za zlevněné jízdné – maximálně za 75% plného (obyčejného) jízdného uplatňovaného dopravcem.

Doprava osobní vnitrostátní železniční

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je s účinností od 1. ledna 2001 regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. Tato forma regulace cen umožňuje dopravcům pružně reagovat na situaci na trhu.

K 1. září 2004 bylo v souladu s usnesením vlády č. 624/2003 zavedeno zvláštní jízdné pro žáky a studenty všech škol v ČR do věku 26 let, kteří plní povinnou školní docházku nebo se soustavně připravují na budoucí povolání ve střední, vyšší odborné nebo speciální škole v denní nebo prezenční formě studia k dojíždění z místa trvalého pobytu do místa sídla školy k účasti na školním vyučování nebo praktickém vyučování, praktické přípravě či praktické výuce a praxi.

Žáci škol ve věku do 15 let se přepravují za zvláštní jízdné ve výši maximálně 37,5% obyčejného jízdného uplatňovaného dopravcem, žáci a studenti škol ve věku od 15 let do 26 let se přepravují za zvláštní jízdné ve výši maximálně 75% obyčejného jízdného uplatňovaného dopravcem.

K 12. prosinci 2004 provedly České dráhy úpravy některých komerčních nabídek. Cena Karty Z všech držitelů (dospělé osoby, důchodci, děti, ZTP) se zvýšila na 200 Kč, cena Kilometrické banky 2000 stojí 1 300 Kč, cena Senior pasu se zvyšuje o 100 Kč a stojí 600 Kč, ale nabídka se rozšířila také na spěšné vlaky. Zvýšila se cena předplatních čtvrtletních jízdenek z 36násobku na 40násobek zpáteční jízdenky. Naopak výhodnější je skupinová jízdenka, zpáteční slevy ve vlacích EC a IC zlevnily o 60 Kč. Nově je zavedena bezplatná přeprava kočárku s dítětem.

Výkony stanic měření emisí

Měření emisí silničních motorových vozidel podle zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích bylo zařazeno k 1. lednu 2004 do regulace formou věcně usměrňovaných cen. Jedná se o další druh vynuceného výkonu, který jsou právnické a fyzické osoby povinny objednat, nechat vykonat a zaplatit, stejně jako jsou povinné kontroly technického stavu vozidel již do regulace zařazené. Kontrolní akce u subjektů poskytujících tyto služby prokazovaly vysoký podíl zjištění porušení cenových předpisů. Z těchto důvodů bylo rozhodnuto uplatnit regulaci cen.

Služby dodávky televizních programů kabelové televize.

Jedná se o poskytování služby podnikatelskými subjekty, které jsou na příslušném lokálním trhu v monopolním postavení vůči odběratelům (v dané lokalitě jsou kabelová vedení jedné společnosti), které se často projevuje ve vymáhání vyšších cen. Kontrolní zjištění z minulých období a permanentně se opakující stížnosti občanů vedly Ministerstvo financí k rozhodnutí o uplatnění cenové regulace formou věcně usměrňovaných cen.

B. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI CEN

Jako každoročně, byla s účinností od 1. ledna 2004 aktualizována cenová databáze (přílohová část) vyhlášky č. 540/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Zároveň byl rozšířen porovnávací způsob oceňování do oblastí staveb pro rekreaci, tj. rekreačních a zahrádkářských chat.

S účinností od 7. září 2004 byla přijata drobná novela zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Novelou bylo uloženo vládě předložit každoročně do 31. ledna Poslanecké sněmovně zprávu o cenové kontrole, obsahující zejména přehled opatření provedených cenovými kontrolními orgány k zamezení porušování zákona o cenách. První zpráva byla předložena Poslanecké sněmovně v lednu 2005. Vzhledem k termínu předložení však zpráva obsahuje výsledky cenových kontrol pouze za 1. pololetí roku 2004. Vhodnější by bylo při příští novele zákona o cenách posunout termín předložení zprávy např. na 31. března, popř. tento úkol ze zákona zcela vypustiti, protože zpráva o cenové kontrole je součástí státního závěrečného účtu, který rovněž projednává Poslanecká sněmovna.

S účinností od 1. října 2004 byla přijata novela prováděcí vyhlášky č. 580/1990 Sb. k zákonu č. 526/1990 Sb., o cenách, která upravila některé pojmy v oblasti regulace formou maximálních cen a věcného usměrňování cen tak, aby byly v souladu s novým hodnocením jednotlivých kalkulačních položek ve struktuře v podmínkách tržního hospodářství. Zejména vytvořila lepší pojmovou základnu pro práci cenových kontrolních orgánů a pro celkovou vynutitelnost dodržování cenových předpisů. Upřesnila se pravidla pro sjednávání cen zboží, které se liší pouze některými určenými podmínkami od zboží s úředně stanovenou minimální cenou, upravila se definice ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku, kde se přešlo od statického poměrování nákladové rentability k ukazateli kapitálové návratnosti. Ve vazbě na nové předpisy přijaté v devadesátých letech se upravilo rovněž některé pojmosloví v souladu s těmito předpisy.